

Prof. Dr. Yekta Saraç ▶ 22

Mustafa Varank ▶ 36

Prof. Dr. Hasan Mandal ▶ 52

Araştırmaya yön veren 3 kurum...

Aklımızda "araştırma üniversitesi nedir?" diyerek çıktık yola ve "Bu işte ehil kimlerdir?" diye sorduk kendimize... Karşımıza da en ehil insanlar çıktı... Önce Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'a uğradık; Sayın Varank'ın, "Günümüzün İbn Haldunlarını araştırma üniversiteleri yetiştirecek" sözünü manşete çektik. Sonra yolumuz, Türkiye'de araştırma üniversitesi kavramını ortaya atan YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç'a çıktı. Sayın Saraç, sosyal bilimcilerin kulağına küpe olacak cümleyi kurdu ve: "Tüm öğrenciler sosyal bilimlerden nasibdar olmalı; sosyal bilimler öğrencileri de derinlik körlüğüne düşmemeli!" dedi. Bir de bu işin teknik boyutu nedir diye kafa yorarken TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal'a düştü yolumuz. Sayın Mandal, tüm araştırmacılara güven aşıladı ve dedi ki: "Araştırmacı ruhla başarıyı hedefleyen gençlerin her aşamada arkasındayız"... Neticede biz, aradığımız cevapları bulduk. Öğrenmek ise sevgili okuyucularımıza kaldı. İşte size beğenerek okuyacağınız 3 röportaj...

9 772602 269000

açık medeniyet

Araştırma üniversitesi mi Eğitim üniversitesi mi?

İbn Haldun Üniversitesinin yeni kütüphanesinin canlandırılmış hali...

Recep Şentürk
Bir araştırma üniversitesi nasıl olmalı?

▶ 3

Duygu Dinçer
Araştırma üniversitesinde lisans öğrencisi olmak...

▶ 18

Üzeyir Ok
Some remarks on Turkish universities

▶ 40

Dünyadan örneklerle araştırma üniversiteleri

Araştırma üniversitesi kavramının ortaya çıkmasında ulusal kalkınma için araştırmanın öneminin fark edilmesi en önemli etken kabul edilmeli. Çağdaş araştırma üniversitesinin temelini 19. yüzyıl başında Berlin Üniversitesinin kurulmasına kadar götürmek mümkün. İşte size araştırma üniversitelerinin dünyadaki seyri...

▶ 8

"Our national security is non-negotiable"

Turkey's national security is not an issue up for discussion, said the head of Turkey's presidential communications, Fahrettin Altun, after a meeting between Turkish and U.S. security officials in the capital, Ankara. "Turkey's national security is non-negotiable. Our fight against terrorism isn't a question of 'if' but 'when,'" he added.

▶ 60

Prof. Dr. Fahrettin Altun

سابع أكبر بنك بالعالم ينسحب
من شركة سلاح إسرائيلية

▶ 62

Gazetenizle birlikte Açık Kitap eki ve Hasan Aycın çizgi posterini hediye...

BASİRET VE DİRENİŞ

بصیرت

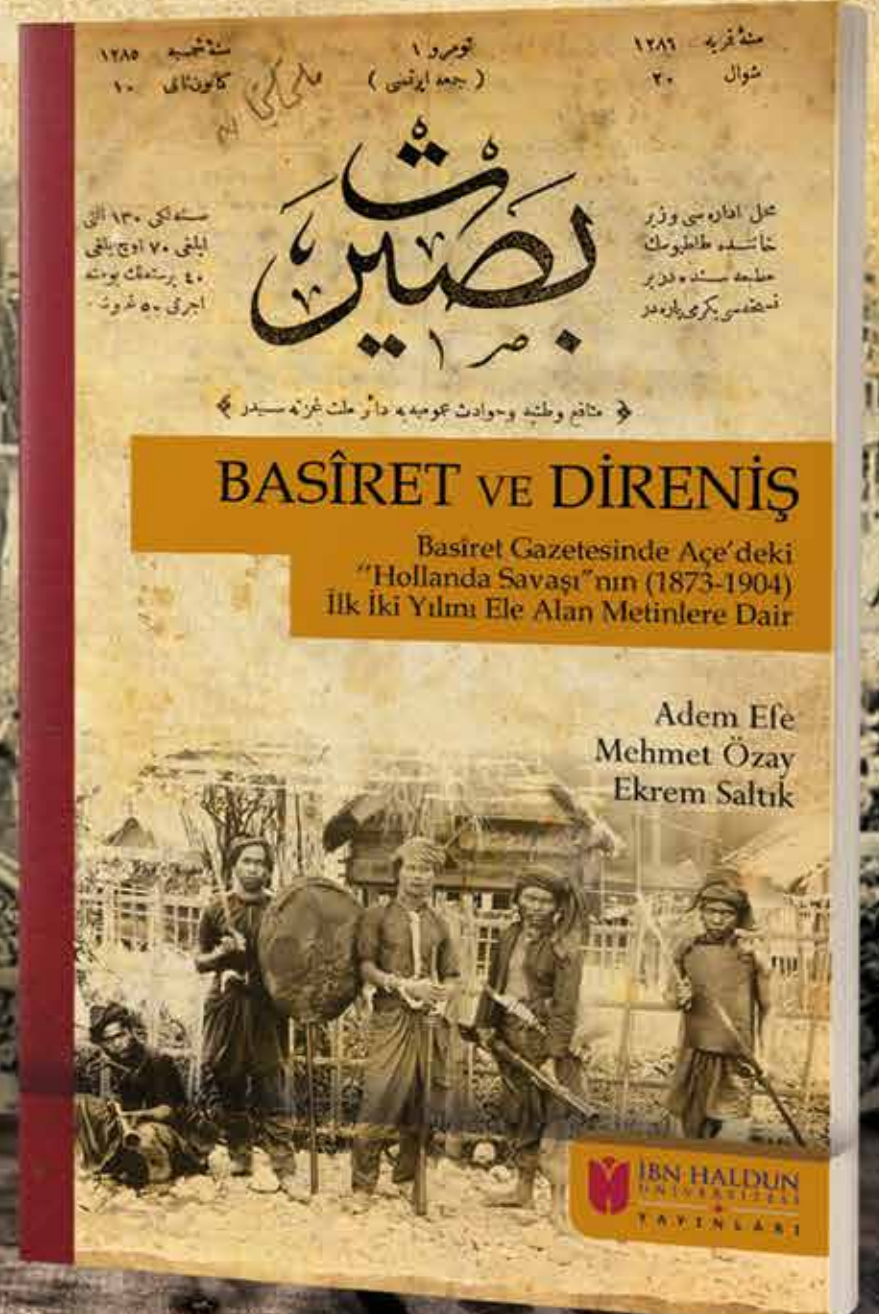
Adem Efe | Mehmet Özay | Ekrem Saltık

“Bu çalışma, Osmanlı başkentinde geniş Malay coğrafyasının bir parçası olan Açe'deki sömürge savaşının nasıl anlaşıldığını ortaya koyarken, aynı zamanda Açe'nin yakın tarihine de ışık tutması bakımından dikkat çekicidir.”

İBN HALDUN
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

ÇIKTI!

152 Sayfa • Roman Boy • Karton Kapak

Bir araştırma üniversitesi nasıl olmalı?

RECEP ŞENTÜRK *

Öğrencilik yıllarımda şimdi ismini bile hatırlamadığım bir kitapta okumuştum. Karl Popper Viyana'da bir gün üniversitede derse girdiğinde öğrencilere, "Bir gözlem yapın!" der. Öğrenciler, "Neyi gözlemleyelim?" diye sorarlar. Popper, "İşte burada değerler devreye girer, bir araştırmacının neyi gözlemleyip araştıracağını dünya görüşü ve değerleri belirler." der. Bu olay benim bilime yaklaşımında bir dönüm noktası olmuştur. Bu olaydan sonra pozitivist ve Avrupa merkezci bilimi sorgular hâle geldim. Bu durum araştırma yapan kişiler için olduğu kadar üniversite gibi kurumlar için de geçerlidir. Dünyada çok eski bir kavram olduğu hâlde, Türkiye'de YÖK tarafından yakın bir tarihte gündeme getirilen "araştırma üniversitesi" nasıl olunur? Bir araştırma üniversitesi, neyi, niçin ve nasıl çalışmalıdır? Bunlar, üzerinde uzun uzun düşünülerek verilecek stratejik kararlardır. Bu sorular, daha en baştan araştırma üniversitesi olma amacını benimseyen İbn Haldun Üniversitesi ve aynı amacı paylaşan diğer araştırma

üniversiteleri için son derece önemli sorulardır. Özellikle sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda dünya görüşü ve değerlerin tesiri son derece aşikârdır. Üniversite ne için vardır? Bu soruya genelde iki faaliyetle cevap verilir: Eğitim ve araştırma. Birçok üniversite bu iki faaliyeti birlikte yürütür ama çoğu zaman bunlardan biri öncelik ve ağırlık kazanır. Bu yüzden, eğitime mi yoksa araştırmaya mı öncelik verdiklerine bakarak üniversiteleri eğitim üniversitesi ve araştırma üniversitesi olarak iki grupta tasnif etmek mümkündür. Bir üniversite için en önemli stratejik karar işte bu tercihte yatmaktadır çünkü üniversitenin kurumsal yapılanması ve bir kurum olarak topluma sunacağı çıktılar ve hizmetleri bu karara bağlıdır. Araştırma üniversitelerinin ayırt edici bazı özellikleri vardır: Birincisi; lisans öğrencilerinin oranı çok düşüktür veya hiç yoktur çünkü lisans öğrencisi yerine hocalarının gözetiminde yürüttükleri yüksek lisans ve özellikle doktora tezleri sebebiyle araştırma yapan lisansüstü talebesine sahiptirler. İkincisi; bütçeleri öğrenci gelirlerine dayanmaz çünkü lisansüstü öğrenciler özellikle doktora öğrencileri çoğunlukla bursa ihtiyaç duyarlar. Üçüncüsü; zengin bir "araştırma kütüphanesi"ne ve veri tabanlarına sahiptirler. (Araştırma kütüphanesi ile başvuru kütüphanesi arasındaki farka burada girmeyeceğim.) Dördüncüsü; çok sayıda araştırma merkezine sahiptirler çünkü eğitim, fakülteadaki bölümler üzerinden yürütülürken araştırma projeleri genelde bu merkezler etrafında toplanan ilgi alanı ortak akademisyenler tarafından yürütülür. Beşincisi ve sonuncusu ise özel sektör ve kamu kuruluşlarıyla çok yakın iş birliği içerisindedirler çünkü çoğu zaman

araştırma projelerinin finansörü ve müşterisi onlardır. Peki, bu üniversiteler neyi araştıracaklarına nasıl karar verirler? Burada toplumdaki, kamudan ve özel sektörden gelen talepler belirleyici rol oynar. Üniversite bu araştırmaları yaparak ve sonuçlarını toplumla ve ilgili kurumlarla paylaşarak varlığını anlamlı hâle getirir. Yoksa fil dişi kulede bir üniversitenin varlığı sorgulanır hâle gelecektir. Dolayısıyla bir üniversite, araştırma gündemini belirlerken içinde bulunduğu toplumun, ülkenin ve insanlığın hakikî ihtiyaçlarını dikkatlice tespit edip onlara odaklanmak zorundadır. Özellikle toplum, siyaset, iktisat, din, medeniyet gibi kültür araştırmaları söz konusu olduğunda araştırma gündeminin belirlenmesi kadar önemli olan bir başka husus da bu araştırmalarda kullanılacak olan teorik yaklaşımlar ve metotlardır. Çünkü hiçbir araştırma teorik bir yaklaşım ve metot olmadan gerçekleştirilemez. Ancak araştırmacıların kullandığı teorik yaklaşım ve metot, onların ulaşacağı sonuçları ve bulgularını nasıl yorumlayacaklarını belirler. İşte tam bu noktada "fıkrî bağımsızlık" idealini benimseyenler için şöylesine hayati bir soru akla gelmektedir: Araştırma gündemimizi belirlerken, araştırmada kullanacağımız teorik yaklaşım ve metotları seçerken, hâkim Avrupa-merkezci ve pozitivist bilim yaklaşımının dışında kalıp bağımsız düşünebilmek için neler yapmamız lazım? Böyle bir şey mümkün müdür? Bunun mümkün olduğuna ve yapabileceğimize inanıyorsanız, gerçekten özgün araştırmalara imza atmanın en önemli ön şartına sahipsiniz demektir.

* İbn Haldun Üniversitesi Rektörü.

"Türkiye'nin kapsamlı bir yol haritasına ihtiyacı var"

ABD Başkanı Donald Trump'ın kimilerine göre "ani" olarak nitelendirilen Suriye'den çekilme kararının Suriye krizi üzerinde çok önemli yansımaları olacağı açık. ABD'nin askerî gücü tarafından desteklenen ve adına "Suriye Demokratik Güçleri" denilen oluşum, Suriye'nin üçte birini kontrolü altında bulunduruyor. Bu oluşumun temelini ise, terör örgütü PKK'nın Suriye uzantısı PYD/YPG oluşturuyor. Diğer bir deyişle terör örgütü PKK, ABD'den aldığı destekle Suriye'nin %30'unu kontrol ediyor. Türkiye ile ABD arasında Suriye'deki en büyük sorun da esasen buydu. Washington yönetimi PKK'nın Suriye uzantısı olan bir terörist örgütü askerî ve siyasî açıdan destekliyor, eğitiyor ve silahlandırıyor.

ABD Başkanı Trump'ın Suriye'deki Amerikan askerlerini, ülke içi ve dışından aldığı tüm tepkilere rağmen çekme kararı Ankara'da yeni yol haritalarının değerlendirilmesi sürecini hızlandırdı.

SETA Genel Koordinatörü ve İbn Haldun Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Burhanettin Duran, yeni dönemde Türkiye'nin kapsamlı bir yol haritasına ihtiyacı olduğunu söyledi. Prof. Duran, "Trump yönetimi ile çekilmenin planlaması etkin bir koordinasyon içinde yapılmalı. Bu süreçte çekilmeden rahatsız olan Amerikan Merkez Kuvvetler Komutanlığının (CENTCOM) yaratabileceği dolaylı 'yol kazalanna' karşı dikkatli olunmalı." dedi.

Prof. Dr. Burhanettin Duran

"Rejimin YPG'yi koruyacak adımları engellenmeli"

Yeni dönemde terör örgütü DEAŞ ile mücadelenin de gündemde olacağına dikkat çeken Prof. Duran, bu mücadelenin bir süre daha ABD ile koordineli yürütülmesinin uygun olacağını belirterek, "Avrupa'nın DEAŞ kaygısı göz önünde bulundurulmalı. YPG'nin DEAŞ'lı militanları serbest bırakma tehdidi öne çıkarılmalı ve bu çok iyi anlatılmalı." ifadelerini kullandı. Prof. Duran, bu çerçevede Türkiye'nin Münbiç ve Fırat'ın doğusunda yapacağı operasyonların, Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı operasyonlarında olduğu gibi, meskûn bölgelere ve sivillere özen gösterilerek yapılacağı vurgusunun sürekli olarak yapılmasının önemli olduğunu da vurguladı.

Prof. Duran, terör örgütü YPG karşısında eli güçlenen Esed rejiminin bu örgütün militanlarını koruyacak formüller geliştirilmesinin engellenmesi

gerektiğini de belirterek, "Rusya ve İran ile yapılacak müzakerelerde yeni Suriye'nin kurulmasının ancak YPG'nin tasfiyesi ve mültecilerin dönüşü ile olabileceğinin çok iyi anlatılmalı." dedi.

"Mülteci sorunu nedenleriyle anlatılmaya devam edilmeli"

Suriye sorununun çözümünde mültecilerin geri dönüşünün büyük önem taşıdığına vurgu yapan Prof. Duran, terör örgütünün kontrolündeki bölgede yapılan demografik temizliğin, mülteci sorununu büyüttüğünün yeni dönemde mutlaka dile getirilmesinin önemine dikkat çekerek, "Avrupa'nın, 'bizim için savaşan Kürtler' güzellemelerinin, Suriye'de çözüme katkı yapmadığı vurgulanmalı." ifadelerini kullandı.

Siyasî geçiş sürecinde ABD dâhil Batı ülkelerinin Türkiye üzerinden sürece eklenilebileceği bir diplomatik faaliyet yürütülmesinin yararlı olduğu görüşünü savunan Prof. Duran, "Mülteciler konusu, AB'nin süreçte bulunmasını gerektiriyor. Bu yaklaşım Türkiye'nin hem Rusya ve İran hem de Batı ile birlikte çalıştığını gösterecektir." diye konuştu.

Prof. Duran, yeni dönemde Amerikan askerlerinin çekildiği üslerin, NATO üzerinden Türkiye'ye devrinin sağlanması gerektiğini de söyleyerek, Türkiye'ye müzahir Arap aşiretlerin ve YPG dışı Kürtlerin seferber edilmesinin önemine de vurgu yaptı.

Araştırma üniversitesi mi Eğitim üniversitesi mi?

Araştırma üniversiteleri, ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınmasında kritik rol üstlenmiş kurumlar olarak öne çıkıyor. Kuzey Amerika ve Avrupa'da gelişen bu üniversiteler son yıllarda gelişmekte olan ekonomilere doğru genişleyen bir eğilim içinde. Bu çerçevede araştırma üniversitesini; misyonu ve stratejik yol haritasını belirlemiş ve üniversitenin çalışma disiplinini bu plana uygun biçimde yürütebilen bir kurum olarak tanımlamak mümkün. Bu süreçte üniversite, yalnızca araştırma başlığında mükemmeliyeti amaçlamaz, eğitim ve bilginin üretimi, aktarımı ve paylaşımında da en iyi hedefler.

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç geçen yıl yapılan ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkiye'nin 10 araştırma üniversitesini açıkladığı etkinlikte, araştırma üniversitesini yukarıdaki tanıma ek olarak şu ifadelerle tanımladı:

- Üniversite öğretim üyesi, ders dışında da araştırma faaliyetlerine öğrenciyi dâhil ederek eğitimin kapsamını ve katkısını artırır. Öğrenciler araştırma kültürünün içinde öğrenerek bilgilerini geliştirir ve akademik araştırmanın işleyişine hâkim olur.

- Gerçekleşen araştırma faaliyetleri, üniversitelerin ürettiklerinin değer bulmasıyla bütçelerini geliştirmelerini, verimli araştırmalarla var olan araştırma fonlarından daha fazla pay almalarını ve oluşturdukları toplumsal değerle parçası oldukları toplumun yararlarında pay sahibi olmalarını sağlar.

Bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi gelişen bir ülke olarak Türkiye, bilim ve teknoloji üretimini artırmak için bir süredir yükseköğretim alanında çeşitliliği artırma ve misyon farklılaşması arayışı içinde. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2017-

2018 akademik yıl açılış töreninde YÖK tarafından bir inceleme süreci sonunda belirlenen 10 araştırma ve beş aday üniversiteyi açıklaması bu çerçevede okunmalı. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan araştırma üniversiteleri; Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'dir.

Peki, bir araştırma üniversitesinin kurulmasının getireceği imkân ve zorluklar neler? Bu üniversiteler nasıl yapılmalı? Mevcut üniversitelerin araştırma üniversitesine dönüşmesi süreci nasıl yönetilmeli? Bu sorulara genel olarak, "Araştırma üniversitesi, kuruluşunun stratejik bir bakış ve değişim yönetimi perspektifi ile ele alınması gerektiğini" belirterek yanıt vermek mümkün. Ama sürece bakmak, bu soruların yanıtlarını daha iyi anlamaya yardımcı olacaktır.

Araştırma üniversitelerinin ortaya çıkışı ve özellikleri

Araştırma üniversitelerinin önemi, dünyanın yeniden yapılandığı ve son dönemin "moda" deyimiyile ekonomik savaşların yaşandığı bir dönemde giderek arttığını söylemek gerekli. Bu üniversiteler buldukları ülkelere sosyal ve ekonomik anlamda büyük katkılar sağlamakta, ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde kritik rol üstlenmekte. Bilgi üretimi ve yenilikçilik, bu üniversitelerin kurulmasını ya da geliştirilmesini oldukça önemli hâle getirdi.

Araştırma üniversiteleri tüm ülkelerde az sayıda, yüksek araştırma desteğine sahip, öncü araştırmaların yapıldığı, bilime ve teknolojiye en çok katkıyı veren, çoklu akademik ve toplumsal rollere sahip seçkin kurumlar olarak görülüyor. Liyakat esasını benimseyen bu kurumlar, akademik personel alımı, akademik yükseltme ölçütleri ve öğrenci kabul süreçlerinde oldukça seçkin davranır. Bu üniversitelerde görev yapan araştırmacılar, yüksek saygınlığa sahip dergilerde yayım yapan ve en çok atıf alan akademisyenlerdir. Aynı zamanda bu üniversiteler, yönetim ilkelelerine göre yönetilen ve akademik özgürlüğün yüksek olduğu kurumlardır.

Araştırma üniversiteleri tüm ülkelerde az sayıda, yüksek araştırma desteğine sahip, öncü araştırmaların yapıldığı, bilime ve teknolojiye en çok katkıyı veren, çoklu akademik ve toplumsal rollere sahip seçkin kurumlar olarak görülüyor.

”

En önemli ölçüt: Kaynak ve finansman

Araştırma üniversitesi kurmak ve sürdürmek için, çok boyutlu çalışmak ve yönetim, zamana yayılmış bir emek ve önemli ölçüde kaynak ayırmak gerekli. Araştırma üniversiteleri konusunda çalışmalarını tanıyan Philip Altbach'a göre, dünya çapında bir araştırma üniversitesi kurmanın maliyeti yaklaşık olarak 500 milyon dolar. Ancak dünya ölçeğinde benzer girişimler için harcanan rakamlar bunun çok daha üzerine çıktığını gösteriyor. 2009 yılında çıkarıldığı "The Challenge of Establishing World-Class Universities" (Dünya Çapında Üniversite Kurmanın Zorlukları) kitabında Jamil Salmi, Pakistan hükümetinin "Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi" için 700 milyon dolar kaynak ayırmayı planladığı belirtiyor. Yine Katherine Mangan, 2008 Mayıs ayında "The Chronicle of Higher Education"daki yazısında Cornell Üniversitesinin Katar'da kurduğu tıp fakültesinin kuruluş maliyetinin 750 milyon dolar olduğunu aktarıyor.

Ancak bu maliyetlere rağmen, araştırma üniversitelerinin oluşturduğu sosyo-ekonomik değer oldukça yüksek olduğuna dikkat çekmek gerekli. League of European Research Universities tarafından 2014 yılında hazırlanan bir çalışma, üniversitelere aktarılan her 1 Euro karşılığında, üniversitelerin 6 Euro ekonomik değer yarattığı hesaplanmış durumda.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile YÖK Başkanı Saraç'ın bu açıklamalarıyla Türkiye'de araştırma üniversitesi statüsünün resmî olarak başlamasının ardından karşı karşıya olunan süreç, bu üniversitelerin yönetimi, yapılanması ve desteklenmesinin nasıl yürütüleceği konusu...

Üretilen bu değer nedeniyle, araştırma üniversitelerinin önemine ilişkin hemen hemen dünyanın her yerinde bir farkındalık yaşandığını söylemek mümkün.

Türkiye'de araştırma üniversiteleri

Araştırma üniversitesi kavramı son yıllarda Türkiye'de de sıkça konuşulmaya başlanmış durumda. Başlangıçta bazı üniversitelerin kendilerini araştırma üniversitesi olarak tanımlamasıyla başlayan süreç, daha sonra 2017 yılında on üniversitenin Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından araştırma üniversitesi olarak ilan edilmesiyle resmîyet kazandı.

Böylece üniversitelerin kendi tanımlamaları yerine YÖK tarafından belirlenen kriter ve süreçlere göre devlet üniversiteleri arasında 10 üniversite, araştırma üniversitesi, 5 üniversite de aday araştırma üniversitesi olarak belirlendi.

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, devlet tarafından "araştırma üniversitesi" belirlenmesine ilişkin sürecin nasıl işlediğini, 2017-2018 akademik yıl açılışında yaptığı konuşmada şu şekilde ifade etti:

"Araştırma üniversiteleri belirleme sürecinde 58 devlet üniversitesi niyet beyanında bulundu. İlk aşamada dünyadaki araştırma üniversitelerinin kriterlerinde yer alan göstergelere göre puanlar hesaplandı. Bu göstergeler SCI indeksli yayın sayısı, uluslararası iş birliği ile yapılan SCI indeksli yayın sayısı, bilimsel yayın puanı,

atıf sayısı, proje sayısı ve proje bütçesi, uluslararası iş birliği ile gerçekleştirilen proje fon bütçesi, doktora mezun sayısı, patent sayısı, TÜBA ve TÜBİTAK ödüllü öğretim üyesi sayısı, TÜBİTAK destekli TTO bulunup bulunmadığı ve YÖK 100/2000 doktora burs programı katılımı... Bu aşama sonunda ilk 25 üniversite belirlendi. İkinci aşamada başvuran kurumun, araştırma üniversitesi olma talebi kapsamında hazırlanmış olduğu öz değerlendirme raporu dikkate alındı. Bu aşama sonunda 19 üniversite belirlendi. Son olarak ise Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TÜBİTAK, Kalite Kurulu, devlet ve vakıf üniversite temsilcilerinden oluşan bir jüri, rektörler ve üniversitelerin üst yönetimi ile bir mülakat gerçekleştirildi ve süreç nihayetlendirildi."

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile YÖK Başkanı Saraç'ın bu açıklamalarıyla Türkiye'de araştırma üniversitesi statüsünün resmî olarak başlamasının ardından karşı karşıya olunan süreç, bu üniversitelerin yönetimi, yapılanması ve desteklenmesinin nasıl yürütüleceği konusu...

Geçen bir yıl içinde, YÖK tarafından belirlenen ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından isimleri açıklanan Türkiye'nin on "araştırma üniversitesinin" yürüttükleri faaliyetler, "gerçek bir araştırma üniversitesi" kategorisine geçip geçmediklerini belirleyecek. Tabii ki hükümet ve YÖK'ün yaklaşımı ve kararları sürecin iyi ve hedeflenen şekilde sonlandırılmasında büyük öneme sahip olacak.

Ayşe Hanım Teyze ve Alırıza Bey Amca çocuklarını üniversiteye yollamalı mı?

HAKKI ÖCAL *

Kısa cevap: Hayır. Uzun cevap ise şöyle: Güngör Uras üstada Allah rahmet eylesin ama onun çizdiği portreye göre Ayşe Hanım Teyze ve Alırıza Bey Amcanın evlerinde bir kitaplık olmadığını biliyoruz. Ayrıca her ikisinin de evlatları, ortaokul ve lise boyunca ite-kaka okudular. Zaten birininki iki-üç yıldır YKS puanları ilk bir milyon seviyesinde. Diğerini kısmetse bu yıl girecek ama "Kursa göndermediniz; ben bu yıl başaramam..." demeye başladık bile.

Diyebilirsiniz ki Nobel Ödülü kazanan Prof. Dr. Aziz Sancar da Mardin'de bırakın kitapları, kitaplığı, üzerinde ödev yazacak masası bile olmayan bir evde, bahçedeki ceviz ağacını silkeleyerek ve kayıp oğlakları dağ bayır arayarak büyüdü.

Evet ama ne Ayşe Hanım ne de Alırıza Beyin çocuklarında Nobel ödülü kazanacak bir gayret ve Allah vergisi istidat görülemiyor. Olsa önce annesi babası, sonra ilkokul, ortaokul öğretmenleri görmüş ve çoktan ana babasını uyarmış olurlardı.

Ayşe Hanım ve Alırıza Beyin çocuklarını üniversiteye yollama arzusu, adeta otomatik pilota bağlanmış bir eğitim sisteminin sonucu. Biraz "Benim çocuklarım da üniversiteye gidenler kadar akıllı" dürtüsü... Biraz üniversite mezunlarının geliri daha yüksek işlerde çalışma olasılığının bulunduğu inancı. Biraz da başka bir şey yapılabileceğine, meslek okullarından veya iki yıllık yüksekokullardan mezun olan gençlerin de pekâlâ hayatlarını kazanabilecekleri, dolu dolu bir hayat sürecekleri, eş, çocuk ve aile sahibi olabileceklerine dair güvenin sarsılmış olması...

Büyük iki otomotiv firmasının büyük kentlerdeki servis istasyonlarında ve tamir atölyelerinde çalıştırılmak üzere yurt dışından "oto tamircisi" ithal ettiğimize dair haberleri okumuş, forklift bakım onarımı için İspanya'dan uzman getirttiğimizi duymuş olmalısınız. Seferihisar'daki evinizde elektrik prizlerinin sayısını artırmak için veya kapının kilidini değiştirmek üzere aradığınız uzmanın İzmir'den kalkıp geldiğini hatırlıyor musunuz?

Nüfusu geometrik artış sarmalına girmiş bir ülkede, meslek lisesi mezunlarına, matbaacılık veya grafik tasarım yüksekokuluna ihtiyacımızın ne kadar hızlı arttığını tahmin etmek için TÜİK verilerine ihtiyaç olduğunu sanmıyorum. Ama çok ısrar ediyorsanız TÜİK'e göre, 4 yıllık bir fakülte bitirenlerle bitirmeyenlerin ortalama aylık geliri arasındaki fark giderek kayboluyor. Gelir ve Yaşam Koşulları İstatistikleri Türkiye'de yoksullaşan kesimin daha çok eğitilmiş kesim olduğunu gösteriyor. Araştırmaya göre geçen yıl üniversite mezunlarının kişi başına 821 liralık geliri eriyip giderken eğitimsizlerin geliri ortalama 912 lira yükseldi.

Ayşe Hanım ve Alırıza Bey çocuklarını üniversiteye yollamak isterlerse yollayabilmelidirler. Bu çocuklar başka illerde değil kendi kentlerinde okuyabilmelidirler. Ama bunu yapabiliyor olmaları illa yapmaları gerektiği anlamına gelmiyor.

Her lise mezunu üniversiteye gitmek zorunda değil. Bu anlayışı toplumdan silmek lazım. Ama nasıl? Ayrıştırmadan, hassasiyetlere dikkat ederek elbette. Ama nasıl düzeltilir bu çarpık gidiş?

* İbn Haldun Üniversitesi Rektör Danışmanı ve Medya ve İletişim Bölümü.

Gerçek bilgi, doğru bilgi, faydalı bilgi: Üniversiteler güncele nasıl dokunmalı?

FARUK YASLIÇİMEN *

Üniversiteler, ideal manada "gerçek" bilginin üretilmeye çalışıldığı yerler. Bu "gerçek bilgi" ifadesi yapılan fikri üretimin görece nesnellğine, en azından mutlak subjektif olmamasına atıfta bulunuyor. Araştırmacının incelediği konuya ön yargıdan mümkün merteye uzak kalmasını bir prensip olarak ima ediyor. Gerçi postmodern meydan okumanın ardından bu "gerçek bilgi" üretimi iddiasının meşruiyeti ciddi manada tartışılmalı hâle geldi. Lakin akademik ideal hâlâ bu minvaldedir.

Görecelilik ve nesnellik üzere tüm kuramsal tartışmalar bir tarafa, üniversite yahut akademi camiası "doğru" ya da "faydalı" bilgi üretmeye çoğunlukla soru işaretleriyle yaklaşıyor. Üretilen bilginin değerine zarar getirebileceğinden, akademik dürüstlük ve nesnellğin yitirilebileceğinden, toplumsal ön yargı ve kabullerin araştırma sonucunu etkileyeceğinden endişe ediyor. Haddizatında, evet, akademik üretimler doğrudan olmasa bile dolaylı yoldan siyasal ve toplumsal tecrübeyle eninde sonunda etkileşime giriyordu ancak bunu ölçütleri açıkça ortaya konmuş bir şekilde yapmaktan da çekiniyordu.

Örneğin "doğru" etik bir değer taşıdığı ve "yanlış" olanın karşısında konumlandığı için akademik üretimin doğru ve neyin yanlış olduğunu söylemez. Hatta bunu bir prensip olarak kabul eder. Ancak diğer taraftan bu durumu

veri olarak kabul ettiğimizde karşımıza kendisi için bilgi üreten bir epistemik mekanizma çıkar ki esasında bu da sorundur. O hâlde sınırı nereden çizmek lazım?

Doğrusu, üniversiteler güncele dokunmuyor değil. Özellikle sayısal alanlarda sanayi ile üniversiteler arasındaki anlaşmalar her iki taraf için de olumlu neticeler sağlıyor. Bir yandan üniversiteler yüksek lisans ve doktora öğrencilerini fonlama imkânına kavuşurken, diğer yandan da öğrenciler saha bilgisini sahada, bizzat sürece katılarak ediniyor. Ayrıca sanayi hem düşük bütçeyle Ar-Ge bilgisi edinmiş hem de genç ve verimli bir insan kaynağıyla erkenden tanışmış oluyor. Benzer şekilde ekonomi, işletme ve finans bölümleriyle uygulamalı öğrenim imkânı sunan klinik psikoloji gibi bölüm ve dalların güncele dokunma anlamlarında imkânları da genişliyor.

Peki, sosyal bilimlere ağırlıklı bölümlerin güncele dokunma imkânı nedir? Kısıtlı olmakla birlikte vardır ve artmaktadır. Son dönemlerde tüm dünyada bu eğilim proje bazlı çalışmaların teşvik edilmesi suretiyle destekleniyor. "Akademi, akademi içindir" anlayışı Türkiye'de giderek bir tabu olmaktan uzaklaşırken sosyal bilimcilerin güncelle kurmaya çalıştıkları ilişkinin hâlâ yeterince kuvvetli olmadığını da belirtmem gerekir.

Üniversite bazlı düşünce kuruluşları (university-based think tanks) yahut bu mantıkla işleyen araştırma merkezleri burada bir köprü vazifesi görebilir. Kaldı ki düşünce kuruluşlarının ortaya çıkma sürecinde akademik bilgiyi güncelle irtibatlandırma ihtiyacı da bir rol oynamıştı. Düşünce kuruluşları bunun herkesçe hemfikir olunan ortak bir yöntemini değilse bile yol ve üslubunu ortaya çıkartmıştı. Birden fazla uzmanın aynı konu etrafında bir araya geldiği, akademiden devşirilen yöntemsel kabiliyetlerle saha bilgisi ve siyasî öngörüyle birleştirilerek mevcut durumu sadece analiz etmeyip aynı zamanda

çözüm önerisi de sunduğu kısa ve etkili raporlar üretti. Dünyada iki bin beş yüzün üzerinde düşünce kuruluşu bu tür raporlar üretmeye devam ediyor. (Bunların yaklaşık yarısının ABD'de olduğunu parantez içinde ifade edelim.)

Üretilen raporların sadece siyasetle alakası olması da gerekli değil. Örneğin; eğitim, kültür, toplum, sanat, spor gibi sair alanlarda bahsedilen tarzda nitelikli rapor ve araştırmalar üniversite bazlı düşünce kuruluşları tarafından ortaya konabilir. Sosyoloji, siyaset, tarih, edebiyat ve psikoloji gibi pek çok bölüm yeterli kadro büyüklüğü ve araştırma bütçesine sahip ise alanla ilgili güncel konulara sadece yüksek lisans ve doktora tezleri yazdırarak değil (ki zaten bu çalışmaların çoğu akademi için akademik bilgi üretiyor ve günceli sadece anlamaya çalışıyor) aynı zamanda raporlamalar yapmak suretiyle de eğilmeleri sağlanabilir.

Örneğin; güncel toplumsal temayül ve değişimleri tespit ve analiz etme noktasında sosyoloji; tarihin güncel kullanımları, ortaokul, lise, üniversite tarih müfredatları noktasında tarih; basın yayın dünyası, kültür endüstrisi, edebî kitap üretim, dolaşım ve tüketim piyasasının mevcut durumları noktasında yine siyaset, edebiyat, sosyoloji ve kültürel çalışmalar uzmanları güncel durumlara ilişkin tespitler ve çözüm önerileri getirebilir.

Güncelle dokunan bilgi üretiminde üslup ve yöntem son derece önemli. Eklektik ve yeni denemelere açık olması, üniversitelerde ortak çalışmayı teşvik etmesi ve sentetik bilgi üretimine yöneltmesi açısından ise öncelikli. Üniversiteler güncele dokunmalı ve nasıl dokunacaklarını da kendi içlerinde istişare ile bulmalı. Akademik dürüstlük, titizlik, itina, adalet, basiret, feraset ve toplumsal sorumluluk hissi bu tür çalışmalara rehberlik etmeli.

* İbn Haldun Üniversitesi Tarih Bölümü.

Dünyadan örneklerle araştırma üniversiteleri

Araştırma üniversitesi kavramının ortaya çıkmasında ulusal kalkınma için araştırmanın önemini fark edilmesi en önemli etken kabul edilmeli. Çağdaş araştırma üniversitesinin temelini 19. yüzyıl başında Berlin Üniversitesinin kurulmasına kadar götürmek mümkün. Wilhelm von Humboldt'un Berlin Üniversitesini reforme etmesi ile araştırma üniversitelerinin ilk örneklerinden biri kabul edilen Humboldt Modeli ortaya çıktı. Daniel Fallon'un 1980'de yayımladığı "The German University: A Heroic ideal in conflict with the modern world" adlı kitabında, Humboldt modelinde araştırmanın, eğitime göre ağırlığının arttığını ve kamu kaynakları ile desteklendiğini belirtiyor.

Dünya araştırma üniversitelerinin gelişiminde kayda değer öneme sahip bir başka modeli ise Amerikan deneyimi oluşturuyor. Factbook'a göre, ABD'de kurulan ilk araştırma üniversitesi, 1876 yılında faaliyete geçen John Hopkins Üniversitesi. ABD'de araştırma üniversitelerinin önem kazanması ise 2. Dünya Savaşı dönemine rastlıyor. Devlet ile üniversite iş birliğine dayanan bu model, bilim ve mühendislik yapılanmasında önemli değişikliklere yol açıyor. Bu dönemde penisilin, radar ve bilgisayar gibi çok sayıda buluşun hayata geçirildiği gözlemleniyor. ABD'nin savaş döneminde sivil ve askerî amaçları birleştirerek ortaya çıkardığı model, savaş sonrası daha da gelişerek varlığını sürdürdü ve bu sürecin sonunda özel ve devlet araştırma üniversiteleri ortaya çıkmaya başladı.

Amerikan modeli, Alman modeline karşı

National Research Council'a göre; ABD'de 2. Dünya Savaşı sonrası altı üniversite, araştırma üniversitesi olarak tanımlanırken; 1960'larda bu sayı yaklaşık 20'ye, 2000'lerde ise 100'ün üzerine çıktı.

2. Dünya Savaşı sonrası ABD'de ortaya çıkan araştırma üniversitesi modeli, ilk araştırma üniversitesi modeli sayılan Alman Humboldt modelinden farklılıklar gösteriyordu. Araştırma üniversiteleri konusunda çalışmalarla tanınan Philip Altbach'ın 2011'de yayınlanan "The Past, Present and the Future of Research University" adlı kitabında Amerikan araştırma üniversitesinin, "Anahtar bir değer olarak topluma hizmeti vurguladığı", "Akademisyenlik mesleğinin örgütlenmesinin hiyerarşik kürsü sistemi yerine, disiplin temelli ve daha demokratik olduğunu" ve "Daha katılımcı bir yönetim anlayışı ve yönetsel düzenlemeler" içerdiğini vurguluyor.

Farklılıklar bununla da kalmıyor. Avrupa araştırma üniversiteleri; merkezi yapılanma, devlet kontrolü, devlet fonları, düşük rekabet, araştırma ve ileri düzey eğitime odaklanırken, ABD'de ortaya çıkan araştırma üniversitesi modeli Amerikan koşullarına göre gelişti. ABD'de araştırma üniversiteleri misyon, büyüklük ve coğrafya bakımından çeşitlilik gösteriyor. Bu model, genel olarak ademimerkeziyetçi yapılanma, çoğulculuk (*kamu ve özel sektör kurumları*), çeşitli fon kaynakları (*bağış, federal fon, eyalet fonu, eğitim ücreti*), yüksek rekabet, lisans ve lisansüstü eğitim ile araştırmanın

aynı yerde aynı kişiler tarafından birlikte yürütüldüğü bir model olarak gelişti. Bu sistem, araştırmacılar için geniş ve rekabetçi bir pazarın oluşmasını sağladı.

Bugün dünyanın en iyi üniversiteleri, değişik kuruluşların dünya çapında yaptıkları sıralamalarla belirleniyor. Bu sıralamalarda üstlerde yer alan üniversitelerin aynı zamanda en iyi araştırma üniversitesi olduğu genel kabul görüyor. Üniversite sıralamaları bakımından yaygın olarak tanınan sıralama kuruluşlarından olan Shanghai Ranking'e göre dünyanın en başarılı 50 üniversitesini şöyle sıralamak mümkün:

Tablo 1: Dünyanın En İyi 50 üniversitesi

1. Harvard University
2. Stanford University
3. University of Cambridge
4. Massachusetts Institute of Technology (MIT)
5. University of California, Berkeley
6. Princeton University
7. University of Oxford
8. Columbia University
9. California Institute of Technology
10. University of Chicago
11. Yale University
12. University of California, Los Angeles
13. University of Washington
14. Cornell University
15. University of California, San Diego
16. University College London
17. University of Pennsylvania
18. Johns Hopkins University
19. Swiss Federal Institute of Technology Zurich

20. Washington University In St. Louis
21. University of California, San Francisco
22. Northwestern University
23. University of Toronto
24. The University of Tokyo
25. University of Michigan-Ann Arbor
26. Duke University
27. Imperial College London
28. University of Wisconsin - Madison
29. New York University
30. University of Copenhagen
31. University of British Columbia
32. The University of Edinburgh
33. University of North Carolina at Chapel Hill
34. University of Minnesota, Twin Cities
35. Kyoto University
36. Rockefeller University
37. University of Illinois at Urbana-Champaign
38. The University of Manchester
39. The University of Melbourne
40. Pierre and Marie Curie University - Paris 6
41. University of Paris - Sud (Paris 11)
42. Heidelberg University
43. University of Colorado at Boulder
44. Karolinska Institute
45. University of California, Santa Barbara
46. Kings College London
47. Utrecht University
48. The University of Texas Southwestern Medical Center at Dallas
49. Tsinghua University
50. Technical University Munich

Kaynak: Discovering World-Class: Academic Ranking of World Universities 2017 (Shanghai Ranking Consultancy, 18 August 2017, s.6'dan alınmıştır).

Dünyanın en iyi üniversiteleri sıralamalarında Amerikan üniversitelerinin belirgin bir üstünlüğü gözler önüne seriliyor. Peki, dünyadaki başarılı araştırma üniversitelerinin ortak özellikleri neler?

Başarılı araştırma üniversitelerinin ortak özellikleri

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, dünyadaki başarılı araştırma üniversitelerinde lisansüstü öğrencilerin, toplam öğrenci oranına göre daha yüksek olduğudur. Dünya sıralamasında üst sıralarda yer alan üniversitelerde bu oranın daha da yüksek olduğu gözlemleniyor.

Dünyada Önde Gelen Araştırma Üniversiteleri	Lisans Öğrenci Sayısı	Lisans Üstü Öğrenci Sayısı	Lisans Üstü Öğrencilerin Toplam Öğrenciye Oranı
Harvard	7.002	10.094	59
Stanford	6.442	11.325	64
MIT	4.066	6.140	60
Oxford	11.106	6.601	37
Cambridge	12.284	6.649	35
LSE	4.254	4.386	51
Beijng	14.662	16.666	53
Tokyo	15.466	12.676	45

Kaynak: Salmi, 2009, s. 22

Jamil Salmi'nin 2009 yılında çıkardığı "The Challenge of Establishing World-Class Universities" (Dünya Çapında Üniversite Kurmanın Zorlukları) kitabındaki tabloda, bazı araştırma üniversitelerindeki lisansüstü öğrenci oranlarının ne kadar yüksek olduğu görülüyor. Bu üniversitelerin bir başka özelliği ise, uluslararası yetenekli öğretim elemanı ve öğrenci bakımından yüksek değerlere sahip olmaları.

Örneğin Harvard'da öğrencilerin %19'u, Stanford'da %21'i, Columbia'da %23'ü ve Cambridge'de %18'i uluslararası öğrencidir. Yine Jamil Salmi'ye göre, uluslararası akademik kadro bakımından ise Harvard'da, tıp alanı dâhil, öğretim elemanlarının %30'u, Oxford'da %36'sı, Cambridge'de %33'ü uluslararası öğretim elemanıdır.

Yüksek miktarda finansal gelire sahip olmak dünya çapında başarılı araştırma üniversitelerinin dikkat çeken bir başka ortak özelliği. Bu üniversitelerin gelirleri arasında dört başlık öne çıkıyor;

- Hükümetten alınan bütçe
- Kamu ve özel sektör finansmanlarından elde edilen araştırma fonları
- Bağışlar
- Öğrenim ücretleri

İngiltere ve Russell Group örneği

Amerika'dan sonra dünyada en fazla araştırma üniversitesine sahip İngiltere'de de durum farklı değil. 2007 yılında kurulan ve üyesi olan araştırma üniversitelerinin dünya çapında gerçekleştirdikleri araştırmalarla sosyal, ekonomik ve kültürel etkiler yaratmasını sağlayacak ortamın oluşturulması için strateji, politika geliştirme, iletişim ve danışmanlık veren Russell Group bünyesinde İngiltere'nin önde gelen 24 araştırma üniversitesi bulunuyor. Bu üniversiteler arasında, London School of Economics and Political Science (LSE), University of Oxford, University of Cambridge, University of Exeter, King's College London, University of Edinburgh, Cardiff University, University of Manchester ve University of Birmingham bulunuyor.

Russell Group üyesi olan bu üniversitelerin her biri, İngiltere'de yapılan her bağış ve yatırımın ortalama 19 milyon sterlinini alıyor. Bu üniversitelerin yıllık ortalama geliri 688 milyon sterlin dolayında. Bu gelir kalemlerini ise; rekabetçi bir ortamda yürütülen araştırma projelerine verilen araştırma fonları, bağışlar, AB fonları, vakfiyeler, sektörel yatırımlar ve bireysel bağışlar oluşturuyor. Russell Group bünyesinde bulunan 24 araştırma üniversitesinin her biri, 2015-2016 yılları arasında, ortalama 185 milyon sterlinlik araştırma fonu geliri elde etti. Bu fonların 40 milyon sterlini, İngiltere

merkezli bağışlar ve yatırımlardan, ortalama 25 milyon sterlini AB'den ve 10 milyon sterlini de İngiliz şirketlerinden ve sektör temsilcilerinden elde edildi. Tabii ki İngiltere'de verilen doktora eğitiminin %60'ının Russell Group üyesi 24 üniversite tarafından verildiğini de belirtmek gerekli.

Dünyadaki ilk 10'da bulunan üniversitelerden 4'ü Russell Group üyesi. QS World University Ranking 2018'e göre, buna ek olarak dünyadaki en iyi araştırma üniversiteleri listesinin ilk 100'ün 15'inde Russell Group üniversiteleri yer alıyor. Bu sayı ilk 250'de 24'e yükseliyor.

Dünyadan "yetenekler" için çekim alanı olmak

Bir araştırma üniversitesi için gerekli olan vizyon, disiplin ve kaynağa sahip olan Russell Group üyesi üniversiteler doğal olarak dünyanın en "parlak" ve en "iyi" beyinleri için de bir çekim merkezi hâline gelmiş durumda. Bu, özellikle akademik kadro için geçerli. İngiltere'deki 24 araştırma üniversitesinde eğitim veren akademisyenler yaklaşık olarak 200 Nobel ödülü kazandı. UCL Öğretim Üyesi Amerikan asıllı İngiliz Sinirbilimci Profesör John O'Keefe 2014'te Nobel Fizyoloji ve Tıp Ödülünü; Edinburgh Üniversitesi Öğretim Üyesi Profesör Peter Higgs, 2013'te Nobel Fizik Ödülünü; London School of Economics'ten Profesör Christopher A. Pissarides, 2010'da Nobel Ekonomi Ödülünü; aynı yıl Manchester Üniversitesi Öğretim Üyeleri Andre Geim ve Konstantin Novoselov Nobel Fizik ödülünü kazanan bilim adamları arasında...

Dünyada başarılı araştırma üniversitelerinin mevcut durumlarını bu şekilde özetlemek mümkün. Söz konusu gösterge ve verilerin, Türkiye'deki araştırma üniversitelerinin hangi aşamalardan geçmesi gerektiğine ilişkin önemli bir rol oynayacağından hiç kuşku yok.

Türkiye’de araştırma üniversitesi olmak

“Araştırma Üniversitesi” olma kavramı son dönemde Türkiye’nin gündemine yoğun şekilde girmiş durumda. Aslında yükseköğretim alanında çeşitliliğin artırılması ve üniversitelerin “branşlaşması” neredeyse tüm yapılanma çalışmalarında vurgulanan bir unsur oldu. Araştırma üniversitesi tanımı, uzun yıllar üniversitelerin tanıtım metinlerinde ve kendi kendilerine verdikleri bir unvan olarak görüldü.

Türkiye’de “araştırma üniversitesi” yolculuğu 8-9 Ekim 2015 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından Avrupa Komisyonunun desteği ile düzenlenen “*Turkish Universities in the European Research Area*” başlıklı konferans ile başladı. Bu konferansa Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi katıldı ve yayımlanan deklarasyonla “*Türk Araştırma Üniversiteleri Güç Birliği*” (TAÜG) kurulması kararı ilan edildi. TAÜG, her ne kadar, benzer araştırma özelliğine sahip olan diğer tüm Türk araştırma üniversitelerine açık olacağını vurgulasa da birliğin çalışmaları hakkında fazla bir bilgi bulunmuyor.

2016 yılına gelindiğinde ise “araştırma üniversitesi” kavramı resmî makamlarca da dile getirilmeye başlandı. 18 Ekim 2016 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirilen 2016-2017 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreninde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın konuyu önemseyen vurgusu ile süreç daha da hızlandı. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) 5 araştırma üniversitesi belirleneceğini açıkladı. 2017 yılı başında üniversitelerin belirlenme süreci başladı ve 26 Eylül 2017’de Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde YÖK tarafından düzenlenen 2017-2018 Akademik Yılı Açılış Töreninde 10 araştırma üniversitesi ve 5 de aday araştırma üniversitesi duyuruldu.

Araştırma Üniversitesi olarak ilan edilen 10 üniversite
1. Ankara Üniversitesi
2. Boğaziçi Üniversitesi
3. Erciyes Üniversitesi
4. Gazi Üniversitesi
5. Gebze Teknik Üniversitesi
6. Hacettepe Üniversitesi
7. İstanbul Teknik Üniversitesi
8. İstanbul Üniversitesi
9. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
10. Ortadoğu Üniversitesi

YÖK Başkanı Saraç, araştırma ve aday araştırma üniversitelerinin belirlenmesindeki ölçütleri şöyle açıkladı: “*Türkiye’nin önceliklerinin dâhil edildiği dünyadaki referans çalışmalar, üniversitelerin mevcut durumlarının değerlendirilmesi ile gelecek planlaması, liderlik boyutu ve üniversitenin Ar-Ge stratejisi ve yönetişimi dikkate alındı.*”

Resmî olarak Türkiye’de 10 “araştırma üniversitesinin” açıklanmasından bir hafta sonra YÖK’te gerçekleştirilen toplantıda ise sürecin nasıl işleyeceği karara bağlandı: “*Araştırma üniversitelerinin değerlendirme sürecinde sundukları strateji, hedef ve uygulama planları esaslı olarak bir izleme ve takip komisyonu tarafından periyodik olarak izlenecek ve önerdiği hedefleri sağlayamayan üniversite sistemin dışına çıkartılacak ve yerine aday üniversitelerden birisi sisteme dâhil edilecektir. Aday araştırma üniversiteleri de sürekli bir rekabet ortamında izlenecek ve faaliyetleri YÖK tarafından takip edilecektir.*”

Cumhurbaşkanlığı düzeyinde sahiplenme kritik önemde

Dünya örneklerinde olduğu gibi araştırma üniversitelerinin ilk kuruluş aşamasında üst düzey devlet ya da hükümet başkanlarının konuyu sahiplenmesi ve yönlendirmesi büyük önem taşıyor. Bu bağlamda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın araştırma üniversitesi sürecini sahiplenmesi ve desteğini her fırsatta vurgulaması çok kritik. Cumhurbaşkanlığı düzeyinde sahiplenme ve destek ilgili devlet kurumlarının konuyu önemsemesi ve bir devlet politikası olarak görmesi bakımından önemli bir başlangıç özelliği taşıyor.

Kritik önemdeki ikinci husus ise, dünyada araştırma üniversitelerinin belirlenmesi sürecine benzer bir yol izlenmesi. Türkiye’de de, dünya örneğinde olduğu gibi devletin bilim, teknoloji ve kalkınma planlarının parçası olarak makro bir projenin geliştirilmesi büyük önem taşıyor. Bu arada Türkiye’de araştırma üniversitesi olarak seçilen 10 kurum arasında şu an için vakıf üniversitesi

Araştırma üniversitesi adayı olan 5 üniversite
1. Çukurova Üniversitesi
2. Ege Üniversitesi
3. Selçuk Üniversitesi
4. Uludağ Üniversitesi
5. Yıldız Teknik Üniversitesi

bulunmuyor. Dünyada araştırma üniversitelerinin ağırlıklı olarak devlet üniversitesi olduğu ancak ABD ve Japonya gibi bazı ülkelerde daha fazla özel üniversitenin araştırma üniversitesi olduğu göz önüne alındığında, benzer bir tartışmanın gelecekte Türkiye’de yaşanması da kaçınılmaz.

Araştırma üniversitelerinin yapılanmasında imkân ve zorluklar

Türkiye’de yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasına ilişkin çalışmalar yoğun şekilde sürerken, “araştırma üniversitesi” olarak seçilen 10 üniversitenin Türkiye’nin bilimsel, ekonomik ve sosyal gelişimine katkı sağlayıcı rolünün artırılması büyük önem taşıyor.

Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nihat Erdoğan tarafından Haziran 2018’de hazırlanan “Araştırma Üniversitesi Yapılanması: İmkânlar ve Zorluklar” başlıklı rapor, Türkiye’de sürecin geleceğine ilişkin önemli bulgular ortaya koyuyor.

Araştırma üniversitelerinin mevcut üniversiteler arasında belirlenmesinin bazı imkânlar sağlayacağı gibi bazı zorlukları da beraberinde getireceği belirtilen raporda, “*Üniversitelerin var olan birikim ve kapasitelerinin kullanılacak olması en önemli imkân iken, mevcut yapı ve işleyiş, insan kaynağı ve örgütsel kültürün dönüştürülmesi en önemli zorlukların başında gelecektir.*” ifadesi yer alıyor.

Rapora göre, bu süreçte Türkiye’nin makro bilim, teknoloji ve kalkınma vizyonunun yönlendirdiği stratejik ve bütüncül bir araştırma üniversitesi yaklaşımı ve bunu oluşturmaya imkân sağlayacak bir yükseköğretim mevzuatı kritik önem taşıyor. Burada dikkat edilmesi gereken bir başka konu da, YÖK tarafından belirlenen araştırma üniversitelerinin tek tip olmadığı... Söz konusu üniversiteler farklı özellikler ile farklı imkân ve kaynaklara sahip olduklarından önceliklerin farklılaşması beklenmeli. Prof. Erdoğan, raporunda bu konuya ilişkin şu ifadeleri kullanıyor: “*Bu üniversitelerin kapasite ve üretkenlikleri bakımından potansiyeli bulunduğu düşünüldüğü için araştırma üniversitesi olarak belirlendiği ifade edilebilir. Bazı üniversiteler için mevcut kapasiteyi daha üretken hâle getirmek öncelikli bir konu iken bir kısmı içinse üretkenliği daha üst seviyelere çıkarmak öncelikli olabilir.*”

Görünen o ki, Türkiye’nin önünü açacak araştırma üniversitesi kavramının tam olarak uygulanması sürecinde; üniversitelerin örgütlenmesi, yönetimi, sağlanacak imkân ve teşvikler yanında, yasal, yönetsel ve kültürel değişim çalışmalarının yapılması gerekiyor. Bu süreçte, bilimsel üretkenliği artırıcı strateji, hedef, proje ve faaliyetlere odaklanılması ve bunların gerçekleştirilmesi de söz konusu üniversitelerin sorumluluğu olsa gerek.

Ongoing debate regarding academic research and publishing

Being a research university requires the production of extensive academic research, and publication is essential. But these days, there is a debate on whether too much academic research is being published. The related issue is whether these academic research publications are of the highest order, as they should be.

"University World News" is the first free-of-charge publication of higher education, aiming to provide news on the latest developments in the field for higher education managers, researchers, scholars and public officials, as well as for rival and partner institutions worldwide.

The article claiming that there is a crisis in academic publishing is titled "Too much academic research is being published," and appeared on 7 September, 2018. The authors of the article are Philip G. Altbach, who is research professor and founding director, and Hans de Wit is director of the Center for International Higher Education at Boston College.

The authors emphasize that there is too much pressure on top journals, coupled with a tremendous pressure on academics worldwide to publish, in addition to the rise of books of marginal quality, predatory journals, and publishers that publish low or marginal quality research.

This argument is definitely needs to be discussed.

The newspaper alleges that the decision by The Review of Higher Education, a highly respected academic journal, to temporarily suspend submissions due to a backlog of more than two years' worth of articles awaiting reviews or publication set off a twitter storm, and the debates in the corridors of academia on the future of academic publishing are proof for its argument.

A problem in world rankings?

The articles observe that these fundamental problems are artefacts of several developments in global higher education in the past half-century, especially the massification and rise of global and national university rankings. That is to say, it illustrates the sociological idea of isomorphism – most academic institutions want to resemble the universities at the top of the academic pecking order – and thus seek to become research-intensive.

The growing trend in doctoral education is to dispense with the traditional PhD dissertation and replace it with the requirement for doctoral students to publish several articles on their research in academic journals, in effect moving responsibility for evaluating doctoral research from university committees to journal editors and reviewers.

All of this has led to an explosion of scientific publications that has overwhelmed the publication system, and has made it impossible either for the traditional, and generally effective, peer review

system to work, or for the scientific community to evaluate massive amounts of scientific research.

No one knows how many scientific journals there are, but several estimates point to around 30,000, with close to two million articles published each year.

In this context, the paper puts forward a simple argument: "There is too much being published because the academic system encourages unnecessary publication."

Should the number of academic articles be reduced?

According to "University World News," reducing the number of academic articles and books would permit the peer review system to function more effectively, would reduce or eliminate the predatory journals and publishers that have recently emerged, and would perhaps, most importantly, remove massive stress from academics who worry more over publication than over teaching and service.

The argument the paper puts forward is of an ongoing debate in the U.S. on whether there is too much importance given to research universities, and whether that trend has reduced the value of universities that focus on teaching.

In the U.S., about 200 out of more than 3,000 postsecondary institutions are real research universities. The Russell Group of research-intensive universities in the United Kingdom has a total of 24 members out of some 140 universities. In Australia, the Group of Eight constitutes only a small proportion of the higher education sector. The paper uses these figures to support the argument that, in mass higher education systems, only a small number of universities should be research-intensive.

Situation in Turkey regarding academic publications

According to the data provided by Scientific Journal Rankings (SJR), Turkey is listed between 18–20th place in the world regarding academic publication output. About 6,800 academic articles are published in peer-reviewed journals daily. The number of academic articles published in Turkey is relatively increasing, but their ratio, compared to world's well-known universities, change so slow is low?

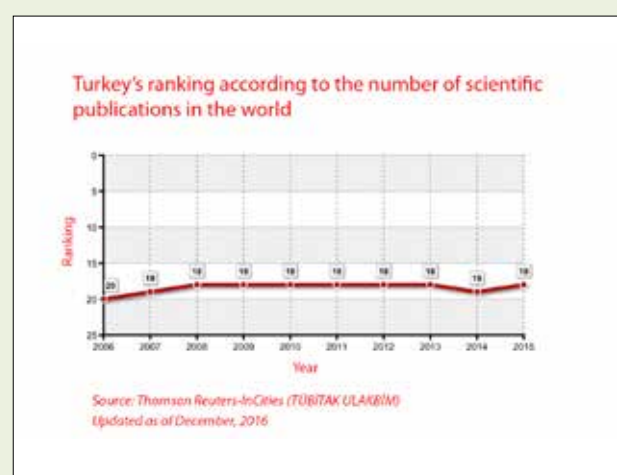
Especially in the social sciences, 25,950 academic publications have been published in Turkey between 2010–2015, and this constitutes 12.27 percent of all academic publications in the world, according to a report released by ULAKBİM. Turkey has ranked between 16th and 19th in the world in terms of the number of social sciences-related academic publications. The total number of academic publications in the last 10 years rose by 48 percent in China, 36,66 percent in U.S., 21,94 percent in the United Kingdom, and 24 percent in Turkey.

The top 10 topics of the academic publications in social sciences in Turkey

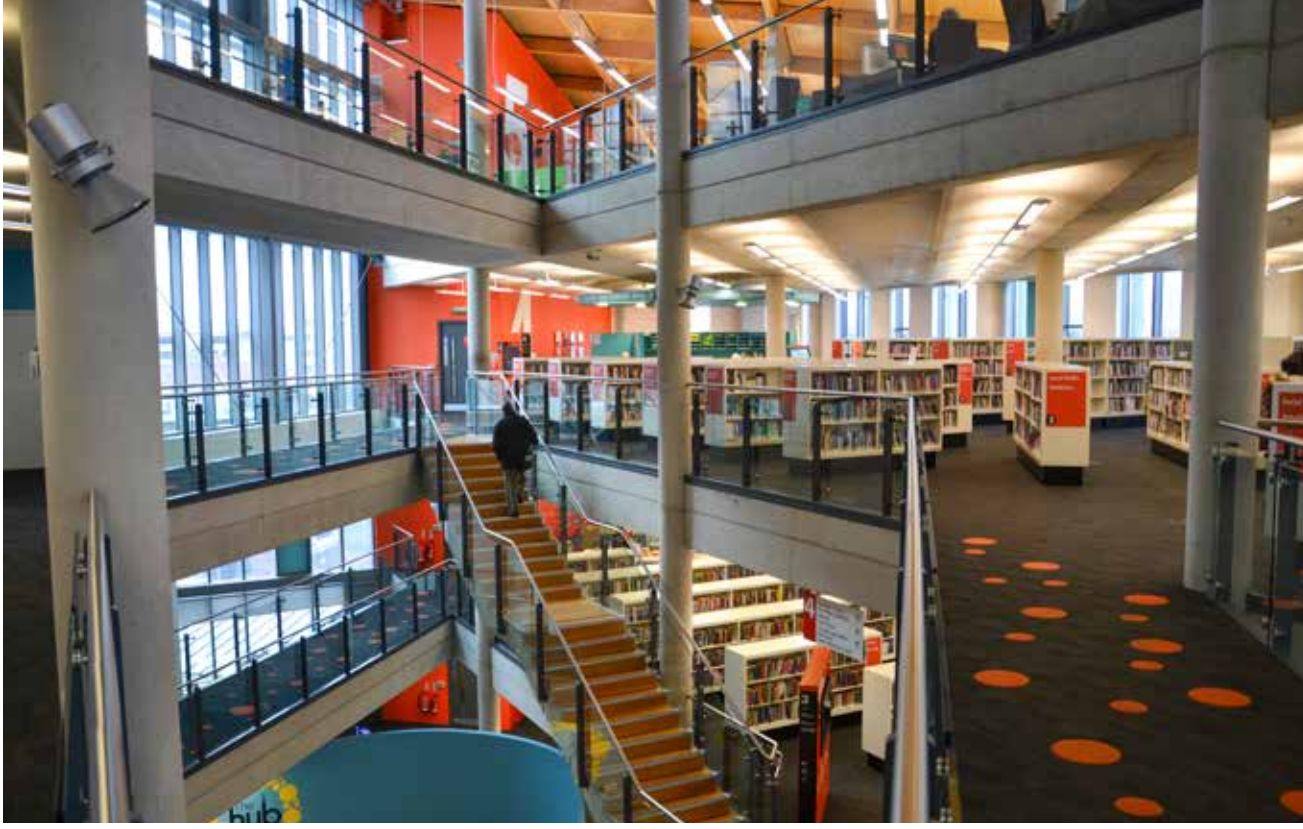
The first three fields that have the best impact, according to the performance impact value in social sciences, are "Operations-Research and Management Sciences" (8,34), "Nutrition and Dietetics" (7,47) and "Education, Scientific Disciplines" (7,99). However, "Operations-Research and Management," "Education-Scientific Disciplines," and "Hotel Management, Accommodation, Sports and Tourism," forming the top 10 sciences in Turkey, exceed the world performance impact value.

Turkey's World Ranking in the Social Sciences According to Number of Publications and Impact Value (Considering the first 20 fields with the highest number of publications)

Category	Rank (# of Publications)	Rank (Impact Value)
EDUCATION & EDUCATIONAL RESEARCH	6.	27.
ECONOMICS	19.	33.
SOCIAL SCIENCES, INTERDISCIPLINARY	7.	42.
OPERATIONS RESEARCH & MANAGEMENT SCIENCE	16.	3.
MANAGEMENT	15.	32.
BUSINESS	16.	33.
NURSING	10.	37.
NUTRITION & DIETETICS	29.	37.
AREA STUDIES	7.	31.
EDUCATION, SCIENTIFIC DISCIPLINES	11.	3.
POLITICAL SCIENCE	23.	25.
ARCHAEOLOGY	9.	48.
PSYCHOLOGY, MULTIDISCIPLINARY	25.	39.
BUSINESS, FINANCE	16.	33.
HISTORY	22.	39.
INTERNATIONAL RELATIONS	18.	32.
ANTHROPOLOGY	13.	48.
ENVIRONMENTAL STUDIES	27.	40.
LINGUISTICS	26.	23.
FOLKLORE	2.	19.

Araştırma üniversitesi olarak geçen bir yıl

Haber: Osman Doğan

Türkiye’de 2017 yılında yapılan titiz değerlendirmeler sonucunda 10 üniversite, YÖK tarafından “araştırma üniversitesi” olarak belirlendi ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından bu üniversiteler, 2017-2018 Akademik Eğitim Yılı Açılış Töreninde ilan edildi. Peki, bu üniversiteler geçen bir yılı nasıl geçirdiler, gerçek bir araştırma üniversitesi olmak için gerekli olan kaynaklar nasıl sağlanıyor, söz konusu üniversitelerin “araştırma üniversitesi” olarak dönüşümleri nasıl gerçekleştiriliyor? Bu soruları, ilgili üniversitelerin rektörlerine sorduk. İşte gelen yanıtlar:

İstanbul Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mahmut Ak

İstanbul Üniversitesi olarak “Araştırma Üniversitesi” kimliğini kazandıktan sonra, araştırma alanındaki öncü rolümüzü sürdürmek ve daha büyük başarılar imza atmaya çalışmamıza ivme kazandırdık. Bu doğrultuda, nitelik ve niceliği yüksek araştırmacı yetiştirmeye yönelik lisansüstü programlarını desteklemek, araştırmaya yönelik altyapının geliştirilmesini ve etkin kullanımını sağlamak, ulusal ve uluslararası fonlardan daha çok pay almayı sağlamak üzere destek mekanizmaları oluşturmak, performans sistemini ve atama kriterlerini araştırma odaklı hâle getirmek, araştırma kültürünü güçlendirmek üzere iyi uygulama örneklerini paylaşmak ve araştırma

faaliyetlerinin teşviki ve ödüllendirilmesine yönelik olarak pek çok çalışma gerçekleştirdik.

“Atama ve yükseltme ölçütlerinde araştırma faaliyetlerine öncelik”

Üniversitemizin araştırmacı niteliğini geliştirmek üzere öncelikli olarak, Stratejik Planımızdaki Ar-Ge hedefleriyle uyumlu bir şekilde, araştırma faaliyetlerine atama ve yükseltme kriterleri içinde öncelik verdik. Araştırmacı insan kaynağımızın geliştirilmesini sağlamak amacıyla, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi ve Kariyer Geliştirme Merkezi (KAGEM) aracılığıyla araştırmacılarımızın projelerini gerçekleştirmesini sağladık. Ayrıca, gerek kendi öğretim üyelerimizden oluşan komisyonlar, Teknoloji Transfer Ofisi ile AB Ofisi ve farklı kurumlardan destek talep ederek eğitim programları düzenledik.

Yüksek Öğretim Kurulunun ülkemizin araştırmacı potansiyelini geliştirmek için başlatmış olduğu 100 tematik alanda 2.000 doktora öğrencisine burs kapsamındaki öğrenci sayımızı; 2018 yılında 126’ya çıkardık. Ülkemizin öncelikli ihtiyacı olan alanlarda araştırmacı yetiştirmek üzere, üniversitemiz bünyesinde çeşitli lisansüstü programlar açtık. “Göç Çalışmaları Yüksek Lisans Programı”, “İşletmelerde Sürdürülebilirlik ve İnovasyon Yüksek Lisans Programı” ve “Moleküler Biyoloji Doktora Programı” bunlara örnek verilebilir.

“Araştırma öncelikli alanlar artırıldı”

Üniversitemizin Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde yaptığımız revizyonlar sayesinde daha başarılı öğrencilerin seçimini hedefleyerek, doktora programlarında doktora öğrencisinin tez savunma sınavına girebilmesi için, alanı veya tezi ile ilgili, ilk yazarının kendisinin olduğu en az bir makalesini, ulusal veya uluslararası hakemli bir dergide yayımlaması zorunluluğunu getirdik.

Böylece lisansüstü eğitim ve öğretimin en önemli çıktılarında biri olan tez çalışmalarının yayına dönüşme oranlarının artmasına ivme kazandırdık.

Üniversitemizin araştırma öncelikli alanlarını stratejik planımız çerçevesinde belirleyerek bu öncelikli alanları desteklemek üzere birçok çalışma yaptık. Öncelik tanınacak alanlar ve projeler şu şekilde sıralanabilir;

- Tıbbî araştırmalar kapsamında Hulusi Behçet Yaşam Bilimleri Araştırma Merkezine destek veren projeler ile sağlık bilimleri ve klinik bazlı araştırma, genetik-biyoloji, ilaç, nörobilim, biyoinformatik,
 - Ulaştırma teknolojileri kapsamında demir yolları, kara yolları, hava yolları, deniz yolları,
 - Güneş enerjisi, hidrojen enerjisi, yakıt hücreleri, rüzgâr enerjisi alanları,
 - Bilişim tabanlı yazılım geliştirme projeleri kapsamında üniversite otomasyonu, hastane otomasyonu, öğrenci otomasyonu, Kurumsal Kaynak Planlaması (*Enterprise Resource Planning, ERP*) projeleri, Bilişim Teknolojileri (*Information Technology, IT*) temelli eğitim teknolojileri ve uzaktan eğitim projeleri,
 - Toplumbilimi tabanlı projeler ile ülke kalkınması, uluslararası ilişkiler, Türk-Osmanlı ve komşu ülkeler tarihleri,
 - Üniversite-sanayi iş birliği kapsamında elektronik ve haberleşme, nanoteknolojiler, otomotiv teknolojileri, kimya sektörü, makine, inşaat, ilaç, gıda ve hayvancılık alanlarındaki yenilikçi projelerle yönetim etkinliğini ve verimliliğini artıran projeler,
 - İstanbul Üniversitesi Teknokent iş birliğinde yürütülen projeler.
- Araştırmaya yönelik tüm bu çalışmalarımızın sonucu öne çıkan araştırma faaliyetlerimiz arasında;
- İstanbul Üniversitesi İlaç Araştırma ve Uygulama Merkezinde ilaç araştırma, geliştirme çalışmaları içerisinde yer alan Biyoçeşneklilik/Biyoyararlanım projelerinin klinik çalışmalarının yapılması; İlaç Sanayi Biyoçeşneklilik çalışmaları kapsamında yapılan 2 proje için Etik Kurul ve Bakanlık onaylarının alınması,
 - Kalkınma Bakanlığı tarafından desteklenen bir proje ile kurulmuş olan Hulusi Behçet Araştırma Laboratuvarının (HUBAL) İstanbul Üniversitesi araştırmacılarının yanı sıra diğer üniversite ve araştırma kurumlarının projelerine de cihaz parkını kullanılabilecek şekilde yapılandırılması,
 - İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sualtı Kültür Kalıntıları Koruma Ana Bilim Dalının yürüttüğü “Yenikapı Batıklar Projesi” ön sonuçlarının sunulduğu “*The Yenikapı Byzantine-Era Shipwrecks, Istanbul, Turkey: A preliminary*

report and inventory of the 27 wrecks studied by Istanbul University" başlıklı makalenin Honor Frost Vakfı/IJNA ödülünü alması,

■ İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesine ait, "R/V YUNUS-S Araştırma Gemisinin" 1995'den beri Marmara, Ege ve Akdeniz'de yaptığı seferlerde Su Ürünleri Fakültesi araştırmacılarının deniz biyolojisi, deniz ekolojisi, balıkçılık, avcılık teknolojisi gibi konularında, lisansüstü tez projelerinde, lisans öğrencilerinin ise deniz biyolojisi, deniz kirliliği, balıkçılık teknolojisi, planktonoloji, deniz omurgasızları gibi konularda bilimsel ve teknik gelişmelerinin sağlanmasında hizmet etmesi,

■ İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bünyesinde yer alan Herbarium'da 100.000'e yakın bitki örneğini elektronik ortamda tarama imkânı sunulması,

■ İstanbul Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesinin, ülkemizde Dış Hekimliği Fakülteleri arasında, içinde temel bilimler bölümüne sahip tek fakülte olması sayılabilir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Karaca

İTÜ olarak zaten sürekli çok farklı alanda ulusal ve uluslararası projeleri hayata geçirdik ve geçirmeye devam ediyoruz. "Araştırma Üniversitesi" unvanını almak bizi daha da motive etti. Bu doğrultuda üniversitemizin fizikî ve insan kaynağı altyapısını daha da araştırma odaklı sistemlerle destekledik. Proje başvuru süreçlerini ve takvimlerini yeniden organize ettik. Savunma sanayii, biyomedikal, havacılık, yapay zekâ, iletişim ve haberleşme teknolojileri gibi alanlarda birçok projeyi tamamladık. Bu süreçte "Yapay Zekâ ve Veri Bilimi Uygulama ve Araştırma Merkezi"ni kurduk. TÜBİTAK tarafından araştırma üniversiteleri için özel olarak kurgulanan, "1004 Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı"na biyomedikal alanda başvurduk ve ilk aşamayı geçtik. İTÜ olarak üretimde dijital dönüşüm, uzay teknolojileri, havacılık, yapay zekâ, veri bilimi, mühendislik ve tıp teknolojilerinin kesişim alanındaki projeleri hayata geçirmeyi planlıyoruz.

Üniversiteler, çeşitli fonlara başvurarak araştırma bütçelerini oluştururlar. Akademisyenler, araştırmacılar ve lisansüstü öğrenciler hatta bazen lisans öğrencileri, proje önerileriyle Avrupa Birliği Fonları, TÜBİTAK fonları, SANTEZ, özel sektör iş birlikleriyle oluşturulan özel fonlara başvuruyorlar. Böylelikle üniversite yapısı olarak bütçenizi kendi stratejik planınıza göre oluşturmuş oluyorsunuz. Bunun yanı sıra araştırma üniversitesi kavramıyla birlikte belirli fonlara sadece bu yapıdaki üniversiteler başvurabiliyor. Bu da bize ayrıcalık

sağlıyor. Yeterli bütçeleri sağlayabilmek için doğru fonla, doğru proje tipini buluşturmak gerekir.

Bir "Araştırma Üniversitesi" olarak proje bütçeleri için tüm kanalların verimli kullanılması yönünde tüm birimlerimizle koordineli olarak çalışıyoruz.

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörü

Prof. Dr. Yusuf Baran

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsünün (İYTE) temel hedefi, Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yılı olan 2023'e kadar dünyanın en iyi 200 üniversitesi arasına girmektir.

Kuruluşundan itibaren bir araştırma üniversitesi olarak kurgulanan İYTE, kuruluş misyonuna uygun olarak, sahip olduğu nitelikli araştırmacı sayısı, Ar-Ge merkezleri, araştırma laboratuvarları ve altyapısı, üniversite-sanayi iş birlikleri, geliştirdiği ulusal ve uluslararası iş birlikleri, yarattığı inovasyon ve girişimcilik faaliyetleri ve ekosistemi ile öncü bir araştırma üniversitesi konumundadır.

İYTE, tezli yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin sayı ve niteliğini; başarılı akademisyenleri, güçlü araştırma altyapısı ve bu altyapıya sağladığı kolay erişim, kariyer geliştirme olanakları, burs imkânları, yurt dışı araştırma fırsatları, inovasyon ekosistemi ve bünyesinde barındırdığı Teknopark İzmir'in sunduğu imkânlar üzerinden her yıl kademeli olarak artırmaktadır. İYTE'ye kabul edilen tüm bilim insanlarının bilimsel performanslarının dünya ortalamasının üzerinde olmasına dikkat edilerek öğretim üyesi niteliği artırılmış, öğretim üyelerine iyi bir çalışma ve üretim ortamı sağlanmış ve böylece İYTE, lisansüstü öğrenciler için cazip bir merkez olmayı başarmıştır.

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, öğretim üyesi başına en fazla TÜBİTAK projesi alan devlet üniversiteleri sıralamasında birinci sıradadır.

Sadece "Araştırma Üniversitesi" olarak seçilen üniversitelere verilen "TÜBİTAK 1004 Yüksek Teknoloji Platformları Çağrısı" kapsamında desteklenen Enstitümüzde, "biyolojik sensörler"le ilgili çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca, Enstitümüzle özdeşleşen Teknopark ve İzmir bünyesindeki 150'ye yakın firma tarafından yürütülen Ar-Ge projeleri ile bölgenin inovasyon ve girişimci ekosistem yönünü güçlendirecek, ekonomik kalkınmasına katkıda bulunacak çalışmalar yürütülmektedir.

Bilim-Teknoloji-Tasarım sacayağında oluşturulan eğitim modeliyle faaliyetlerini sürdüren İYTE'de, önemli bir kümelenme alanı olan nanoteknoloji ve biyoteknoloji araştırma konularında TÜBİTAK 1000 projesi kapsamında destek alınmıştır. TÜBİTAK 1000 strateji belgeleri doğrultusunda, biyoteknoloji

alanında "sağlık biyoteknolojisi" ve "endüstriyel biyoteknoloji" konuları üzerine odaklanılmasına karar verilmiştir. YÖK'ün özel önem atfettiği 100/2000 öncelikli alanlar doktora programı kapsamında ise İYTE, tüm üniversiteler arasında en üst sıralarda yer almayı başarmıştır. Enstitü, seçilen odak alanlara öncelik vererek insan kaynakları kümelenmelerinde ve araştırma altyapısında gerekli dönüşümleri gerçekleştirerek bu alanda uluslararası bir merkez olma hedefine hızla ilerlemektedir.

Geleceğe ilişkin projeler

Sahip olduğu araştırmacı insan kaynağı, araştırma merkezleri, Teknoloji Transfer Ofisi, Teknopark İzmir ve genç girişimciler için yapılandırılan İnovasyon Merkezi ile önemli bir araştırma ekosistemine sahip İYTE, "nanoteknoloji", "biyoteknoloji", "savunma sanayi", "yenilenebilir enerji", "malzeme bilimleri ve robotik", "tasarım" ve "akıllı kentler" gibi stratejik alanlarda dünyada etkin bir yerde olmayı hedefliyor. Öğretim üyelerimiz tarafından yürütülen ilgili projelerin gerçekleştirilmesi aşamalarında yer alan öğrencilerimiz ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli Ar-Ge personelinin kaynağını oluşturacaktır. Teknoloji Transfer Ofisinin (TTO) çalışmaları sayesinde akademisyenler tarafından iletilen buluş bildirimlerinin yanı sıra potansiyel buluşlar patent atölyesi, düzenli görüşmeler, diğer bilimsel faaliyetlerinin olası çıktılarının takip edilmesi yolu ile de buluş sayı ve niteliklerinin artırılmasına yönelik faaliyetler yürütülüyor. TTO, aynı zamanda Enstitümüz ile sanayi arasında iletişimi ve iş birliğini sağlayan güçlü bir köprü fonksiyonuna sahip.

14 lisans ve 43 yüksek lisans ve doktora programında araştırma odaklı eğitim verilen İYTE'de, yeni gelişen ve ülkemizin ihtiyaç duyduğu stratejik alanlarda nitelikli insan kaynağı yetiştirmek üzere yeni programlar açmak da önceliklerimizdendir. İYTE, daha fazla bilgi üretmek, üretilen bilgiyi pazar değeri yüksek ürüne dönüştürmek hedefi doğrultusunda planlamalarını ayrıntılandırmaktadır.

Bütçelendirme ve finansal destek

Bir devlet üniversitesi olan İYTE'de projelerin önemli bir kısmı TÜBİTAK, AB, DPT, SANTEZ gibi kuruluşlarca desteklenmektedir. Araştırma projelerinin fonlanmaları bu kurumların belirlediği kriterler doğrultusunda bütçelendirilmektedir. TÜBİTAK 2017 yılı verilerine göre İYTE, 100 ve üzeri proje başvurusu yapan üniversiteler arasında, önerilen/desteklenen projeler oranı sıralamasında devlet üniversiteleri arasında birinci sırada yer aldı. TÜBİTAK tarafından desteklenen araştırma projeleri yolu ile İYTE'ye yaklaşık 84 milyon liralık bir bütçe tahsis edilmiştir. Ayrıca 26 proje, AB fonlarından 4 milyon Euro dolayında destek aldı. Bu projelerin yanı sıra Enstitümüzde DPT, SANTEZ ve TAGEM tarafından desteklenen ileri düzey 63 araştırma projesi sonuçlandırılmış durumda. 750'ye yakın araştırma projesi ise İYTE'nin öz kaynakları ile desteklenen Bilimsel Araştırma Projeleri birimince fonlanmıştır.

“

Türkiye’de araştırma üniversitesinin olmazsa olmazları kaynak, yasal düzenleme ve iyi bir yönetiştir

”

“

Türkiye'nin Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından belirlenen ve 2017-2018 Akademik Eğitim Yılı Açılış Töreninde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilan edilen 10 asil, 5 yedek araştırma üniversitesi bir yıldır seçildikleri bu konuma uyum sağlamak için yoğun bir çalışma içinde. Bu üniversiteler yapılanmalarından yükselme esaslarına, mali yapılarından araştırma projelerine kadar birçok konuda dönüşüm geçiriyor. Bu dönüşüm çabasının tek bir amacı var, o da, gerçek bir araştırma üniversitesi hüviyetini elde etmek.

İbn Haldun Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ekrem Tatoğlu, gerçek bir araştırma üniversitesi olmanın kriterlerinin aslında uluslararası standartlarda belirlenmiş olduğuna dikkat çekerek, “Türkiye’de araştırma üniversite olmak için iyi bir kaynak, yükseköğretim kanununda yasal düzenleme ve üniversitelerde iyi bir yönetiştir gerekli.” dedi.

Haber-Röportaj: Gökhan Gökçe
Fotoğraflar: Tevhid Yeni

Türkiye’de araştırma üniversitesi kavramının son dönemde dünyanın gelişmiş 500 üniversitesi içinde Türkiye’den bir eğitim kurumunun bulunmamasına ilişkin başlayan tartışmalarla yoğun şekilde gündeme geldiğine dikkat çeken Prof. Tatoğlu, iyi bir araştırma üniversitesi kurabilmenin “*kaynak, yasal düzenleme ve iyi bir yönetiştir*” kriterlerine uymakla başlayacağını belirterek, “*Yani üniversitelerle iş birliği yapacak olan sanayici, Türkiye’deki araştırma üniversitelerinde iyi araştırma yapıldığını, araştırmacıların yetkin ve kaliteli olduğuna ve aktarılan ciddi miktardaki kaynağın iyi yönetildiğine inanması gerekiyor. Böylelikle sanayici, ‘Bu kurum ile birlikte çalışabilir ve iş birliği yapabilirim. Çünkü buradan alacağım bilgi benim için değerlidir.’ diyebilmeli.*” ifadelerini kullandı.

“Finansman ve mevzuat uyumu öncelikli olmalı”
Türkiye’de gerçek anlamda araştırma üniversitesinin var olabilmesi için, ilgili ekosistemin hangi durumda olduğunun çok iyi anlaşılması gerektiğine dikkat çeken Prof. Tatoğlu, uygun teşvikler ve uygun yönetiştir modeli ile Türkiye’de dünyanın ilk 500 üniversitesi arasına girebilecek eğitim kurumları olduğunu belirtti. Tatoğlu, “*İlk 500’e girersiniz ama bir*

”

Bir araştırma üniversitesi deyince akla gelen “olmazsa olmazlar” arasında yetkin ve kaliteli öğretim üyesi bulunuyor. Bu çerçevede, Türkiye’deki üniversitelerde lisansüstü eğitime ve yüksek kalitede öğretim üyesine öncelik verilmesi gerekliliği ortaya çıkıyor.

basamak atlayıp, ilk 400 içine üniversite sokmaya çalıştığımızda harçayacağınız çaba çok çok artacaktır. Yani ilk 400’e girebilmek için çok ciddi bir yol haritası lazım.” dedi. Bir araştırma üniversitesi için öncelikle Türkiye’de lisansüstü eğitime ciddi yatırım ya-

pılması gerektiğine vurgu yapan Prof. Tatoğlu; bu çerçevede yüksek vasıflı, kaliteli öğretim üyesinin istihdam edilmesi gerektiğini, bunun yapılamadığı durumlarda ülke dışından kaliteli öğretim üyesi sağlanması gerektiğini belirtti. Çin, Hong Kong, Singapur, Güney Kore ve Malezya gibi ülkelerin bunu yapabildiğine dikkat çeken Prof. Tatoğlu, “*Çin nasıl oluyor da dünyadaki ilk 50 üniversite arasına eğitim kurumu sokabiliyor? Çünkü Çin, bu konuda ciddi kaynak ayırıyor. Çin’deki yükseköğretim kanununa baktığımızda, yeniden yapılandırıldığı ve rekabete açık hâle getirildiğini görüyoruz. Oysa bizim yükseköğretim kanunumuz hâlâ oldukça korumacı. Yani bizim üniversitelerimiz bir çeşit kapalı sistem içinde. Rekabet yok.*” ifadelerini kullandı.

Bir araştırma üniversitesi deyince akla gelen “*olmazsa olmazlar*” arasında yetkin ve kaliteli öğretim üyesi bulunuyor. Bu çerçevede, Türkiye’deki üniversitelerde lisansüstü eğitime ve yüksek kalitede öğretim üyesine öncelik verilmesi gerekliliği ortaya çıkıyor. Prof. Tatoğlu, Türkiye’de bu konuda sıkıntı yaşandığına işaret ediyor: “*Bizim üniversitelerimizde, uluslararası standartlarda öğretim üyesi sayısı oldukça az. Zaten genel anlamda doktoralı öğretim elemanı sayısı az.*” diyor.

Prof. Tatoğlu şöyle konuşuyor: "Bir de, öğretim üyesi dediğimizde, sadece Türk öğretim üyesinden bahsetmiyoruz. Dünyanın neresinde olursa olsun, gerçekten araştırma yapabilecek öğretim üyesinden bahsediyoruz. Bugün Türkiye'de araştırma üniversitesi olarak seçilen 10 üniversitenin bünyesinde, Türk olmayan kaç tane vasıflı yabancı öğretim üyesi sayısı var? Açıkçası buna bir cevabım yok ama yok denecek kadar az olduğunu söyleyebilirim."

Çin ile gelişmekte olan ülkelerden Hong Kong, Singapur, Malezya ve Güney Kore gibi dünyanın ilk 500 üniversitesi arasına eğitim kurumu sokan ülkelerde yabancı öğretim üyelerinin rahatlıkla çalışabildiği görülüyor. Ki bu, dünyada araştırma üniversitesi olmayı amaçlayan eğitim kurumlarının yerine getirmesi gereken kriterlerden bir tanesi... Prof. Tatoğlu, bugün söz konusu ülkelerdeki akademik ilanlara bakıldığında, kaliteli, yüksek düzeyde akademisyen arandığının görüldüğünü belirtiyor. Prof. Tatoğlu, "Bir yabancı akademisyeni bünyenizde çalıştırmak kolay değildir. Çünkü sadece çalıştırmakla kalınmıyor, o kişiyi bünyede muhafaza etmek de gerekiyor. Şayet Çin bunu başarabilirdi, Türkiye gibi ülkelerin bunu yapabilmesi de mümkün. Ama dediğim gibi bu ciddi bir yasal düzenlemeyi gerektiriyor. Üniversitelerimizin şu an bu sürece ne kadar yakın olduğu bir soru işareti. Dolayısıyla yükseköğretim kanununun bir an önce TBMM'nin gündemine gelmesi gerekli. Bu konuda bir hayli çalışma yapıldı ancak şu an bir duraklama döneminde gördüğüm kadarıyla." diye konuşuyor.

"Üniversiteler arası rekabet yaratmak çok önemli"
Türkiye'deki üniversitelerin tam anlamıyla araştırma üniversitesine dönüşebilmesi için mevzuatın yanı sıra rekabet de oldukça önemli. "Üniversitelerde rekabet, Türkiye'de siyasilerin, 'Dünyanın önde gelen 500 üniversitesi içinde neden bir Türk üniversitesi yok?' diye sorduklarında rektörlerimizde bir ışık yanınca ortaya çıkıyor." diyen Prof. Tatoğlu, "Hâlbuki böyle olmamalı. Bizim üniversitelerimizin stratejik hedefler içerisinde 'Ben araştırma fonunu nasıl aktarabilirim?', 'Özel sektörle nasıl daha iyi iş birliği imkânları kurabiliriz?' sorusuna verilecek yanıtlar olmalı. Bugün üniversiteler içinde oluşturulan teknoparklar amacına ulaşmaktan ne yazık ki uzak. Bu teknoparkların Ar-Ge'ye ve inovasyona yaptığı katkılar oldukça sorgulanmakta. Tabii, doğru, uluslararası standartta vasıflı öğretim elemanı istihdam edemeyince, bu üniversitelerde yapılacak çalışmaların kalitesi de düşük kalıyor. Yani geçici tedbirlerle, yayın sayısını artırma konusunda bile doğru politika uygulanmadığını görüyoruz." ifadelerini kullanıyor.

"Daha fazla parametre ilerlemeyi kolaylaştırır"
Prof. Tatoğlu, Türkiye'de 2017 yılında araştırma üniversitelerinin ilan edilmesinin ardından, üniversitelerin kendilerini listeye girme konusunda sorgulamaya başladığını da belirtti. Ancak girilen bu yolda daha da başarılı olabilmek için üniversitelere, araştırma üniversitesi konumuna yükselebilmek için daha fazla parametreler yüklenmesi gerektiğine vurgu yapan Prof. Tatoğlu, "Üniversite yönetimlerine daha fazla başarılı olma konusunda hedefler yüklenmeli hatta bütçelerine, ödeneklerine, desteklerine, özellikle araştırma üniversitesi olmayı hedefleyenlere, bu konudaki uluslararası kriterleri uygulamaları hâlinde daha fazla kamu kaynağı aktarılacağı gibi seçenekler sunulsa, işler daha da kolaylaşır. Bizim ülkemizde buna çok ciddi ihtiyaç var. Yani başarı karnesini dolduranlara elmaların yerini göstermek, yönlendirmek çok daha faydalı olur." diye konuştu.

Prof. Tatoğlu, bunun için örnekler de veriyor. "Örneğin İngiltere'de bünyesinde 24 araştırma üniversitesi barındıran Russell Group; bünyesindeki bu üniversitelere, %20 daha fazla kamu kaynağının aktarıldığını" belirten Prof. Tatoğlu, "Türkiye'de de, dünyadaki araştırma üniversitelerinde olan kriterleri yerine getiren üniversitelere daha fazla kaynak aktarılabilir" dedi. Prof. Tatoğlu, "Örneğin hükümet, Türkiye'ye gelen her bir yabancı öğrenci ya da akademisyen için üniversitelere belli bir payla teşvik önerebilir. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının böyle bir projesi var. Özellikle Türk hocaların ülkeye dönüşünü hedefliyor. Bunu daha da genişletmek lazım." dedi.

"Doğru strateji 20 yılda üniversiteleri öne çıkarır"
Dünyada ilk 100 hatta ilk 10'daki araştırma üniversitelerine bakıldığında tümünün birkaç yüzyıllık geçmişi olduğu görülüyor. Çünkü bu üniversiteler geleneklerini oturtmuş, finans sistemlerini kurabilmiş durumda. Peki, bir araştırma üniversitesi olabilmek için mutlaka yüzyıllık bir geçmişe sahip mi olmak gerekli? Prof. Tatoğlu, Türkiye'de bunun aksini kanıtlayabilecek üniversiteler olduğuna dikkat çekiyor. 2017'de açıklanan 10 araştırma üniversitesi içinde bulunan İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesinin hikâyesinin bu konuda iyi bir örnek olduğunu belirten Prof. Tatoğlu şöyle konuşuyor:

"Ceket doğru iliklenirse, bazı şeylerin çok daha kısa sürede geri dönüşü mümkün. İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi kurulduğunda kadrolardan yurt dışına doktora yapmak için öğrenciler görevlendirildi. Bunlar büyük ölçüde geri döndü ve üniversitenin bugüne gelmesinde büyük emek sahibi oldular. Üniversite de, iyi bir yönetim örneği göstererek, bu kişilere sahip çıktı, onları bünyesinde muhafaza etti ve şimdi bunun semeresini görüyor. Yani kaliteli öğretim üyesine sahip çıktığında başarının nereye gelebileceğini görüyoruz. Bu üniversite, kendisinden çok daha eski üniversiteleri geride bırakarak, araştırma üniversitesi olarak Türkiye'de ilk 10'a girebiliyor."

"Üniversite içinde iyi yönetim çok önemli"
Türkiye'de 2017 yılında 10 araştırma üniversitesi belirlenmesi ve bu üniversitelere yönelik destekler konusunda gerek TÜBİTAK gerekse Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yoğun girişimler başlatması, siyasî iradenin kararlılığının bir göstergesi olarak görülebilir. "Dünya çapında üniversitelere sahip bir ülkenin yöneticisi olmayı tüm siyasiler ister" diyen Prof. Tatoğlu, siyasî öngörü ve stratejiye rağmen akademik camiada bazı sorunların giderilmesi gerektiğine dikkat çekiyor. Bu noktada araştırma üniversitesi olmaya aday kurumların yönetimlerinin, gerçekten araştırma konusuna ne kadar hâkim olduklarına bakılması gerektiğini belirten Prof. Tatoğlu, buna gerekçe olarak, yöneticilerin üniversitelerdeki yapıyı araştırmanın önemi konusunda ikna etmesi ve cesaretlendirmesi gerektiğini gösteriyor. Prof. Tatoğlu şöyle konuşuyor: "Üniversite yöneticilerinin stratejik liderlik yapmaları gerekli. Yoksa istediğiniz kadar iyi bir strateji geliştirin, eğer üniversite yönetimleri bu konuda elini işin üzerine atmazsa, gerçek bir liderlik göstermezse, yasal mevzuat gerçekleştirilmiş olsa dahi başarılı olamazsınız. Çünkü yasal mevzuatı uygulayacak olan yöneticilerdir. Üniversite yönetimleri bu işin fevkinde olan kişilerden oluşmalı. O konuda liyakat tartışmasına asla yer verilmemeli."

Türkiye'de bu çerçevede önemli adımlar atıldığına dikkat çeken Prof. Tatoğlu, YÖK'ün akreditasyon konusunda uluslararası kuruluşlarla çalışmaya başla-

Dünyada ilk 100 hatta ilk 10'daki araştırma üniversitelerine bakıldığında tümünün birkaç yüzyıllık geçmişi olduğu görülüyor. Çünkü bu üniversiteler geleneklerini oturtmuş, finans sistemlerini kurabilmiş durumda.

dığını belirtti. Yurt dışından öğrenci almak isteyen vakıf üniversitelerinin söz konusu kriterlere göre strateji belirlediğine şahit olduğunu söyleyen Prof. Tatoğlu, "İşin aslı, maddî imkânlar ve iyi yönetimde yatıyor." ifadesini kullandı.

"Kamu kaynağını kullanacak yönetim bilgisine sahip liderler gerekli"

Prof. Tatoğlu; Türkiye'deki üniversitelerin, dünyanın üst sıralarında yer alan Anglosakson araştırma üniversitelerinin yönetim modellerini yeterince bilmediğine de dikkat çekiyor. "Yani siz istediğiniz kadar fon sağlayın, bugün TÜBİTAK çok ciddi fon sağlıyor ama Ar-Ge konusundaki durum nedir, ne kadar patent alınmıştır, bunlar hep soru işareti. Sonuçta kamu kaynağı heba olur. Bu, ancak iyi bir yönetim ile sağlanabilir. Bugün Harvard, Yale, Princeton gibi üniversitelerde yönetim modeli nedir, rektörler nasıl belirlenir, araştırma üniversitesi rektörlerinde aranması gereken özellikler nelerdir gibi sorulara iyi yanıtlar vermek gerekli. Yani bu kadar ciddi bütçeleri yöneten, bu kadar ciddi kamu kaynağını kullanan kurumların yöneticilerinin de, ciddi bir yönetim bilgisine sahip olması gerekli. Bu açıdan kendimizi sorgulamamız lazım. Bugün Oxford olsun, Yale olsun, buralara rektör seçilirken, "head hunter" firmalar dünyanın her bir yerine ilan açıyor. Çünkü bir rektörün sadece iyi bir akademisyen olması yetmiyor, aynı zamanda ciddi kaynağı yönetecek ehliyetinde sahip birisi olması gerekiyor. Bu nedenle o kaynağı yönetecek liderleri bulmak amacıyla yetenek yönetimi çalışması yapılıyor. O nedenle kaynak üretmek ya da kaynağı büyütme tek başına bu işi çözmiyor. Bu kaynağı kullanacak yönetici sınıfının da oluşturulması gerekiyor." diye konuştu.

Why to choose a research university

When the calendar marks June 1st, all students aiming to pursue higher education begin to shiver because the day they refer to as “*decision day*” is near. Millions of young students in the world, including Turkey, must decide on the university of their choice. Some will choose to attend a university that focuses on teaching, while others will choose an institution that focuses on research. Many students will probably think that a teaching-centered university is the best choice. But, in the context of a world that is rapidly changing in all aspects, students should also consider choosing a university that focuses on research.

Because, there are some real advantages of a “*real*” research university that may be well-worth considering. These advantages may include:

Top researchers can also be top teachers. Many researchers carry their passion for the field into the classroom, and are inspirational teachers and role models. It should also be noted that academics who do research generally understand the field better, so they explain the material better, especially when it comes to more advanced courses.

Research universities often design courses that incorporate the latest research. Academics who are engaged in research are more in touch with the developments in their field. That, in turn, more likely makes them include this material in their classes, making them more up-to-date and exciting.

Energized scholars, collaborative research

The scholars at a research university are generally more energized because they often make genuine discoveries, and receive recognition for their work. Relatively large salaries, prizes, publications in distinguished and prestigious journals, participation

in international conferences are all considered prestige for scholars, which makes them feel good about themselves.

There is always the possibility of internships and collaborative research with experts at research universities. Academic studies have shown that the best educational practice for university students take place in their interactions with academics outside of class. That interaction especially takes place in the context of shared research activities. So a passage for students to become researchers emerges. This could lead students to even become co-authors of published papers. Besides this, a research university tends to offer more majors, meaning larger faculty and larger range of disciplines. Those majors may differ from genetics, immunology, cell biology, and neurobiology, to demography, epidemiology, media studies, folklore, native studies etc. A university that mainly focuses on teaching generally offers few majors to choose from.

Larger facilities and graduate students

Research universities need to have a state-of-the-art facilities for research publication. These institutions have to provide top facilities so that their academics can accomplish required research, meaning

an investment in larger libraries and research equipment pertaining to various fields. In addition, research universities are able to, and expect to, win various kinds of grants from government, business and other agencies to pay for their research costs. All this allows undergraduates to easily benefit from the material they need for their own research.

A student who prefers to study at a research university can easily contact graduate students. Research universities pay significant attention to graduate student education. Although this is usually seen in a negative way, bringing up complaints about how graduate students get the bulk of academics’ attention and how they undertake the bulk of the teaching in undergraduate courses, -- an issue that likewise needs to be discussed-- it should be noted that undergraduates can benefit from interacting with the grads. Often, graduate students are willing to mentor and advise undergraduates on career opportunities and graduate schools. Besides, their devotion to, and serious involvement with, learning sets an example for undergraduate students.

A network of distinguished professionals

A student who chooses a research university is more likely to have a chance to form a network of distinguished and well-known people in their field. Researchers generally have great connections and can help their students get in contact with key players in the field.

It is also a great opportunity for students to go to conferences with researchers, and thereby to get to know new people. This is a hard-to-find opportunity for a freshman who seeks to get established in a field and to launch himself/herself in a job or career.

Vakit ilimdir

ENİS DOKO *

Benjamin Franklin'e ait popüler kültüre mal olmuş meşhur bir söz vardır: Vakit nakittir. Bu söz mikroekonomideki fırsat maliyetini tarif etmekte başarılı olabilir. Ancak ben özellikle başarılı üniversiteleri tarif etmekte daha güzel bir deyim olduğu kanaatindeyim: Vakit ilimdir. Bu deyim başarılı bir araştırma üniversitesi oluşması için olmazsa olmaz bir ilkeyi ifade etmektedir.

Araştırma üniversitelerin ayrıca iki önemli unsuru vardır, öğrenciler eğitimlerinin parçası olarak araştırmalara dâhil edilirler ve üniversite yüksek sayıda araştırma çıktısı, yani yayın üretir. Bu da araştırma üniversitelerinde öğretim üyeleri ve öğrencilerin omuzunda ciddi bir sorumluluk olduğu anlamına gelir.

Araştırma çıktılarının sayı ve kalitesini belirleyen çok sayıda faktör vardır elbette. Ama olmazsa olmaz bir faktör, akademisyenin araştırma yapacak ve düşünecek vakti olmasıdır. Hiç boş zamanı olmayan bir akademisyen elbette ki akademik çalışma yapamaz ve dolayısı ile akademik çıktı sunamaz. Dolayısı ile akademisyenlerin sahip olduğu serbest çalışma vakti yayın sayısını belirleyen kritik parametrelerden biridir. Başarılı araştırma üniversitesini belirleyen belki de en önemli etken akademik çıktılar olduğuna göre akademisyenlerin sahip olduğu serbest çalışma vakti doğrudan üniversitenin başarısını belirleyen temel parametrelerden biridir. Bu zaten Peygamber Efendimizin (s.a.v.) zamanından beri bizim medeniyetin farkında olduğu bir durumdur, âlimin vakti kıymetlidir. Zannımca Peygamberimizin (s.a.v.) evinde fazla vakit harcamama ile ilgili uyarın âyetler ile Necvâ sadakası emrinin hikmetlerinden biri tam da ilim ehlinin vaktinin kıymetidir.

Elbette ki akademisyenin tek sorumluluğu ve görevi akademik

çıktı üretmek değildir; öğrencilere, topluma, üniversitesine karşı çok çeşitli sorumlulukları vardır. Akademisyenin vaktinin önemine yaptığım vurgu bu sorumlulukları yok saymak amacını taşımamaktadır ki bu sorumlulukların başarılı şekilde yerine gelmesi de gene vakitle ilgilidir. Amacım akademisyen vaktinin israfının üniversite ve belki de genel olarak medeniyetimiz açısından getireceği kayıpları hatırlatmaktır.

Dolayısı ile başarılı bir araştırma üniversitesi kurma yolunda önemli bir adım özellikle akademik olmayan üniversite çalışanları ya da akademi dışı bireylerin bu akademisyenin vaktine önem veren bir kültür ve bilinç oluşturmalarıdır. İlim kıymetlidir, dolayısı ile âlimin ve ilim yolcularının vakti kıymetlidir. Bütün işlemler olabildiğince bu vakti artıracak şekilde optimize edilmelidir. Söz konusu akademisyenin vakti olduğunda ayrı bir özen gösterilmelidir.

Somutlaştırma adına akademisyenin optimize edilmeyen zaman kullanımından dolayı ki kendi şahsî hatası sonucu da olabilir, her gün yarım saat zaman kaybettiğini varsayalım. Bu yılda 180 saat, 30 yıllık bir kariyerde 5400 saat kayba eş değerdir. Bu da tarih sahnesinden en az bir kitabın kaybolup gitmesi anlamına gelmektedir. Bir kitap kaybı ise, o kitabın ateşleyeceği bütün fikir ve çalışmaların ölümü demektir. Belki de yeri dolmaz bir ilim hazinesinin medeniyetimiz ve insanlıktan gitmesi demektir.

Sonuç olarak ilim yolcuları olarak zamanımızın kıymetini bilmeli, ilim yolcularının yollarını açmaya özen göstermeli, onların yollarında yürümelerine yardım etmeliyiz. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu noktada çok güzel bir örnek vermektedir: "Melekler ilim yolcusunun hâlinde razı oldukları için kanatlarını onun ayakları altına sererler." Kanaatimce işte bu örneğin ifade ettiği ilim yolcularının önemli bir alt kümesi olan akademisyenlere saygı, onların önünü açmak, onlar merkezli düşünmek başarılı bir araştırma üniversitesi kurma yolundaki ilk adımdır.

* İbn Haldun Üniversitesi Felsefe Bölümü.

"ARCIF" خطوة نحو تحسين تصنيف الجامعات العربية في التصنيفات العالمية

362 مجلة تجتاز معايير الاختيار من أصل 4000

أطلقت قاعدة بيانات "معرفة" للمجلات الأكاديمية والبحثية العربية الأحد 16 كانون الأول 2018، من العاصمة الأردنية عمان، معامل التأثير والاستشهاد العربي "ARCIF"، وهو المقياس الأول من نوعه للمنتج الأكاديمي العربي وفق المعايير العالمية.

ويشهد حفل إشهار معامل التأثير والاستشهاد العربي ARCIF ندوة دولية، بعنوان "تحسين تصنيف الجامعات العربية في التصنيفات العالمية"، يشارك فيها وزير الثقافة الأردني د. محمد أبو رمان، وممثلين عن منظمة اليونسكو، ولجنة الأمم المتحدة لغرب آسيا (منظمة الإسكوا)، ومؤسسة QS العالمية، واتحاد الجامعات العربية، ما يضيف للحدث بُعداً دولياً.

وقال مؤسس ورئيس مبادرة معامل التأثير والاستشهاد العربي "ARCIF" أ.د. سامي الخزندار، خلال ندوة وحفل إشهار المبادرة وإعلان نتائجها إن "إطلاق معامل التأثير والاستشهاد للجامعات العربية يشكل خطوة أولى لإعادة الاعتبار للمنتج العلمي والمعرفي العربي، بعد أن كان ضرورة ملحة في ظل تباين الأجناس البحثية، وتراجع حضور العربي منها في المشهد العلمي العالمي".

وبين الخزندار أن "معامل أرسيف عبارة عن مقياس إقليمي بمعايير عالمية، قادرة على تقييس الأهمية النسبية للمجلات العلمية والأكاديمية الصادرة عن الجامعات والهيئات العلمية العربية، سواء باللغة العربية أو باللغة ولغة أخرى".

وذهب د. الخزندار إلى القول بأن واحدة من التحديات أمام الجهد الأكاديمي العربي هي غياب الثقة بما تنتج، ما استدعى آلية لتقييمه وقياسه بشكل علمي ووفق المعايير العالمية المتبعة، الأمر الذي يوفره معامل أرسيف.

ويشمل معامل "أرسيف" بيانات ونتائج 60 تخصص أكاديمي متداخل ومتفرد، موزعة على 18 دولة عربية، ويوفرها من مصادرها الأصلية، وضمن معايير شفافة.

وتتنوع أشكال البيانات في معامل "ARCIF" وطرق عرضها، إذ تقدمها عبر عرض عام للاقتباسات، وعبر مقارنة بين المجلات، وكذلك بيانات المؤلفين، وصولاً إلى تقرير النتائج، ووفق معايير عالمية.

وشهدت الجلسة الختامية للندوة الدولية وحفل الإشهار عرضاً مختصراً للتقرير السنوي لمعامل التأثير "ARCIF" للعام 2018، وذلك استعداداً لإعلانها بشكل تفصيلي، إذ استطاعت 362 دورية ومجلة أكاديمية محكمة عربية من أصل 4000 مجلة اجتياز 31 معياراً مخصصة لاختيار المجلات واعتمادها.

Araştırma üniversitesinde lisans öğrencisi olmak...

.....
DUYGU DİNÇER *

Araştırma üniversitesi misyonuyla yola çıkmış bir üniversite çatısı altında olmanın yalnızca öğretim üyeleri ve lisansüstü öğrenciler açısından değil lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrenciler açısından da sayısız faydaları var. Bu sayımızda İbn Haldun Üniversitesinde lisans öğrencilerimizle yürütmekte olduğumuz bir araştırma projesinden yola çıkarak olası faydalardan birine açıklık getirmeye çalışacağım.

Ekim ayının ilk günlerinde öğretim üyesi olarak görev yapmakta olduğum Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı birinci sınıf öğrencilerinden İrem Sülük, Cennet Tuğba Kılı ve Simanur Karakullukçu heyecanla kapımı çalıp proje ofisimizin duyuruda bulunduğu TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programından ve bu kapsamda bir araştırma projesi yapmak istediklerinden söz ettiler. Vereceğim tepkiyi kaygı ve heyecanla bekledikleri yüzlerinden okunuyordu. Neyi araştırmak istediklerini sorduğumda birinci sınıfa başladıklarından bu yana gerek bireysel deneyimleri gerekse arkadaşlarında gözlemledikleri bazı duygu, düşünce ve davranış kalıplarından söz ettiler. Bu anlattıklarının tam

olarak hangi psikolojik kavramlara tekabül ettiklerini bilmediklerini ama içlerinde buldukları süreci anlama ve anlamlandırmada çok önemli olduğunu hissettiklerini, tam da bu noktada yardımına ihtiyaç duyduklarını söylediler. Yani kapımı çaldıklarında zihinlerinde bir "araştırma problemleri" vardı ve danışmanlığım altında bu problemi "araştırılabilir" bir projeye dönüştürmek istiyorlardı.

Birinci sınıf öğrencisi olmaları ve alana yeni yeni adım atmaya başladıklarını göz önünde bulundurursak önümde birkaç seçenek vardı. Bunlardan biri, alan bilgisi açısından henüz yolun başında olduklarını düşünerek şevklerini kırmadan onları reddetmek, bir diğeri onların neler yapabileceğini görmek için önce denemelerine imkân yaratmak. Bahsettikleri konuların karşılık geldiği psikolojik kavramların neler olduğunu söylemekle başladım işe. Üç kavram söyledim: "Benlik düzenleme" (self-regulation, psikoloji literatüründe "irade" kavramı yerine dönüşümlü olarak kullanılır), "kontrol odağı" (locus of control) ve "öğrenilmiş güçlülük" (learned resourcefulness). Bu çalışmayı yapmak istiyorlarsa "YÖK Tez Tarama Merkezi"nden ve üniversitemizin deneme veri tabanlarından bilimsel makaleler okumalarını, notlar çıkarmalarını ve zihinlerindeki araştırma amacını formüle etmelerini belirttim. Küçük bir haberleşme grubu kurup yaptıkları okumaları ve aldıkları notları benimle paylaşmalarını istedim. Azimleri, çalışkanlıkları ve kararlılıkları ile düzenli olarak yaptıkları okumaları görünce onlara, adanmışlıklarına ve yapmak istediklerine inandım.

Önce Introduction to Education dersinde bilimsel araştırmanın yapısı, türleri, veri toplama yöntemleri vb. konuları sade ve somut örneklerle tüm sınıfa gözden geçirdik. Ardından üç değerli öğrenci arkadaşımı ofisimde ağırlayarak "Amaç cümlesi nasıl yazılır? Örnekleme nasıl

karar verilir? Veri nasıl toplanır? Ölçek dediğimiz şey nedir? Araştırma yürütürken uyulması gereken etik kurallar nelerdir? gibi konular üzerine sohbetler yaptık. Bir yandan da proje öneri formu üzerinde çalıştık. Hatta projelerini tamamladıklarında bildiri olarak sunabilecekleri öğrenci kongresini bile belirledik. Yaklaşık bir ay sonra araştırma önerisi hazır ve başvurularını yaptılar: "Üniversite öğrencilerinin öğrenilmiş güçlülük, kontrol odağı ve benlik düzenleme eğilimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi: İbn Haldun Üniversitesi örneği"... Bu süreçte proje ofisimizin değerli uzmanı Sunay Alat Karal da tüm desteğiyle öğrencilerimizin yanındaydı ve motivasyonlarına motivasyon kattı.

Şimdi heyecanlı bir bekleyiş içindeler. Sonucun ne olacağını bilmiyoruz ama bu üç değerli genç arkadaşım, projeleri destek alsa da almasa da onu yürütmekte çok kararlı!

Çünkü bu proje çağrısı onların içindeki yaratıcı gücü harekete geçirdi.

Çünkü onların inandıkları, araştırılmaya değer bir meseleleri var.

Ve çünkü zihinlerindeki sorulara cevap buluncaya kadar devam etmekte kararlılar!

Araştırma üniversitesinde olmak, öğrencileri ilmin öğrenme aşkı ve eylemiyle bulduğu o çizgiye işte böyle erkenden taşıyor! Bir öğretim üyesi ve genç bir araştırmacı olarak onların bu şevklerine tanık ve ortak olmak öylesine kıymetli ki...

* İbn Haldun Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü.

Interpol removes Muslim scholar Qaradawi from wanted list

Interpol has removed Yousef al-Qaradawi, head of the Doha-based International Union of Muslim Scholars, from its "wanted" list.

A source from Qaradawi's office confirmed receiving an official notification from the Interpol that verifies that the scholar's name has been lifted off the list, and described this motion as a "positive step."

Interpol removed the "red notice" for Qaradawi on Nov. 30, and dropped arrest warrants issued by Iraqi and Egyptian authorities.

The Egyptian authorities had accused Qaradawi of having perpetrated a range of crimes — including

murder and theft — after Egypt's 2013 military coup, prompting Interpol to issue a warrant for his arrest.

In June 2017, Saudi Arabia, the United Arab Emirates, Egypt, and Bahrain designated dozens of people with alleged links to Qatar as "terrorists," including Qaradawi.

Qaradawi is known for being a vocal critic of Egyptian President Abdel-Fattah al-Sisi, who — as defense minister — led the 2013 coup that ousted Egypt's first freely elected president, Mohamed Morsi.

Since the coup, during which hundreds were killed, Interpol has issued arrest warrants for several leaders of the Muslim Brotherhood — of which Morsi was a leading member — at Cairo's request.

AÇIK MEDENİYET GAZETESİ

YIL: 2 SAYI: 10 OCAK 2019 ISSN 2602-2699

açık medeniyet

Fikri Bağımsızlık | Intellectual Independence | الاستقلال الفكري
Açık Medeniyet Gazetesi, İbn Haldun Üniversitesinin aylık yayınıdır.

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ

ADINA İMTİYAZ SAHİBİ

Prof. Dr. Recep Şentürk

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Hakkı Öcal

YAYIN KOORDİNATÖRÜ VE

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Muhammed Akaydın

YAYIN KURULU

Recep Şentürk

Fahrettin Altun

Faruk Yaşlıçimen

Hakkı Öcal

Halil Berktaş

H. Hümeysra Şahin

İsmail Erkam Tüzgen

Muhammed Akaydın

Talha Köse

EDİTÖRLER

Gökhan Gökçe

Hazem Fayek Jouda

Merve Aktar

Enes Yalman

FOTOĞRAF EDİTÖRÜ

Tevhid Yeni

KREATİF DİREKTÖR

Ali Vefa

REKLAM

0531 618 16 23

TASARIM

Design Monsters

Ahmet Altay

İletişim: İbn Haldun Üniversitesi, Ulubatlı Hasan Cad. No: 2 Başakşehir 34494 İstanbul | Basın Müşavirliği: 0531 618 16 23 acikmedeniyet@ihu.edu.tr

Basım: Kültür Sanat Basımevi, Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi ZB-11 Topkapı, İstanbul Telefon: 0212 674 00 21-29-46 Faks: 0212 674 00 61 www.kulturbasim.com

Yayımlanan tüm yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı İbn Haldun Üniversitesine aittir. İzin alınıp kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayımlanan yazıların dil, bilimsel içerik ve hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir.

الجامعات البحثية في العالم والمنطقة العربية

المنطقة العربية/ منطقة الشرق الأوسط وشمال إفريقيا.

تصنيف تايمز للتعليم العالي "THE"

1. جامعة الملك عبد العزيز، المملكة العربية السعودية.
2. جامعة خليفة، الإمارات العربية المتحدة.
3. جامعة قطر.
4. الجامعة الأردنية للعلوم والتكنولوجيا.
5. جامعة الإمارات العربية المتحدة (UAE).

تصنيف "QS"

1. الجامعة الأمريكية في بيروت، لبنان.
2. جامعة الملك فهد للبترول والمعادن، المملكة العربية السعودية.
3. جامعة الملك سعود بالمملكة العربية السعودية.
4. جامعة الملك عبدالعزيز.
5. جامعة الإمارات العربية المتحدة.

صنيف "USN"

1. جامعة الملك سعود.
2. جامعة الملك عبدالعزيز.
3. جامعة الملك عبد الله للعلوم والتقنية، المملكة العربية السعودية.
4. جامعة القاهرة، مصر.
5. الجامعة الأمريكية ببيروت.

تصنيف "Webometrics"

1. جامعة الملك سعود.
2. جامعة الملك عبدالعزيز.
3. جامعة الملك عبدالله للعلوم والتقنية.
4. جامعة القاهرة.
5. الجامعة الأمريكية ببيروت.

يتطابق مؤشرا "Webometrics" و"USN" في المراكز الستة الأولى. يحدث الاختلاف فقط عندما نصل المركز السابع؛ ففي تصنيف "Webometrics" تحتل جامعة الإمارات العربية المتحدة المركز في حين تشغل جامعة عين شمس المصرية المركز في تصنيف "USN". يعتمد مقياس "يو إس إن" على قياس نشاط الويب للجامعة بمؤشر المخرجات البحثية الجوهرية، في حين يصب "Webometrics" اعتماده على البحث مع إعطاء بعض الأهمية لشهرة الجامعة ومكانتها.

أول هذه المقاييس هو "الشهرة الأكاديمية"، وهو الأعلى نسبة بينها أيضا، فيذهب 40% من الدرجة الكلية لصالح هذا المقياس، ويتم تحديد مستوى الشهرة الأكاديمية للمؤسسة بناء على مسح أكاديمي يجمع آراء أكثر من 80.000 خبير من الوسط الأكاديمي حول جودة التدريس والبحوث لدى جامعات العالم، ويولي هذا المقياس مباشرة "الشهرة لدى المشغلين"، ويعني هذا قياس شهرة جامعات العالم في أوساط المشغلين من خلال مسح تقييمه مؤسسة "كيو إس" وتجمع فيه أكثر من 40.000 رأي لمشغلين مختلفين حول العالم، ويخصص له 20% من الدرجة الكلية، وهي تعادل النسبة المخصصة للمقياس الثالث "نسبة الأساتذة إلى الطلبة"، فالمؤسسة تعتبر أن جودة التدريس مرتبطة بمدى قدرة الجامعة على تسهيل وصول الطلبة للمحاضرين والأساتذة، وهو ما يترتب عليه أيضا تقليل الجهد التعليمي على الأساتذة في حال توفير عدد أكبر من الأساتذة في مقابل عدد الطلبة.

تهتم مؤسسة "كيو إس" أيضا بـ "البحث الأكاديمي"، وهو المقياس الرابع، فهي تعتبره أهم ركائز رؤية الجامعة إلى جانب التدريس، وبالتالي فهي تقيس جودة البحث الأكاديمي الذي تنجزه الجامعة من خلال حساب عدد الاقتباسات العلمية التي اقتبست من بحوث الجامعة خلال مدة خمس سنوات ثم قسمته على عدد أساتذتها، وخصصت لهذا المقياس 20%، وقد وصل عدد الاقتباسات التي قيمتها المؤسسة لهذا العام إلى 66 مليون اقتباس تم استخراجها من 13 مليون ورقة علمية.

يتبقى من الدرجة الكلية للتقييم 10%، توزع مناصفة على مقياسين هما "نسبة الأساتذة الدوليين" و"نسبة الطلبة الدوليين"، فالمؤسسة ترى أن للوجود الدولي في أي جامعة مزايا عدة أهمها إظهار قدرة الجامعة على استقطاب الأساتذة والطلبة الدوليين من كافة أنحاء العالم، وبالتالي بناء علامة دولية قوية للجامعة، إلى جانب كونه يبنى بيئة متعددة الثقافات ويسهل تبادل أفضل الممارسات والأفكار ويعزز الوعي الدولي واكتساب المهارات.

ذا أردنا استخدام الترتيب في منطقة الشرق الأوسط وشمال أفريقيا، فسيتم إيجاد طرق لمقارنة الانتقائية، جودة الطلاب والأثر الاجتماعي.

هذه التصنيفات ذات توجه بحثي للغاية وتشمل مقاييس الدخل ودرجات الدكتوراه والتدويل. كما أنها تعطي تقديراً غير متناسب للاقتباسات، التي يفترض أنها مقياس لأثر البحوث أو جودة البحث.

فيما يلي أهم خمسة إصدارات في مختلف تصنيفات

تعرف الجامعات البحثية بالجامعات التي تخصص جزءا كبيرا من مواردها وإمكاناتها المادية لغايات البحث العلمي ابتداء من مرحلة البكالوريوس إلى الدكتوراه، وتتفاوت هذه الجامعات في حجمها وطبيعة المواد والمستويات الأكاديمية التي تقدمها، ولكنها تشترك جميعها في تقديم درجات علمية ذات خلفية بحثية كالمجستير والدكتوراه، وغالبا ما يلتحق في هذه الجامعات الطلبة المتميزون والحاصلون على علامات مرتفعة في امتحانات القبول الجامعي، أما الذكائرة من أعضاء هيئة التدريس فلا بد أن يكونوا باحثين قبل أن يكونوا مدرسين، ومطالبون بإجراء البحوث ونشرها في المجالات العالمية أو تسجيل براءات الاختراع للاستمرار في العمل في هذه الجامعات. يوجد حاليا في أمريكا ما يزيد عن 250 جامعة بحثية تأتي على رأسها جامعة هارفرد وستافورد وبيركلي وميتشغان وهناك الكثير من الجامعات الأوروبية البحثية وقد تميزت هذه الجامعات البحثية عبر السنين بإنتاجها المعرفي الذي أعطاها أسبابا للتفوق الذي يقوم في الأساس على البحوث العلمية والابتكارات والاختراعات التي كانت، سببا في تسهيل حياة البشر والتطور الحضاري.

تصنيف الجامعات العربية حسب المعايير العالمية

لقد كانت منطقة الشرق الأوسط وشمال أفريقيا "MENA" أبداً من غيرها في القفز على قطار الترتيب. يتم تناول تصنيف منطقة الشرق الأوسط وشمال أفريقيا من قبل عدة تصنيفات عالمية للجامعات منها: تصنيف "USN, US, Webometrics", "THE, Times Higher Education", "News", "QS, Quacquarelli Symonds", بالإضافة إلى تصنيفي "Shanghai" و"URAP" العالميين.

تصنيفات "QS"

يصدر التصنيف عن جهة متخصصة في التعليم هي شركة "ماكوارييل سيمون" (Quacquarelli Symonds)، تنتشر فروعها في باريس، شتوتغارت، مومباي، لندن، وسنغافورة، وتقوم سنويا بإصدار عدد من التصنيفات العالمية بعد تحليل بيانات 3,800 مؤسسة تعليم أكاديمية من المؤسسات التعليمية المنتشرة حول العالم باستخدام معايير تختلف باختلاف التصنيف، وتنتشر نتائجها على موقع "Top Universities".

صدر تصنيف "كيو إس" للعام 2019، واتباع فيه ستة مقاييس لترتيب الجامعات بدءا من الأفضل، بحيث يحمل كل مقياس نسبة معينة من الدرجات التي تحسب لصالح الجامعة، ثم يتم جمع الدرجات وترتيب الجامعات بحسب مجموع درجاتها.

Dijital veri odaklı araştırmanın önemi

MEHMET EMİN BABACAN *

Günümüzde ihtiyaç duyulan bilginin üretimi ve bilgiye ulaşım tarihte hiç olmadığı kadar kolay ve hızlı gerçekleşebilmektedir. Fakat üretilen bilginin bir o kadar kolay ve hızlı yok olması da aynı şekilde mukadderdir. Özellikle iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve gündelik hayatta yoğun biçimde kullanılması, bilgiyi değersizleştirerek kolaylıkla bir tüketim nesnesine indirgemektedir. Bu bakımdan insanlığa söylenecek sözün, ulaştırılacak bilginin kaynağı ve etkinliği son derece önem arz etmektedir. Söz konusu bilginin kaynağı, güvenilirliği ve etkinliği açısından en önemli araç hiç kuşkusuz araştırmadır. Sağlıklı bir araştırma süreci ihtiyaç duyulan verinin elde edilmesi, elde edilen verinin analizi ve bilginin üretimi ile tamamlanmaktadır. Böyle bir araştırma terkihi beraberinde üretilen bilginin güvenilirliğini, muhatap alınırılığını ve daha sonra yapılacak çalışmaların dayanak noktası olmasını sağlayacaktır.

Ülkemizin araştırma merkezli sağlıklı bilgi üretme ihtiyacına binaen başta YÖK ve TÜBİTAK olmak üzere daha birçok kurum önemli çalışmalar yürütmektedir. Söz konusu çalışmalardan biri hiç kuşkusuz Araştırma Üniversiteleri konseptidir. Bu anlamda sosyal bilimler merkezli bir vakıf üniversitesi olarak İbn Haldun Üniversitesi de özellikle sosyal bilimler alanında bir araştırma üniversitesi olmayı hedeflemektedir. İbn Haldun Üniversitesi Türkiye’de uzunca yıllar ihmal edilen sosyal bilimleri yeni bir perspektifle ve araştırma odaklı bir yaklaşımla merkezine almaktadır.

Üniversitemizin araştırma merkezli perspektifini, İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Bölümü olarak pratize edebileceğimiz bir proje ile sürdürmekteyiz. “24 Haziran 2018 ‘Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ Seçimlerinde Siyasal Partiler ve Başkan Adaylarının Sosyal Medya Tabanlı Siyasal İletişim Pratiklerinde Gençlik” başlığı ile TÜBİTAK desteği için başvurduğumuz araştırmaya fiilen başlamış durumdayız.

Araştırmada dünyanın birçok yerinde olduğu gibi, ülkemizde de siyasal süreçlerde etkin biçimde rol üstlenen sosyal medya ile siyasal hayatın önemli ve dinamik bir seçmen kitlesi olarak gençliğin siyasal partiler ve başkan adayları tarafından nasıl kavrandığı ve ele alındığını sosyal medya ölçeğinde araştırmaktayız. Siyasal iletişim stratejileri ve araçları bakımından sosyal medyanın önemi, merkeziliği ile seçmen kitlenin

çeşitliliği ve “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”nde iktidar olmanın zorluğu arasında gençliğin siyasal eğilimleri önem kazanmaktadır. Bu anlamda 24 Haziran seçimlerinde siyasal parti ve adayların siyasal iletişim stratejileri arasında kullandıkları sosyal medya platformlarında gençliği araç, dil ve mesaj açısından nasıl konumlandıklarını okuma ve anlama çabası çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Araştırma konusu, uygulanacak yöntemin özgünlüğü, araştırmanın özgün değeri vb. bütün başlıklar önemli olmakla birlikte, araştırmada özellikle dijital verinin sosyal bilimler açısından önemi vurgulanmaya çalışılacaktır. Siyasal partiler açısından önemli bir seçmen kitlesi olarak gençliğin, yeni iletişim teknolojilerini en yoğun kullanan toplumsal kesim olarak dijital ortamdaki izleri doğal bir veri sunmaktadır. Aynı şekilde siyasal iletişim kampanyalarını büyük ölçüde sosyal medya ortamına taşıyan siyasal partilerin mesajları ise gençlik için önemli veri kaynağıdır. Özetle dijital verinin nicel-nitel veriyi bir arada bulunduran doğasının araştırılması, siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik vb. hemen her konuda sosyal bilimler açısından önemli imkânlar ve araştırma olanakları sunmaktadır...

* İbn Haldun Üniversitesi Medya ve İletişim Bölüm Başkanı.

“TRT Arabi is the bridge in the age of division”

Resul Serdar Atas

The Arabic broadcasting service of Turkey’s public broadcaster, TRT, will serve as a “bridge in the age of division,” said the news and program director of TRT Arabi. “TRT Arabi has begun to build bridges in this age of division, and to produce value, a common perception, a common ground, in this age of fight and conflict,” observed Resul Serdar Atas. Atas said: “We will pursue justice. We will not [treat] the oppressed and the cruel equally. We will always be in favor of the oppressed.”

First aired in 2010, with the aim of reaching an audience of 350 million, TRT Arabi was relaunched after it expanded its global reach by opening bureaus in the cities of Baghdad, Jerusalem, Tehran, Cairo, London, Moscow, Washington, Beirut and Oman. Atas said that the channel has developed its physical and technical infrastructure during a year-long preparation period. The broadcasting service aims to reflect modern technology in both studios and broadcast, and plans to pursue

an integrated approach with the help of digital journalism. The channel -- with the new broadcasting policy under the coordination of Atas -- also recruited journalists from 21 Arab countries. With its news programs, and documentaries about the Middle East and Arab geography, TRT Arabi will also be able to promote Turkey across the world. Atas said that the service transferred senior journalists from Al Jazeera, Al Arabiya, BBC Arabic and Al Hurra. He added that editorial preparations were underway to make TRT Arabi a new news channel. “I think TRT Arabi’s broadcasting in the Arab world will create a big impact,” he added. Based in Istanbul, TRT Arabi plans to broadcast 15 news bulletins per day.

Prof. Çalışkan UNIDROIT yönetimine girdi

İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yusuf Çalışkan, merkezi Roma’da bulunan Uluslararası Özel Hukukun Birleştirilmesi Enstitüsünün (UNIDROIT) 77. Genel Kurul Toplantısında 2019-2023 dönemi yönetim konseyi üyeliğine seçildi. UNIDROIT; 1926 yılında, Milletler Cemiyetine bağlı olarak özel hukukun yeknesaklaştırılmasını sağlamak amacıyla kuruldu ve daha sonra bağımsız bir uluslararası kuruluş olarak varlığını devam ettirdi. UNIDROIT’nın faaliyetleri, Genel

Kurulca her beş yılda bir seçilen yirmi beş uzman hukukçudan oluşan Yönetim Konseyi tarafından yürütülüyor. Ekim 2018 tarihi itibarıyla, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 63 üyesi olan bu kuruluş, özel hukukun yeknesaklaştırılması ve özellikle uluslararası ticaret hukukunun gelişmesi amacıyla anlaşmalar, model kanunlar ve ilkeler hazırlamakta. UNIDROIT’in uluslararası ticaret hukukuna yapmış olduğu en önemli katkı, Uluslararası Ticari Sözleşmelere

İlişkin UNIDROIT İlkeleri... Bu ilkeler, uluslararası ticaret hukukuna ilişkin uyuşmazlıkların çözümlenmesinde uygulanacak hukuk olarak, uluslararası tahkimde hakem heyetleri tarafından uygulanıyor. Uluslararası ticaret hukukuna ilişkin uygulamadaki sorunları gidermek amacıyla UNIDROIT nezdinde çalışma grupları, Yönetim Konseyinin kararları çerçevesinde yeni ve farklı konular hakkında çalışmalara devam ediyor.

Prof. Dr. Yusuf Çalışkan

İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi sosyal bilimlerde dönüm noktası olacak

İyi bir araştırma üniversitesinin, kendi alanında yayınlar yapması ve literatüre geniş bir çerçevede katkı sağlaması olmazsa olmaz özelliklerden biri kabul edilir. Eğitim hayatına "gerçek bir araştırma üniversitesi" olma hedefiyle giren İbn Haldun Üniversitesi, kurduğu yayineviyle sosyal bilimlerin farklı alanlarında yetkin bir kitaplık oluşturmak için çalışmalarını sürdürüyor.

İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi; kendi akademik kadrosunun telif, tercüme, tahkik eserlerini yayınlama işlevini yürüttüğü gibi, aynı zamanda farklı alanlardan yayınların topluma ulaştırılmasına da katkı sağlıyor.

Türk ve İslam dünyasının klasik ve çağdaş metinleri ile ahlak, toplum, devlet, siyaset ve medeniyet alanında okuyucuya sistemli ve çok yönlü bir okur kitaphığı oluşturmayı önceliklerini söyleyen İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi Müdürü Savaş Cihangir Tali, "Kaliteden taviz vermeden, gelenek ve yenilik bağlamında geleceğe yönelik sürekli yayınlar oluşturacağız." dedi.

Tali; bu eserler vasıtasıyla özellikle kavram, mahiyet, mana, şahıs, mefhum, mesele, müessesese, dönem, literatür ve bölge boyutlarında okuyucuya güçlü bir hazine sunmayı istediklerini de vurgulayarak şöyle devam etti:

"İslam ve Batı düşüncesine dair modern ve modern öncesi dönemde tartışılan meseleleri yeniden, karşılaştırmalı olarak, günümüz ilim ve fikir dünyasının gündemi hâline getireceğiz ve böylece hâlihazırdaki ahlakî, toplumsal, siyasi ve entelektüel sorunların tespit, tahlil, tenkit ve hallinde geçmiş birikimden azami ölçüde istifade edilmesini sağlayacağız."

Yayın süreci başlamış olan kitaplar

İbn Haldun Üniversitesi Yayinevinin okuyucuya ulaştırmak için çalışmaların başladığı serilerin önde geleni "100 İslam Siyaset ve Ahlak Klasığı Projesi." Siyaset ve ahlak metinlerini merkeze alacak olan bu projede yer alacak eserler, İslam'ın Müteakaddimün (h.448/m.1056 öncesi), Müteahhirün (h.448/m.1056 sonrası), Klasik, İkinci Klasik, Muhasebe Dönemi (h.10-11 yy/m.17-18 yy.), Tanzimat (1860-1895), Osmanlı son dönemi (1895-1918) gibi herhangi bir dönemle sınırlı olmayacak. Bu proje, İslam siyaset düşüncesi kapsamında değerlendirilebilecek ve okuyucunun hâkim olabileceği eserler bağlamında literatürü esas alıyor.

"Osmanlı Entelektüel Metinleri" projesi de, İbn Haldun Üniversitesi Yayinevinin bir diğer projesi. Bu proje ile yayinevi, Osmanlı ilim geleneğinin gerek başlangıç gerekse son dönemlerinin entelektüel metinlerini gün yüzüne çıkararak, geleneklerine ait mirasa hizmet etmeyi amaçlıyor.

İbn Haldun Üniversitesi Yayinevinin öne çıkan bir diğer projesi de, "Gayetü'l-Emâni Fî Tefsîri'l-Kelâmi'r-Rabbânî." Bazı kaynaklarda "Gâyetü'l-emâni fî tefsîri sebî'l-meşâni" olarak da geçen eseri, Molla Gürânî, hicrî 860 (1456) yılının sonlarında Kudüs'te bulunduğu sırada yazmaya başlamış, 1462-1463'da tamamlayarak Fatih Sultan Mehmed'e ithaf etmiş. Kelam, fıkıh ve siyere dair bilgiler de ihtiva eden kitabın başlıca kaynakları arasında Zemahşerî'nin "el-Keşşâf'ı" ve Beyzâvî'nin "Envârü't-tenzîl'i" yer alıyor. Bazı Osmanlı hükümdarları tarafından yazdırılarak Buhara Hanlığına ve diğer yerlere hediye olarak gönderilen eser, Osmanlı medreselerinde ders kitabı olarak da okutulmuş. Bu kıymetli eser, İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi ekibi tarafından, Prof. Dr. Bahattin Dartma'nın tahkiki ile Arapça olarak yayına hazırlanmış durumda. Eserin Şubat ayında yayımlanması planlanıyor.

Ana projelerden biri: Halduniyyat

İbn Haldun Üniversitesi Yayinevinin ana projelerinden bir tanesi Halduniyyat'tır. İbn Haldun'a ait metinlerin incelenmesi, yeniden inşası, tercümesi ve incelenmesi bu projenin merkezinde bulunuyor. Bu bağlamda, en erken istinsah tarihlerine ait mukaddime yazılan incelenerek, Arapça yeni bir mukaddime inşası ve bu inşanın Türkçe tercümesi ve ilerleyen dönemlerde yeni bir İngilizce

tercümesi planlanıyor. Hâlen var olan metinlerin kaynak problemleri ve muhakkik ekibi eksikleri göz önüne alınarak, Arapça metinler ile daha önce yayımlanmamış İbn Haldun eserlerinin ilk kez İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi tarafından okuyucuya buluşturulması da hedefler arasında...

Ebussuud Efendinin tefsiri

Osmanlı döneminde yetişen tefsir âlimlerinin çoğu Kur'an'ın tamamını tefsir etmeyip, daha önce yazılan tefsirlere haşiye veya ta'lik yazmakla yetmiş. Kur'an-ı Kerim'in bütününe tefsir edenlerin başında yer alan Ebussuud Efendinin "Sultânü'l-müfessirîn, hatîbü'l-müfessirîn, hâtimetü'l-müfessirîn" gibi unvanları onun tefsir ilmindeki yerini belirlemesi bakımında önemli. Arapça olarak kaleme aldığı ve Kanuni Sultan Süleyman'a sunduğu "İrşâdü'l-akli's-selîm

ilâ mezâya'l-Kitâbi'l-Kerîm" adlı eserinde Ebussuud Efendi, Kur'an ve hadis tefsirine önem vermiş, esbâb-ı nüzûl, nesih, kıssalar, fıkıhî ve kelamî meseleler, dil, kraat, İsrailiyat, muhkem ve müteşâbih gibi konular üzerinde durmuştur. Şiirle istihâd yolunu kullanmış, belâgat ve i'câz, âyetler arasındaki münasebetler gibi tefsir ilminin inceliklerini ele almıştır. Ehl-i sünnet akidesine sıkı sıkıya bağlı kalması, zekâ ürünü buluşlarının çokluğu, âyetler arasındaki tenasübün mükemmel şekilde incelenip açıklanmış olması sebebiyle onun eserinin Zemahşerî'nin el-Keşşâf, Beyzâvî'nin Envârü't-tenzîl adlı tefsirlerinden daha üstün olduğunu söyleyenler de vardır. Esasen Ebussuud Efendi de Zemahşerî ve Beyzâvî'nin tefsirlerine hayranlık

duyduğunu belirtmiş ve bu iki eserle Razi'nin "Mefâtihu'l-gayb ve Nesefî'nin el-Medârik"inden faydalanmıştır. İşte bu eser bütün yönleri ile İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi tarafından okuyucuya kazandırılacak.

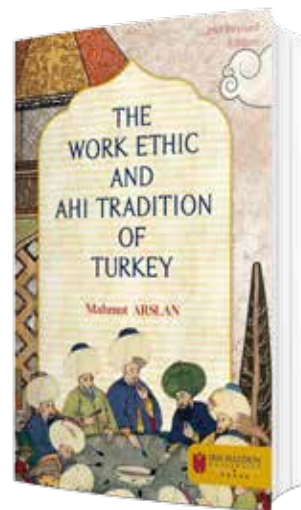
2019 içinde yayın süreci başlayacak olan eserin Arapça "tahkiki", komisyon kontrolünde Türkçe "tercümesi" ve eldeki yazmaların incelenmesi sonucunda en okunabilir yazmalardan yapılacak seçim ile "tıpkıbasımı" gerçekleştirilecek.

Orijinal dilinde üniversite yayınları

İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi, bir araştırma üniversitesinin en önemli göstergesi sayılan "yayınlar" konusunda da iddialı. Sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar, gerek makale, gerek müstakil telif eser olarak basılacak. İbn Haldun Üniversitesi Yayinevini bu konuda diğerlerinden ayıracak özellik ise, bu çalışmaların orijinal dillerinde yayımlanacak olması.

Bu çerçevede ilk örnekler de yayımlanmış durumda. İbn Haldun Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mahmut Arslan'a ait "The Work Ethic and Ahi Tradition of Turkey" ile Asya-Pasifik coğrafyasındaki çalışmalar ile bilinen Dr. Mehmet Özay'ın müşterek çalışması olan "Basiret ve Direniş" okuyucuyla buluştu. İbn Haldun Üniversitesi Yayinevi, Batı literatüründe dahi bakir olan alanlarda yayınlar yapmak için hazırlıklarına başladı. Bilim dünyasında biyoloji felsefesi alanındaki çalışmalar ile bilinen Türkiye'nin en önemli akademisyenlerinden, İbn

Haldun Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Teoman Durah'nın "A New System Of Philosophy-Science From The Biological Standpoint" çalışması, alan ile ilgilenen tüm bilim insanlarının merakla beklediği bir metin özelliği taşıyor.

“

Tüm öğrenciler sosyal bilimlerden nasibdar olmalı; sosyal bilim öğrencileri de derinlik körlüğüne düşmemeli!

”

“

Akademik dünyada son yılların en çok gündemde olan konusu şüphesiz araştırma üniversiteleridir. “Araştırma üniversitesi nedir, ne için kurulmuştur, amaçları nelerdir?” gibi birçok soru akademi dünyasının gündeminden düşmemektedir. Açık Medeniyet Gazetesi olarak bu konunun ilk muhatabı ve araştırma üniversitelerinin fikrî ve uygulamada öncesi olan YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç’a sorularımızı yönelttik. Sayın Saraç, bizi samimiyetle karşıladı, ağırladı ve tüm sorularımıza içtenlikle cevap verdi. Gündeme damga vuracak ve Türkiye’deki araştırma üniversitelerine dair her şeyi öğreneceğiniz bir röportajı kaçırmayın derim. Şimdiden keyifli okumalar...

*Röportaj: Muhammed Akaydın
Fotoğraflar: Abdulhamit Güler*

Prof. Dr. Yekta Saraç kimdir?

21 Mart 1963'te İstanbul'da doğdu. 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede 1991 yılında doktor, 1994 yılında doçent ve 2000 yılında ise profesör unvanı almıştır. 1985-1992 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalında Araştırma Görevlisi ve yine aynı üniversitede 1992-2004 yılları arasında Öğretim Üyesi olarak görev yapmıştır. 2005-2006 yıllarında KKTC Doğu Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi olarak çalışmıştır. 2012 yılından itibaren TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi) Asli Üyesi ve 2014 yılından itibaren de Yunus Emre Enstitüsü Vakfı Mütevelli Üyesidir. 2005 yılında Bakanlar Kurulu tarafından YÖK üyeliğine seçilen Prof. Saraç, 2010-2014 yılları arasında YÖK Başkan vekilliği yapmıştır. 2014 yılından itibaren de YÖK Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Sayın Başkanım, 2017-2018 akademik eğitim yılı açılışında YÖK tarafından belirlenen ve Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan Türkiye'nin 10 araştırma üniversitesine ilişkin sürecin nasıl işlediğini anlatır mısınız?

Aslında bu süreç yükseköğretimin küresel ölçekte gittiği istikameti dikkate alan Yeni YÖK'ün yeni ve yenilikçi projelerinden birisidir. Bununla birlikte Araştırma Üniversiteleri projesi, Yeni YÖK'ün Türk yükseköğretimine kazandırdığı ihtisaslaşma ve misyon farklılaşması ana projesinin en önemli alt başlığıdır. Bu projenin zemininde bir yükseköğretim felsefesi bulunmakta olup sonuçları itibarıyla Türk yükseköğretimini yapısını orta vadede yeniden şekillendirecek bir etkiye sahiptir. Projeyi yurt dışı benzer projeleri inceleyerek kurguladık. Bu projemizin başlıca amaçları; ülkemizin öncelikli hedefleri ve alanları kapsamında nitelikli bilgi ve nitelikli insan gücünü oluşturmak, doktoralı insan kaynağını artırmak, disiplinler arası iş birliğini güçlendirmek, Türk üniversitelerinin dünya sıralandırma sistemlerinde görünürlüğünü artırmaktır. Dikkate alınan parametrelerin başlıcaları ise şunlardır: SCI indeksli yayın sayısı, uluslararası iş birliği ile yapılan SCI indeksli yayın sayısı, atıflar, proje sayısı ve proje bütçeleri, uluslararası iş birliği ile gerçekleştirilen proje fon bütçesi, doktora mezun sayısı, patent sayısı, ödüllü öğretim üyesi sayısı, TÜBİTAK destekli TTO ve YÖK 100/2000 projesindeki başarısı... Bizi mutlu eden husus, Sayın Cumhurbaşkanımızın destekleri ile sür-

dürdüğümüz üniversitelerin ihtisaslaşması projemizin toplumun bütün kesimlerince desteklenmesidir.

Türkiye'de araştırma üniversiteleri neden önemli?

Bu çerçevede YÖK olarak, araştırma üniversitelerinin sayılarının artırılması gibi bir planlamanız mevcut mu yoksa söz konusu üniversite sayılarını sınırlı tutarak, yoğun araştırmaya yönlendirilmesine ilişkin bir strateji mi izleyeceksiniz?

Yeni YÖK tarafından ihtisaslaşma ve misyon farklılaşması projesi ortaya konuluncaya kadar, Türkiye'de bütün üniversitelerimizin birbirinin kopyası ve tekrarı olma süreçleri yaşanıyordu. Biz istedik ki üniversitelerimizin her biri üniversite olmanın şümüllü yapısından uzaklaşmadan farklı değerler üretebilsinler, pek çok kriterin yanı sıra kendi coğrafi konumlarının da dikkate alındığı farklı süreçlerde belli kategorilerde rekabet içinde olsunlar. (Nitekim aynı felsefe ile bölgesel kalkınma odaklı ihtisaslaşma projemiz de başarılı bir şekilde sürüyor.)

Bu ihtisaslaşma projesi, ülkemizin bilimsel düzeyinin artması için olduğu kadar kamu kaynaklarının verimli kullanılması açısından da önemlidir. Ülkemizin kalkınması, aslında bu projenin çıktılarını ile de doğrudan ilişkilidir. Araştırma üniversitelerinin sayısının artırılması konusuna gelince; Yeni YÖK olarak uzak durmaya çalıştığımız konulardan birisi popülizmdir. Eğitime hiç girmeyecek bir kavram varsa o da budur. Sayıyı sadece İstanbul üniversitesinin bölünmesinden sonra ilave ettiğimiz İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi ile 1 artırdık. Bunun da rasyonel sebepleri vardı. Araştırma üniversitelerimizin de aday üniversitelerimizin de sayısını artırmayı düşünmüyoruz. Bu; projenin sulandırılması, amacından saptırılması demektir. Bu üniversiteleri de iki yılda bir kamuoyuna açık bir şekilde değerlendireceğiz ve dört yılda bir gerekirse değişikliklere gideceğiz. Yani sayıyı artırmayacağız ama kümeden düşme ve üst kümeye çıkma süreçleri olacak. Bu süreçler performans kriterlerine göre gerçekleşecek. Araştırma üniversitesi etiketi, bir üniversite için ilahiyeye taşıyacağı bir sıfat olmayacak. Bunda kararlıyız. Rekabet şart. Bunun için de aşağı düşme ve yukarı çıkma yolları açık olmalı. Bu üniversiteleri tahsis ettiğimiz hedef odaklı kadrolar ile araştırmaya yönlendiriyoruz. Yakında daha farklı araçlar ile birlikte bu yönlendirme süreçlerini güçlendireceğiz. Çok yakında buna yönelik bir açıklamamız da olacak.

Sosyal Bilimler alanında araştırma üniversitesi sayısının artırılması sizce ne kadar önemli?

Prof. Dr. Yekta Saraç'ın Eserleri

- Osmanlı Müellifleri (3 cilt, 2016)
- Divan Şiirinden Seçmeler (2. baskı, 2016)
- Klasik Edebiyat Bilgisi Belâgat (12. Baskı, 2015)
- Klasik Edebiyat Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye (7. Baskı, 2013)
- Emrî Divanı (2002)

“YÖK'ün son dört yıldır kalite arayışı ve dikey büyüme ısrarı başkaca paydaşlar tarafından yeterince desteklenmiyor. YÖK, kalite arayışında yalnız bırakılmamalı.”

Bu konuya ilişkin olarak; sanayi devrimi gibi görülen büyük dönüşümlerin öncesinde sosyal bilimler alanında görülen sıçramalar ve değişimleri göz ardı etmemeliyiz. Fakat maalesef son dönemlerde sosyal bilimlere duyulan ilgi azalmakta. Bu, ülkemize özgü değil. Bütün dünyada aynı eğilim var. Aslında bu durum bilimin gelişmesi kadar medeniyetin gelişmesine, insanlığın tekâmülüne de yönelik bir tehdit. Vakıf üniversitelerinin sosyal bilimlere yönelmemesinin başlıca sebebi, ekonomik açıdan sürdürülebilirlik endişesi. İşte bu noktada İbn Haldun Üniversitesinin misyonu ve varlığı önem kazanıyor. Devlet üniversiteleri arasında da bazılarını sosyal bilimlerde öne çıkarmaya çalışıyoruz. Nitekim Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi de aynı misyonu paylaşıyor. Hacı Bayram Veli Üniversitesi de bu yönde umutlandıracak bir potansiyele sahip.

Araştırma üniversitelerinin, dünya ölçeğinde etkili olabilmesi için hangi planlamalar yapılıyor? Bu çerçevede özellikle akademik personel, müfredat ve finansman, yüksek lisans ve doktora programları gibi konularda nasıl bir gelecek stratejisi uygulanacak?

YÖK olarak Araştırma Üniversiteleri projemizin başarılı olması için öncelikle hedef odaklı rasyonel düzenlemelere önem veriyoruz. Güçlü olan bölümlerine alanlarına yönelik ilave kadro veriyoruz. YÖK tarafından araştırma ve aday araştırma üniversiteleri

“Lisansız olmayan bir üniversiteyi düşünemiyorum. Çok uç örneklerden genel kurallar çıkarmak ne kadar doğru!”

“Yeni YÖK olarak uzak durmaya çalıştığımız konulardan birisi popülizmdir. Eğitime hiç girmeyecek bir kavram varsa o da budur. Araştırma üniversitelerimizin de aday üniversitelerimizin de sayısını artırmayı düşünmüyoruz. Bu; projenin sulandırılması, amacından saptırılması demektir.”

için iki yıldır ilave araştırma görevlisi kadroları tahsis edilmekte. Doktora programlarında daha teşvik-kâr oluyoruz. Yönetimlerinde daha özerk olabilmeleri için bazı düzenlemeler yapıyoruz. Norm kadro yönetmeliğinde bu açıkça görülmektedir. TÜBİTAK ile yakın bir iş birliği ile bu üniversitelere yönelik bazı ayrıcalıkları da hayata geçiriyoruz.

Türkiye'deki üniversitelerinin dünya ölçeğinde en iyi 500 üniversite arasında bulunmayı neye bağlıyorsunuz? Araştırma üniversitelerine verilecek önem, Türkiye üniversitelerini yeniden dünyanın sayılı eğitim kurumları arasına sokacak mı? Durum tespiti önemli. Sıralamalardaki yerinizi dikkate almak durumundasınız. Yukarıya doğru sürekli bir yer arayışında bulunmalısınız. Fakat her şey sıralamalardaki yeriniz de değil. Bu sıralama sistemlerinin en nihayet merkezindeki anahtar kavram ticaret/ticarileşmedir. Ayrıca önceki yıllarda Malezya ve daha sonra Suudi Arabistan örnekleri bizlere bunun nasıl manipülasyonlara açık süreçler olduğunu da gösteriyor. Biz YÖK olarak bu gerçeği yani her şeyin sıralama olmadığını bilerek ama bu yarışta da iyi sonuçlar elde etmek için bir kurgu yapmaya başladık. Araştırma üniversitesi, bu kurgunun ilk merhalesi. Diğer bir ifade ile artık sıralamalarda daha iyi bir yeri başlık olarak önümüze koyduk. Bu başlığı önceki yıllarda değil de bu yıl koymamızın sebebi ise önce bunun zeminini hazırlamamızın icap etmesi idi. Şimdi buna hazırız. Bu sıralamalarda daha iyi yerlerde bulunmamız bu araştırma üniversitesi projesinin başarısına bağlıdır.

Üniversitelerimizdeki akademik yayın sayısını, yapılan atıf miktarını yeterli görüyor musunuz? Bunların artırılması için neler yapılmalı?

Üniversitelerimizdeki akademik yayın sayısında bir sorun yok ama sorun, bunların kalitesinde. Keyfiyet, nitelik ve kalite, maalesef istediğimiz yerde değil. Bunda en büyük yanlış, "Ben oldum!" diyen herkesin isteğinin YÖK ve üniversiteler tarafından yerine getirilmesinin icap ettiği fikr-i sakimidir. Liyakat ve ehliyeti ilimde de aramayacak isek başka nerede arayacağız! Doktorasını yapan insan ertesini gün, üst bir unvan istemekte. O verildiğinin hemen ertesinde de bir sonraki unvana yükselmeyi beklemekte. Önünde nitelikli yayın şartı varsa, bu şartları haksızlık olarak görmekte. Olgunluk için yıl şartı varsa bunu lüzumsuz görmekte. Nitelikli yayın, özellikle "doktora sonrası ile doçentlik arasındaki zaman zarfında" ortaya konuluyor. Bu zaman aralığına dikkatimizi yoğunlaştırmamız lazım. Fakat maalesef akademisyenler tarafından çalıştaylar yapılıyor ve akademik yükseltmelerin otomatikçe bağlanması YÖK'ten talep ediliyor. Daha sonra da YÖK'ten üniversitelerimizin sıralamalarda yükselmesi isteniliyor. Bu nasıl olacak! YÖK'ün son dört yıldır kalite arayışı ve di-

"Üniversitelerimizdeki akademik yayın sayısında bir sorun yok ama sorun, bunların kalitesinde. Keyfiyet, nitelik ve kalite, maalesef istediğimiz yerde değil."

key büyüme ısrarı başkaca paydaşlar tarafından yeterince desteklenmiyor. YÖK, kalite arayışında yalnız bırakılmamalı. Akademik Teşvik Yönetmeliği ile akademisyenler kaliteli yayına teşvik edilsin istenildi ama akademik teşvike uygun olmayan sempozyumlar, akademik teşvike uygun olmayan yayınlar, akademik teşvike uygun olmayan uluslararası kongreler dönemi başladı. Bunları yapanlar bu ülkenin dışında, bu ülkeye düşman ülkelerin vatandaşları değil; bizim akademisyen camiamız. Sayın Cumhurbaşkanımızın isabetle söylediği gibi, "Sayısal büyüme şarttı, bu gerçekleşti, şimdi artık eğitimde nitelik ve kalite döneminin başlaması lazım." Kendilerinin 2023 Türkiye vizyonu için bu vazgeçilmez bir koşul. Kısacası, yayın ve atıf sayısından sorun yok ama bunların niteliği bakımından sorun var.

Dünyada son dönemde giderek artan, "Araştırma üniversitelerinin, lisans düzeyi eğitimi olumsuz etkileyebileceği" yönündeki tartışmalara ilişkin görüşünüz nedir? Lisans eğitimi ağırlıklı olan üniversiteler ile yüksek lisans ve doktora çalışmalarına ağırlık veren üniversiteler arasındaki denge nasıl sağlanabilir?

Yükseköğretimin bir aşamasının diğerine göre faikiyeti yok. Her biri birbiri ile ilişkili. Mühendislikler için nasıl laboratuvar ortamı lüzumlu ise sosyal bilimler için de aynı şekilde lisans sınıfları elzem. Kanaatimce eğitim, yükseköğretim de dâhil bir bütün hâlinde değerlendirildiğinde nasıl bel kemiği, mihveri, en önemli aşaması lise eğitimi ise, yükseköğretim aşamasının da kendi içinde öğrencisinin hamurunun yoğrulduğu yer doktora düzeyi değil, lisans düzeyidir. Bu araştırma ile öğretim fonksiyonlarının birbirinden ayrılmayacağı türünden bir

gerçek. Şahsen "yükseköğretimin 3 fonksiyonu" ezberinin bütünüyle doğru olmadığını düşünmemin sebebi de bundan dolayı. Elbette araştırma üniversitelerinde doktora öğrenci nispeti dikkate alınan, alınması gereken bir durum. Fakat her faktörü tek belirleyici bir faktör olarak kabul etmek, üniversiteyi üniversite olmaktan çıkarır, bir araştırma enstitüsü veya bir şirket hâline dönüştürür. Bunlar arasında bir denge oluşturarak süreci yönetmek lazım. Lisansı olmayan bir üniversiteyi düşünemiyorum. Çok uç örneklerden genel kurallar çıkarmak ne kadar doğru! Diğer taraftan bazı üniversitelerimizi, eskisine nazaran daha fazla doktora öğrencisi yetiştirmeye yönelmek istiyoruz. Dile getirdiğimiz bakış açısı ile yapmak istediğimiz ve yaptıklarımız arasında ise bir çelişki bulunmamaktadır. Zira Yeni YÖK olarak bu süreçleri bir felsefi bakış açısıyla düzenliyoruz.

Son olarak YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, bir hoca olarak üniversitelerimizde lisans ve lisansüstü eğitim alan gençlere neler söylemek ister?

Öğrencilerimiz, daha derin bir tabir ile hakikat talibi olan talebelerimiz; her şeyden önce yükseköğretimin sadece bir bilgilendirme süreci olmadığı, bilgilendirmenin yanı sıra hayata yönelik doğru bir bakış açısı kazandıran, kendisi ile müteâl varlık ve tabiat arasında ilişkileri anlamlandıran, insanın benliğinde meknuz değerleri ortaya çıkaran, insan olmanın yani bu dünyada var olmanın gereklerinin daha iyi kavranması noktasında katkı sunan, kendisine, içinde bulunduğu cemiyete ve bütün insanlığa yararlı bir fert olması yolunda önemli bir süreç olduğunun farkında olmalı. Üniversiteyi sadece bir istihdam aracı olarak görmemeleri lazım. Nitelikli bilim insanının projesi ile başarılı bir hocanın patent sayısı ile ölçüldüğü, bilginin ticarileşebildiği kadar saygın olduğu küresel yükseköğretimin dayatmalarına karşı özgür tavrını ortaya koyabilecek bir donanıma ve şuura sahip olmaları gerekir. İster sağlık, ister fen ve mühendislik alanları olsun, bütün alanlardaki öğrencilerimizin sosyal bilimlerden nasibdar olmaları, sosyal bilimlerdeki öğrencilerin de derinlik körlüğüne düşmemeleri önemli. Bunun için buldukları üniversitelerin diğer branşlarından istifade etmelerine imkân sağlayan mevzuatı sonuna kadar kullanmaları ve bu yolda üniversite yönetimlerini zorlamaları lazım. Ancak bu şekilde "başarılı bir bilim insanı ama kültürsüz ve entelektüel yönü olmayan" akademisyen tipinden kurtulabiliriz. Üniversite mezunu kişi de ancak bu şekilde toplum içinde temayüz edebilir.

”

"Sanayi devrimi gibi görülen büyük dönüşümlerin öncesinde sosyal bilimlerin alanında görülen sıçramalar ve değişimleri göz ardı etmemeliyiz."

”

"Eğitim, yükseköğretim de dâhil bir bütün hâlinde değerlendirildiğinde nasıl bel kemiği, mihveri, en önemli aşaması lise eğitimi ise, yükseköğretim aşamasının da kendi içinde öğrencisinin hamurunun yoğrulduğu yer doktora düzeyi değil, lisans düzeyidir."

ŞUBEMİZE KADAR

ZAHMET ETMEYİN!

türkiye.gov.tr
"Devletin Kısayolu"

e-DEVLET
www.turkiye.gov.tr

ONLINE İŞLEMLER
www.igdas.istanbul

153
İSTANBUL

ÇAĞRI MERKEZİ
İstanbul dışından
0212 153 00 00

SİZİ AĞIRLAMAKTAN MUTLUYUZ
AMA DİLERSENİZ TÜM İŞLEMLERİNİZİ
ŞUBELERİMİZE GELMEDEN DE
RAHATLIKLA YAPABİLİRSİNİZ...

Büyük âlim Muhammed el-Azamî adına düzenlenen sempozyumla anıldı

Dünyaca ünlü hadis âlimi Muhammed Mustafa el-Azamî adına düzenlenen uluslararası sempozyum, yurt içinden ve yurt dışında önemli ilim insanlarının katılımıyla İbn Haldun Üniversitesi Başakşehir Yerleşkesinde gerçekleştirildi.

Hindistan'dan başlayıp İslam coğrafyasının diğer ülkelerine, oradan Batı'ya uzanan ilim yolculuğunda pek çok ciddi çalışmaya imza atan, araştırmalarında klasik usulle modern metodolojiyi harmanlamakla beraber, hadis ilimleri ve Kur'an-ı Kerim tarihine dair derinlikli birikimiyle oryantalist fikirleri analiz eden Muhammed Mustafa el-Azamî, daha çok bazı Batılı araştırmacıların geliştirdiği ve temelde isnâd sisteminin geçersizliği iddiasını içeren tezlere yönelik yazdığı ilmi reddiyelerle tanınıyor.

Sempozyumun açılış konuşmasını İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bilal Aybakan, aylarca süren bir hazırlığın ardından bu uluslararası sempozyuma dünyanın dört bir yanından ilim adamları davet ettiklerini belirterek, her oturumda el-Azamî'nin ilmi bir cephesinin ele alınacağını söyledi.

"İlim adamının nasıl olunacağını el-Azamî Hocadan öğrendim"

Açılışta konuşan İbn Haldun Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Recep Şentürk de "Merhum el-Azamî Hocamız ilimle hemhâl biriydi, ilimden başka bir gayesi yoktu. Hakikatin ortaya çıkması için büyük bir gayret gösteriyordu. Bu konuda ilim dünyasında geniş kabul gören çalışmalara imza attı." ifadelerini kullandı.

İlim adamı olmayı el-Azamî'den öğrendiğini belirten Prof. Şentürk şöyle konuştu:

"Bir ilim adamının nasıl olması gerektiğini kitaplardan okuyarak öğrenemeyiz. Mustafa el-Azamî gibi hocalarla birlikte yaşayarak, onların dizlerinin dibinde öğreniriz. Bugün aramızda el-

Azamî Hocamızın oğulları Âkil ve Enes kardeşlerimiz de yer alıyor. Kendileri, el-Azamî Hocamızın kütüphanesini üniversitemize vakfettiler. Hem sempozyumumuza katıldıkları hem de bu büyük bağışları için kendilerine çok teşekkür ediyoruz. Vakfettikleri kütüphane özenli bir şekilde tasnif edilecek ve kullanıma sunulacak."

"Vefa, İslam ahlakındandır"

Sempozyumun onur konukları arasında yer alan Allâme Muhammed Avvâme ise vefanın İslam ahlakından olduğunu ifade ederek, İbn Haldun Üniversitesine, el-Azamî adına düzenlediği sempozyum dolayısıyla teşekkür etti.

El-Azamî'nin gelenek ve modernliği bir araya getiren önemli bir ilim insanı olduğunu vurgulayan Avvâme, ünlü âlimin Batı oryantalizminden etkilenmeyip onlara karşı reddiyeler yazdığını kaydetti.

Allâme Muhammed Avvâme'nin açılış konuşmasının ardından, sempozyumun ilk gününde üç oturum gerçekleştirildi.

Prof. Aybakan'ın moderatörlüğünde, Muhammed Mustafa el-Azamî'nin hayatı, ilmi kişiliği ve yetiştiği çevrenin ele alındığı ilk oturuma merhum el-Azamî'nin oğulları Enes el-Azamî ve Dr. Âkil M. el-Azamî ile Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Özşenel ve Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Seyyid Abdülmâcid el-Ghawri katıldı.

Enes el-Azamî, "Hazarda ve Seferde Babamla" konulu tebliğinde; aile hayatlarını, babasının

ilim yolculukları nedeniyle yaşadıkları şehirleri ve çalışma usulünü anlattı. Dr. Âkil M. el-Azamî de babasının 1970'lerden itibaren sünnet ve hadis literatürünü bilgisayar ortamına aktardığını vurguladı. Dr. Seyyid Abdülmâcid el-Ghawri'nin tebliğ konusu ise "Muhammed Mustafa el-Azamî: Önemli Kişilik Özellikleri, Eserleri ve Kendisine Nispet Edilen Yanlışların Düzeltilmesi" idi. Prof. Dr. Mehmet Özşenel, sempozyumun ilk oturumunda Hint alt kıtası âlimlerinin hadis ilmine katkılarını Muhammed Mustafa el-Azamî'den hareketle açıkladı. Hint alt kıtasında İslam'ın Hicrî birinci yıldan itibaren yayıldığını belirten Prof. Özşenel, bu tarihten itibaren bu coğrafyadan sayısız İslam âlimi çıktığını söyledi. Orta Doğu'da hadis ilminde yapılan çalışmalar zayıflamaya başlayınca, hadis ilminin bayraktarlığını Hint ulemasının devraldığını sözlerine ekleyen Prof. Özşenel, 1800'lerden itibaren ise Hint ulemasının hadis ilmine katkılarının ekolleşerek sistemli bir hâle geldiğini belirtti. Mustafa el-Azamî'nin böyle bir birikimi tevarüs ettiğini söyleyen Prof. Özşenel, onun, hadislerin muhafazası ve sünnetin dindeki yeri gibi konularda yoğunlaşmayı elzem gördüğünü ve çalışmalarını bu yönde teksif ettiği değerlendirmesinde bulundu.

"Studies in Hadith Methodology and Literature kitabı zımnî bir hadis müdafaasıdır"

El-Azamî'nin hadis ilmine katkılarının ele alındığı ikinci oturumun katılımcıları ise, Dr. Âmir et-Temîmî, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bekir Kuzudışlı, İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Serdar Demirel ve Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Macit Karagözoğlu idi.

Dr. Âmir et-Temîmî, "İslam Âlimlerinin Sünnet Alanındaki Çalışmaları: Mustafa el-Azamî Örneği", Prof. Dr. Bekir Kuzudişli, "İsnadın Mantığını Kavramak: Mustafa el-Azamî'nin 'Menhecü'n-Nakd' Örneği", Dr. Macit Karagözoğlu ise "Mustafa el-Azamî'nin Hadis Çalışmalarını Farklı Kılan Neydi?" konulu tebliğler sundu. Prof. Dr. Serdar Demirel ise "Mustafa el-Azamî'nin Hadis İlmine Katkıları Bağlamında 'Studies in Hadith Methodology and Literature Kitabının Tanıtımı ve Tahlihi'" başlıklı sunumunda, el-Azamî'nin bu eserini özellikle oryantalistlerin ve oryantalistlerden etkilenen İslam düşünürlerinin iddialarına cevap vermek üzere kaleme aldığını belirtti. Ortalama okuyucuya hitap eden, onların anlayacağı dilden hadis ve sünnetin güvenilirliğini berrak bir şekilde anlatan bu kitapta Mustafa el-Azamî, öncelikle hadis metodolojisi nedir, nasıl çalışır gibi sorulara yanıt veriyor ve hadis edebiyatının oluşum sürecini temel kaynaklarıyla anlatıyor.

Azamî'nin asıl yapmak istediğinin hadisin güvenilirliğini ortaya koymak olduğunu belirten Prof. Demirel, onun kadim hadis çalışmalarında izlenen usul ile modern dönemde yapılan çalışmalarda izlenen metot ve yöntemi karşılaştırıp benzerliklerini ortaya koyduğunu, böyle yaparak modern zihinleri hadislerin güvenilirliği meselesine yaklaştırmayı hedeflediğini aktardı.

Sempozyumun ilk gününün son oturumu ise, "Azamî'nin tahkik çalışmaları" başlığında yapıldı. Oturumda, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Mahmud Mısıri, "Bir Muhakkik Olarak Muhammed Mustafa el-Azamî", İbn Haldun Üniversitesi İslami İlimler

Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Muhyiddin Avvâme ve Dr. Hamzeh el-Bakri ise "Bir Muhakkik Olarak Muhammed Mustafa el-Azamî: İbn Huzeyme'nin Sahihi Örneği" ve "Bir Muhakkik Olarak Muhammed Mustafa el-Azamî: Muvatta Tahkikinin Değerlendirilmesi" konulu tebliğlerini sundular.

"Azamî'nin çalışmaları hadis ve sünnet üzerinde tereddüt oluşturma çabalarına yanıt niteliğindedir"

Sempozyumun ikinci günü de yoğun katılımı gerçekleştirildi. "Kutsal Kitapların Metinleşme Süreci" başlığındaki ikinci günün ilk oturumunu, İbn Haldun Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. İrfan Gündüz yönetti. Prof. Gündüz'ün "Hadis ve sünnet üzerinde tereddütler oluşturma moda olduğu bir dönemde, Muhammed Mustafa el-Azamî'nin çabaları ve çalışmalar gerçekten takdire şayandır." sözleriyle açtığı oturumun tebliğcileri ve sunulan tebliğler şöyle:

■ 29 Mayıs Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı ve Diyanet İşleri Eski Başkanı Dr. Tayyar Altıkulaç: "Oryantalistlerin Erken Dönem Mushaf Tarihine Yaklaşımlarında Dikkat Çeken Kırılma"

■ İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ömer Faruk Harman: "Mustafa el-Azamî'ye Göre Yahudi Kutsal Kitabının Tedvini ve Tahrifi"

■ İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. İhsan Kahveci: "Kur'an Tarihi Adlı Kitabı Bağlamında Mustafa el-Azamî'nin Kur'an Tarihi Çalışmalarına Katkıları"

■ İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Volkan Yıldırım Stodolsky: "Azamî'nin Müsteşriklere Yaklaşımı: Dinler ve Kültürler Arası Yöntem Farkları ve Kullanımları"

Sempozyumun en uzun oturumu ise "Batı'daki Hadis Algısı ve Azamî'nin İtirazları" başlığı iki farklı sunumda ele alındı. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özcan Hıdır, Azamî'nin en önemli reddiyesinin Schacht'a yönelik olduğunu, bu reddiyeyi yazma fikrinin de 1960'larda Katar Millî Kütüphanesinde çalışırken doğduğunu belirtti. Prof. Hıdır şöyle konuştu:

"Büyük bir İngiliz petrol şirketi, o zamanlar bazı kitapları bastırıp Orta Doğu coğrafyasında halka ücretsiz dağıtıyordu. Bu kitaplar arasında Schacht'ın 'The Origins of Muhammadan Jurisprudence' kitabı da varmış. Bu kitabın yazımından dağıtımına, arkasında bu kadar güçlü bir organizasyonun olması, el-Azamî'yi o an harekete geçiriyor ve Türkçeye 'İslam Fıkhı ve Sünnet & Oryantalist Schacht'a Reddiye' adıyla çevrilen kitabını yazmaya başlıyor. El-Azamî hakkındaki bütün lehte ve aleyhte iddiaların, bize aslında onun çalışmalarının ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. İslam'a dair Batı'da çalışmalar yapan isimler, onun eserlerine mutlaka atıfta bulunuyorlar."

"Uluslararası Muhammed Mustafa el-Azamî Sempozyumu"nda sunulan tebliğler yakın zamanda kitaplaştırılarak ilim dünyasına sunulacak.

وهج ساطع للصحافة الاستقصائية في الأراضي الفلسطينية

فادي الحسني *

انتصرت مؤخراً الصحافة الاستقصائية في الأراضي الفلسطينية، على القبضة الأمنية في الكشف عن الكثير من الحقائق الخافية عن الجمهور المحلي، شأنها في ذلك شأن نظيراتها على المستوى العربي والعالمي، سواء من حيث طبيعة ونوعية القضايا مثار البحث، أو حتى من الناحية التقنية للمعالجة.

وبموجب المسح العملي لواقع الصحافة الاستقصائية محلياً، فإن هذا النوع من المعالجة الصحفية قد شهد نشاطاً ملحوظاً خلال العام الأخير (2018). ولربما المقصود هنا ليس غزارة إنتاج التحقيقات، بقدر ما هو متعلق بالقدرة على تحقيق الأثر المرجو من طرح القضايا الهامة.

وينسب هذا النشاط في المقام الأول، إلى الصحفيين أنفسهم الذين لفظوا الرقابة الذاتية التي كانت قد عززتها

ومن الواضح أيضاً، أن الثقافة القانونية قد تعززت وربما تطورت عند الصحفيين الاستقصائيين في الأراضي الفلسطينية، والتي كان ضعفها في وقت سابق سيفا مسلطاً على رقابهم، ويؤول بهم إلى دوائر المساءلة القانونية والمراجعات لدى السلطات التنفيذية والقضائية وفي بعض الأوقات التعرض للتوقيف.

وربما الآن نحن نعيش واقعا مختلفاً للصحافة الاستقصائية على المستوى المحلي، واقعا يؤول بالفاسدين إلى السجن أو الطرد من الوظائف العامة، والخضوع لمحاكمات، وهذا الدور كان غائباً لوقت طويل، ولكن كما يقال أن تأتي متأخراً خيراً من ألا تأتي.

غير أن التحدي الكبير الآن الذي يظل عائقاً أمام الصحفيين الاستقصائيين الفلسطينيين، هو عدم وجود بوابة نشر فلسطينية مستقلة، فحالة الاستقطاب التي تشهدها وسائل الإعلام المحلية، تضع الصحفيين في موقف لا يحسدون عليه، خاصة أن محددات النشر تختلف من وسيلة إلى أخرى، وهنا يجد الصحفي نفسه مضطراً لنشر ما يتوافق مع فلسفة وسياسة الوسيلة الإعلامية التي تقبل بنشر التحقيق، وهو ما ليس بالضرورة أن يكون متوافقاً مع المصلحة العامة، وربما هذا شكل من أشكال الابتزاز التي يتعرض لها الصحفيون الاستقصائيون الفلسطينيون.

* عضو الهيئة الإدارية لشبكة الصحفيين الاستقصائيين الفلسطينيين.

القبضة الأمنية، بعدما كانوا لوقت طويل يتجهون إلى معالجة القضايا "الهامة البسيطة" التي تتنافى مع سيكولوجية المتقاضي.

الآن تنصب الجهود على القضايا "الهامة المعقدة"، كالتحقيقات التي عالجت قضايا الفساد في المؤسسات الحكومية وسوء توزيع المنح، وآليات الصرف والتعيينات المتعلقة باستغلال النفوذ والمنصب وغيرها.

وقد يعد هذا التطور بمثابة تحدي لقانون الجرائم الإلكترونية رقم (16) لسنة 2017، الذي أقرته السلطة الفلسطينية والمعمول به في الأراضي الفلسطينية، والذي يلعب دوراً بارزاً في الحد من تعزيز أدوات المساءلة في المجتمع، بما في ذلك بسط يد الصحافة كسلطة رابعة كي تمارس دوراً رقابياً على السلطات الثلاث.

وهو تحدي أيضاً لقانون العقوبات لعام 1936، فضلاً عن قانون سوء استخدام مواقع التواصل الاجتماعي، وهما يعتبران سيفان مسلمان على رقاب الصحفيين في الأراضي الفلسطينية، ويعتبران وجه آخر من وجوه تقويض أدوات الرقابة والتعبير عن الرأي.

أضف لذلك، فإن الصحفيين الفلسطينيين استطاعوا تخطي حاجز عدم تطبيق مشروع قانون حق الحصول على المعلومة، من خلال استخدام أدوات الاستقصاء في البحث والتقصي والحصول على المعلومات وتحليلها وتقديم البيانات للرأي العام بما يثبت مصداقية الصحفيين والملفات التي يقومون بطرحها.

Dünyada 2018 böyle geçti

OCAK

9 Ocak: Güney Kore ile Kuzey Kore, iki yıllık aranın ardından tekrar üst düzey görüşmelere başladı.

13 Ocak: Avusturya'nın başkenti Viyana'da 60 binin üzerinde gösterici, aşırı sağcı hükümetin sığınmacı, yabancı karşıtı ve İslamofobik politikalarını protesto etti.

17 Ocak: Güney Kore ile Kuzey Kore'den sporcuların PyeongChang'da düzenlenecek 2018 Kış Olimpiyatlarının açılışında tek bayrak altında yürümesi kararlaştırıldı.

20 Ocak:

● ABD Hükümeti, Kongre'de Cumhuriyetçiler ve Demokratların bütçe konusunda anlaşamamaları üzerine Trump'ın başkanlığının ilk yıl dönümünde resmî olarak kapandı.

● Türk Silahlı Kuvvetleri ve Özgür Suriye Ordusu, Suriye'nin Halep ili Afrin ilçesi ile Azez ilçesine bağlı Tel Rıf'at'a yönelik Zeytin Dalı Harekâtını başlattı.

21 Ocak: Amerikan özel roket ve uzay mekiği üreticisi Rocketlab şirketi, kendi üretimi olan Electron roketiyle ilk kez dünya yörüngesine uydu yollamayı başardı.

25 Ocak: Çinli bilim adamları, dünyada ilk kez bir maymunu klonladı.

31 Ocak: ABD Başkanı Trump, uzun süredir tartışılan Guantanamo Körfezindeki cezaevinin açık kalması için bir başkanlık kararnamesi imzaladı.

ŞUBAT

13 Şubat: NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Zeytin Dalı Harekâtına ilişkin "Türkiye'nin meşru güvenlik kaygıları bulunuyor. Hiçbir NATO üyesi Türkiye kadar terör saldırısına maruz kalmadı. Türkiye, bu güvenlik endişelerini çözme hakkına sahiptir." açıklaması yaptı.

14 Şubat:

● ABD Ulusal İstihbarat Direktörü Daniel Coats tarafından ABD Kongresine sunulan "ABD İstihbarat Topluluğunun Dünya Genelinde Tehditler Değerlendirmesi" raporunda YPG'nin "PKK'nın Suriye'deki milis gücü olduğu" belirtildi.

● Güney Afrika Devlet Başkanı Jacob Zuma görevinden istifa etti.

● ABD'nin Florida eyaletine bağlı Broward kentinde, 19 yaşındaki Nikolaus Cruz tarafından bir liseye düzenlenen silahlı saldırıda en az 17 kişi öldü.

16 Şubat: ABD Başkanı Trump'ın 2017 Eylül ayında açıkladığı, 8 ülkeyi kapsayan seyahat yasağı, temyiz mahkemesi tarafından anayasaya aykırı bulundu ve "İslam'ı lekelemeye yönelik" bir adım olarak nitelendirildi.

22 Şubat: Hollanda Temsilciler Meclisi, 1915 olayları ile ilgili Ermeni iddialarını "soykırım" olarak tanıdı.

24 Şubat: BM Güvenlik Konseyi Suriye'de bir ay "insani ateşkes" kararı aldı.

26 Şubat: Suudi Arabistan'da Genelkurmay Başkanı ve Hava Kuvvetleri Komutanı emekliye sevk edilirken, Kara Kuvvetleri Komutanının yanı sıra birçok bakan yardımcısı ve üst düzey yetkili görevden alındı.

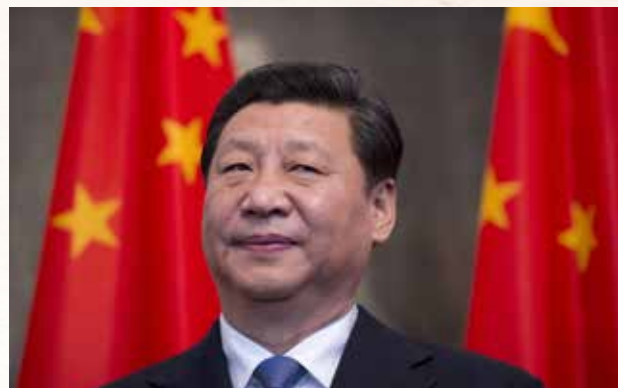
27 Şubat: Çekya'nın başkenti Prag'da gözaltına alınan terör örgütü PYD/PKK'nın eski eş başkanı Salih Müslim, çıkarıldığı mahkeme tarafından serbest bırakıldı.

MART

5 Mart: Meksikalı yönetmen Guillermo del Toro'nun "The Shape of Water" filmi, 90'ıncı Oscar ödülleri gecesinde "En İyi Film" ve "En İyi Yönetmen" dâhil 4 dalda ödüle layık görüldü.

6 Mart: Sri Lanka'da Müslümanları hedef alan şiddet olaylarının ardından olağanüstü hal ilan edildi.

11 Mart: Çin'de devlet başkanlığı ve başkan yardımcılığı için uygulanan 10 yıllık görev süresi sınırının kaldırılmasını öngören anayasa değişikliği teklifi kabul edildi.

13 Mart: ABD Başkanı Trump, Dışişleri Bakanı Rex Tillerson'ı görevden aldı. Tillerson'un yerine ABD Merkezi Haberalma Teşkilatı (CIA) Başkanı Mike Pompeo getirildi.

14 Mart: Dünyaca ünlü İngiliz fizikçi Stephen Hawking 76 yaşında hayatını kaybetti.

18 Mart: TSK ve ÖSO, Afrin ilçe merkezini direnişle karşılaşmadan ele geçirdi.

22 Mart: ABD Başkanı Trump, Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Korgeneral Herbert Raymond McMaster'ı görevden aldı.

23 Mart: ABD Başkanı Trump, Çin'den ithal edilen çelik ve alüminyuma sırasıyla %25 ve %10 ek gümrük vergisi getirilmesi kararını aldı. Karar, ABD ile Çin arasında "ticaret savaşının" fitilini ateşledi.

29 Mart: MİT, FETÖ'nün Balkan ayağına ağır darbe indirerek, örgütün 6 üst düzey elemanını Türkiye'ye getirdi.

NİSAN

2 Nisan: Çin, ABD yönetiminin çelik ve alüminyum ithalatına ek vergi getirmesinin ardından, bu ülkeden ithal edilen 128 ürüne %15 ila %25 arasında ek vergi uygulayacağını duyurdu.

14 Nisan: ABD, İngiltere ve Fransa'nın Doğu Guta'da sivillere yönelik kimyasal silah kullandığı tespit edilen Esed rejimini hedef aldı, askerî noktalar bombalandı.

23 Nisan: Ermenistan Başbakanı Serj Sarkisyan, başbakan seçilmesinden sonra başlayan protestolar nedeniyle istifa ettiğini açıkladı.

26 Nisan: ABD Senatosu, Başkan Trump'ın Dışişleri Bakanlığına aday gösterdiği eski CIA Direktörü Mike Pompeo'nun bu göreve getirilmesini onayladı.

27 Nisan: Kuzey Kore Lideri Kim Jong-un ile Güney Kore Devlet Başkanı Moon Jae-in, iki ülke sınırında yer alan Panmunjom Ateşkes Köyünde bir araya geldi.

MAYIS

2 Mayıs: İspanya'nın kuzeyi ile Fransa'nın güneyinde bağımsız bir devlet kurmak için mücadele veren Bask Yurdu ve Özgürlük (ETA) örgütü, kendini tamamen feshettiğini açıkladı.

8 Mayıs:

● Ermenistan'da muhalif hareketin lideri Nikol Paşinyan, parlamentoda yapılan ikinci tur oylamada başbakan seçildi.

● ABD Başkanı Trump, ülkesinin İran ile nükleer anlaşmadan ayrılacağını ve 2015'te askıya alınan İran yaptırımlarının yeniden uygulanacağını açıkladı.

● Rusya Dışişleri Bakanlığı, ABD'nin İran ile yapılan nükleer anlaşmadan seçilme kararını "derin hayal kırıklığı" olarak nitelendirdi.

12 Mayıs: Irak'ta yapılan genel seçimlerde, Şii lider Mukteda es-Sadr'ın desteklediği koalisyon birinci çıktı.

14 Mayıs:

● ABD, Tel Aviv'de bulunan büyükelçiliğini, düzenlenen törenle işgal altındaki Kudüs'e taşıdı.

● İsrail askerlerinin, Gazze sınırında ABD'nin Kudüs'te büyükelçilik açmasını protesto eden Filistinlilere ateş açması sonucu 65 kişi şehit oldu, 3 binden fazla kişi yaralandı.

16 Mayıs: ABD'deki İran yaptırımları davasında suçlu bulunan eski Halk Bankası Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Hakan Atilla, davaya bakan Yargıç Richard Berman'ın açıkladığı karara göre 32 ay hapis cezası aldı.

17 Mayıs: ABD Başkanı Donald Trump'ın CIA Direktörlüğüne aday gösterdiği, "işkenceci" geçmişle tartışılan Gina Haspel, senatodan onay alarak CIA'nin ilk kadın direktörü oldu.

19 Mayıs: İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth'in torunu ve tahtın 6. sıradaki varisi Prenses Harry, Amerikalı oyuncu Meghan Markle ile evlendi.

20 Mayıs: Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro, ülkesindeki devlet başkanlığı seçimlerini ilk turda kazanarak yeniden seçildi.

21 Mayıs: Fransız bilim adamları, 2. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası'nın lideri Adolf Hitler'in 1945'te öldüğünü kesin olarak kanıtladıklarını ileri sürdü.

23 Mayıs: Yunanistan'da Danıştay, 15 Temmuz darbe girişi sonrası ülkeye kaçan darbecilere, iltica hakkı verilmesine hükmetti.

24 Mayıs: Uluslararası Suçları Araştırma Ekibi, 2014'te Ukrayna'da düşürülen Malezya Havayollarına ait yolcu uçağının Rus ordusuna ait bir füze tarafından vurulduğunu tespit etti. Rusya Savunma Bakanlığı, soruşturma grubunun açıklamasını yalanladı.

30 Mayıs: İran'da Meclis Başkanlığına Ali Laricani yeniden seçildi.

HAZİRAN

1 Haziran: İspanya'da ana muhalefet partisinin verdiği gensorunun kabul edilmesiyle Mariano Rajoy hükümeti düştü. Yeni başbakan İspanya Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) lideri Pedro Sanchez oldu.

3 Haziran: Guatemala'da Fuego Yanardağı patladı. Patlamalar nedeniyle 194 kişi öldü, 234 kişi kayboldu. Afetten toplam 1,7 milyon kişi etkilendi. Patlamalar ve püsküren lavlar El Rodeo köyünü yok etti.

4 Haziran: Suudi Arabistan'da kadınlar sürücü ehliyeti almaya başladı.

5 Haziran: Hawaii'de bir ay içinde 9 bin 900 deprem meydana geldiği açıklandı.

7 Haziran: Afganistan Devlet Başkanı Eşref Gani, Taliban örgütüne karşı yürütülen savaşta geçici ateşkes ilan ettiklerini açıkladı.

11 Haziran: Alman hükümeti, FETÖ'nün 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimindeki rolünü ilk kez net ifadelerle vurguladı. Almanya Dışişleri Bakanlığı, "Elimizdeki tüm bilgiler ışığında, Gülen hareketi üyelerinin, Türkiye'deki darbe girişimine katılmış olduklarını dışlayamayız." açıklaması yaptı.

12 Haziran: ABD Başkanı Donald Trump ile Kuzey Kore lideri Kim Jong-un'u ilk kez bir araya getiren tarihi zirve Singapur'da yapıldı.

15 Haziran: ABD Başkanı Donald Trump, Çin'den ithal edilen teknolojik ürünlere 50 milyar dolarlık gümrük vergisi uygulanması kararını onayladı.

17 Haziran: Yunanistan ve Makedonya arasında çeyrek asrı aşkın süredir devam eden "isim sorununun" çözümüne yönelik tarihî anlaşma imzalandı. Anlaşma, Makedonya'nın isminin "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" anlamına gelen "Republika Severna Makedonija" olarak değiştirilmesini ve ülkenin AB ve NATO üyeliklerine yönelik Yunanistan'ın vetosunun kaldırılmasını öngörüyor.

TEMMUZ

11 Temmuz: Almanya'da yüz yılın davası olarak nitelenen Neo Nazi davası sonuçlandı. Beş yıldır devam eden davada, aşırı sağcı Nasyonal Sosyalist yeraltı örgütü üyesi Beater Chepe 8'i Türk 10 kişinin öldürülmesinden suçlu bulundu ve ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

12 Temmuz: Suriye'de rejim ordusu, 7 yıl önce Beşar Esed'e yönelik isyanın başladığı Derra kentini muhaliflerden geri aldı.

19 Temmuz: İsrail Meclisi, tartışmalara neden olan "Yahudi ulus devlet" yasasını kabul etti.

23 Temmuz: Yunanistan'ın başkenti Atina'nın doğusunda başlayan orman yangını başkente kadar ulaştı. Bir hafta içinde 99 kişi hayatını kaybetti.

26 Temmuz:

● ABD Başkanı Trump, terör örgütleri FETÖ ile PKK adına suç işlediği ve casusluk yaptığı iddiasıyla yargılanmasına devam edilen ABD'li din adamı Andrew Craig Brunson'ın serbest bırakılmaması durumunda Türkiye'ye geniş yaptırımlar başlatacağı tehdidinde bulundu.

● Pakistan'da yapılan genel seçimlerin galibi eski kriket oyuncusu İmran Khan oldu.

27 Temmuz: Filipinler Devlet Başkanı Rodrigo Duterte, Moro Müslümanlarına kapsamlı özerklik sağlayan yasayı onayladı.

29 Temmuz: İsrail, yaklaşık 7 aydır askerî hapseden tuttuğu Filistinli cesur kız Ahed et-Temimi ile annesini serbest bıraktı.

AĞUSTOS**1 Ağustos:**

● ABD Başkanı Trump'ın talimatıyla, Amerikan Hazine Bakanlığı, Türkiye Adalet Bakanı Abdülhamit Gül ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu hakkında yaptırım kararı aldı.

● ABD Senatosu, Türkiye'ye F-35 savaş uçaklarının teslimatını geciktiren yasa tasarısını onayladı. Tasarı daha önce Temsilciler Meclisinde de onaylanmıştı.

4 Ağustos: Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro'ya, törende konuşma yaptığı sırada bomba yüklü İHA ile saldırı düzenlendi.

8 Ağustos: Çin, ABD'nin 16 milyar dolar tutarındaki Çin mallarına getirdiği vergilere misilleme olarak 16 milyar dolar tutarındaki ABD menşeli ürüne %25 ilave vergi getirildiğini açıkladı.

9 Ağustos: Yemen'de pazar yerine düzenlenen bombardımanda bir okul otobüsü isabet aldı ve hepsi 10 yaşın altında 50 çocuk hayatını kaybetti. Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri, saldırının yanlış istihbarat sonucu gerçekleştirildiğini açıkladı.

10 Ağustos: Amerika'dan Türkiye'deki finans çevrelerine müdahale başladı. ABD Başkanı Trump, Türkiye'ye yönelik çelik ve alüminyum için gümrük vergilerini iki katına çıkardığını duyurdu.

15 Ağustos: Avustralya'da Yeşiller Partisinden senatoya seçilen Pakistan doğumlu Mehreen Faruqi, ülkede ilk Müslüman kadın senatör oldu.

18 Ağustos: BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan yaşamını yitirdi.

21 Ağustos: ABD Başkanı Trump, iktidarının en zor gününü yaşadı. Trump'ın eski avukatı Michael Cohen, seçim kampanyası ve bazı vergi işlemlerinde usulsüzlük yaptığını itiraf etti. İtiraf, Trump'ın azil sürecinin başlayacağı yorumlarına neden oldu.

27 Ağustos:

● Fransa Cumhurbaşkanı Emanuel Macron, Avrupa'nın kendi ordusunu kurması gerektiğini söyledi. Açıklamaya sinirlenen ABD Başkanı Trump, Fransa Cumhurbaşkanı'nı ağır sözlerle eleştirdi ve "ABD olmasaydı siz bugün Almanca konuşuyor olurdunuz." dedi.

● Birleşmiş Milletler, Arakan'da Müslümanlara yönelik girişilen saldırıları "soykırım suçu" olarak değerlendirdiğini açıkladı.

EYLÜL

2 Eylül: ABD Savunma Bakanlığı Pentagon, Pakistan'a terörle mücadele nedeniyle yapılan 300 milyon dolarlık yardımın iptal edildiğini duyurdu.

3 Eylül: Myanmar'da Arakanlı Müslümanlara yönelik yargısız infazlarla ilgili askerî belgeleri ifşa ettikleri gerekçesiyle, 2017 Aralık ayında tutuklanan Reuters haber ajansının iki muhabiri, 7'şer yıl hapse mahkûm edildi.

7 Eylül: İran'ın başkenti Tahran'da düzenlenen Suriye konulu Türkiye-İran-Rusya Üçlü Zirvesinin ortak bildirisinde; Türkiye, Rusya ve İran'ın Suriye

krizine askerî çözüm getirilemeyeceğine yönelik inancı yinelenirken, İdlib'deki durumun Astana mutabakatı çerçevesinde ele alınacağı vurgulandı.

17 Eylül: Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Soçi'deki devlet başkanlığı konutunda baş başa görüştü. Görüşmede, İdlib'de silahlardan arındırılmış bölge oluşturulması kararı alındı.

21 Eylül: Suudi Arabistan'ın resmî televizyon kanalında ilk kez bir kadın spiker ana haber bültenini sundu.

27 Eylül: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan'ın, cezaevinde kötü muamele ve işkence gördüğü yönündeki başvurusu oy birliğiyle reddetti.

28 Eylül: Endonezya'nın Sulawesi Adasında meydana gelen 7,7 büyüklüğündeki deprem ve sonrasındaki tsunamide 2 binden fazla kişi hayatını kaybetti.

EKİM

2 Ekim: Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'dan Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğuna girdikten sonra bir daha haber alınmadı. Daha sona ortaya çıkan kanıtlardan Kaşıkçı'nın, Suudi Arabistan'dan gelen bir ekip tarafından konsolosluk binasında öldürüldüğü ve cesedinin yok edildiği anlaşıldı.

8 Ekim: Türkiye ile Rusya arasındaki Soçi mutabakatı çerçevesinde, İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesindeki silahsızlanma hattında ağır silahların çekilmesi süreci tamamlandı.

12 Ekim: Yaklaşık iki buçuk aydır ev hapsinde tutulan Rahip Brunson, süren davada suçlu bulundu. Yatığı süre göz önüne alınan Brunson serbest bırakıldı ve ABD'ye döndü.

17 Ekim: Suudi Arabistan yönetimi ABD'ye, Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun Riyad'a ulaştığı saatlerde terör örgütü YPG/PKK'nın Suriye'de işgal ettiği bölgede kullanmak üzere 100 milyon dolar verdi.

19 Ekim: Suudi Arabistan yönetimi, 2 Ekim'de İstanbul Başkonsolosluğuna girdikten sonra haber alınamayan Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın, "konsolosluk binasında yaşanan arbede sonucunda öldüğünü" itiraf etti.

20 Ekim: Avrupa Parlamentosu (AP), Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesine ilişkin "acilen" uluslararası bir soruşturma başlatılmasını, Avrupa Birliği (AB) de kapsamlı, güvenilir ve şeffaf soruşturma yapılmasını istedi.

21 Ekim: İngiltere, Almanya ve Fransa, Suudi Arabistan'ın gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesiyle ilgili açıklamasına ilişkin ortak bildiri yayımladı. Bildiride, "Hiçbir şey bu cinayeti haklı gösteremez ve biz bunu en güçlü şekilde kınıyoruz. 2 Ekim'de tam olarak ne olduğunun aydınlatılmasına acil ihtiyaç var." ifadeleri yer aldı.

22 Ekim:

● Almanya Başbakanı Angela Merkel, "Kaşıkçı olayı aydınlatılmadan Suudi Arabistan'a silah ihracatı yapılmayacağını." söyledi.

● Amerikan CNN televizyonu, Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı için Suudi Arabistan'dan geldiklerine inanılan 15 kişilik ekipten bir kişinin, Kaşıkçı'nın dublörü olarak kullanıldığını ortaya koyan görüntüleri yayımladı.

23 Ekim: ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Kaşıkçı cinayetiyle bağlantılı Suudi yetkililerin vizelerinin iptal edileceğini, vize yasağı ve diğer yaptırımların uygulanacağını açıkladı.

25 Ekim: Dünyaca ünlü İrlandalı kadın şarkıcı Sinead O'Connor Müslüman olduğunu açıkladı.

31 Ekim: Amerikan Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA), Kepler Uzay Teleskobunun, derin uzaydaki 9 yıllık keşif yolculuğunun ardından emekliye ayrıldığını açıkladı.

KASIM

2 Kasım: Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin Doğu Akdeniz'de doğalgaz sondaj çalışmalarına başlayacağını açıkladı. Bölgede askerî gerilim arttı. Türkiye ve KKTC uluslararası hukuktan doğan haklarını saklı tuttuğunu açıkladı.

4 Kasım: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF); Yemen'de, tedavi edilmeyen salgın hastalıklar nedeniyle her 10 dakikada bir çocuğun hayatını kaybettiğini açıkladı.

5 Kasım: ABD yönetimi, 2015'te nükleer anlaşma çerçevesinde kaldırdığı İran yaptırımlarının enerji, finans ve deniz taşımacılığı sektörlerini kapsayan ikinci bölümünü de uygulamaya başladı.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, İran'a uygulanacak ikinci yaptırım paketinde petrol ithalatına ilişkin Türkiye'nin de dâhil olduğu 8 ülkeye geçici muafiyet tanımağını açıkladı.

7 Kasım: ABD'de Kongreyi yeniden şekillendirecek ara seçimlerde Demokratlar, Temsilciler Meclisinde üstünlüğü Cumhuriyetçilerin elinden aldı.

8 Kasım:

● ABD Adalet Bakanı Jeff Sessions, Trump'ın isteğiyle istifa etti.

● ABD'nin California eyaletinde çıkan yangında 88 kişi hayatını kaybetti. Yaklaşık 620 kilometrekarelik alanı etkisi altına alan yangın, California tarihinin "en büyük ve en çok can kaybının yaşandığı orman yangını" olarak kayıtlara geçti.

14 Kasım: İngiltere'de Bakanlar Kurulu, Avrupa Birliği ile varılan Brexit anlaşmasına onay verdi. Karar, İngiltere'de deprem etkisi yarattı. Kabinede çok sayıda bakan istifa etti.

15 Kasım:

● Suudi Arabistan Başsavcılığı, Kaşıkçı cinayetiyle ilgili 5 kişinin idamının istendiğini açıkladı.

● Bangladeş, ülkedeki 700 binden fazla Arakanlı mültecinin yurtlarına dönüşü için Myanmar ile vardığı anlaşmayı uygulamaktan vazgeçtiğini duyurdu.

● ABD yönetimi, Kaşıkçı cinayetiyle bağlantılı oldukları gerekçesiyle Suudi Veliht Prens Muhammed Bin Selman'ın eski başdanışmanı Suud el-Kahtani ve Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosu Muhammed el-Kâtibi'nin aralarında bulunduğu 17 Suudi hakkında yaptırım kararı aldı.

17 Kasım: Fransa'da ülke genelinde akaryakıt zamlarını protesto eden ve "san yelektiler" adı altında örgütlenen gösteriler düzenlendi. Gösterilere; Paris'te 10 bin, ülke genelinde 100 binden fazla kişi katıldı.

25 Kasım:

● AB üyesi 27 ülke lideri, Brexit anlaşmasını ve İngiltere ile gelecekteki ilişkileri belirleyecek siyasî deklarasyon belgesini onayladı.

● Rus savaş gemileri Azak Denizi'nde Kerç Boğazı civarında bulunan Ukrayna savaş gemilerine silahlı müdahalede bulundu. Rusya, gemilere el koyarken görevli askeri mürettebatı gözaltına aldı.

26 Kasım: Ukrayna, Kerç Boğazı yakınlarında Rus savaş gemilerinin Ukrayna savaş gemilerine silahlı müdahalede bulunması nedeniyle sıkıyönetim ilan etti.

ARALIK

3 Aralık: Katar, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü OPEC'ten Ocak ayı itibarıyla çekileceğini açıkladı.

6 Aralık:

● Çinli teknoloji şirketi Huawei'in sahibinin kızı ve şirketin Mali İşler Direktörü Ming Vancou, ABD'nin İran yaptırımlarını deldiği gerekçesiyle Kanada'da gözaltına alındı.

● Fransa'da süren "san yelektiler" protestoları hükümete geri adım attırdı. Protestolara gerekçe olarak gösteriler akaryakıt zamları başta olmak üzere çok sayıda önlemden 2019 için vazgeçildiği açıklandı. Ama eylemler devam etti.

8 Aralık:

● Fransa İçişleri Bakanı Christophe Castaner, "san yelektiler" olarak anılan göstericilerin öncülük ettiği eylemlere 125 bin kişinin katıldığını, çıkan olaylarda binden fazla kişinin gözaltına alındığını, 17'si polis 118 kişinin yaralandığını açıkladı.

● Belçika'nın başkenti Brüksel'de gösteri düzenleyen yüzlerce "san yelekli", AB kurumlarına doğru yürümeye başladı. Ülkedeki ekonomik koşulları ve akaryakıt zamlarını protesto eden "san yelektilere" Brüksel'in merkezinde polis müdahale etti.

● Hollanda'da "san yelektiler" yoğunluklu olarak Lahey, Amsterdam ve Rotterdam kentlerinde toplanarak hükümetin istifasını istedi.

10 Aralık:

● NASA'nın Voyager-2 adlı uzay aracı, yaklaşık 41 yıllık uzay serüveninin ardından yıldızlar arası bölgeye ulaştı.

● BM'ye üye ülkelerin hazırladığı "Küresel Göç Sözleşmesi" Fas'ın Marakeş kentinde düzenlenen zirvede imzalandı. 150'den fazla ülkenin taraf olduğu sözleşme oy çoğunluğuyla kabul edildi.

11 Aralık: ABD merkezli Time dergisi, Suudi Arabistan Konsolosluğunda öldürülen Cemal Kaşıkçı'yı yılın kişisi olarak seçti.

13 Aralık:

● ABD Senatosu, Suudi Arabistan Veliht Prensi Selman'ın, Cemal Kaşıkçı cinayetiyle doğrudan ilgisi olduğunu teyit eden ve kendisine yönelik yaptırım öneren yasa tasarsını oy birliği ile kabul etti.

● ABD Senatosu, Yemen'deki iç savaşta insan hakları ihlali yaptığı için Suudi Arabistan'a yönelik askeri yaptırımları içeren yasa tasarsını onayladı.

19 Aralık: ABD Başkanı Donald Trump, Amerikan askerlerinin Suriye'den çekileceğini, her zamanki gibi sosyal medyadan yaptığı paylaşım ile duyurdu. Trump'ın bu kararına başta ABD Savunma Bakanı James Mattis olmak üzere, çok sayıda üst düzey figür karşı çıktı.

21 Aralık: ABD Savunma Bakanı James Mattis, Şubat ayı sonunda emekliye ayrılacağını açıkladı. Mattis yayımladığı mektupta ABD Başkanı Trump'a hitaben, "Sizin uluslararası konularda kendi düşüncelerinize daha yakın bir Savunma Bakanı ile çalışma hakkınız olması dolayısıyla benim görevden ayrılmamın doğru olacağına inanıyorum." dedi.

24 Aralık:

● İstifa eden ABD Savunma Bakanı Mattis, Amerikan askerlerinin Suriye'den çekilmesine ilişkin kararnameyi imzaladı.

● Obama döneminden bu yana ABD'nin DEAŞ ile mücadele özel temsilcisi Brett McGurk de, karara karşı olduğu gerekçesiyle istifa etti. Trump, McGurk'ün görev süresinin zaten dolmak üzere olduğunu belirterek kendisini "medya şovmeni" olarak nitelendirdi.

29 Aralık: ABD Başkanı Trump'ın Suriye'den çekilme kararının ardından atılacak adımları görüşmek üzere Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar, Millî İstihbarat Başkanı Hakan Fidan ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın Moskova'ya gitti.

The in/balance between research and education

MERVE AKTAR *

Don't let the title mislead you; I'm no expert on how different categories of higher education institutions implement policies on research and education, and I will certainly not describe or prescribe how the two work at a research university—the class of higher education institution most under the spotlight around the world at the moment. I voice my thoughts on the subject as one who has earned her B.A., M.A., and Ph.D. degrees at high caliber, globally recognized research universities, and who is now working as a faculty member in a young, aspiring, dynamic one that carries a vision and mission that has captured her heart.

There are more categories and sub-categories of higher education institutions than may initially come to mind, but in the American context, they can broadly be divided into the research university (*classified "R1"*), the comprehensive university, the somewhat similar teaching college, the liberal arts college, and the community college. The terms college and university only differ to the extent that the former focuses on providing undergraduate degrees and provides a selective number of graduate programs if – when it does, and the latter offers a wide range of graduate degree specializations. This does not mean that teaching colleges (*teaching-oriented higher education institutions, as distinguished from teachers colleges*), for example, eschew faculty and student research—a key component that defines the mission of the university, particularly the research university. It usually simply means that institutional emphasis is on teaching and service rather than on research.

Research universities, as the name makes clear, value faculty and student research over teaching and service. They execute a highly selective recruitment process because these are institutions aiming to house and cultivate researchers (*duh*) who influence and/or change the course of intellectual history. Ideally speaking. This acute selectivity constitutes their difference from comprehensive universities, that offer a wide range of degrees and programs but administer a more inclusive recruitment process, so as to positively impact their immediate communities rather than the world at large. As Cecilia Orphan effectively sums it up, American

“regional comprehensive universities have been called the “people’s universities” in recognition of their missions to provide access to higher education and support regional economies and civic and cultural life” (Orphan, “Why Regional Comprehensive Universities are Vital Parts of U.S. Higher Education”).

As global assets, research universities are currently under the spotlight in both developed and developing countries due to the operational issues they face on the one hand, and foundational issues on the other. Reductively speaking, in the context of developing countries, the main issues are how to establish the research university system, and what is needed for it to thrive in an intensely competitive global research market. On the other hand, in Europe and America, where the research universities that set the example for how the system should work are to be found, heated debates center on the quality and quantity of research done in an environment where the pressure to produce seems to trump concerns over long-term significance of the envisioned product. This is accompanied by the equally pressing issue of the relationship between research and education; how effectively do the two work together, especially in terms of undergraduate education, and what kind of graduates are produced?

I come from the system, and hear things about education and/versus research from within and without all the time. One of my earliest and most pertinent recollections is of an energetic discussion amongst my cohort, during our undergraduate years, that we the students should be exposed to, and take part in, the latest developments in our field. That, otherwise, we would be disconnected from the world at large. The second is of a more recent group discussion among teaching assistants on the necessity of a rigorous undergraduate program supported by a healthy interaction between professor, TA, and student. This should go without saying, but in our American research university context, the rumor was that some professors— in lands far from ours (*knock on wood*)— too invested in advancing their personal projects sent their TAs to the classroom, and only interacted minimally with undergraduates. Added to this story were occasional familiar tales of quirky professors so engrossed in their work that they wouldn't and/or couldn't communicate with students.

The idea of professors who seem to hail from another dimension is inextricable from the issue of education because, to a certain extent, the birth of the research university as we know it today can be traced back to one. In 2006, Anthony Grafton wrote an article for *The New Yorker*, “*The Nutty Professors: The history of academic charisma,*”

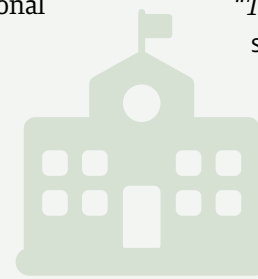
that recounts the story of Theodore Mommsen, early twentieth century Berlin-based history professor whose vision for how humanities research should be organized— “*along the autocratic, entrepreneurial lines of the big businesses of his time—companies like Siemens and Zeiss, whose scientific work was establishing Germany as the leading industrial power in Europe*”— transformed the university system into a funded, teamwork-based, goal-oriented national asset (*Grafton, “The Nutty Professors”*). Grafton uses this story to propel his historical outline of the university's medieval European development and modern American establishment, tracing Mommsen's own value to the then emerging “*Romantic*” myth that “*systematic, original research unencumbered by superstition or authority of mere tradition—was the key to all academic achievement*” (*ibid*). What went awry in this dynamic, idealistic project?

For Grafton, the issues can be summed up as profit and the skewing of institutional vision from long-term contributions that may not immediately and literally pay off, to short-term returns that, as Grafton later points out in his *The New Republic* article, do not accommodate the pursuit of “*specialized knowledge*” whose value is not as yet materially tangible (*Grafton, “Humanities and Inhumanities”*). And these issues do seem to pervade more recent discussions. For example, a September 2018 article in “*University World News*” begins with the coauthors, Philip G Altbach and Hans de Wit, lamenting that “*There is a crisis in academic publishing ... (and) tremendous pressure on academics worldwide to publish*” (*Altbach and de Wit, “Too much academic research is being published”*). This system tends to create faculty who are more tired, frustrated, or at best (?), focused entirely on research to the point of disregarding teaching and service, than faculty who are charismatically nutty and invested in building a student research team.

Cue blog posts of academic job seekers and established research professors who chronicle their journeys in academia, and their assessments of research potentials and deficiencies at non R1 institutions. One such academic is Edray Goins, Professor of Mathematics who spent most of his successful career in R1s but found his home elsewhere. In his 2017 blog post, “*Why I'm leaving a Research I University for a Liberal Arts College,*” Goins lists the issues pertaining to the institution he thought was his life's goal, and the issue that tops the list is:

Issue #1: We view having to teach as punishment

In my last year working for my current university, I have had several opportunities to use course buyouts so that my teaching load

would be reduced. I told a few colleagues that I turned down these buyouts (*i.e. using money from a grant to pay salary instead of teaching classes*) because I wanted to experience student interaction as much as I could in my last year. These colleagues first gave me a wry look, and then caught themselves before they asked “*well why would you do something like that?*” I could see the realization in their eyes of this contradiction. We work as professors at institutions where we are paid to interact with students, but we revel in the idea of having course reductions so that we can teach less. (Goins, “*Why I’m leaving a Research I University for a Liberal Arts College*”)

In another instance, Associate Professor of English, Jordan Cofer, found it necessary to clear up the academic misgivings on the mission of teaching colleges as opposed to that of research universities. In his 2017 online article, Cofer begins by recounting his memory of a colleague who expressed her relief at having moved “*up from a teaching-focused college, where she’d found it agonizing to face a steady stream of students in her office, to a coveted position at a research university, where, she happily noted, faculty members don’t get bogged down in student drama*” (Cofer, “*So You Want to Work at a Teaching College?*”). He proceeds to name the misgivings regarding teaching colleges—which likewise apply to comprehensive universities—starting with the idea that they are “*a smaller version of a research university*” (*ibid*). Although he concedes that class discussions at these institutions may not be as nuanced or academically stimulating as those in research universities, and that the teaching loads are intense, he asserts that teaching colleges carry a different existential purpose. This purpose is to present a comprehensive range of courses to a student profile that seeks professors who are more readily available, and who “*deeply mentor*” (*ibid*) them:

Working closely with so many students at teaching college, you learn to take a “*whole child*” approach to your students — offering guidance on writing, studying, and life in general. Every year I’m surprised by the

challenges that my students face. While this type of close work with undergraduates is demanding, it is also deeply rewarding and probably not scalable in a consumer-driven, large-public-university model of education. (Cofer, “*So You Want to Work at a Teaching College?*”)

R1 universities are, by design, geared towards specialized education that even at the undergraduate level is meant to push students to their intellectual limits, so what they offer is not meant for everyone (*in terms of scope and career orientation*), and how they do it is important for those for whom it is meant for. For them, more than any other type of institution, offer students the invaluable opportunity to delve way past the surface of knowledge. Undergraduates, not just graduates, may be offered the opportunity to participate in what sometimes turn out to be cutting-edge research projects. In an Inside Higher Education interview on his book, *Research Universities and the Public Good: Discovery for an Uncertain Future* (Stanford University Press, 2018), Jason Owen-Smith sums the uncertain but undoubtedly integral role that effective undergraduate education plays at a research university as follows:

Treating education as an irreducible component of a university’s mission helps the institutions do the work of ensuring our future. Students make the university more, better anchors and more central hubs. They help universities stand for something more than the simple technical requirements of teaching and discovery. They should be well served, but we should also recognize the role that education continues to play in the academic research enterprise. (Owen-Smith, “*Research Universities and the Public Good*”)

In countries where new universities are being envisioned and founded, it is vital to first determine what the immediate and long-term needs are, and what the current potential undergraduate student body is and can accomplish. Understanding the issues and approaches constituting the ongoing arguments about

academia in America and the world can shed much needed light on these concerns. This is vitally important for aspiring research universities envisioning their missions and course of action in countries that need them most.

■ **Altbach, Philip G. and Hans de Wit.** “*Too much academic research is being published.*” *University World News: The Global Window on Higher Education*, 07 September 2018, <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20180905095203579>. Accessed 28 December 2018.

■ **Cofer, Jordan.** “*So You Want to Work at a Teaching College?*” *The Chronicle of Higher Education*, 22 August 2017, <https://www.chronicle.com/article/So-You-Want-to-Work-at-a/240975>. Accessed 28 December 2018.

■ **Goins, Edray.** “*Why I’m leaving a Research I University for a Liberal Arts College.*” *AMS Blogs: American Mathematical Society*, September 15, 2017, <https://blogs.ams.org/inclusionexclusion/2017/09/15/why-im-leaving-a-research-i-university-for-a-liberal-arts-college/>. Accessed 28 December 2018.

■ **Grafton, Anthony.** “*Humanities and Inhumanities.*” *The New Republic*, 17 February 2010, <https://newrepublic.com/article/73209/humanities-and-inhumanities>. Accessed 28 December 2018.

■ **Grafton, Anthony.** “*The Nutty Professors: A History of Academic Charisma.*” *The New Yorker*, 23 October 2006, <https://www.newyorker.com/magazine/2006/10/23/the-nutty-professors>. Accessed 28 December 2018.

■ **Jaschik, Scott.** “*Research Universities and the Public Good*” *Inside Higher Ed*. 20 November, 2018. <https://www.insidehighered.com/news/2018/11/20/author-discusses-new-book-about-research-universities-and-why-they-matter>. Accessed 28 December 2018.

■ **Orphan, Cecilia.** “*Why Regional Comprehensive Universities are Vital Parts of U.S. Higher Education.*” *Scholars Strategy Network*, 25 July 2018, <https://scholars.org/print/pdf/node/16534>. Accessed 28 December 2018.

* *Ibn Haldun University Comparative Literature Department.*

Turkish aid agency builds key facilities in Moro region

A Turkish aid agency has opened several key facilities in the Autonomous Region of Muslim Mindanao (ARMM) in Philippines.

Two orphanages, a school, a mosque, a refectory, and a water well were opened by the Istanbul-based Humanitarian Relief Foundation (IHH) for local residents.

While the primary school was built in the Talayan municipality, other facilities were built inside the IHH Orphanage Complex in Cotabato.

The opening ceremony for these facilities was attended by Sait Demir, IHH Vice President; Omer Kesmen, IHH’s regional representative to Moro;

Al Hajj Murad Ebrahim, Chairman of the Moro Islamic Liberation Front (MILF); and Mohammad S. Yacob, Head of the Bangsamoro Development Agency, in addition to residents and other officials.

Two orphanages inside the IHH’s complex capacitate 96 children each, while the mosque has room for 150 people to perform prayer at the same time. The refectory will house 120 orphans and workers. The primary school -- expected to build intercommunal relations between Turkey and Moro -- opened in Talayan, and capacitates 150 students.

Prof. Dr. Fuat Sezgin: Eski bir yolu yenilemek

.....
HALİL İBRAHİM İZGİ *

“*Ya bir yol bulacağız ya bir yol yapacağız!*” demiş Kartaca Kralı Hannibal. Çaresizliklerin ortasında yeni bir yol bulmak için öncü bir ruha sahip olmak kadar gideceği yere dair sarsılmaz bir inanç taşımak gerekiyor. Araştırma üniversitelerinin temel fonksiyonları arasında yer alması gereken bu temel haslet sadece bir eğitim kurumunda değil akademik vizyonu geniş olan tüm bilim insanları için geçerli. Dünyanın ilk üniversitesi olarak kabul edilen Karaviyyin’i kuran Fatıma el-Fıhrî’nin elinde daha önce gidilmiş bir yola ait harita yoktu. Ama bilimsel kümeleri gidilmek istenen yere göre tasarlayacak vizyona sahipti. Bu üniversitenin Endülüs biliminin temellerini atan bir işlev üstlendiğini söyleyebiliriz. Tüm Avrupa’nın aydınlanmasını sağlayacak sağlam temellere ciddi katkıları dokunmuştu. İslam biliminin parlak zamanlarını, bilim öncülerini yetiştiren kurumların sağlam ayaklarından biri olmuştu. Aradan yüzyıllar geçti ve İslam medeniyeti sadece siyasî olarak değil bilimsel anlamda da kan kaybetti. Öyle ki İslam dünyasının çocukları kendi hazinelerine Batı üzerinden erişmek zorunda kaldılar. Bu araştırma üniversitelerinin gerilemesinin de tarihi sayılabilir.

Prof. Dr. Fuat Sezgin, bundan yarım yüzyıl önce kayıp hazineyi keşfetmek için gecesini gündüzüne katarken birçok kişi onun ölmüş bir vücudu diriltmeye çalıştığını düşünüyordu. Türkiye’nin iç problemleri nedeniyle çalışmalarına Almanya’da devam etti. Ancak çalışmalarının özünden herhangi bir sapma göstermedi. Aksine Batı’daki kurumları ve kabul gören tezleri yakından inceleme imkânı bulduğunda çalışmalarını devam

ettirmek için gerekli enerjiyi kendisinde buldu. Zaman değişti ve Fuat Sezgin’in temsil ettiği İslam bilim tarihi anlayışı kabul görmeye başladı. Dünyanın farklı ülkelerindeki yöneticiler, Sezgin’in çalışmalarına kulak kabarttı. Hacimli eserleri sadece Türkiye’de değil tüm İslam dünyasında yankı buldu. İslam dünyasının bilimsel uyanışı için bir uyandırma servisi niteliğine büründü.

Bugün Türkiye başta olmak üzere İslam ülkelerinde araştırma üniversiteleri, tarihî köklerini yeniden keşfetmenin heyecanını yaşıyor. Bu, sadece şanlı geçmişe duyulan özlem değil aynı zamanda aydınlık bir geleceğin işaret fişeği görevini üstlendi. Öz güven kazanan İslam dünyası araştırmanın değerini yeniden keşfetti ve üniversiteler sadece meslekler için nitelikli insanlar yetiştirmenin ötesinde vazifelere talip oldu. Üniversite kurabilecek nitelikteki üniversitelerin yeniden hayata geçmesi için vesile oldu.

2019 Türkiye’de “Fuat Sezgin Yılı” olarak ilan edildi. Hocanın ilmî çalışmaları bu yıl vesilesiyle her çevreden insan tarafından yeniden değerlendirilecek ve çalışmalara ilham verecek. Tıpkı Fatma el-Fıhrî’nin yaptığı gibi peyeni bir çağın doğuşuna imkân sunacak. Tüm bu çalışmalarda gözden kaçırılmaması gereken husus, Prof. Dr. Fuat Sezgin’in ortaya koyduğu bilim tarihi tezinin naftalin kokmadığını idrak etmek olmalı. Geçmiş, sadece müzelerde saklamak ve sempozyumlara sığdırmak için çok büyük. Yapmamız gereken, Türk-İslam bilim öncülerini hak ettiği doğru konuma yerleştirmek.

Bu yapılabildiği takdirde araştırma üniversiteleri için nereye gittiği belli olan ve geçmişin verimli tarlasından hasatlar yapabilen sürdürülebilir bir perspektif geliştirmiş olacağız.

2019 yılı bize bunun imkânlarını ve imkânsızlıklarını aynı anda gösterecek bir yıl olacak. Prof. Dr. Fuat Sezgin’in ortaya koyduğu vizyonun layıkıyla anlaşılacağı bir yıl geçirmeyi temenni ederim.

* Köşe yazarı.

Gökhan Yücel

2020’ye Z kuşağı damga vuracak

Dijital Araştırmalar Merkezi Başkanı Gökhan Yücel, Amerika merkezli yatırım bankası Morgan Stanley’in yaptığı araştırmaya göre, Z kuşağının 2019’da dünya nüfusunun %32’sini oluşturacağını söyledi.

Kuşakların sırasıyla “Geleneksel” (*Traditionalist*), “Bebek Patlaması” (*Baby Boomers*), X kuşağı, Y kuşağı ve Z kuşağı olarak adlandırıldığını vurgulayan Yücel, “1925-1945 arası doğanlar geleneksel kuşağı, 1946-1964 arasında doğanlar bebek patlaması kuşağını, 1965-1979 arasında doğanların X kuşağını, 1980 ile 2001 arasında doğanların Y kuşağını oluşturduğunu söyledi. Yücel, “2001-2020 arasında doğan ve doğacak olan nesil ise Z kuşağı olarak ifade ediliyor.” diye konuştu.

“Z kuşağı çalışma ortamında konforu tercih ediyor”

Gelecekteki istihdam rakamları açısından kuşakların ve beklentilerinin önemli olduğunu belirten Yücel, Morgan Stanley yatırım bankası tarafından yapılan araştırmada gelecek yıl Z kuşağının dünya nüfusunun %32’sini oluşturacağını ortaya çıktığını belirtti. Yücel, “Bu kuşağın çoğunluğu hâlâ öğrenci olsa da, 2020 yılına kadar dünya çapında iş gücünün %38’ini Z kuşağı oluşturacak.” dedi. Dijital Araştırmalar Merkezi Başkanı, son yıllarda Z kuşağının ofislerdeki yeri ile ilgili araştırmaların, “ofislerde Z kuşağına hazır mıyız?” sorusunu akıllara getirdiğine dikkat çekerek, “Z kuşağı, iyi bir çalışma ofisini yüksek ücrete tercih ediyor. Z kuşağı maddî değil, mekânsal kaygıları daha çok taşıyor. Yani bu kuşağın çalışma koşulları onun konforunu sağladığı takdirde çok daha verimli çalışacak.”

ifadelerini kullandı.

Yücel; araştırmaların, iş yerlerini Z kuşağına uygun hâle dönüştürebilen ülkelerin, 2050’ler ve sonrasında refah içinde yaşayabileceğini gösterdiğini söyledi.

Yapay zekâ

Dijital Araştırmalar Merkezinde yapay zekâ alanında araştırmalar yapıldığını anlatan Yücel, “Dünya Ekonomik Forumunun, Z kuşağının yapay zekâ kuşağı olduğunu belirten raporuna göre, yapay zekâ çocukların oyuncaklarına, araçlarına ve sınıflarına giderek daha fazla yerleşti. Ayrıca, her kullanıcının özel ihtiyaçlarına göre uyarlanmış eğitime ve çocuk gelişimine yeni bir yaklaşım getirdi.” dedi. Dünyadaki gelişmiş ülkelerin yapay zekâ altyapısına yönelik yatırımlarının son yıllarda arttığına işaret eden Yücel, şöyle devam etti: “Almanya, İsveç, Norveç gibi ülkeler kurum ve kuruluşlarını, yapay zekâ altyapısına hazırlamak için özel bütçeler düzenliyor. Almanya, 2025’e kadar yaklaşık 3 milyar Euro ek kaynak ayıracağını duyurdu. Alman basınında da otomasyon ve yapay zekânın uygulanmasıyla 2025’e kadar yaklaşık 1 milyon 600 bin geleneksel iş yerinin kaybolacağını ancak dijitalleşme atağıyla Almanya’da 2 milyon 300 bin kadar da yeni iş yeri açılacağı ve Z kuşağına yeni istihdam sağlanacağına dair haberlere yer verildi.”

Vakıf yükseköğretiminde farklılık

MEHMET YÜCEL TÜRKSEZER *

Ülkemiz üniversiteleri içindeki payı %55'i, öğrenci oranı ise %8,4'ü geçen vakıf üniversiteleri arasındaki rekabet son yıllarda bu sayının artmasına paralel olarak daha hissedilir olmuştur. Peki, bu rekabette üniversiteyi ön plana çıkartacak faktörler neler olmalıdır?

Kuruluş

Anayasanın 130. maddesi; "*Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.*" demektir.

Anayasanın bu maddesi gereği özel üniversiteler kurulamamış, sadece vakıf üniversitelerine izin verilmiştir. Anayasaya konulan bu hüküm ile vakıf üniversitelerinde iyi eğitim vermek, iyi araştırma yapmak ve donanımlı öğrenci yetiştirmek amaçlanmıştır.

Hâl böyle olunca vakıf üniversiteleri kâr amacına yönelik olmadan cari giderlerini öğrenci gelirleri ile denkleştirmek, büyük onarım, yatırım ve kira giderlerini kurucu vakıf gelirleri ve bağışlarla karşılamak zorundadır. Niçin gelirler bu kadar önemli? Çünkü eğitimin kalitesi gelirlerle paralellik göstermektedir. İyi öğrenci alabilmek için bursluluk oranlarının yüksek olması gerekmektedir.

Doluluk oranının düşüşü

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından 27 Ekim - 5 Kasım 2018 tarihleri arasında uygulanan anket sonuçlanmış ve web sitelerinde duyurulmuştur. 31.000'den fazla aday e-posta yoluyla; e-posta adresi sistemde bulunmayanlar ise SMS yoluyla bu ankete katılmışlardır.

Anket sonucuna göre, ankete katılan adaylardan %94'ü devlet üniversitelerini, %6'sı vakıf üniversitelerini tercih edebileceklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuca göre adayların %42,69'u "*öğrenim ücretlerinin yüksek olması*" nedeniyle vakıf üniversitelerini tercih etmediklerini belirtmişlerdir. Vakıf üniversiteleri bağlamında ücretlerin yüksek olması konusu öne çıkmaktadır.

2018 yılında vakıf üniversitelerindeki %72,5 oranındaki doluluk, burslu kontenjanlarındaki %100'lük doluluk da bu sonucu doğrulamaktadır.

Ankete katılan adaylar için üniversite ve bölüm tercihi aşamasında belirleyici olan en önemli faktör; tercih edeceği bölümden mezuniyet sonrası iş bulma (*istihdam*) imkânıdır. Tercih sürecinde, mezuniyet sonrası iş bulma ve istihdam edilme durumu adaylar için önemli olmaktadır. %10,78'i "*kazanma şansının olduğu bölümleri bitirince iş bulamayacağı kaygısı*" nedeniyle vakıf üniversitelerini tercih etmediğini belirtmiştir. Adayların %26'sı tercih edeceği bölümün istihdam imkânını göz önünde bulundurarak tercihlerini planlamaktadır. Bu sonuç her ne kadar tercihte bulunan adaylar ile sınırlı olmakla birlikte muhatap aday kitlesinin geneli için de bir fikir vermektedir.

Bu da bize öğrencinin iyi bir eğitim alarak istihdam imkânını yakalamak istediğini göstermektedir.

Farklı eğitim

İyi bir eğitim verebilmek için iyi bir mekâna (*modern araç gereçlerle donatılmış iyi bir kampüs*), iyi akademik kadroya, akrediteye yönelik farklı, tek bir alanda ama iddialı müfredata ihtiyaç vardır.

Ülkemiz üniversitelerine baktığımızda çok azında (*fen, teknik, sağlık vb.*) belli branşlaşmanın olduğunu, çok azı hariç genelde müfredatlarının birbirine benzediğini görmekteyiz. Geçtiğimiz yıllarda bir reklam vardı ve benim çok hoşuma giderdi. Reklamda her şeyi yapmakta olduklarını anlatan bir kişinin ardından, "*... biz 103 yıldır sadece klima yapıyoruz...*" şeklinde biten bir reklam. Bunu niçin yazdım? Söylemek istediğim şu: Bir şeyi yapmak ama en iyisini yapmak. (*İbn Haldun Üniversitesinin sosyal bilimler alanında en iyi olmak, en iyi öğretimi vermek istediği gibi.*)

Akreditasyon

Bir eğitim kurumu için en önemli noktalardan biri de hiç kuşkusuz verdiği eğitimin kalitesini belgelemek ve belli standartları yerine getirdiğini göstermektir. Bunun yolu da ulusal ya da uluslararası akreditasyon kurumlarından

geçmektedir. Türkiye'de de başta yükseköğretim kurumları olmak üzere birçok eğitim kurumu bağımsız kurumlara kapılarını açarak eğitimlerini incelemelerini talep etmektedir.

Eğitiminin eş değerliliğini ve kalitesini incelemeye açan kurum, bağımsız kuruluşların eğitim ortamlarının denetlenmesine izin vermektedir. Bu denetlemeler bazen bir yıldan uzun da sürebilmektedir. Üstelik de denetlemeyi yapan bağımsız kuruluşlar belli aralıklarla akreditasyon sürecini tekrarlamakta ve belirlenen standartlara uyup uyulmadığını kontrol etmektedirler. Akreditasyon belgesi alındığında da bu belgeyi sürekli kullanma şansı olmamaktadır. Çünkü akreditasyon devamlı bir süreçtir. Bir kurumun akredite edilmiş olması verilen akreditasyon belgesini sürekli taşıması anlamına gelmemektedir.

Kısaca bu süreç sonunda akreditasyon belgesine sahip olabildiğiniz gibi belgeniz sonlandırılabilir.

Akreditasyon belgesine sahip olmak ise bir eğitim kurumu için ulusal ya da uluslararası standartları yerine getirdiğini gösterirken, kurumun da verdiği diplomanın tanınırlığını artırmaktadır. (*İbn Haldun Üniversitesi akreditasyon sürecini Yabancı Diller Yüksek Okulunda Pearson Assured ile Pearson Assured Akreditasyon Sertifikası süreci ile başlatmıştır.*)

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, üniversite tercihi yapacak adayların seçimini kolaylaştırmak ve daha bilinçli tercih yapmalarını sağlamak amacıyla kılavuza hangi üniversitede kaç akademisyen olduğu bilgisini koymuştu. 2016 ÖSYM kılavuzunda üniversitelerin programlarının akreditasyon bilgisi de yer aldı. Dolayısıyla öğrenci tercih yaparken üniversiteye ait her türlü bilgiye sahip olmaktadır.

Sonuç

Öğrenci gelir kaynakları iyi, tam burslu öğrenci kontenjanı yüksek, iyi fakat farklı eğitim modelini benimsemiş, akredite olmuş ya da akredite olma sürecinde değerli akademisyenlerle eğitim veren, mezuniyeti sonrası kolayca iş bulacağı üniversiteleri tercih etmek istiyor. Bunu sağlayan üniversiteler bu yarışta ilk sıralara yerleşeceklerdir.

* İbn Haldun Üniversitesi Rektör Danışmanı.

Turkey hosts the highest number of higher education students

Turkey has surpassed Russia in hosting the greatest number of students in higher education in the world, according to Professor Yekta Saraç, head of the state-run Board of Higher Education (YÖK). YÖK, which oversees Turkish universities, announced that the number of university students in Turkey was two times higher than that of Germany. Speaking in Ankara during a meeting with the presidents of private universities, Saraç said that although this was a good number, it could be problematic if not "managed well." Saraç added that Turkey increased the number of foreign students from 40,000 to 140,000 a few years ago. The YÖK President observed that Turkish students have become more selective when it comes to

choosing a university. "They don't look to see whether the student quota of a university allows their admission. They now weigh whether that university is suitable for their future. This will help raise the quality of higher education," Saraç said. In 2017, the number of higher education students

was around 7.2 million. Current YÖK data shows that more than 4 million students attend undergraduate programs while more than 2.7 million pursue associate degree programs. The remaining student population is pursuing either a master's degree or a doctorate.

Turkey has more than 112 public universities, and that number is steadily increasing. More universities or vocational schools are upgraded to university status every year under the government's plans to establish multiple universities in each of the country's 81 provinces.

The removal of yearly fees in 2012, and a change in exams to facilitate university admission contributed to the rise in the number of students.

“Günümüzün İbn Haldunlarını araştırma üniversiteleri yetiştirecek”

“

Türkiye’de üniversite ve özellikle de araştırma üniversitelerinin desteklenmesi, geliştirilmesi için vizyon oluşturulması gibi konular gündeme geldiğinde akla gelen kurumların başında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı geliyor. Özellikle Türkiye’nin 2023 hedeflerine ulaşmak için gerekli olan teknolojinin geliştirilmesi konusunda öncü olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, araştırma üniversiteleri ile sanayinin ortak bir ekosistemde buluşmasının da adresi konumunda. 2017 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Türkiye’nin 10 araştırma üniversitesinin açıklanmasının ardından, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının proje ve destek konusunda neler yaptığını, hangi iş birliklerini planladığını ve araştırma üniversitelerine nasıl bir vizyon koyduğunu Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mustafa Varank ile konuştuk. Sayın Bakan ile gerçekleştirdiğimiz röportajda, Türkiye’nin geleceğine ilişkin birçok ipucunu bulacak ve keyifle okuyacaksınız...

Röportaj: Muhammed Akaydın
Fotoğraflar: Abdulhamit Güler

Mustafa Varank kimdir?

1976 yılında Trabzon'da doğdu. İstanbul İmam Hatip Lisesini bitirdi. Lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde tamamladı. Yüksek lisansını ABD'de bulunan Indiana Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Bölümünde yaptı. Ayrıca bu dönemlerde Florida State Üniversitesinde uzman, Indiana Üniversitesi Pervasive Teknoloji Enstitüsünde ise araştırmacı ve sistem yöneticisi pozisyonlarında çalıştı. 2005 yılında Başbakanlıkta görev yapmaya başladı. Sırasıyla, 2011'de Başbakan Başdanışmanlığına, 2014'te ise Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanlığına getirildi. 2016 yılında Büyükelçi unvanı aldı. Başdanışmanlık görevi boyunca, Başbakanımız ve Cumhurbaşkanımız tarafından verilen diğer görevlerin yanı sıra, yüksek teknoloji, bilgisayar teknolojileri ve uygulamaları, savunma sanayi ve araştırma-geliştirme alanlarıyla özel olarak ilgilendi. Mustafa Varank, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 9 Temmuz 2018 tarihinden açıklanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminin ilk Sanayi ve Ticaret Bakanı olarak atandı.

Sayın bakanım, Türkiye'de araştırma üniversitesi olmak ne anlama geliyor? Araştırma üniversitelerinin sayılarının artırılması, Türkiye'nin geleceği açısından nasıl bir vizyon sunuyor?

Araştırma Üniversitesi; misyonunu ve stratejik yol haritasını belirlemiş, çalışma disiplini bu plana uygun biçimde yürütebilen ve yürüttüğü bu çalışmalarından değer yaratabilen bir kurumdur. Bu süreçte üniversite, yalnızca araştırma alanında mükemmeliyeti amaçlamaz; eğitim ve bilginin üretimi, aktarımı ve paylaşımında da en iyiyi hedefler.

Yükseköğretim Kurulumuza bu süreci başlattığı için sizin nezdinizde bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Bu girişimin; yükseköğretim sistemimizin gelişimine ve bu alandaki hedeflerimize ulaşma konusunda önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Araştırma Üniversitelerimizden beklentilerimiz;

- Ülkemizin öncelikli hedefleri kapsamında, disiplinler ve kurumlar arası iş birliğiyle nitelikli bilgi üretken, araştırma yetkinliği yüksek doktoralı insan kaynağı yetiştiren, uluslararası sıralama sistemlerinde görünürlüğünü ve bilinirliği bulunan,

- Üniversitenin çalışma disiplini araştırma misyonuna uygun biçimde yürütebilen; araştırma, eğitim ve bilginin üretimi, aktarımı ve paylaşımında mükemmeliyeti hedefleyen,

- Akademisyenin öğrencisini ders dışında da araştırma faaliyetlerine dâhil ederek eğitimin kapsamını ve katkısını arttırmaya gayret ettiği,

- Öğrencilerin araştırma kültürünün içinde bilgilerini geliştirdiği ve akademik araştırmanın işlevine hâkimiyet kazandığı,

- Gerçekleştirdiği araştırma faaliyetleri ve ürettiklerinin değer bulmasıyla bütçesini geliştiren, projeleriyle var olan araştırma fonlarından daha fazla pay alan ve oluşturduğu toplumsal değerle ülkenin yarınlarında pay sahibi olmaya çalışan,

- Güçlü araştırmacılar yetiştiren, dünya bilimine ve ülkenin kalkınmasına katkı sunan doktora programlarına sahip,

kurumsal yapılar olmaları şeklinde sıralanabilir.

Araştırma üniversiteleri; ülkemize kazandıracağı nitelikli iş gücünün yanı sıra oluşturdukları alt yapıyla geleceğin teknolojilerini yönlendirmede önemli roller üstlenecektir. Bu üniversitelerde gerçekleştirilecek çığır açıcı buluşlar, ülkemiz ekonomisine katma değer olarak dönecek; her bölgede oluşan kümelenme sayesinde yeni iş kolları ve istihdam olanakları sağlanacaktır.

Peki, bu belirttiğiniz amaca ulaşmak için araştırma üniversiteleri nasıl yapılandırılmalı?

Araştırma üniversitesi yalnızca bir kurum değil, aynı zamanda bir fikir ve idealdir. Dolayısıyla hem yapılandırma hem de bu yapıyı verimli bir şekilde sürdürmek büyük bir gayret istiyor. Kolay olmayan, oldukça özverili bir süreçten bahsediyorum. Araştırma

“Araştırma üniversiteleri; ülkemize kazandıracağı nitelikli iş gücünün yanı sıra oluşturdukları alt yapıyla geleceğin teknolojilerini yönlendirmede önemli roller üstlenecektir. Bu üniversitelerde gerçekleştirilecek çığır açıcı buluşlar, ülkemiz ekonomisine katma değer olarak dönecek; her bölgede oluşan kümelenme sayesinde yeni iş kolları ve istihdam olanakları sağlanacaktır.”

üniversitesinin kalbinde, temel araştırmanın yanı sıra araştırmanın daha uygulanabilir öğelerine ve de onun toplum için kullanımına kendini adanmış nitelikli akademik personel bulunmalıdır. Bunu sağlamak adına da araştırma üniversitelerimiz işe alma ve kabul politikalarında, terfi standartlarında seçkin ve liyakate dayalı bir yol izlemelidir. Ayrıca bu üniversitelerimizde nitelikli araştırmalar yapabilmesi için, seçkin akademik personelin son teknoloji araştırma altyapısıyla desteklenmesi elzemdir. Toplumsal faydayı ve teknoloji geliştirmeyi düşünerek biz de TÜBİTAK bünyesinde “1004 Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı”nı oluşturduk ve araştırmacıların hizmetine sunduk.

“Destekten” bahsettiniz Sayın Bakanım. Peki, Türkiye'nin ekonomik olarak büyümesi ve gelişen teknolojiye ayak uydurması için gereklilik olarak görülen araştırma üniversitelerinin desteklenmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak nasıl bir vizyona sahipsiniz? Hangi destek programlarını geliştirdiniz?

Türkiye'nin güçlü ve sürdürülebilir bir şekilde büyümesi için üniversite-sanayi iş birliğini çok önemsiyoruz. Buradan hareketle, ülkemize yüksek katma değer sağlayacak büyük çaplı projelerin özel sektör liderliğinde gerçekleşmesine zemin hazırlayacak TÜBİTAK 1004 Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı kapsamında “Yüksek Teknoloji Platformları” çağrısını açtık. Bu çağrının merkezinde

YÖK tarafından ilan edilmiş araştırma üniversitelerimiz ve 6550 sayılı kanun kapsamında yeterlilik almış araştırma altyapılarımız bulunmaktadır.

Çağrı kapsamında araştırma üniversiteleri ve altyapılarında geliştirilen dışa bağımlılığın yüksek olduğu kritik teknolojileri, Bakanlığımız tarafından akredite edilmiş Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile özel sektöre aktarmayı hedefliyoruz.

Program kapsamında TÜİK tarafından “yüksek teknoloji ürün sınıfında” değerlendirilen ilaç, bilgisayar, tüketici elektroniği, biyomedikal, optik, havacılık ve uzay sektörlerindeki ürün ve teknolojilerin özel sektöre transfer edilmesini sağlayacak büyük çaplı Ar-Ge ve yenilik projelerini destekleyeceğiz.

Yüksek Teknoloji Platformları desteğini iki aşamada sunuyoruz: Birinci fazda araştırma altyapılarının, yüksek teknoloji sınıfı ürünü geliştirme sürecinde platform üyeleriyle konsorsiyum kurmasını ve kurulan platformun “teknolojik kazanım yol haritasını” hazırlamasına destek veriyoruz. İkinci fazda ise, hazırlanan bu yol haritası kapsamında yapılacak Ar-Ge ve yenilik projelerini destekliyoruz.

Birinci faz başvuruları sonucunda 18 proje destek almaya hak kazandı. Tüm araştırma üniversitelerimiz bu listede yer alıyor. Birinci aşamanın sonuç raporlarına göre uygun bulunan en fazla 10 farklı yüksek teknoloji platformuna, Ar-Ge ve yenilik projeleri desteği vereceğiz. Bu safhada, yüksek teknoloji alanlarında oluşturulan yol haritaları kapsamında yürütülecek Ar-Ge faaliyetlerine yönelik 50'şer milyon TL'ye kadar bütçe ve 48 ay süre vereceğiz.

Ayrıca sanayide ihtiyaç duyulan doktora derecesine sahip nitelikli insan kaynağının, diğer bir deyişle araştırmacıların artık üniversite-sanayi iş birliğiyle yetiştirilebilmesi için TÜBİTAK Sanayi Doktora Programını açtık. Program kapsamında özel sektörde daha fazla araştırmacı istihdam edilmesini teşvik edeceğiz. Böylelikle sanayide nitelikli bilgiyle katma değerli üretimin gerçekleşmesini sağlayacağız. Programda, araştırma üniversitelerimizin önemli bir rolü olduğunu düşünüyoruz ve hedeflenen üstünde değer oluşturmalarını bekliyoruz. Sanayi Doktora Programıyla öğrenciler, eğitimleri süresince ayda 4 bin 500 lira burs ve doktora sonrasında istihdam desteği alabilecek. Böylelikle hem insan kaynağının nicelik ve nitelik olarak iyileştirilmesi sağlanacak hem de hibe ve yatırım destekleriyle hedeflenen teknolojik dönüşüme katkı sunulacak.

Programın ilk çağrısında beklentilerimizin üzerinde bir taleple karşılaştık. Buna göre 33 üniversitenin, 77 farklı sanayi kuruluşuyla yaptığı iş birliği projeleri desteklenmeye hak kazandı. Desteklenmeye hak kazanan 120 farklı proje aracılığıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda 517 doktora öğrencisi yetiştirilecek. Bursiyerlerimiz mezun olduktan sonra iş arama zahmetine girmeyecek, doktora yaptıkları alanda istihdam edilecekler.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak üniversitelere ve araştırmaya sağladığınız destekte TÜBİTAK aslında sizin en önemli ortağınız konumunda. TÜBİTAK'ın 2019 yılı destek bütçesi nedir? Ana başlıklar hâlinde hangi destek kalemlerinde ne kadar destek kullanılacak Sayın Bakanım?

TÜBİTAK bünyesinde verilen destekler için 2019 yılında 1.263.792.000 TL ödenek öngörülüyor. 2019 yılı bütçelerini ana başlıklar hâlinde saymak gerekirse, Türkiye Araştırma Alanı Programları için toplamda 1.063.195.000 TL kaynak ayrılmış durumda. "TARAL" programları olarak adlandırdığımız Türkiye Araştırma Alanı Programları, 7 alt programdan oluşuyor. Bunlar, "Bilim İnsanı Yetiştirme ve Geliştirme Programı", "Sanayi Ar-Ge Destek Programı", "Bilim ve Teknoloji Farkındalığını Artırma Programı", "Akademik ve Uygulamalı Ar-Ge Destek Programı", "Savunma ve Uzay Ar-Ge Destek Programı", "Kamu Ar-Ge Destek Programı" ve "UİDB AB Proje Ödül Destek Programı." Az önce belirttiğim rakam, 2019 Yılı Yatırım Programı yayımlandığında bu 7 programa dağıtılacak.

Ayrıca TÜBİTAK bütçesinde, "Bilim İnsanı Destek Programları Bursları" kapsamında 177.680.000 TL, "Uluslararası Bilimsel Yayın Teşvikleri" kapsamında 21.172.000 TL ve "ARDEB Proje Performans Ödülü" kapsamında 1.745.000 TL destek kullanılacak.

”

“Toplumun ve medeniyetin inşasında bu derece önemi olan sosyal bilimler alanında nitelikli araştırmalar yapılması ve tabiri caizse günümüzün İbn Haldunlarının yetiştirilebilmesi adına sosyal bilimlere odaklanan araştırma üniversitelerinin oldukça kıymetli olduğunu düşünüyorum.”

”

“33 üniversitenin, 77 farklı sanayi kuruluşuyla yaptığı iş birliği projeleri desteklenmeye hak kazandı. Desteklenmeye hak kazanan 120 farklı proje aracılığıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda 517 doktora öğrencisi yetiştirilecek. Bursiyerlerimiz mezun olduktan sonra iş arama zahmetine girmeyecek, doktora yaptıkları alanda istihdam edilecekler.”

Haklı olarak Türkiye'nin hedefleri doğrultusunda teknoloji projelerine ağırlık veriyorsunuz. Peki, “sosyal bilimlere” odaklanan araştırma üniversitelerinin önemi nedir sizce?

Sosyal bilimler, kültür ve medeniyetin inşasına öncülük ettiği gibi, toplumsal değişimlere de liderlik eden akademik disiplinler grubudur. Sosyal bilimciler, toplumu şekillendirme ve yönlendirme noktasında söz sahibi kişilerdir.

Örneğin tarih felsefesinin kurucusu ve üniversitenize ismini veren İbn Haldun'un fikirleri ve eserleri, dünya üzerinde çok büyük kitleleri etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Toplumun ve medeniyetin inşasında bu derece önemi olan sosyal bilimler alanında nitelikli araştırmalar yapılması ve tabiri caizse günümüzün İbn Haldunlarının yetiştirilebilmesi adına sosyal bilimlere odaklanan araştırma üniversitelerinin oldukça kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Tüm üniversiteler için olduğu gibi, araştırma üniversiteleri için de en önemli bileşen tabii ki öğrenciler. Üstelik araştırma üniversitesini tercih edecek öğrencilerin, akademiye çok daha büyük ilgisi olması beklenir. Sizce, araştırma üniversitesini tercih edecek öğrenciler nasıl özelliklere sahip olmalı?

Öğrenciler, araştırma üniversitesi fikrinin ve ruhunun yaşamasını sağlayacak en önemli güçtür. Bu genç kardeşlerimiz en başarılı öğrenciler arasından seçilmektedirler. Ayrıca biz de bu öğrencilerimizden üniversitenin amaçlarına ve akademik değerlerine uyarak yüksek derecede performans göstermelerini bekliyoruz. Araştırma üniversitelerindeki öğrencilerimiz çoğunlukla araştırma kültürünün içinde öğrenerek bilgilerini geliştiriyorlar. Dolayısıyla bu üniversiteleri tercih edecek öğrencilerimiz yalnızca klasik bilgilerin talibi olmayı değil; gelecekteki araştırmalarıyla toplumun birikimine katkı sağlamayı ve yeni bilgiler üreten birer araştırmacı olmayı tercih edeceklerdir. Bu gençlerimizin öğrenme ve araştırma hevesi olan, meraklı ve sorgulayan kişiliklere sahip olması oldukça önemli. Objektif ve rasyonel düşünme alışkanlığı edinen, hakikati araştırıp keşfetmeyi ve yorumlamayı seven öğrencilerimizin araştırma üniversitelerinde başarılı olacağını düşünüyorum.

“Keşfetmeyi ve yorumlamayı seven öğrencilerin araştırma üniversitelerinde başarılı olacağını” düşündüğünü söylediniz. Aslında böylesi öğrencilerin yani keşfetmeyi seven öğrenciler için bulunmaz bir olanağı Bakanlık olarak gerçekleştirdiniz. Uzun süredir beklenen Türkiye Uzay Ajansı kuruldu. Ayrıca Türk bilim insanları Ocak ayı sonunda 3. Antarktika Bilim Seferine çıkacak. Bu projeler sizce neden önemli Sayın Bakanım?

Uzay Ajansının kurulmasıyla birlikte millî çıkarlarımızı uzayda da koruyacak bir yapı için somut adım atarak, 20 yıllık bir rüyayı gerçekleştirdik. Ajansın kurulma amacı uzay sanayisini güçlendirmek; uzay teknolojileri alanında bilimsel altyapıları ve insan kaynağını geliştirerek kapasitemizi daha da artırmaktır. Uzay Ajansımız, ülkemizi hem uluslararası arenada temsil edecek hem de ilgili kurum ve kuruluşlarımızın tek elden koordinasyonunu sağlayacak. Nihai hedefimiz, uzay teknolojileri alanında sonuç odaklı politika ve stratejileri uygulayıp Türkiye'yi bu alanda lider ülkeler arasına taşımaktır.

Uzay Ajansı, Millî Uzay Programını hazırlayacak ve hayata geçirilmesini koordine edecek. Ticarî, bilimsel ve Ar-Ge amaçlı uzay operasyonları ile insanlı veya insansız uzaya erişim çalışmaları da Ajans bünyesinde yürütülecek. Uydu, fırlatma araç ve sistemleri, hava araçları, simülasyonlar, uzay platformları dâhil uzay ve havacılıkla ilgili her türlü ürün, teknoloji, sistem, tesis, araç ve gereçlerin tasarımı, üretimi ve entegrasyonu tek elden planlanacak. Yani, TÜBİTAK Uzay Enstitüsü, TAI, ROKETSAN, TÜRKSAT gibi kurumların uzay ve havacılık teknolojileri ile ilgili projeleri Uzay Ajansı tarafından koordine edilecek. Ajans, uzay ve havacılık bilimi ve teknolojileri alanındaki Ar-Ge ihtiyaçlarını karşılamak üzere TÜBİTAK programları üzerinden proje ve burs çağrılarını çıkacak.

Bu araştırmalar sonucu ortaya çıkan teknolojiler, sanayimizin tüm kollarına nüfuz ederek, ekonomik kalkınmamıza ciddi katkılar sunacaktır. Bu sayede uzay ve havacılık teknolojilerinde dışa bağımlı olmayan bir sanayinin gelişmesine zemin hazırlanabilecek.

Ayrıca; millî güvenliğin sağlanması, kamu sağlığının ve çevrenin korunması, doğal kaynakların ve tarımsal verimliliğin tespit edilmesi, doğal afetlerin erken tespitinin yapılması ve doğal afetlerden kaynaklanan hasarların azaltılması gibi alanlarda yapılacak çalışmalarda ilgili kurumlarla koordinasyonu da Uzay Ajansı sağlayacak.

Böylelikle Bakanlığımızın “Millî Teknoloji, Güçlü Sanayi” vizyonu, uzay ve havacılık alanında da hayat bularak yüksek katma değerli üretim hedefimize ulaşmada önemli bir eşik daha aşılmış olacak. Küresel güç olma yolunda atılan bu tarihî adım; yeni teknolojilerin keşfedilmesi ve nitelikli iş gücü yetkinliğindeki artışla, Türkiye'yi rekabet ettiğimiz ülkelere kıyasla çok daha ileri bir seviyeye taşıyacaktır. Hava şartları müsaade ederse 25 Ocak 2019'da 3. Antarktika Bilim Seferimizi yapacağız. Bu sefere 11 Türk bilim insanı ve 4 yabancı araştırmacı katılacak. Buraya gidecek heyetimiz orada ilk defa geçici Türk Bilim Üssü kurma çalışmalarını gerçekleştirecek. Bunun yanında, 8 Türk bilim insanı, bölgede bulunan diğer yabancı araştırma üslerinde ve bölgedeki araştırma gemilerinde bilimsel faaliyetlerine devam edecek.

Şu anda bölgede gözlemci statüsündeyiz, konumumuzu danışman ülke yapabilmemiz için birtakım şartları yerine getirmemiz gerekiyor. Üçüncü seferimiz de bu şartlardan birisi. İnşallah bu şartları yerine getirdikten sonra Antarktika'da danışman ülke

konumuna geçeceğiz ve oradaki kalıcı üssümüzü kuracağız.

Buradaki yapının sürdürülebilir olması, araştırma projelerinin gerçekleştirilebilmesi amacıyla 16 Şubat 2018 tarihinde Bakanlığımız ile TÜBİTAK arasında "Antarktika ve Arktik ile İlgili Bilimsel Çalışmalarda İş Birliği Yapılmasına Dair Protokol" imzalandı. Bu protokolün amacı; Ulusal Kutup Bilim Programında (2018-2022) belirlenmiş araştırma temalarına ilgi duyan ve bu alanlarda çalışmaları olan araştırmacıları teşvik ederek ülkemizin kutuplarla ilgili çalışmalarında daha hızlı yol alabilmesini sağlamaktır. Protokol gereği, TÜBİTAK tarafından öncelikli araştırma temalarında projelerin çağrı bazlı olarak desteklenmesi amacıyla TÜBİTAK 1001 Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı kullanılmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilime ve araştırmaya verdiği önemi gösteren adımlardan birisi de bilim insanlarının Türkiye'ye dönüşüne ilişkin önemli bir projeyi hayata geçirmesi oldu. Bu projeye birlikte amacınız neydi Sayın Bakanım? Program, şu ana kadar nasıl ilgi gördü?

Stratejik değer taşıyan projelere katkı sağlamak üzere alanlarında uzman nitelikli araştırmacıların ülkemize gelmesini önemsiyoruz. Başta Türk bilim insanları olmak üzere nitelikli araştırmacıları hedefleyen "Uluslararası Lider Araştırmacılar" destek programını oluşturduk.

Bu programla kendi alanlarında dünya çapında en fazla referans gösterilen bilim insanları, dünya üniversite sıralamalarında ön plana çıkan üniversitelerde çalışan araştırmacılar ve yurt dışında hâlihazırda teknolojik gelişmelere yön veren ve dünyada en çok Ar-Ge harcaması yapan şirketlerde çalışan araştırmacıların Türkiye'ye gelmesini amaçladık. Türkiye'ye gelecek araştırmacılara sağlanan imkânlar açısından dünyada yeni ve öncü olma özelliği taşıyan programımız, "Bilim İnsanlarımızın Yurda Dönüş Seferberliği"nin temel mihenk taşı olma niteliğini de taşıyor.

Program kapsamında 8 farklı alanda teşvikler sunuyoruz. Aylık yaşam gideri bursu, genç araştırmacılar için 20 bin TL, deneyimli araştırmacılar için 24 bin TL olacak. Her bir araştırma için araştırma başlangıç paketi ödeneği bulunacak. Bu ödenek, genç araştırmacılar için 500 bin TL, deneyimli araştırmacılar için 1 milyon TL olarak belirlendi. Ödeneği, araştırmacılara ev sahipliği yapan kurumlara aktaracağız. Başlangıç paketlerinin yanında ev sahibi kuruma 750 bin TL'ye kadar araştırma desteği verilebilecek, aylık 3 bin 750 TL yönetim ve idarî maliyetler ödeneği de aktarılacak. Türkiye'ye gelen lider araştırmacıların kendi ekiplerini ülkemizde kurabilmelerine yönelik her türlü imkân da bu kapsamda sağlanacak. Ayrıca araştırma ekibindeki doktora öğrencilerine aylık 4 bin 500 TL burs verilecek. Her ekip için burs verilecek öğrenci sayısı 5 ile sınırlı tutulacak. Programla yerli ve millî teknolojilerin geliştirilmesine yönelik hem akademi hem de sanayide ihtiyaç duyulan bilginin yurt dışından ülkemize gelmesi sağlanacak. Çağrısı hâlâ devam eden Programa; Amerika, Avrupa ve Asya'nın prestijli üniversitelerindeki Türk ve yabancı öğretim üyelerinden her gün sorular alıyoruz, heyecanlarına bizzat şahitlik ediyoruz.

Sayın Bakanım, Türkiye, 2018 yılında ekonomik olarak da saldırılara maruz kaldı ancak alınan önlemler sayesinde bu saldırılar amaçlanan etkiyi göstermedi. Peki, 2019 yılında Türkiye ekonomisini nasıl bir yıl bekliyor? Sanayi ve Teknoloji

"Uzay Ajansı, Millî Uzay Programını hazırlayacak ve hayata geçirilmesini koordine edecek. Ticarî, bilimsel ve Ar-Ge amaçlı uzay operasyonları ile insanlı veya insansız uzaya erişim çalışmaları da Ajans bünyesinde yürütülecek."

Bakanlığı olarak 2019 yılı hedefleriniz ve öncelikleriniz ne olacak? Bakanlığımızın öncelikle ajandasında neler yer alacak?

2019 yılı ve sonrası dönemin yüksek katma değerli üretim öncülüğünde bir büyüme için milat olmasını istiyoruz. Bu amaçla en öncelikli yapısal reformumuz Yerli Üretim Ürün Programı olacak. Ara malı ithalatını azaltarak, yerli üretimin teknoloji yoğunluğunu, uluslararası pazarlara entegre bir biçimde daha da artırmayı amaçlıyoruz. Bu kapsamda, desteklerimizi uçtan uca ve sonuç odaklı şekilde tasarlayacağız. Böylelikle, üretim cephesindeki yapısal kırılganlıkları gidermeyi ve makroekonomik temellerimizi daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bu alanda atacağımız adımlar; güçlü ödemeler dengesine, düşük enflasyon hedeflerimize ve nitelikli istihdama önemli katkılar sağlayacaktır.

Kamu alımlarında yeniliği, yerleşmeyi ve teknoloji transferini teşvik etmek amacıyla uygulamaya koyduğumuz Sanayi İş Birliği Projelerini geniş bir alanda uygulamaya odaklanacağız.

Yatırım ortamını iyileştirme alanındaki çalışmalarımız da devam edecek. İktisadî kalkınmamızı daim kılmak üzere küresel gelişmeleri takip ederek, özel sektörün dinamikleri ve taleplerini dikkate alıp yatırımların hızlandırılmasına yönelik tedbirleri almayı sürdüreceğiz. Mevcut teşvik sisteminin etkinliğini artırarak; bölgesel, öncelikli, stratejik ve büyük yatırımları teşvik etmeye devam edeceğiz. Proje bazlı teşviklerimiz, ülkemizin küresel değer zincirinin üst basamaklarına yükselmesini sağlayacak şekilde sürecek.

KOBİ'lerin teknolojik yeniliklere süratle uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek ve ekonomiye katkılarını artırmak da önemli bir gündem maddemiz. Yüksek teknolojinin KOBİ'ler vasıtasıyla tabana yayılmasını sağlamak için; Ar-Ge ve yenilik projelerinde çıktılarını ticarî prototip ve ürüne dönüştürmesini, bunların piyasayla buluşmasını kolaylaştırmak adına girişimcilere ve KOBİ'lere des-

tek sağlayacağız. Yüksek teknoloji alanlar ve imalat sektörü başta olmak üzere, başarılı işletmelerin kurulmasını sağlayıp, girişimciliği yaygınlaştırmayı hedefliyoruz. KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Sistemi bu alanda atacağımız kritik bir adım.

Sanayide dijital dönüşüm için "insan, teknoloji, altyapı, tedarikçiler, kullanıcılar ve yönetim" bileşenlerinden oluşan "Dijital Türkiye Yol Haritası"nın eylem planlarını uygulamaya devam edeceğiz. Millî teknoloji hamlemiz; her bir yeni teknoloji alanında temel bilimsel çalışmalardan, prototip üretimi ve ticarileşmeye kadar fikrimizin, mesaimizin ve sermayemizin olabilecek en üst seviyelere çıkarılmasıyla hayat bulacak.

Somut projelere değinmek gerekirse; kamu-özel sektör iş birliğiyle Türkiye Açık Kaynak Platformunu kuruyoruz. Açık kaynak kodlu yazılımlar yoluyla, lisans ödemelerinden kaynaklı ekonomik yükü hafifleterek dış bağımlılıktan kurtulmuş olacağız. Daha da önemlisi, bu platform hem bugünkü ihtiyaçlarımızı hem de geleceğin teknolojilerini geliştirmek üzere büyük bir yazılımcı ekosistemi inşa etmemizi sağlayacak. Yapay zekâ, büyük veri ve blok zincir alanlarında stratejilerimizi Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisiyle yakın iş birliği hâlinde hazırlıyoruz. Bu dönüşümlerin ekonominin farklı sektörlerine sunacağı katkıları dikkate alarak, etki seviyesi yüksek adımlar atacağız.

Akademik kritik alanlarda geliştirdiği teknolojileri, özel sektöre etkin biçimde aktarmasını sağlayan Sanayi-Doktora Programı, Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı ve Araştırma Altyapılarını Destekleme Programı kapsamındaki desteklerimiz devam edecek.

Peki, Sayın Bakanım, son olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, üniversite öğrencilerine, özellikle de araştırma üniversitelerini seçmeyi hedefleyen öğrenciler için neler söylemek ister?

Öğrencilerimize ilk ve en önemli tavsiyem; azimle çok çalışmaları. Gençlerimiz; bitmek tükenmek bilmeyen bir iştiyakla okumalı, öğrenmeli, düşünmeli, araştırmalı ve uygulamaya geçirme yollarını keşfetmelidir. İletişim becerilerini geliştiren, bilgiyi yorumlayabilen, uluslararası gelişmeleri takip eden ve yeniliğe açık olan genç kardeşlerim doğal olarak emsallerinin bir adım önüne geçecektir. Gençlerimize hayal kurmayı, bu hayallerinin peşinden gitmeyi ve karşılaştıkları zorluklardan, hayal kırıklıklarından asla yılmadan yola devam etmeyi öğütüyorum.

"Stratejik değer taşıyan projelere katkı sağlamak üzere alanlarında uzman nitelikli araştırmacıların ülkemize gelmesini önemsiyoruz. Başta Türk bilim insanları olmak üzere nitelikli araştırmacıları hedefleyen 'Uluslararası Lider Araştırmacılar' destek programını oluşturduk."

Some remarks on Turkish universities

.....
 ÜZEYİR OK *

The word "university" reminds me of the long periods which L. Wittgenstein spent in contemplation during his class hours. University has a paradoxical nature which demands both structuring every bit and piece of an essay paper obsessively, and free thinking and creativity. It introduces us to the notions of paradigm shifts, revolutionary cognitive developments, societal transformations, gigantic experiments into the details of quark motion and the mysteries of an inconceivably wide universe. It combines both the subjective theological hermeneutics of a perceived deity, and strict experimental procedures in its very nature. In brief, universities, if run full capacity via channelling gifted brains into products, are amazing complexes through which prosperity flourishes, life-quality increases, and the heart of a nation beats.

At one point in their academic life, most, if not all, Turkish academics should have thought on how productivity of universities could be improved. As such, depending on my humble observations, I put some direct and uninhibited suggestions briefly, which, hopefully, may contribute to those who have concern.

A research centre, in the very heart of a university, preferably close to library, in which methodology, statistics, qualitative works and writing skills are thought commonly on a regular base, to my view, is the 'engine

department' of a university. This is a 'must', 'first' and 'foremost' priority to the rest!

Universities should go beyond superficial vision and mission statements and have a realistic philosophy or a life-view, a perspective or a value set, clearly defined, wisely rooted in historical socio-cultural heritage. Energising young spirits, this should symbolize a way of synthesis combining cultural heritage and contemporary knowledge. This constitutes a solemn identity for universities. I believe that our cultural heritage in many respects needs only to be unpacked and beautifully 'presented' to modern world. We can build our new, unique, own academic entity and identity grounding on such an entity. Otherwise, alienation is unavoidable.

Each university should have exciting projects focusing on the solution of a 'real' problem in society/state and are run in collaboration with entrepreneurs outside university. Each student graduates with research experience gained in such projects. These projects are formed from a "question/problem bank" which is updated according not only to presenting problems but the ones which are envisaged as coming in 10, 20, or 50 years.

Today researchers are overwhelmed by bureaucracy in conducting their research projects, and in getting permissions from state institutions where they selected as their research field. This creates hopelessness and exhaustion. A solution could be that a core groups of academics are formed by assigning them an award/title of "Qualified Senior Researcher" according to a set of criteria to be developed. These people are entrusted with more confidence and a flexible hand in handling their projects. In addition, they become senior supervisors for inexperienced researchers and source of confirmation for the new members of their club. I suggests this because lots of mental labour is wasted because of lack of quality in research done.

Universities should keep a balance between excellence in research/publication and quality in teaching. Both qualities are evaluated bi-annually and universities are ranked according to qualities in these two main domains at departmental level initially. In connection with this, state should finance only 'baseline salary' but this could be increased according to the ranks universities obtained in the assessment. This may bring success to a university as a whole, lead rectors to be more selective in staff recruitment, and cause consolidation among academics.

Today many humble scholars are working lonely in their rooms deserving awards for their success. When retiring or moving to another university they yearn for a waving hand, care, a word of 'thank you' and a goodbye with a small gift or a buck of flower. They never deserve to be let down with broken hearts in the hand of an 'ignorant', if not 'arrogant', rector, so to say.

Most refereed Turkish academic journals publish alarmingly poor quality! They need to be supported by a serious editorial and refereeing system, and keep their tracks international. At least one "Qualified Senior Researcher" could be in the editorial board and arrange reports at the end of each year by observing how the system worked.

Universities should strictly avoid risking sectarianism, schism and political polarization but equally with due attention to freedoms as defined by human rights and the constitution. Universities should allow massive space for free thinking, for even 'marginal' ideas, not only in philosophy but also in theology with no implicit or explicit agenda. Students are trained with values championing quality citizenship, love of the national unity in diversity, and togetherness in peace and harmony.

* Ibn Haldun University Psychology Department.

مساعداً تركية لعائلات سورية متضررة من السيول

قدمتها هيئة الإغاثة الإنسانية التركية للنازحين على الحدود السورية، التي ضربتها السيول قبل أسبوع.

قدمت هيئة الإغاثة الإنسانية التركية (IHH)، الثلاثاء 1 كانون الثاني، مساعدات عاجلة للعائلات السورية المتضررة من السيول التي شهدتها المناطق الحدودية مع تركيا.

واستهدفت الهيئة العائلات النازحة في مخيمات محافظة إدلب، على الحدود السورية التركية، وسلمتها خياماً وبطانيات، إضافة إلى لوازم وألبسة شتوية.

وقال منسق الهيئة في سوريا زكي طاهر أوغلو، إن طواقم الهيئة سترسل 15 حافلة من المساعدات للمتضررين من السيول، والنازحين في المخيمات في منطقة "أطمة"، ومناطق أخرى بإدلب.

وأوضح أن الهيئة تهدف من خلال تلك المساعدات إلى توفير احتياجات ألف و200 عائلة.

وأفاد طاهر أوغلو أن الهيئة تهدف لإيصال المساعدات إلى المتضررين من السيول في مناطق "أطمة"، و"سرمدا"، و"تل الكرامة".

فيما ذكر أن المساعدات شملت بطانيات، وألبسة شتوية، وأحذية، وخياماً.

وتسببت الأمطار الغزيرة التي شهدتها المنطقة الحدودية في 26 ديسمبر/ كانون الأول المنصرم، بسيول اجتاحت 11 مخيماً للنازحين، وأضرت بـ 67 مخيماً آخر.

20 yıllık rüya gerçek oldu: Türkiye Uzay Ajansı kuruldu

Mustafa VARANK
Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye Uzay Ajansı kurulmasına ilişkin karar Resmî Gazetede yayımlandı. Kararnamede belirlenen görev ve yetkileri yerine getirmek üzere tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî özerkliği ile özel bütçeye sahip olacak Ajans, "Millî Uzay Programı"nın hazırlanarak hayata geçirilmesi için çalışmalar yürütecek.

Koordinasyonu sağlayacak

Türkiye'nin uzaya yönelik hak ve menfaatlerinin korunması ve güvence altına alınması için ulusal ve uluslararası kuruluşlarla koordinasyonu yürütecek

İş birlikleri geliştirecek

Türkiye Uzay Ajansı ulusal ve uluslararası ilişkileri yürütecek bir yapıda olacak, diğer uzay ajansları ile ikili ve çoklu iş birlikleri geliştirecek

Doğal afetlerin erken tespiti

Ülke kalkınması, millî güvenliğin sağlanması, kamu sağlığının ve çevrenin korunması, doğal kaynakların ve tarımsal verimliliğin tespit edilmesi, doğal afetlerin erken tespitinin yapılması ve doğal afetlerden kaynaklanan hasarların azaltılması da Ajansın başlıca hedefleri arasında yer alıyor

Türkiye Uzay Ajansının başlıca görevleri

- Rekabetçi bir uzay ve havacılık sanayinin geliştirilmesi
- Toplumun refahı ve millî menfaatler doğrultusunda uzay ve havacılık teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması
- Uzay ve havacılık teknolojileri alanında bilimsel ve teknolojik altyapıların ve insan kaynaklarının geliştirilmesi
- Uzaya bağımsız erişim imkânı sağlayacak tesis ve teknolojilerin kazandırılması
- Uzay ve havacılık bilimi ve teknolojileri alanındaki uzmanlık ve bilgi birikiminden millî sanayinin diğer sektörlerinin de yararlanabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması

Ajans, bunların dışında;

- Tasarım yapacak
- Fırlatma kayıtları tutacak
- Deneysel hava araçları üzerine araştırmalar yapacak
- AR-GE faaliyetlerini yürütecek

Türkiye'de 2018 böyle geçti

OCAK

9 Ocak: MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Cumhurbaşkanlığı seçiminde parti olarak aday göstermeyeceklerini ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın destekleyeceklerini açıkladı.

14 Ocak: Trabzon havalimanına iniş yapan yolcu uçağı pistten çıktı. Denize metreler kala durabilen uçaktaki 162 yolcu ve 6 mürettebat tahliye edildi.

20 Ocak: Suriye'nin Afrin bölgesindeki terörist unsurların etkisiz hâle getirilmesi için "Zeytin Dalı Harekâtı" başladı.

24 Ocak: Kilis kent merkezinde bulunan Çalık Camiine ve 100 metre yakınındaki bir eve Suriye'den atışlanan roket düştü. 2 kişi hayatını kaybetti.

ŞUBAT

3 Şubat: CHP Olağan Kurultayında 1.275 delegenin kullandığı oyların %86.7'sini alan Kemal Kılıçdaroğlu beşinci kez genel başkanlığa seçildi.

16 Şubat: FETÖ'nün darbe girişimi önceden bildikleri iddiasıyla yargılanan gazeteciler Ahmet Altan, Mehmet Altan ve Nazlı Ilıcak'ın da aralarında bulunduğu 6 sanık ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

MART

6 Mart: Ayla filmi, ABD'de düzenlenen Sedona Film Festivalinde 2 ödül kazandı.

11 Mart: Başaran Holding'e ait özel uçak, İran'ın Şehrekürd kenti yakınlarında düştü. Kazada uçakta bulunan 3'ü mürettebat 11 kişi hayatını kaybetti. Kazada hayatını kaybedenler arasında Başaran Holding'in sahibi Hüseyin Başaran'ın kızı Mina Başaran da bulunuyordu.

13 Mart: Siyasî partilerin seçim ittifakı yapmalarını düzenleyen yasa tasarısı TBMM'de kabul edildi.

18 Mart: 21 Ocak'ta başlayan Zeytin Dalı Harekâtının hedefi olan Afrin kent merkezinde, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Özgür Suriye Ordusu unsurlarınca kontrol sağlandı. Kent merkezine Türk bayrağı asıldı.

19 Mart: Siyasetçi, eski bakan ve bürokrat Hasan Celal Güzel hayatını kaybetti.

29 Mart: MİT'in, FETÖ'nün Balkan ayağına yönelik Kosova'da düzenlediği operasyonda 6 şüpheli Türkiye'ye getirildi.

NİSAN

1 Nisan: İyi Parti'de gerçekleştirilen 1. Olağanüstü Kurultayda, tek aday olan Genel Başkan Meral Akşener, yeniden bu göreve seçildi.

3 Nisan: Akkuyu Nükleer Santralının temeli Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in video konferans üzerinden katılımıyla resmen atıldı.

13 Nisan: 28 Şubat davasında 103 sanıktan aralarında dönemin Genelkurmay Başkanı Emekli Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı, Genelkurmay 2. Başkanı emekli Orgeneral Çevik Bir, Genelkurmay Harekât Başkanı Emekli Orgeneral Çetin Doğan ve YÖK Eski Başkanı Kemal Gürüz'ün de bulunduğu sanıklardan 21'i müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

19 Nisan: FETÖ'nün 15 Temmuz darbe girişimi sırasında, Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı'nın emri ile darbeci Tuğgeneral Semih Terzi'yi öldürdükten sonra darbeci askerler tarafından şehit edilen Ömer Halisdemir davasında 18 sanığın tümü ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

20 Nisan: 24 Haziran seçimleriyle ilgili önerge, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek yasalaştı.

MAYIS

3 Mayıs: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti ve MHP kurmaylarınca yürütülen görüşmelerin ardından kurulan Cumhur İttifakı protokolünü imzaladı.

4 Mayıs: CHP Yalova milletvekili Muharrem İnce, 24 Haziran'da yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri için resmen aday gösterildi.

10 Mayıs: Akhisar Belediyespor, tarihinde ilk kez kaldığı Türkiye Kupası Finalinde, Fenerbahçe'yi 3-2 yenerek 2017-2018 Türkiye Kupası şampiyonu oldu.

13 Mayıs: Yüksek Seçim Kurulu, Cumhurbaşkanı seçimlerinde yarışacak 6 adayı resmen açıkladı.

15 Mayıs: İsrail'in Gazze sınırındaki göstericilere gerçek mermilerle müdahale etmesi sonucu 60 Filistinlinin hayatını kaybetmesinin ardından 3 günlük millî yas ilan edildi.

25 Mayıs: 15 Temmuz darbe girişimi sırasında İlhan Varank'ın darbecilere direnirken şehit edilmesine ilişkin davada; 10 sanık ağırlaştırılmış müebbet, 31 sanık da müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

HAZİRAN

12 Haziran: Azeri doğal gazını Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan ve yapımı 3 yıldır süren Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) hizmete girdi ve ilk doğal gaz akışı gerçekleştirildi. Türkiye'nin doğal gaz ihtiyacının yaklaşık %12'sini tek başına karşılayacak olan projenin açılışına Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev katıldı.

13 Haziran: Rize'nin İkizdere ile Erzurum'un İspir ilçeleri arasındaki Ovit Dağı geçidinde yapılan, 14,3 kilometre ile Türkiye'nin en uzun, dünyanın ikinci uzun çift tüplü kara yolu tüneli olan Ovit Tüneli ulaşımına açıldı. Açılışı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yaptı.

24 Haziran: Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimleri gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan oyların %52,59'unu alarak yeni dönemin ilk Cumhurbaşkanı seçildi. Seçimlerle, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi de resmen yürürlüğe girmiş oldu.

TEMMUZ

7 Temmuz: TBMM'de 27. dönem, milletvekillerinin yemin etmesiyle başladı.

8 Temmuz: Kapıkule'den İstanbul'a doğru yol alan yolcu treni Tekirdağ'ın Çorlu ilçesi yakınlarında aşırı yağış nedeniyle kaza yaptı. 5 vagonun devrildiği kazada 24 kişi hayatını kaybetti, 341 kişi yaralandı.

9 Temmuz: Cumhurbaşkanlığı seçimini ilk turda oyların salt çoğunluğunu olarak kazanan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM'de yemin ederek resmen görevine başladı. 22 ülke liderinin katıldığı tören ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi de resmen başlamış oldu. Yeni sistemin ilk kabinesi de Cumhurbaşkanlığı Külliyesinden yapılan törenle Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklandı.

10 Temmuz: Genelkurmay Başkanlığına Orgeneral Yaşar Güler atandı.

11 Temmuz: Eski millî basketbolcu ve basketbol menajeri Doğan Hakyemez hayatını kaybetti.

12 Temmuz: Binali Yıldırım, TBMM'de gerçekleştirilen seçimlerin 3. turunda 335 oyla meclisin 28. başkanı olarak seçildi.

19 Temmuz:

● 15 Temmuz darbe girişiminin hemen ardından 20 Temmuz 2016'da ilan edilen olağanüstü hâl kaldırıldı.

● Adnan Oktar suç örgütüne yönelik operasyon düzenlendi. Operasyonda 168 şüpheli gözaltına alındı.

AĞUSTOS

3 Ağustos: Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Kabinesinin 400 projeyi içeren ulaşımdan enerjiye, ekonomiden sanayiye, dış ticaretten şehirciliğe, dış politikadan savunmaya, eğitimden sağlığa, tarımdan teknolojiye, turizmden gençlik ve spora birçok başlıktaki hedeflerin yer aldığı 100 günlük eylem planını açıkladı.

EYLÜL

12 Eylül: Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde 11 Mayıs 2013'te 53 kişinin hayatını kaybettiği bombalı saldırıların faili Yusuf Nazik, MİT tarafından düzenlenen nokta operasyonla Suriye'de yakalanarak Türkiye'ye getirildi.

20 Eylül:

● Türkiye'nin ilk havacılık, uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST, İstanbul Havalimanında kapılarını açtı.

● Yargıtay 16. Ceza Dairesi; CHP İstanbul milletvekili Enis Berberoğlu'na, durdurulan MİT TIR'ları görüntülerini Can Dündar'a iletmesiyle yargılandığı davada, "gizli kalması gereken bilgileri açıklamak" suçunda verilen 5 yıl 10 ay hapis cezasını onadı. Milletvekilliği sona erinceye kadar cezanın infazı durdurulan Berberoğlu salıverildi.

EKİM

12 Ekim: İzmir'de yargılanan ABD'li rahip Andrew Brunson davası sonuçlandı. Hüküm giyen Brunson, yattığı süre göz önüne alınarak serbest bırakıldı. Brunson, serbest kalmasının ardından ABD'ye döndü.

19 Ekim: Azerbaycan devlet petrol şirketi SOCAR tarafından inşa edilen "STAR Rafinerisi" İzmir'de açıldı. Açılış törenine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, TBMM Başkanı Binali Yıldırım katıldı. Türkiye'nin ilk stratejik teşvik belgesini alma özelliğine sahip rafineri, işlenmiş petrol ürünü ihtiyacının %25'ini karşılayarak cari açığı 1.5 milyar dolar azaltacak.

27 Ekim: Suriye konulu Dörtlü Zirve, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde İstanbul'da yapıldı. Zirveye Erdoğan'ın yanı sıra, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Fransa Cumhurbaşkanı Emanuel Macron katıldı. Zirvede anayasal sürece ve İdlib mutabakatının korunmasına vurgu yapıldı.

29 Ekim: Tamamlandığında dünyanın en büyük havalimanı olacak İstanbul'un yeni havalimanının ilk fazı uçuşa açıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, havalimanına "İstanbul Havaalanı" adı verildiğini açıkladı.

KASIM

19 Kasım: TürkAkım projesinin 930 kilometre uzunluğundaki deniz tabanı geçişi tamamlandı. Törene Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin katıldı.

26 Kasım: İstanbul Sancaktepe'de UH-1 tipi askerî helikopter düştü, 4 asker şehit oldu.

27 Kasım: "Çingene Kızı" mozaiğinin kayıp parçaları uzun yıllar süren çalışmaların ardından ABD'den Türkiye'ye getirildi.

ARALIK

5 Aralık: Gezi Eylemleri soruşturmasında gazeteci Can Dündar ile oyuncu Mehmet Ali Alabora hakkında yakalama kararı çıkarıldı.

13 Aralık: Ankara-Konya seferini yapan Yüksek Hızlı Tren (YHT), Marşandiz istasyonuna girişi esnasında kılavuz tren ile çarpıştı, kazada 3'ü makinist 9 kişi hayatını kaybetti ve 86 kişi yaralandı.

متقينا يعيشون عيشة (العظاميين) الذين يتباهون بمآثر آبائهم وأجدادهم ولا يعيشون عيش (العصاميين) الذين يشقون طريق المجد بأنفسهم.

فما أحوجنا في هذه الأيام إلى أنظمة تعليمية رائدة تصنع المعلم الكفاء وترعى الطالب الذكي وتبني المنهاج الغني وتجعل من أهدافها بناء الفرد العالمي الذي يشارك في صنع الحضارة الإنسانية...

ما أحوجنا إلى أجهزة إدارية راشدة تضع الخطط للمستقبل وتعد لكل طارئ عدته، ما أحوجنا هذه الأيام إلى المعلمين المخلصين الذين يقضون أوقاتهم في محارِب العلم يبحثون ويجربون والذين يحدبون على طلابهم حذب الطبيب على مرضاه، وعندنا سنقول للبشرية جمعاء أن أحفاد الخوارزمي والرازي والغزالي قد استفاقوا من سباتهم وهبوا من غفلتهم وأخذوا بأسباب النجاح التي أخذ بها أجدادهم.

حقاً لا بد من إرهاصات للتغيير، ولسنا بحاجة إلى عواطف وانفعالات وإنما يكفينا إقامة نظام قيمي في داخل كل واحد منا - أفراداً وجماعات - نجعل المصلحة العامة فوق كل اعتبار وفي قمة الأولويات، ننظر فيه على القراءة أنها أكسير الحياة... وإلى التعليم أنه عامل من عوامل البقاء... وإلى الطالب أنه رأس مالنا وأملنا في غد مشرق عزيز، وننزل فيه الناس منازلهم لا بحسب مناصبهم وشهاداتهم وإنما بحسب علومهم وأدبهم وأخلاقهم.

حينها سنقف في مصاف الشعوب الحية نشرب مما نعصر ونأكل مما نطحن ونلبس مما نسج، والأمر ليس صعباً ولكنه لا يأتي عفواً ولا بد من شد العزائم، ونكون حينها وضعنا أقدامنا على طريق المجد الذي سار عليه سلفنا العالم الصالح...

والله ولي التوفيق.

* عضو الهيئة الإدارية لشبكة الصحفيين الاستقصائيين الفلسطينيين.

بالتأكيد توجد عقبات تحول بشكل واضح دون تحقيق الكثير من الأماني والتطلعات المتعلقة بالعملية التعليمية، فهناك عقبات على صعيد المؤسسات وعلى صعيد العاملين وعلى صعيد الطلاب:

■ عقبات على صعيد المؤسسات:

■ نقص الموارد المادية والموارد البشرية المرجعية.

■ ضعف القرار الإداري أو الإدارة بالمجاملة لا بالهدف.

■ المحافظة على القديم والخوف من الجديد.

■ عقبات على صعيد العاملين التربويين:

■ غياب الحوافز المادية عن أعين المعلمين.

■ تقدم بعض المعلمين في السن وانشغال البعض في شؤونه الخاصة.

■ عدم نمو العاملين التربويين مهنيًا، أكاديميًا، فنيًا.

■ عقبات على صعيد الطلاب:

■ فقدان الدافعية للتعليم.

■ عدم مطابقة قدراتهم لمحتويات المواد الدراسية المقررة.

■ الخوف من الفشل.

والتغلب على هذه العقبات ضرورة استراتيجية ملحة للسير قدماً في مسيرة التعليم ومسألة التعليم حساسة ومهمة ويجب أن ينفق في سبيلها كل غال ورخيص، فأبناؤنا الطلبة رأس مالنا وإن كان مستقبلهم اليوم بأيدينا فغداً بأيديهم، فكيف سيكون حالنا إن تركناهم فريسة للجهل والارتجال والعشوائية؟

وإن حلاً شاملاً لهذه المعضلة التعليمية الخطيرة لا يمكن أن يتم بين عشية وضحاها، فلا بد من عمل دؤوب يتخطى كل العقبات، ولذا يجب أن نعيش المشكلة التعليمية بكل كياننا وجوارحنا لأن القراءة أكسير الحياة والطلبة زينتها والمعلم نبضها، ولكن المؤلم اليوم أن

والعمل التعاوني خدمة لأنفسهم وأفرانهم.

■ توجيه الطلاب في المرحلة ما بعد الإعدادية للدراسة الخاصة (صناعي - تجاري - مهني - زراعي...) وفي المرحلة ما بعد الثانوية لدراسة العلوم التطبيقية والتجريبية.

■ تأمين لقمة العيش الكريمة للمعلمين وإعادة الاعتبار لهم كحملة مشاعل ومنازل هدى وذلك تزامناً مع قرار منع الدروس الخصوصية.

■ أن يتنكر المعلمون والمدراء والمشرفون لسياسة الإذعان للأمر الواقع وأن يأخذوا زمام المبادرة للتغيير نحو الأفضل بأن يضع كل عامل في مجال التربية نفسه أمام مسؤولياته وتحمل هم المسيرة التعليمية يخطط لها ويدفع مسيرتها في طريق النجاح والإبداع.

■ العمل على تغيير مناهج كليات التربية التي اتخمت سوق التعليم الكاسدة بضاعتها هذه الأيام بدبلومات تربوية بحاجة إلى تطوير عمل للمهارات وتقديم حلول علمية وعملية للمشكلات أو ينفذ خطة دراسية.

■ افتتاح مدارس نموذجية خاصة للتعويض بالطلاب الضعفاء من خلال تقديم التعليم العلاجي لهم وتنمية مهاراتهم الفنية، وبعضها للتعويض بالطلاب المتفوقين من خلال تقديم التعليم الإبداعي لهم.

■ تبنى استراتيجية المواجهة غير المباشرة في التعليم وذلك لإحياء التواصل الذي انقطع بين الطالب والمعلم من خلال إعداد مواد التعليم الذاتي (الدراسة عن بعد)، ولأجل ذلك لا بد من تشكيل لجان إعداد للمناهج لكافة التخصصات كي تعيد صياغة المواد شكلاً ومضموناً لتكون أكثر طواعية للتعليم الذاتي.

ولعلنا بعد هذه المقترحات نقف أمام سؤال كبير كثيراً ما يتردد عند كل مشكلة في واقعنا الفلسطيني: ما هي العقبات التي تقف حائلاً دون تحقيق هذه المقترحات؟

أفضل 10 جامعات عربية في 2018

سبل إصلاح التعليم في فلسطين

د. محمد إبراهيم المدهون *

ونحن في مطلع عام دراسي جديد وأكثر من مليون طالب في الضفة الغربية وقطاع غزة يلتحقون بمقاعد الدراسة، ورغم الجهد الكبير المبذول في مسيرة التعليم وحال الاستقرار النسبي الذي تحقق مؤخراً والرغبة الجامعة في التطوير والتجويد إلا أن العديد من نقاط الضعف بحاجة إلى علاج وإصلاح، ويعتبر تدني مخرجات التعليم أبرز نقاط الضعف، علاوة على الفجوة بين التعليم العام والجامعي، وعدم القدرة على مواكبة ثورة المعرفة والتكنولوجيا، وضعف التعليم التقني، وعدم توفر نظام تقييم ذاتي.

الحديث عن التعليم في فلسطين ذو شجون، فالمعلمون يحرصون على إكمال المقررات الدراسية لتجنب المسألة الإدارية ربما فقط، والتهاون في وقت التعليم نال من الوقت المخصص للمسيرة التعليمية، وبذلك لم تستكمل المقررات الدراسية حتى بدأ الطالب أدنى من مستواه بسنة أو مرحلة كاملة تقريباً، وهذا التراجع الخطير في كمية التعليم ونوعيته صدم شعبنا بعنف حتى أصبح النظر إلى مناهج اليوم مشابهاً إلى حد بعيد لوسائل محو الأمية لدى طلاب فاتهم الزمن. وكان سالفاً التباهي بكثرة الخريجين الجامعيين، مع العلم أن هناك أزمة خريجين من الناحية الكمية والنوعية، حيث فائض كبير في خريجي الكليات النظرية وندرة في الكليات العملية.

ولعله من الأفضل قبل الخوض في تفصيلات مشكلات العملية التعليمية وسبل الإصلاح أن نعرض محاور العملية التعليمية وذلك لوضع النقاط على الحروف وتحديد مواطن الخلل.

والعملية التعليمية المتوازنة تقوم على خمسة محاور أساسية:

المناهج: وهو المحور الرئيسي في عملية التعليم، وفي صدر الإسلام تعلم المسلمون القرآن، ولم يعدلوا به شيئاً وتعلموا بعد ذلك الحديث واللغة والفقه وعلم الكلام وكافة العلوم وظلت الأمة الإسلامية فخورة بمنهجها الأصيل، فهل المنهج في فلسطين الآن يستطيع بناء طالب قوي نابع؟

المعلم: وهو نبع العطاء الصافي الذي يوصل المنهج إلى الطلاب "والعلماء ورثة الأنبياء"، وقد احتل المعلم مكانة عظيمة في الإسلام واليوم المعلم مثار الظنون والتأمر والخذلان ومحاولات إظهاره بشكل سخيف ومثار سخرية ومرح للآخرين، وترى المعلم في بلادنا مهاناً ولا يكاد يبين إذا قورن بأبطال السينما وكرة القدم، ولذلك لوحظ السعي الدؤوب نحو نجاح رخيص وشهادات تباع بالمزاد، ونياشين والقاب تعلق دون أدنى رصيد علمي أو سند تربوي، وكل ذلك أساء للمعلم ودوره الريادي في عملية البحث والإنقاذ، علاوة على ضعف العائد وانخفاض الراتب للمعلم، مما يدفع إلى هجرة المهنة أو البحث عن عمل إضافي.

الطالب: وهو زينة الحاضر وعدة المستقبل ومستودع العلم واحتياط الأمة، والذي نفخر بأن يكون لنا رصيذاً

عملياً ونموذجاً رائعاً للطلاب المنتظم المتلقي، والمؤدب الواعي، ورحم الله عمر τ إذ يقول "تفقهوا قبل أن تسودوا"، وقد أضاف لها البخاري τ "وبعد أن تسودوا"، ورحم الله الشافعي τ أنار طريق التعليم بقوله:

إلا لا تنال العلم إلا بستة

سأنبئك عن تفصيلها ببيان

ذكاء وحرص واصطبار وبلغة

وإرشاد أستاذ وطول زمان

الإدارة التعليمية: وهي مرفأ العملية التعليمية تحدد اتجاهها وتصوغ أهدافها وتقدم الدعم المادي والمعنوي لها ولا ينبغي حصرها في الجانب الإداري، بل يجب أن تمارس مهاماً فنية، تربوية، تعليمية.

البيئة الاجتماعية: وهي الوسط الذي تمارس فيه العملية التعليمية، والبيئة الاجتماعية تمثل التعليم غير النظامي وهو التعليم المكمل للتعليم النظامي المتعارف عليه في المدارس، فيجب أن يساهم البيت والمؤسسة والإعلام في الارتقاء بالطلاب للمصاف العلمي القوي لا أن تُحدث البيئة انفصاماً لدى الطلاب بين البيت والمدرسة لأن هذا يمثل انقلاباً حقيقياً ونذير شؤم خطير في العملية التعليمية.

هذه المحاور الرئيسية لعملية التعليم بنظرة سريعة فاحصة حول مدى الانضباط في تطبيقها في واقع العالم العربي ستدرك السبب الحقيقي في ضرورة العمل الجاد لتطوير قطاع التعليم.

فالكتب المدرسية والتي تمثل المنهج تخلو من الإبداع والحوافز وتخطب الفئة المتوسطة من الطلاب، والمعلومات في الكتب بحاجة إلى مراجعة في بعضها.

أما المعلم، عدد من المعلمين، المدراء والمشرفين لا يملكون الكفايات اللازمة وبعض المعلمين لا يستطيعون أن يحدد مدى استعداد طلابه للتعلم أو إثارة دوافعهم لذلك أو تقييمهم بغير القلم والورقة، ومدراء تمحور اهتمامهم بشكليات الرقابة الإدارية، والمشرفون لا يقدر بعضهم على صنع قرار تربوي أو وضع خطة إصلاح تعليمية. والمعلم في كل ذلك لا يستطيع تنفيذ أساليب التعليم العلاجي أو أساليب التعليم الإبداعي للوصول بالطلاب إلى حالة ممتازة من العلم والرقى.

أما الطالب، فقد نشأ ضعيفاً كنتيجة طبيعية لما سبق ونتيجة الكثافة الطلابية داخل الفصل الدراسي، هذا عدا عن وجود نظام الدراسة فترتين (صباحية ومساءلية) في بعض البلدان، مما يضغط الفترة الزمنية، وهذا لا يسمح بتوفر فرصة زمنية للتعليم مما يؤثر على مستوى الطلاب، مع اعتماد امتحانات الورقة والقلم فقط لقياس المستويات دون اعتبار لقدرات الطلاب في المدرسة وخارجها مما دفع الكثير من الطلاب إلى جريمة الغش، كما أن إنزال الناس منازلهم حسب شهاداتهم ومراكزهم لا حسب علومهم وأخلاقهم دفع الطلاب إلى جريمة الغش كذلك.

أما على صعيد البيئة الاجتماعية، فقد غاب دورها المهم بشكل ملحوظ خاصة دور البيت والأسرة المنسق من خلال مجالس الآباء الفاعلة الواعية مع المدرسة وذلك بتطبيق برامج تعليمية وخاصة في حال الطلاب المتميزين سواء سلباً أو إيجاباً. واعتماداً على ذلك يمكن القول إن التزام كل محور دوره ومسؤوليته وسده الثغر الذي يحميه يمثل سداً لهذه الفجوة الهائلة ولوضعنا أقدامنا على طريق علمي تعليمي صحيح.

وحتى تنضج الأمور ونقف على حقيقة القضية التعليمية،

ولأجل المساهمة في إصلاح عملية التعليم في فلسطين، لا بد من تحديد مقترحات عملية لإنقاذ المسيرة التعليمية، وحيث أن هذه المسيرة جدية بالاهتمام النوعي والعمل الجاد الممنهج، ولكنها مد بشري وكل فرد فيها يمثل مسيرة من التطلعات والقدرات ولا بد لهذا المدهار من توجيه رشيد صوب هدف واحد أخذاً بأسباب التعليم كوسيلة لأشرف حياة على يد قادة تربويين أكفاء مخلصين، وهذا قد يساهم في حل معضلة التعليم في العالم العربي عبر هذه المقترحات:

■ عقد مؤتمرات علمية وعلى مستويات عالية لدراسة أسباب التخلف المهين الذي ارتكست فيه المسيرة التعليمية طوال سنوات مضت.

■ والخروج بتوصيات محددة تعيد للتعليم روحه وحيويته، وفي هذا المجال لوزارة التربية والتعليم العالي والجامعات وكليات التربية دور وهام بارز يجب أن تؤديه بشكل كامل وسليم.

■ أن تدرس وزارات التربية والتعليم العالي كافة مراحل التعليم بدءاً من رياض الأطفال والمدارس الابتدائية والإعدادية والثانوية العامة منها والخاصة وصولاً إلى الجامعات والبحث في مدى ملاءمة المناهج لهذه المستويات ولواقعنا في الظروف الراهنة وفي المراحل المستقبلية.

■ أن تؤدي الجامعات دورها بإصدار نشرات ودوريات متخصصة في مجالات التربية والتعليم وتنضم أفكاراً وخبرات أكاديمية إلى العالم المنظور ومجاراته في ميادين المد المعرفي الذي لا يمكن أن يحيط به فرد بمفرده مهما أوتي من قدرات بمقاييس وإمكانات مادية وطرح المشكلات التعليمية يوماً بيوم ومادة بمادة وموقفاً موقفاً ووضع استراتيجيات الحل الأمثل.

■ توظيف تكنولوجيا التربية من خلال الخروج من الحالة التقليدية للتعليم وذلك بإعداد الأفلام وأشرطة الفيديو وبرامج الكمبيوتر، وتزويد كل مدرسة أو مديرية بما يلزمها من أجهزة تشغيل وبرامج وذلك لتوظيفها أثناء الدوام المدرسي وبعده لحفز الطلاب وتحدي قدراتهم والمساعدة في حل مشاكلهم، وقد خطت وزارات التربية والتعليم العالي خطوات متقدمة في اتجاه مشروع الحوسبة الشامل نأمل أن تُكمل نتائجها بالتطوير الشامل لمسيرة التعليم في فلسطين.

■ تنفيذ خطة إعلامية مخططة وموجهة ومستمرة للطفل في روضته وللشباب في جامعتهم بالكلمة المطبوعة أو المصورة أو المسموعة تركز على أهمية العلم كعامل من عوامل البقاء والمجد وكبعد من أبعاد الحياة الاستراتيجية.

■ أن يناوب مدير المدرسة والمعلمون بعد الدوام المدرسي ساعات معينة مدفوعة الأجر لتلقي مكالمات الطلاب والالتقاء بأصحاب الحاجات منهم وتوجيههم والإجابة عن استفساراتهم.

■ أن تكون مديريات التربية والتعليم كغرف عمليات في زمن حرب تتابع سير المدارس ساعة بساعة حتى آخر ساعة في اليوم الدراسي.

■ أن يدرّب المعلمون على تطوير المواد الدراسية المقررة لحاجات الطلاب وروح العصر دون إفراط أو تفريط وأن يدرّبوا على تنويع أساليبهم التدريسية والتقويمية لتنبيه دماغ الطالب بالمشاركة الجادة في التعلم.

■ عمل برامج خاصة علاجية للضعفاء من الطلاب وإبداعية للمتفوقين وتنظيم مسابقات خاصة بهم ودمج المتميزين إيجابياً منهم في مجالات البحث والمعرفة

Gençler ve STK'lar

EROL ERDOĞAN *

Geçtiğimiz aylarda yayımlanan üç araştırmada gençlerin sivil toplum kuruluşlarıyla üyelik ilişkisine dair önemli veriler yer aldı.

Araştırmaların biri ARGETUS tarafından İstanbul Üniversitesi ve Sultangazi Belediyesi iş birliğinde düzenlenen Uluslararası Gençlik Sempozyumu için İstanbul gençliği; biri yine ARGETUS tarafından Bingöl Üniversitesi tarafından düzenlenen bir sempozyum için Bingöl gençliği; diğeri de GENAR tarafından kısa adı TGSP olan Türkiye Gençlik STK'ları Platformu için Türkiye geneli gençliği üzerine yapıldı.

Türkiye genelindeki araştırma sonuçlarına göre ülke genelinde 15-30 yaş grubundaki gençlerin %5,6'sı bir sivil toplum kuruluşuna üye olduğunu belirtmiş. Ancak bunların %2,5'i aslında STK olmayan kurumlar olarak gözüküyor. Dolayısıyla, bu araştırmaya göre, Türkiye genelinde gençlerin STK üyelik oranını yüzde 3 civarında olduğunu düşünebiliriz.

TGSP'nin "*Türkiye'nin Gençleri 2018*" adıyla yaptırdığı araştırma 2018 Eylül'ünde 8 bin gençle görüşülerek gerçekleştirildi. İstanbul'da yaşayan gençlerin STK ilgisi, ülke geneline göre daha yüksek. ARGETUS'un 15-29 yaş arasında 1.268 kişi ile Haziran-Temmuz 2018 döneminde yaptığı araştırmaya göre herhangi bir STK'ya üye olanların oranı İstanbul gençliği arasında yüzde 6,1 oranında gözüküyor. Gençlerin STK'ya üyelik oranı Bingöl'de ise yüzde 18'e kadar çıkıyor. Bingöl'deki araştırma ise Eylül-Ekim 2018 döneminde Bingöl merkez ile Genç, Solhan, Karlıova ilçelerinde 15-29 yaş aralığındaki 478 gençle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirildi.

Gençler ne tür sivil toplum kuruluşlarına üyeler?

Bu sorunun cevabını İstanbul'da yaşayan gençlerle yapılan araştırmadan aktaralım. "*Bir STK'ya üyeyim*" diyen gençlerin

yüzde 35,1'i siyasal, sosyal, kültürel nitelikli vakıf veya derneklere; yüzde 24,7'si sporla ilgili dernek veya vakıflara; yüzde 20,8'i öğrenci toplulukları veya kulüplerine; yüzde 11,7'si sosyal yardımlaşma derneği veya vakıflara; yüzde 6,5'i doğa, çevre ya da hayvanları koruma alanlarında faaliyet gösteren kuruluşlara üye olduğunu söylüyor. Gençlerin dinî ve etnik kuruluşlara üyelik oranı ise yüzde 1,3.

"*Türkiye'nin Gençleri 2018*" araştırması Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın, "*İstanbul Gençlik Araştırması Ekim 2018*" ise İbn Haldun Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkan Vekili Bilal Erdoğan ile Gençlik ve Spor Bakanı Muharrem Kasapoğlu'nun katılımları ile kamuoyuna paylaşıldı. Bingöl Gençlik Araştırması 2018'in kamuoyu ile paylaşımında ise çok sayıda akademisyen, siyasetçi ve yönetici hazır bulundu. Her üç araştırmanın paylaşıldığı ortamlarda gençler ve gençlik alanında çalışma yapanlar da vardı.

Üç araştırmanın kamuoyu ile paylaşılması anlarına ben de şahitlik ettim. Dinleyiciler, araştırma sonuçlarıyla çok ilgiliydi. Araştırmalarda özellikle gençlerin STK ve siyasetle ilişkilerine dair sonuçlar; siyasetçiler, kanaat önderleri, gençlik yöneticileri başta olmak üzere pek çok insanı şaşırttı. Bu sebeple, araştırmayı yapan ve sunanlara sorular yönelttiler, sonuçları derinlemesine tartışmak istediler.

Saniyorum, bu çerçevede şu soruların cevabını aramalıyız. Araştırma sonuçlarına yansıyan gençlerin STK üyelik oranları gerçekten az mı? Öyleyse, gençlerin STK'larla daha çok ilgili (*üye, sempatisan, gönüllü vb.*) olması gerektiğini neden düşünüyoruz? Gençlerin STK üyelik oranları, gençliğin sivil toplum çalışmaları ve sosyalleşmelerini anlamak veya ölçmek için yeterli midir, bunun için başka verilere ihtiyacımız var mı? Gençlerin STK'lara ilgisizliği, gençlerle mi yoksa kuruluşlarla mı ilgili bir durumdur? Gençler kendi STK'larını kurabiliyorlar mı? STK'lara ilgi duymayan gençler, bunun yerine nelere ilgi duyuyorlar? Gençlerin STK'lara ilgisizliği gerçekten sorun etmemiz gerektiren bir hâl midir?

Sorumuz çok. Elbette her sorunun cevabı vardır.

* Kamuoyu araştırmacısı.

التعليم في العراق يعاني الموت السريري

تقوم العملية التعليمية على عدة ركائز تتمثل في الطالب والمدرسة والبيئة التعليمية، وتشمل المدرسة المنهج والمعلم والوسائل والنظام، وفي المراحل الأولية يمثل المنهج عاملاً أساسياً في نجاح وفشل العملية التعليمية.

أما بالنسبة للعراق فهو يعيش أزمة حقيقية في واقعه التعليمي الآن، فمنذ احتلال البلاد عام 2003 ومستوى التعليم في تدنٍ واضح وانحدار كبير، جعل العراق يتذلل ترتيب الدول من حيث جودة التعليم، بعد أن كان قبلة المتعلمين ومنازة العلم، ومصدراً للثقافة والمعرفة تنهل منه الدنيا كلها.

ارتفاع معدلات التسرب الدراسي وعدم الاهتمام الحكومي بهذه الشريحة وهي بعمر الورود وعدم مراقبة إدارات المدارس لكوادرها شكلت جريمة بحق أهل الطلبة الذين تخلت عنهم الوزارة طيلة سنوات طويلة على الرغم من التخصيصات المالية الكبيرة لهذا القطاع الذي تمّ تبديده من سياسيين لا علاقة لهم بالعملية التربوية، سوى ملياراتها التي يتم ابتكار عدة طرق لسرقتها من خلال عمليات فساد واضحة للجميع.

عملية تغيير المناهج لم ينتج عنها سوى مناهج أكثر تعقيداً، والأغرب أن هذه المناهج لم تراعى المستوى العلمي للطالب وحتى البيئة التي يعيش بها، فالقائمون عليها شوهوا أفكار التلاميذ بمناهج لا يستطيعون تحملها من هم أكبر سناً فكيف بالتلاميذ؟! فهي طريقة منظمة لجعل الطالب ينفر من المدرسة.

مشكلة المناهج الدراسية هي الأخرى عامل مهم على عدم وجود كوادر علمية تدير الوزارة، فأصبح استبدال المناهج وسيلة لإثراء الفساد في وزارة التربية، وعدم تجهيز إدارات المدارس وبشكل متعمد بالقرطاسية والكتب المنهجية، من أجل إجبارهم على شرائها من السوق السوداء، فضلاً عن أن الكوادر التعليمية الحالية لا تتعامل بشكل تربوي مع الطلبة وتتعمد عدم إيصال المعلومة للطالب لإجباره على أخذ دروس خصوصية وبعلم إدارات المدارس والمديريات.

فيما يخص المناهج التعليمية قالت النائبة عن محافظة نينوى منى حسين العبيدي: المناهج أصعب من مستوى فهم وعمر وتفكير الطالب وصعب على مرحلة الطفولة التي يعيشها الطالب وخاصة الرياضيات والعلوم وهذا يشمل من الأول الابتدائي إلى السادس الابتدائي تحديداً مرحلة الطفولة.

ودعت العبيدي إلى أن تخصص مرحلة الطفولة لتعليم القراءة والكتابة وأسس الرياضيات وأسس اللغة الإنكليزية، لافتة في حديثها إلى أن المناهج حالياً في غاية الصعوبة وهو ما لمسناه من خلال اطلاعنا على أكثر من مرحلة دراسية، الأمر الذي خلق ردة فعل وصدوداً لدى الطالب العراقي.

İbn Haldun Üniversitesinden Fas'a çıkarma

İbn Haldun Üniversitesi, eğitim alanında yoğun uluslararası açılımını sürdürüyor. İbn Haldun Üniversitesi heyeti son olarak Fas'ta bir dizi temas gerçekleştirdi ve eğitim faaliyetlerine yönelik iş birliği anlaşmaları imzaladı.

İbn Haldun Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Recep Şentürk, Mütevelli Heyeti Başkan Vekili Necmeddin Bilal Erdoğan başkanlığındaki heyet, Fas'ta devlet yetkilileri ve üniversite rektörleriyle bir araya geldi. Heyet, Rabat Yunus Emre Enstitüsünün düzenlediği bir panele de katıldı. Heyet öncelikle Fas Başbakanı Prof. Saadeddin Osmani tarafından resmî konutta ağırlandı. Ziyarette Fas Başbakanına, İbn Haldun Üniversitesinin tüm projeleri aktarıldı. Türkiye'de eğitime yapılan yatırımlarla Fas'taki yükseköğretim kurumları ve eğitimin geleceğine ilişkin planlamaların konuşulduğu ziyaret, karşılıklı hediye takdimiyle sona erdi.

İbn Haldun Üniversitesi heyetinin bir sonraki ziyareti ise Fas'ta eğitimden sorumlu bakanlara oldu. Heyet, Fas Yükseköğretim ve İlmî Araştırmalardan Sorumlu Devlet Bakanı Khalid Samadi ve Milli Eğitim, Meslek Eğitimi, Yüksek Öğretim ve Bilimsel Araştırmalar Bakanı Said Amazazi ile görüştü. Ziyaretlerde Fas'ta sosyal bilimler alanında yapılacak projelere ilişkin fikir alışverişinde bulunuldu ve iş birliği imkânları görüşüldü.

Fas'ın önde gelen üniversiteleri ile görüşüldü

İbn Haldun Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Recep Şentürk başkanlığındaki heyet, Fas temasları çerçevesinde ülkenin önde gelen üniversitelerini de ziyaret etti. Kazablanka'da II. Hasan Üniversitesi

ve Undiapolis Üniversitesi, İfran kentindeki el-Akhawayn Üniversitesi, Rabat'ta V. Muhammed Üniversitesi ve Karaviyyin Üniversitesi ile Dârulhadis el-Hasaniyye Enstitüsü ziyaret edilen eğitim kurumları oldu. İfran kentindeki el-Akhawayn Üniversitesine gerçekleştirilen ziyaret sırasında, iki üniversite arasında iş birliği protokolü imzalandı. Yapılan anlaşma, Arapça ve Türkçe yaz okulları, ortak akademik çalışmalar, öğrenci ve akademisyen değişimi gibi konuları içeriyor. Bu anlaşma ile birlikte, İbn Haldun Üniversitesi öğrencileri Katar ve Ürdün'deki Arapça eğitim fırsatına ek olarak Fas'da da aynı konuda önemli bir imkân daha kavuşmuş oldu. Bir başka iş birliği anlaşması ise, Kazablanka'da Undiapolis Üniversitesi ile yapıldı. Anlaşma, ortak akademik çalışmalarla birlikte, öğrenci ve akademisyen değişimi konularını kapsıyor.

"Fikir dünyasında Türk-Fas etkileşimi"

Heyet, Fas ziyareti kapsamında Rabat'ta, İbn Haldun Üniversitesi ile V. Muhammed Üniversitesi katkılarıyla, Rabat Yunus Emre Enstitüsü tarafından düzenlenen panele de katıldı. Panelde, "Fikir Dünyasında Türk-Fas Etkileşimi" başlığı ele alındı. Panelde İbn Haldun Üniversitesi Rektörü Prof. Şentürk ile İbn Haldun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Burhan Köroğlu birer sunum gerçekleştirdi.

Prof. Şentürk'ün sosyal bilimlerde Fas ve Türkiye arasında ortak bir zemin olarak İbn Haldun düşüncesini ele aldığı panelde, Doç. Köroğlu da Fas ve Türkiye'de İslam düşüncesine dair görüşlerini aktardı.

Sömürgecilerin özgürleştirmeçiliği

MEHMET ÖZAY *

Sömürgecilik ve sömürgecilik sonrası adı verilen olgular arasındaki ilişki sosyal bilimcilerin ilgisini çekmeye devam etmektedir. Bu olgular üzerindeki farklı görüş ve izahlar bir yana, bunları doğuş süreçlerinin birbirinden neredeyse beş yüz yıllık bir farkla gerçekleşmiş olması bile başlı başına bir tartışma konusu olmayı hak ediyor. Bu farka rağmen, sömürgecilik olgusunu modern döneme tekabül eden tarihsel ve coğrafi boyutunun ötesine taşımak suretiyle, neredeyse bilinen tüm insanlık tarihine şamil olacak yaklaşımlara da rastlanmaktadır.

Bununla, herhâlde insan toplumlarında var olan iyilik-kötülük olgusunun bir yansıması ortaya konulmak istenmektedir. Aksi takdirde, her bir sömürgecilik evresinin ardından, onu aşan bir "post" durumun yani "sonralık"ın ortaya konulmuş olması gerekirdi. Ancak bunun böyle olmadığını ve bu "post"luk durumunun geçtiğimiz yüzyılın ortalarından itibaren belirlemeye başlayan siyasal ve toplumsal değişimler bağlamına tekabül etmesiyle farkına varıyoruz.

Modernleşmeyi veya modern durumu neredeyse yegâne gerçeklik payı olarak alan düşünce yapılarının, sömürgecilik söz konusu olduğunda bu kavram üzerinden bütün bir insanlık tarihini inceleme gereği duymaları oldukça ilginç. Bunun ardında, acaba modern sömürgecilik süreçlerinin başlatıcısı ve devam ettiricisi olan ve adına Batı Avrupa denilen coğrafyaya tekabül eden bölgeden zuhur eden milletlerin kabullenmek istemedikleri bir durumun olup olmadığı incelenmeye matuftur.

İşin kayda değer bir diğer yanı ise "sömürgecilik" in bitip yerine bir tür "özgürleşmeçilik" intibai veren sömürgecilik sonrası başladığına hükmeden aklın neredeyse aynı akıl

olmasıdır. Bu durum, şayet iyi bir şey ise, pek düşünmeden kabule şayan da olabilir. Ancak bunun, sağlıklı insan aklını kışkırtan bir yönün olduğuna da belki dikkat çekmek gerekiyor. O da, yarım milenyum boyunca sömürgeciliğe tabi tutulmuş halkların, kitlelerin kendi adlarına temsilci sıfatıyla ortaya koyabilecekleri veya koydukları düşünce adamlarının ve/ya çevrelerinin seslerinin duyulabilmesi şansının pek de mümkün olmadığıdır. İşte tuhaf olan da bu değil mi gerçekten!

Haddizatında, işin sömürgecilik döneminde bu yöndeki yapılaşmalara bakılması bile bize bir ipucu vermeye kâfidir. Sömürgecilerin yarım milenyumun ardından fark edegeldikleri özgürleştirmeçi tutumu yine kendilerinin ağızından nümayişkârane bir şekilde gündeme getirirlerken, aslında bu özgürleştirmeçiliği bizatihi eylem ve düşünce bazında ortaya koyanlar sömürgeye tabi tutulmuş toplumlar arasından çıkmış birey ve zümreler ve hatta bütün bir toplumdur.

Kulakları çınlatan bu sese kulak kesilmek yerine, sömürgeleştirme araçlarının tümünü elinde bulunduranlar birdenbire kendi varlıklarının bir yerlerde tıkandığı yönünde güçlü bir hissiyata sahip olup bunu siyasî, kültürel özgürleştirmeçi bir alana taşıyarak, sömürgeleştirdikleri halklar karşısında, yine onları nesneleştirme tehlikesini ve tehdidini aleni bir şekilde ortaya koymak suretiyle, özgürlük takdimcisi kesilenleri dikkatle izlemek gerekmektedir.

Havsalanın almakta zorlandığı husus o ki, sömürge sonralığı sürecini yöneten ve alanın kahramanları kesilenlerin ya da kahraman kılınanların sömürgeleştirilmiş toplumların yabancılaştırılmış bireyleri olmalarıdır. Bir an için durup sorulması gereken, ancak ve ancak Batı'nın normları ile hemhâl olduktan sonra yine o Batı'nın kampüslerine davet edilenlerin sömürgecilik hakkında söyleyecekleri bir şey kalıp kalmadığıdır.

* İbn Haldun Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.

Der-medh-i pîrî (yaşlılığa övgü)

.....
MUHAMMED FATİH ÇALIŞIR *

“**B**ir gün demircinin biri dükkânında büyük bir yılan görür. Tabii görür görmez eline geçirdiği törpüyle yılanın üstüne yürür; törpüyle yılanı vurur ve yılanın kuyruğunu koparır... Kuyruğu kopan yılan kaçır gider, bir yerde gizlenir. Gece olunca gizlendiği yerden çıkıp demirciyi uyur bulur ve ‘Sokaram, böylece kuyruğumun intikamını almış olurum!’ diye düşünerek demirci dükkânına girer. Demirciyi dükkânda bulamayınca, ‘Benim kuyruğumu kesen aslında buydu’ diyerek törpüye saldırır ve törpüyü kemirmeğe başlar. Dişleri gıcırdadıkça, törpüyü yaralıyorum sanıp daha fazla kemirir ve dişlerini dibine kadar törpüler. Ağzından akan kanı da törpüden akıyor sanıp, ‘İntikamının acısını çıkarıyorum!’ diyerek daha çok sevinir. Biraz sonra dişlerinin dibi ve eti ağnmaya başlayınca durumu anlar, akan kanların da kendinden olduğunu fark eder. Tabii artık iş isten geçmiş, dert birden ikiye çıkmıştır. Önce kuyruk kopmuş,

onun ardından da dişleri gitmiştir... Gençlerin gençlik dünyaları da hemen hemen buna benzer. Çünkü çoğu zaman kendilerine zarar verecek işlere heveslenirler. Fakat her işi, her olayı yerli yerince doğru olarak ölçüp tartacak olan büyüklerdir.”

Abdullah Uçman’ın sadeleştirmesiyle Tercüman 1001 Temel Eser Dizisinin yetmiş altıncı kitabı olarak basılan “Fatih Sultan Mehmed’e Nasihatler” başlıklı kitaptan alıntıladığım bu paragraf, başlığın işaret ettiğinin aksine Fatih Sultan Mehmed için değil, hayatının son yıllarında iktidar kavgalarına şahit olan ve bunun sebebini yaşlılığı olarak gören Kanuni Sultan Süleyman için yazılmıştır. Cihan padişahının bu hâlimden müteessir olan Venedik balyosu Marino de Cavalli, Cicero’nun De Senectute (yaşlılık üzerine) adlı eserini saray tercümanı Murad Beg’e Der-medh-i pîrî (yaşlılığa övgü) adıyla çevirtmiş ve padişaha sunmuştur (Bkz. Yaşlılığa Övgü, Haz. Mehmet Aydın, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007). Cavalli’nin padişaha vermek istediği mesaj açıktır: Yaşlılık üzülecek bir zaaf değil, aksine bir erdemdir.

Kitapta yaşlılıkla ilgili şu ifadelere yer verilmiştir:

“Âcizane kanaatimce, her şeyin, her varlığın iyi olanı, eski olanıdır.”

“Güçlü ve kuvvetli olmak iyidir fakat kuvvet aklın emrine verilmelidir. Ben nice yiğitlerin akıllarını

kullanamadıkları, sırf kılıçlarına güvendikleri için yok olduklarını görmüşümdür.”

“Bir bakıma ihtiyarlık da insanoğlunun önceki hayatının neticesi, olgunluğa ulaştığı bir dönem sayılabilir. Bu yüzden, eksiklerle dolu bir ömür sürmek yerine, olgun dönemi yaşamak bence daha iyidir.”

“Gençler; daha yeni yeni kopuz çalmayı öğrenen hatta buna elleri bile yakışmayan, sadece meraklı olan bir adama benzerler. Büyükler ise dinleyenleri kendinden geçirecek şekilde kopuz çalmayı bilen usta bir ozana benzerler.”

“İhtiyarlar; bir gemide oturmuş, hiçbir iş yapmaz gibi görünen bir dümeneciye benzerler. Çünkü geminin diğer mürettebatı bir aşağı, bir yukarı, devamlı çalışma hâlinindedirler. Kimileri yelken toplar, kimi su çeker, kimi ipleri bağlar, kimi de serene çıkar. Fakat dümeneci olduğu yerde durur. Onu görenler, hiçbir iş yapmadığını sanırlar, hâlbuki geminin bütün sorumluluğu onun üzerindedir.”

Der-medh-i pîrî (yaşlılığa övgü), zengin nasihatname külliyatımızın kıymetli bir eseridir. Bilinmesi, okunması ve okutulması dileğiyle.

* İbn Haldun Üniversitesi Tarih Bölümü.

5th International Ibn Khaldun Symposium

POWER, ECONOMIC DEVELOPMENT

AND MORALITY:

PARADOXES

AND CHALLENGES

27-28

APRIL 2019

Ibn Haldun University

Apply: meeting.ihu.edu.tr

Contact: meeting@ihu.edu.tr

KIZLARIMIZ YARINLARIMIZ

Kızlarımızın umutları, ülkemizin yarınları demek.
Onların güven içinde eğitim almalarını sağlamak da
bizim için milli bir görev demek.

@ | www.turgev.org ☎ | 0 212 532 1996

TÜRGEV

Sinema sektöründe patlayan kriz

Bilet fiyatlarında hakları verilmediği gerekçesiyle yapımcıların salon işletmecilerini boykot ederek filmlerini vizyona sokmayacağı iddiaları son günlerde kültür sanat gündeminde önemli yer tutuyor

2018 yılı rakamları

Sinema seyirci sayısı

68 Milyon 775 kişi

Toplam hasılat

85 Milyon lira

Türkiye genelindeki aktif **2 bin 692** sinema salonu sayısı

Bazı işletmecilere göre **sinema salonu** sayısı

Türkiye'deki salonlarda tek seansta yaklaşık **330 bin** koltukta film izlenebiliyor.

Cinemaximum markasıyla **905** salona sahip *Mars Cinema Group*, sektörde lider.

2016'da Güney Koreli *CJ CGV* tarafından satın alınan *Mars Cinema Group*, 2015'ten bu yana dağıtılan filmler ve hasılatları değerlendirildiğinde pazar payını **%29**'un üzerinde tutuyor.

Cinemaximum 905

Cinema Pink 180

Avşar 180

Cinemarine 145

Cinens Sinemaları 100

Prestige 100

Site 90

Film dağıtımı yapan firmalar:

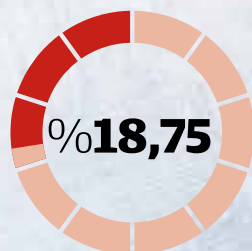
Mars Cinema Group, bu yıl **70** filmle **30,2 milyon** kişiye ulaşarak ilk sırada yer alırken; *UIP* **43** film ve yaklaşık **13 milyon** izleyiciyle ikinci sırada bulunuyor.

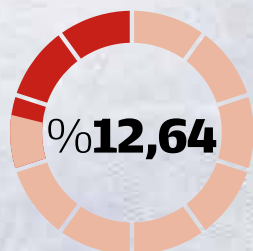
Bazı firmalara göre dağıtımda pazar payı

Mars Cinema Group

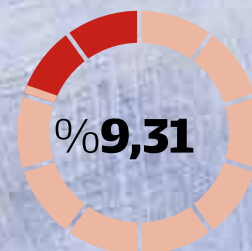
UIP

TME Films

CJ Ent. Turkey

Warner Bros.

Sinema dünyasında kim kimi dağıtıyor!

.....
MUHAMMED AKAYDIN *

Sanatın temel unsurlarından biri muhatapı olsa gerek. Yani hedef kitlesi. Söz konusu edebiyat ise okuyucudur, mimarî ise hem kullanıcı hem "gören"dir. Şüphesiz sinemada da muhatap olunan kitle izleyicidir. Bu kitle, sanat dalının uygulaması ve ulaşım kanallarına göre değişir.

Bir sinema eserinin izleyiciye ilk elden ulaşması için sinema salonunda gösterilmesi gerekir. Buna da teknik olarak "dağıtım" diyoruz. Gazete, kitap alanlarında da olduğu gibi ürünün dağıtım ağına girerek hedef kitleye ulaşımı sağlar.

Sinema alanındaki dağıtımın aracı sinema salonlarıdır. Ülkemizde son 15 yılın etkisiyle sinema salonları AVM'lere yığıldı. AVM'de olmayan sinema salonu çok azaldı. Dahası, izleyicinin alışkanlığı da artık AVM'den yana. AVM'de olmayan sinema salonunun yolunu kaçırmız biliyoruz?

Gelelim temel soruna... Türkiye'de sinema salonlarının ciddi bir kısmı bir grubun elinde. Cem Yılmaz, Yılmaz Erdoğan, Şahan Gökçek gibi isimlerle kriz yaşayan Mars Group, toplam 3 bin civarındaki salonların 1000'ine yakınının sahibi. Ve bu salonlar en merkezî yerlerdeki ve herkesin aşına olduğu Cinemaximum'lar. Zaten diğer salonların 1000 kadarı da yine 2-3 grubun elinde. Hâliyle, toplam sinema salonlarında tam bir kartel yaşanıyor. Sadece salon sayısı değil,

salonların bulunduğu noktalar da çok mühim. Cinemaximum, en merkezî salonları oluşturuyor.

Son zamanlarda yaşanan krizi ayyuka çıkararak şey ise biletin yanında patlamış mısır hediye edilmesi (!) ve bilet fiyatının da 25-30 Türk lirası bandında sabitlenmesi oldu. Bunu Mars Group yapıyor. Filmleri milyonlarca kişi tarafından izlenen isimler ve yapımcılar da bundan pay almak istiyor: "Benim ürünümle ticaret yapıyorsun, kârını artırıyorsun. O hâlde benim kârımı da yükselt!" deniyor. İşte kıyamet de tam burada kopuyor. Yani büyük yapımcılar ve dağıtımcılar birbirine girmese kimsenin haberi olmayacak bu işten!

Hâlbuki dağıtım sorunu dediğimiz şey bu değil. Patlamış mısırdaki oluşan kârın oranı sinemacıyı ilgilendirmiyor. Filmini 3 milyon kişinin izlediği biri elbette itiraz ediyor. Burada kesinlikle Mars Group haksız. Kârını bölüşmeli. Ancak esas mesele bu değil. Temel sorun gözden kaçıyor böyle olunca.

Büyük yapımcının dağıtım diye bir derdi yok. Filminin izleneceğini düşünen dağıtımcı zaten en güzel yerlerde gösterime sokuyor. Peki, dağıtımcıyı ikna edemeyen sinemacının filmi ne olacak? Nerede gösterilecek? Kim, nasıl ulaşacak bu filme? Asıl dert bu ya da bu olmalı.

Dünyanın her yerinde sinema ikiye ayrılır. Ticarî olan ve olmayan. Ticarî olmayan filmler, ülkelere göre değişiklik göstermekle beraber az izlenir. Kitlesi o kadardır. Ama kamuoyu oluşturma, gelecek nesillere duygu ve fikir bırakma manasında elbette bağımsız sinema, sanat sineması ya da festival sineması dediğimiz alana ait ürünler daha kalıcı olur. Duyguya, sezgiye ve fikre etki eden filmler bunlardır. Kültürel kodu daha çok taşıyan ya da taşıması gereken de bunlardır. İran sinemasının meşhur filmleri bunlara örnektir.

"Küçük yapımcı" (ifade çok doğru olmamakla

beraber meramı ifade etmesi açısından öyle söylemek gerekiyor), filmini gösterecek salon bulmakta zorlanıyor. Dünya festivallerini dolaşan, ödülleri alan, dünyaya Türkiye'yi anlatan yani bizim adımıza dünyaya seslenen, dünya ile konuşan filmler, bunlardır. Dünya çapında başarı kazanacak büyük prodüksiyonlu işler yapamadığımız için (sektörel olarak gücümüz yetmiyor) dünya ile konuşmamızı sağlayan filmler festival filmleri oluyor. Ancak Türkiye'deki sistem öylesine çarpık ki dünyaya sözümüzü taşıyan filmler ülkemizde insanımızla buluşmıyor. İşte dağıtım sorunu dediğimiz şey tam olarak bu.

İzlenme garantisi olmayan filmi dağıtımcı neden gösterebilir? Evet, ilk bakışta mantıklı bir bakış. Herkes için ticaretinde. Lakin sinema, sadece ticarî bir faaliyet değil. Hatta sinemanın ticarî boyutu en son ele alınmalı. Serbest piyasa ortamında kimse bu işten bir gelir elde etmesin demiyorum/ diyemem elbette ama asıl sorun bu işin sadece ticarî olarak kalmasıdır. Derdimiz ticarî olmayan filmlere de en azından kendini gösterebilecek kadar alan açılmasıdır.

Burada özel sektörden çok devlete de vazife düşüyor. Yıllardır dillendirilen bir sorun için devlet ne yapabilir? Alternatifi kendi oluşturmuyorsa da alternatif oluşmasını sağlayabilir. Yeni sinema kanununda buna dair gelişmeler var. Sanatçıların telif haklarının sözleşmeyle korunması ve yapımcılarla sinema işletmecilerinin telif sözleşmeleri yapması gibi hususlar düzenlenecek. Ancak mevcut yasalar da temelden bu işi çözemez.

En etkili ve çabuk çözüm yolu yeni salonların devreye sokulması. Bunun için belediyelere ciddi görev düşüyor. İstanbul çok önemli değil ama Anadolu'daki belediyeler, kültür merkezlerindeki salonları gösterime uygun hâle getirilip alternatif dağıtım imkânı sunabilir. Böylece, dağıtım tekelinin beli kırılabilir...

* İbn Haldun Üniversitesi Basın Müşaviri.

Growing demand to learn Turkish across the world

There is a growing demand across the world to learn the Turkish language, the Head of the Turkish Language Association said.

"There is an increasing demand to learn the Turkish language across the world, because Turkish soap operas and movies are sold internationally," said Prof. Güler Gülsevin. He observed that viewers who listen to the Turkish language spoken in the productions want to learn Turkish.

There are language centers that provide Turkish language education in many countries, Gülsevin stated.

The Head of the Turkish Language Association warned against using foreign words that change the nature of the language.

The Turkish Language Association was established four years after the sudden transition of the alphabet from Ottoman to Turkish script in 1928.

“

Araştırmacı ruhla başarıyı hedefleyen gençlerin her aşamada arkasındayız

”

“

TÜBİTAK, Türkiye’de özellikle son dönemde araştırma üniversitesi uygulamasının öne çıkarılmasıyla adından çok söz ettiren ve bu amaç doğrultusunda sağladığı ve sağlayacağı desteklerle, Türkiye’nin dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisine girmesini sağlayacak önemli kurumlardan bir tanesi. TÜBİTAK, Türkiye’de akademi ve araştırma deyince hep var oldu, ancak artık o da, yeni çağın gereklerine göre yeni bir atılımın, dönüşümün ve gelişimin içinde... Bu çerçevede hayli önemli bir görevi icra eden TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal ile Türkiye’nin araştırma üniversitesi ekosistemini, bu sistem ile neyin amaçlandığını, TÜBİTAK’ın yeni sistemde nerede durduğunu ve araştırmaya hangi destekleri, hangi koşullarda verdiğini konuştuk. Bu değerli ve keyifli röportajın, Türkiye’de “araştırma üniversitesi” ekosisteminin içinde bulunan ve bulanacak herkese önemli ipuçları vereceğine inanıyoruz...

Röportaj: Muhammed Akaydın
Fotoğraflar: Abdulhamit Güler

Prof. Dr. Hasan Mandal kimdir?

1965 yılında Eskişehir’de doğan Hasan Mandal, ilk ve ortaöğrenimini bu kentte tamamladı. 1987’de ODTÜ Metalürji Mühendisliği Bölümünden lisans derecesini, 1992’de İngiltere’nin Newcastle Üniversitesinden doktora unvanını aldı. 1992-1994 yıllarında Newcastle Üniversitesinde, 1997-1998 yıllarında da Almanya’nın Karlsruhe Üniversitesinde doktora sonrası araştırmalarda bulundu. Prof. Mandal, 1994’te Anadolu Üniversitesi Seramik Mühendisliği Bölümünde yardımcı doçent olarak göreve başladı. 1996’da doçent, 2001’de profesör unvanını alan Mandal’ın 70’i SCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış 140’ın üzerinde eseri ve ayrıca uluslararası kapsamda 6 patenti var. TÜBİTAK Bilim Ödülü de olmak üzere ulusal ve uluslararası düzeyde farklı ödüllere layık görülen Mandal, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Dünya Seramik Akademisi (WAC) ve Avrupa Akademisi (Academia Europaea) üyesi. Mandal, 2006-2010 yıllarında Anadolu Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dekanlığı, 2010-2011’de Anadolu Üniversitesi Rektör Yardımcılığı, 2011-2015’te de Sabancı Üniversitesi Araştırma ve Lisansüstü Politikalar Direktörü ve Rektör Yardımcısı olarak görev yaptı. 25 Mart 2015’te YÖK Üyeliğine, 1 Nisan 2015’de ise YÖK Yürütme Kurulu Üyeliğine atanan Mandal, 21 Temmuz 2016’da YÖK Başkan Vekilliğine seçildi ve bu görevlerini 12 Ocak 2018’e kadar sürdürdü. Prof. Dr. Mandal, YÖK Üyesi olmasının yanı sıra 22 Şubat 2018 tarihinde TÜBİTAK Başkanı olarak atandı. Mandal, aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemiyle birlikte kurulan Cumhurbaşkanlığı Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu Başkan Vekilliği görevini de yürütmektedir.

Sayın Başkanım, Türkiye’de araştırma üniversitelerini nasıl konumlandırıyorsunuz?

Ülkemizin 2023 hedeflerinin arasında, dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisinin içerisinde yer almak bulunuyor. Bunu başarabilmek için katma değerli ürün üretmemiz ve ürettiğimiz katma değerli, yüksek teknoloji sınıfındaki ürünleri ihraç etmemiz gerekiyor. Araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik ekosistemimizin daha etkin ve odaklı bir yapıya bürünmesi şart. Ekosistemin en önemli bileşeni üniversiteler ve nitelikli insan kaynağı. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından ilan edilen araştırma üniversiteleri, hem Ar-Ge hem de nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi noktasında ekosisteme büyük katkılar yapacaklar. Bu vesileyle mensubu olduğum YÖK’e yükseköğretim sistemimizde bir ihtiyaç olan “*araştırma üniversitesi*” kavramını hayata geçirdiği için teşekkür ediyorum.

Araştırma üniversiteleri; ihtiyaç duyduğumuz nitelikli insan kaynağını yetiştiren, bilimin ilerleyişi ve ülkemizin kalkınmasına katkı sunan kuruluşlar olacaklar. Hem yükseköğretim sistemimizin hem de yenilik ekosistemimizin bu misyon farklılaşmasından büyük fayda sağlayacağını değerlendiriyoruz. Kurumsal yapıları ve süreçleriyle belirli bir seviyede olduklarını kanıtlamış, kendi yol haritalarını oluşturarak araştırma ve teknoloji geliştirmeye odaklanmış üniversitelerin sayısının artması ülkemiz için çok olumlu bir gelişme. YÖK’ün araştırma üniversiteleri ile ilgili tanımında yer verdiği bir ifadeye dikkat çekmek istiyorum: “*Gerçekleştirdiği araştırma faaliyetleri ve ürettiklerinin değer bulmasıyla bütçesini geliştirdiği, verimli araştırmalarla var olan araştırma fonlarından daha fazla pay alan ve oluşturduğu toplumsal değerle parçası olduğu toplumun yarınlarında pay sahibi olmaya çalışan kurumlardır.*” Burada anlatılmak istenen, yapılan araştırmaların buluşa ve buluşların katma değere dönüşmesidir. Biz de TÜBİTAK olarak özellikle bu konuda elimizi taşın altına koyarak YÖK ile işi içinde geliştireceğimiz desteklerle birlikte Türkiye’de eksikliğini özellikle hissettiğimiz, kendi fonunu yani bütçesini yaratan ama en önemlisi, araştırma sonuçlarını ticarileştirebilen ve ülke ekonomisinde katma değer yaratan üniversiteler yaratacağız.

TÜBİTAK olarak üniversitelerdeki araştırma projelerine ne tür destekler veriyorsunuz?

TÜBİTAK’ın akademik Ar-Ge destek programları, bilim insanlarının kendi istedikleri alanlarda projeler oluşturdukları “*tabandan yukarı*” diye ifade etti-

“TÜBİTAK 1004 Programı kapsamında açtığımız ‘Yüksek Teknoloji Platformları’ çağrısı kapsamında araştırma üniversiteleri ve araştırma altyapılarının, dışa bağımlılığın yüksek olduğu kritik teknoloji alanlarında geliştirdikleri teknolojilerin, Ar-Ge ve tasarım merkezlerine sahip firmalar başta olmak üzere özel sektöre etkin bir biçimde aktarımını sağlamayı hedefliyoruz.”

ğimiz programlar ile ülkemizin ihtiyaçları ve küresel eğilimleri dikkate alarak oluşturulan öncelikli Ar-Ge konularında çağrılar açtığımız “*hedef odaklı programlar*” dan oluşuyor.

TÜBİTAK olarak, araştırma camiamıza son 16 yılda, toplam bütçesi 10 milyar TL’den fazla olan 20.155 projeye destek sağladık. 2018 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla akademik Ar-Ge projelerine 702 milyon TL harcama yaptık, yıl sonu itibarıyla bu rakamın 850 milyon TL’ye yükseleceğini öngörüyoruz.

2018 yılında TÜBİTAK olarak ülkemizin “*yerli ve milli üretim*” hedeflerine en etkin katkıyı yapmak amacıyla temel stratejimizi araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik ekosisteminde ulusal hedeflere odaklanmış, “*Nitelikli Bilgi ve Nitelikli İnsan*” üzerine kurguladık. Bilimsel araştırma, uygulamalı bilim/teknoloji geliştirme ve ürün geliştirme katmanlarının her birini titizlikle çalışarak; odak sektörlerde değer zinciri boyunca nitelikli bilginin sistematik akışına izin verecek ve bu üç katmanı bütünleştirici platformların oluşumunu teşvik etmeye yönelik önemli adımlar attık.

Kritik teknolojilerde nitelikli bilgi üretiminin ve üretilen bilginin sanayide kullanılmasına imkân tanıyacak; özellikle de araştırma üniversitelerinde-

ki altyapıları hedeflediğimiz yeni Ar-Ge ve yenilik destek programları tasarladık, bunlar: “*TÜBİTAK 1004 Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı*” ve “*TÜBİTAK Sanayi Yenilik Ağ Mekanizması (SAYEM)*” desteğidir.

TÜBİTAK 1004 Programı kapsamında açtığımız “*Yüksek Teknoloji Platformları*” çağrısı kapsamında araştırma üniversiteleri ve araştırma altyapılarının, dışa bağımlılığın yüksek olduğu kritik teknoloji alanlarında geliştirdikleri teknolojilerin, Ar-Ge ve tasarım merkezlerine sahip firmalar başta olmak üzere özel sektöre etkin bir biçimde aktarımını sağlamayı hedefliyoruz.

Daha açık bir ifadeyle; YÖK tarafından ilan edilmiş araştırma üniversitelerinin ve 6550 sayılı kanun kapsamında yeterlilik almış araştırma altyapılarının teknolojik birikimlerini, TÜİK “*yüksek teknoloji*” sınıfına giren ürünlerin geliştirilmesi amacıyla, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız tarafından akredite edilmiş Ar-Ge ve tasarım merkezlerine sahip firmalar başta olmak üzere, özel sektöre etkin bir biçimde aktarmalarına imkân verecek bir destek mekanizması oluşturduk. Dışa bağımlılığın yüksek olduğu ve TÜİK tarafından “*yüksek teknoloji ürün sınıfında*” değerlendirilen ilaç, bilgisayar, tüketici elektroniği, biyomedikal, optik, havacılık ve uzay sektörlerindeki ürün ve teknolojilerin özel sektöre transfer edilmesini sağlayacak büyük çaplı Ar-Ge ve yenilik projelerini destekleyeceğiz. Ürün geliştirme sürecinde “*ölüm vadisi*” olarak da nitelendirilen, ürün ve teknolojiler için stratejik iş birlikleri kurulmasını teşvik ediyoruz. Yüksek Teknoloji Platformları desteğini iki fazda sunuyoruz: Birinci fazda, araştırma altyapılarının, yüksek teknoloji sınıfı ürünü geliştirme sürecinde platform üyeleriyle konsorsiyum kurması ve kurulan platformun “*teknolojik kazanım yol haritası*”nı hazırlaması destekleniyor. İkinci fazda ise, hazırlanan yol haritası kapsamında yapılacak Ar-Ge ve yenilik projeleri destekleniyor. 29 Haziran 2018 tarihinde açılan çağrımız kapsamında, 28 Eylül 2018’e kadar birinci faz başvurularını aldık. 10’u asil, 4’ü aday olmak üzere 14 araştırma üniversitesi ile 6550 sayılı kanun kapsamında yeterlilik almış 4 araştırma altyapısı başvuruda bulundu. Yüksek Teknoloji Platformları 1. faz çağrısı sonuçlandı, 18 başvuru destek almaya hak kazandı. Tüm araştırma üniversitelerimiz bu listede yer alıyor. TÜBİTAK’a 1. faz sonunda sunulacak raporlar değerlendirilerek, uygun bulunan en fazla 10 farklı yüksek teknoloji platformuna 2. faz desteği sağlayacağız. 2. faz kapsamında, yüksek teknoloji alanlarında oluşturulan yol haritaları kapsamın-

da yürütülecek Ar-Ge faaliyetlerine yönelik 50'şer Milyon TL'ye kadar bütçe ve 48 ay süre vereceğiz. 2018 yılında getirdiğimiz bir diğer yenilik ise "Sanayi Yenilik Ağları Mekanizması (SAYEM)" desteği... Bu destek kapsamında, ithalat bağımlılığını giderecek, cari açığın düşürülmesine ve yüksek teknoloji ürünü ihracatının artırılmasına katkı verecek çalışmalar yürütmek üzere; özel sektör liderliğinde oluşturulacak sanayi yenilik ağlarını destekleyeceğiz. "Sanayi Yenilik Ağları" kapsamındaki temel gayemiz, odak sektörlerde hedeflenen teknoloji tabanlı ürünlerin, son kullanıcı ile etkin iş birliği içinde başarılı bir şekilde ticarileştirilmesi. Bu sebeple, teknoloji hazırlık seviyesi 6-9 arasındaki; pazara görece daha yakın alandaki teknoloji geliştirme faaliyetlerini teşvik edeceğiz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından incelenen 2 bin 739 ürün grubundan minimum 30 Milyar ABD Doları yıllık ithalata karşılık gelen öncelikli ürün gruplarının yerleştirilmesine katkı sağlayacak Ar-Ge ve yenilik projelerini bu destek kapsamında değerlendireceğiz. "Sanayi yenilik ağları" kapsamındaki temel gayemiz; özel sektör firmalarının, tedarik zincirlerindeki diğer firmalar, son kullanıcılar, teknoloji geliştirme bölgeleri ve üniversiteler ile oluşturdukları Ar-Ge ve yenilik tabanlı iş birliği ağlarına ve büyük çaplı konsorsiyumlara odaklanacak olmamızdır. Bu destek kapsamında da projeler iki fazda desteklenecek. Birinci fazda, aktörler arası iş birliği ağının ve stratejik araştırma planlarının hazırlanmasını istiyorum.

"TÜBİTAK Uluslararası Lider Araştırmacılar' programı ile başta Türk bilim insanları olmak üzere nitelikli araştırmacıların yurt dışından Türkiye'ye gelmelerini teşvik etmek üzere bu destek programını tasarladık."

ruz. İkinci fazda ise; yenilik ağının ortaya koyduğu hedefler doğrultusunda Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini destekleyeceğiz ve çıktılar odaklı bir şekilde takibini yapacağız. SAYEM 1. faz çağrısı 31 Ağustos 2018'de açıldı ve 31 Aralık 2018'e kadar başvuruları topladık.

Peki, Sayın Başkanım, araştırma projelerine verilen destekler en çok hangi alanları kapsıyor?

TÜBİTAK'ın Ar-Ge destek programlarına ilişkin istatistikleri web sayfamızda yayınlıyoruz. 2017 yılında, akademik Ar-Ge destek programlarında en fazla proje, sırasıyla mühendislik bilimleri, sağlık ve yaşam bilimleri, kimya ve biyoloji alanlarında desteklenmiş. Bunları tarım ve gıda ile elektrik-elektronik alanları takip ediyor. 2017 yılında akademik Ar-Ge projelerine aktarılan tutar açısından baktığımızda da benzer bir tablo var; sırasıyla mühendislik bilimleri, sağlık ve yaşam bilimleri, kimya ve biyoloji, elektrik-elektronik alanları öne çıkıyor. 2018 yılı istatistikleri ise kısa bir süre sonra web sayfamızda paylaşılacak.

Vakıf üniversiteleri bünyesinde gerçekleştirilecek araştırma projeleri nasıl özendirilmeli? TÜBİTAK bu üniversitelere farklı destek programları uyguluyor mu?

Şu anda Türkiye'de 129 devlet üniversitesi, 72 vakıf üniversitesi ve 5 tane de vakıf meslek yüksekokulu bulunuyor. TÜBİTAK'ın destek programları söz konusu olduğunda farklı bir uygulama yok. Bu yıl YÖK tarafından "Vakıf Yükseköğretim Kurumları - 2018" başlıklı bir rapor yayımlandı. Oldukça titizlikle hazırlanan bu kapsamlı rapor incelediğinde araştırma misyonuna sahip vakıf üniversitelerimizin araştırma ve teknoloji geliştirme konusunda yükseköğretim sistemine büyük katkılar sağladığı aşikâr. Her yıl güncellenen TÜBİTAK Akademik Destek İstatistiklerinde de benzer şekilde, proje sayısı ve destek miktarı bakımından en fazla destek alan üniversitelerin arasında misyonlarında araştırma olan başlıca vakıf üniversitelerimizin yer aldığını görüyoruz. Araştırma üniversitelerinin yeterli ve sürdürülebilir bütçelerinin olması zorunludur. Bu kapsamda vakıf üniversitelerinden araştırma faaliyetleri için önemli bütçeler ayıran ve dünyadaki en iyi araştırmacıları bünyesine katanların araştırma alanında başarılı olduklarını görüyoruz. Bu vizyona sahip üniversitelerimizin hâlihazırda yüksek bir başarı oranına sahip olmalarından dolayı ilave bir özendirme faaliyetinde bulunmuyoruz.

Türkiye'de akademik araştırmalara yönelik destek sağlayabilmek için hangi kriterler yerine getirilmeli? TÜBİTAK yüksek lisans ve doktora seviyesinde hangi tür projelere destek sağlıyor?

Tüm destek programlarının, programın hedef ve yapısına uygun farklı değerlendirme kriterleri var. Ancak tüm akademik Ar-Ge projeleri destek programlarında bulunan kriterler "özgün değer, yöntem, proje yönetimi ve yaygın etki" şeklinde 4 ana grupta toplanıyor ve bu kriterler "çok iyi"den "yetersiz"e kadar 5'li bir skala üzerinden değerlendiriliyor. Değerlendirme sistemimiz, tüm dünyada olduğu gibi ilgili konuda yetkin bilim insanlarından oluşan değerlendirme panellerine dayanıyor. Proje önerilerinin oluşturulmasında, Ar-Ge konusunun özgün değeri çok önemli. İlgili konuda dünyada gelinen bilimsel noktanın (*state of the art*) üzerine çıkabilecek; özgün, yaratıcı ve yenilikçi projeleri bekliyoruz. Dünyadaki ve ülkemizdeki bilimsel-teknolojik birikime metodolojik, kavramsal ve kuramsal olarak özgün katkılar sağlayacak proje önerileri bu kriterden yüksek puan alıyorlar. İkinci kriter

yani yöntem başlıklı kriter; projede kullanılacak yöntemlerin ve araştırma tekniklerinin ilgili akademik literatüre atıf yapılarak ne ölçüde belirgin ve doğru olarak açıklanmış olduğunu ve proje önerisinde belirtilen amaçlara ve hedeflere ulaşma noktasındaki uygunluğunu değerlendirmek için kullanılıyor. Proje yönetimi kriteri, daha uzun adıyla "Proje Yönetimi, Ekip ve Araştırma Olanakları" ise projede öngörülen iş-zaman planlaması, iş paketleri, her bir iş paketinin önem derecesi ve başarı ölçütlerinin uygulanabilirliği, ölçülebilirliği ve izlenebilirliği; projenin kapsadığı faaliyet ve disiplinler dikkate alındığında proje ekibinin nitelik ve nicelik yönünden yeterliliği ve uygunluğu; iş ve görev dağılımının uygunluğunu ölçen bir kriterdir. Son olarak da, en önemli kriterlerden biri olan yaygın etki yer alıyor. Yaygın etki, projenin başarılı bir şekilde sonuçlandırıldığında yaratacağı bilimsel, teknolojik, ekonomik ve sosyal katma değer olarak özetlenebilir. Bu kriterde nitelikli akademik yayın, patent/tescil, faydalı model, lisans, yeni şirket kurulması, araştırmacı yetiştirilmesi, yeni proje üretilmesi, farklı bilim/teknoloji alanlarında kullanılabilme ve benzeri çıktı ve sonuçların elde edilebilme potansiyeli üzerinden projenin toplumsal sorunları çözme, ticarileştirilme, ilgili alanda ülkenin yurt dışına bağımlılığı azaltma, rekabet gücünü artırma potansiyeli değerlendirilmektedir.

TÜBİTAK desteği ile yürütülen akademik Ar-Ge projeleri kapsamında, proje dâhilinde yüksek lisans ve doktora öğrencilerine burslar sağlanabildiği gibi, TÜBİTAK'ın tüm akademik derecelere yönelik bilim insanı destekleri de mevcut. Lisans, lisansüstü, doktora sonrası olmak üzere çok çeşitli burs programlarımız bulunuyor. Bilim insanı desteklerimiz temelde ikiye ayrılıyor: Eğitim burs programları ve araştırma burs programları. Lisans düzeyinde yurt içi burs programımız ve üniversite öğrencilerine yönelik araştırma projeleri destekleme programımız bulunuyor. Lisansüstü düzeyinde ise yurt içi lisansüstü eğitim burs programımız, yurt dışı doktora ve müşterek doktora eğitim burs programlarımızın yanı sıra yurt dışı doktora sırası araştırma burs programımız da mevcut. Doktora öğrencilerine, eğitimleri sırasında yurt dışında araştırma yapma imkânı tanıyoruz. Doktora sonrasına yönelik ise yurt içi ve yurt dışı doktora sonrası araştırma burs programlarımız ve "sabbatical" diye tabir edilen konuk/akademik izinli bilim insanı destekleme programımız mevcut.

Bu destek programlarına ek olarak, 2018 yılında ülkemizin hedefleri doğrultusunda teknolojik dönüşümün sağlanması, değer zincirinde istenilen seviyelere ulaşılmasına ve nitelikli insan kaynağının geliştirilmesine yönelik iki yeni destek mekanizması tasarladık ve hayata geçirdik: Bunlar, TÜBİTAK Sanayi Doktora Programı ve TÜBİTAK Uluslararası Lider Araştırmacılar Destek Programıdır...

TÜBİTAK Sanayi Doktora Programı ile ülkemizin 2023 yılı hedefleri kapsamında sanayide ihtiyaç duyulan doktora derecesine sahip nitelikli insan kaynağının üniversite-sanayi iş birliği ile yetiştirilmesini ve sanayide doktora araştırmacı istihdamını teşvik ediyoruz. Bu kapsamda, firmalarımızın ihtiyaçlarını merkeze alıyoruz. Bu program ile doktora eğitimi vermek üzere yurt içinde eğitim veren devlet veya vakıf yükseköğretim kurumları veya araştırma alt-yapılarının; Ar-Ge veya tasarım merkezlerine sahip özel sektör kuruluşları veya teknoparklar bünyesinde Türkiye'de yerleşik sermaye şirketleriyle birlikte sunacakları projelere destek veriyoruz.

TÜBİTAK olarak program kapsamında 9 Temmuz 2018 tarihinde açtığımız çağrıya üniversite ve sanayi kuruluşlarından gelen büyük ilgiden dolayı mutlu ve

gururluyuz. 28 Eylül 2018'de kapanan çağrıya, sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda 603 doktora öğrencisinin yetiştirilmesine yönelik toplam 147 farklı iş birliği protokolü ile başvuru yapıldı. Bunlardan 120'si desteklenmeye hak kazandı. Desteklenmeye hak kazanan projeler aracılığıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda 517 doktora öğrencisi yetiştirilecek. Doktora öğrencilerine en fazla 5 yıl süre ile aylık 4.500 TL burs vereceğiz. Destek alan projelerde bursiyerlerin seçimini üniversiteler ve sanayi kuruluşlarına bırakıyoruz.

Bunun yanı sıra, Sanayi Doktorası Bursiyerlerine çeşitli başarı kriterlerine bağlı olarak bir dönem de araştırmalarını yurt dışında sürdürülebilmeye imkânı tanıyoruz. Programın önemli yeniliklerinden ve katkılarının biri de, program kapsamındaki doktora öğrencilerinin, öğrenimleri sonrasında sanayide istihdam edilmelerine yönelik 3 yıl boyunca istihdam desteği de sağlayacağız.

Nitelikli insan kaynağına ilişkin bir diğer yeni desteğimiz ise, "TÜBİTAK Uluslararası Lider Araştırmacılar" programı. Ülkemiz açısından stratejik değer taşıyan alanlarda yürütülecek makro projelere katkı sağlamak üzere, alanlarında yaptıkları üst seviye bilimsel çalışmalar ile temayüz etmiş ve/veya yurt dışında araştırma deneyimine sahip, başta Türk bilim insanları olmak üzere nitelikli araştırmacıların yurt dışından Türkiye'ye gelmelerini teşvik etmek üzere bu destek programını tasarladık. Türkiye'ye dönecek araştırmacılara sağlanan imkânlar açısından dünyada yeni ve öncü olma özelliği taşıyan bu destek programını, TÜBİTAK koordinasyonunda hayata geçiriyoruz. 15 Aralık 2018'de çağrımız açıldı, 15 Şubat 2019'a kadar başvuruları alacağız. Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça ve Arapça olarak 6 farklı dilde hazırladığımız çağrı metinleriyle, alanında en yetkin bilim insanlarını, Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini ülkemizde devam ettirmeleri için davet ediyoruz.

Bu program kapsamında Türkiye'ye gelen lider araştırmacılar, çalışmalarını Türkiye'nin önde gelen akademi, sanayi kurum ve kuruluşları veya kamu kurumlarında yürütebilecekler. Bu anlamda yerli ve millî teknolojilerin geliştirilmesine yönelik hem akademi hem de sanayide ihtiyaç duyulan bilginin yurt dışından ülkemize transferi de gerçekleşmiş olacak. Türkiye'ye gelen lider araştırmacıların kendi ekiplerini ülkemizde kurabilmelerine yönelik her türlü imkân sağlanacak.

Sağladığımız destek miktarları bakımından da oldukça üst seviyede bir program. Ülkemize gelen bilim insanlarına deneyimlerine bağlı olarak 24 bin TL'ye kadar maaş; eş ve çocukları için aile yaşam gideri bursu; kendi araştırma ekiplerini oluşturmalarına yönelik, en fazla 5 tane olmak üzere her doktora öğrencisi için 4.500 TL burs ve bir sefere mahsus olmak üzere 1 Milyon TL'ye kadar araştırma başlangıç desteği veriyoruz. Bunların yanı sıra bu programla ülkemize gelen bilim insanlarını istihdam eden kuruluşlara da çeşitli destekler sunuyoruz.

Bu program ile kendi alanlarında dünya çapında en fazla referans gösterilen bilim insanları, dünya üniversite sıralamalarında ön plana çıkan üniversitelerde çalışan araştırmacılar, yurt dışında hâlihazırda teknolojik gelişmelere yön veren ve dünyada en çok Ar-Ge harcaması yapan şirketlerde çalışan araştırmacıların Türkiye'ye dönmesi sağlanacak.

Sayın Başkanım, 2017-2018 akademik yılı açılışında ilan edilen Türkiye'nin 10 araştırma üniversitesine yönelik geçen bir yıl içinde ne tür destekler sağlandı?

"Tüm destek programlarının, programın hedef ve yapısına uygun farklı değerlendirme kriterleri var. Ancak tüm akademik Ar-Ge projeleri destek programlarında bulunan kriterler "özgün değer, yöntem, proje yönetimi ve yaygın etki" şeklinde 4 ana grupta toplanıyor ve bu kriterler "çok iyi"den "yetersiz"e kadar 5'li bir skala üzerinden değerlendiriliyor."

2017 yılında TÜBİTAK'ın akademik Ar-Ge projelerine aktardığı 923,5 Milyon TL'nin yaklaşık 180 Milyon TL'si YÖK tarafından ilan edilen araştırma üniversitelerine aktarılmış. TÜBİTAK'tan en fazla destek alan 25 üniversite içerisinde, araştırma üniversitelerimiz ön sıralarda yer alıyor. Bunun yanı sıra daha önce de ifade ettiğim gibi, yeni oluşturduğumuz ve 29 Haziran 2018 tarihinde TÜBİTAK 1004 Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı kapsamında açtığımız "Yüksek Teknoloji Platformları" çağrısı sonucunda 10'u asil, 4'ü aday olmak üzere 14 araştırma üniversitesi ile 6550 sayılı kanun kapsamında yeterlilik almış 4 araştırma altyapısı destek almaya hak kazandı. Araştırma üniversitelerimizin tümünün bu yenilikçi destek programımıza gösterdikleri ilgi memnuniyet verici.

Türkiye'deki araştırma üniversitelerinin geleceğe yönelik desteklenmesinde hangi planlamalar yapılıyor?

"TÜBİTAK Yüksek Teknoloji Platformları" çağrısında olduğu gibi, araştırma üniversitelerinin birikimlerini katma değere dönüştürecek yeni çağrıları ve destek mekanizmalarını hayata geçirmeye devam edeceğiz. Ülkemizin teknolojik birikiminin geliştirilmesi ve yerli teknolojilerin ekonomik katma değere dönüşümünü sağlamak amacıyla 2019 ve sonrasında da faaliyetlerimizi kararlılıkla sürdüreceğiz. İlgili tüm kesimlerin araştırma, geliştirme, yenilik ve girişimcilik faaliyetlerini desteklemeye, bilim insanlarının kendilerini geliştirmelerine yönelik burs ve ödüller verme-

ye, toplumda araştırma ve geliştirme farkındalığının artırılmasını temin etmeye, uluslararası program ve iş birlikleri vasıtasıyla ülkemizin gelişimine katkı sağlamaya ve enstitüleri aracılığıyla dışa bağımlılığını azaltacak projeler yürütmeye devam edeceğiz. Ar-Ge ve yenilik çıktılarının toplumsal fayda ve ekonomik katma değere dönüşmesini temin etmek amacıyla desteklerimizin ağırlığını üniversiteler ve araştırma merkezlerinde geliştirilen teknolojilerin özel sektöre aktarımına, çıktı ve ürün bazlı ticarileşmeye kaydıracağız. TÜBİTAK tarafından 2012-2017 yılları arasında desteklenen projelerin çıktılarının belirlenmesi ve oluşan yetkinliğin sonraki projelerde kullanılmasına ilişkin bir çalışma başlattık. Tüm proje yürütücülerimize, proje çıktılarının ürünleşme-ticarileşme durumu, yerleşmesi hedeflenen ürünlere yaptıkları katkılar ve gelinen teknolojik hazırlık seviyesi, oluşan fikri ve sınai mülkiyet hakları, yetiştirdikleri insan kaynağı ve akademik birikim hakkındaki bilgileri ve ürünleşme-ticarileşme sürecinin iyileştirilmesi için önerilerini aldığımız kapsamlı bir anket çalışması yaptık. Anket sonuçlarının analiziyle, ülkemizin öncelikli sektörlerinde ve kritik teknolojilerdeki yetkinliğimizin hem teknolojik hazırlık seviyesi hem de kuruluşlar açısından bir haritası çıkacak. 2019-2020 Çağrı Planı'mızı hazırlarken, bu haritaları girdi olarak kullanacağız. Böylelikle, önümüzdeki dönemde desteklerimizi daha odaklı olarak vereceğiz ve kaynakların daha verimli kullanılmasına katkı sağlamış olacağız.

TÜBİTAK'ın önümüzdeki 2 yılda, hedef ve çıktı odaklı programlar kapsamında açacağı çağrı konularını içeren TÜBİTAK 2019-2020 Çağrı Planı, Ocak 2019 içinde ilan edilecektir. Çağrı Planı hem ortak hedef ve vizyonun buluşturulduğu bir doküman olarak Ar-Ge ve yenilik ekosistemimizin ana oyuncularına yol gösterecek hem de ölçülebilir hedefler tanımlanarak yol haritamız üzerinde gelişimin veriye dayalı olarak izlenmesini ve gerektiğinde, zamanında önlemler alınmasını kolaylaştıracak.

Sayın Başkanım sonra söz soru niyetine, TÜBİTAK Başkanı Hasan Mandal olarak Türkiye'de lisans ve lisansüstü eğitim alan öğrencilere ne söylemek istersiniz?

Gençlerimizin kendi amaçlarına, ideallerine ve yaşam değerlerine uygun meslekler seçmeleri çok önemli. Lisans seviyesinde de hem meslek hem de yatay dediğimiz "yabancı dil, dijital beceriler, projelendirme, süreç yönetimi gibi" becerileri çok çalışarak kendilerine katmaları gerekiyor. Meslek sahibi olduktan sonra ise başarıya ulaşmadaki en büyük güç, gençlerimizin yaşamlarında ileriye dönük bir hedeflerinin olmasından geçiyor. Hedeflerini, ülkemizdeki ve dünyadaki gelişmeleri iyi okuyarak, eğilimleri ve geleceğin nasıl şekilleneceğini iyi özümseyerek belirlemeleri önemli. Tutkuyla ve inançla bu hedefleri doğrultusunda çok çalışınlar. Başarılı bir kariyere sahip olmak için artık çok çalışmak da yeterli gelmiyor. Öz güvenli, iletişim becerisi yüksek, bilgiyi yorumlayabilen, sorgulayıcı, ekip çalışmasına uyumlu ve gelişime açık bireyler olmak için yetkinliklerini ve yaklaşımlarını geliştirmeleri gerekiyor.

Biz de gençlerimize araştırma alanındaki ideallerine ulaşmalarında yardımcı olmak, yol gösterici olmak için Yükseköğretim Kurulumuz (YÖK) ile birlikte ortak çalışmalara imza atmaktayız. Yukarıda da değindiğim üzere araştırma desteklerimiz lisans öğrenimi sırasında başlıyor. Gençlerimiz yeter ki araştırmacı ruhuyla başarıyı hedeflesinler, biz desteklerimizle araştırma kariyerlerinin her aşamasında arkalarında olacağız.

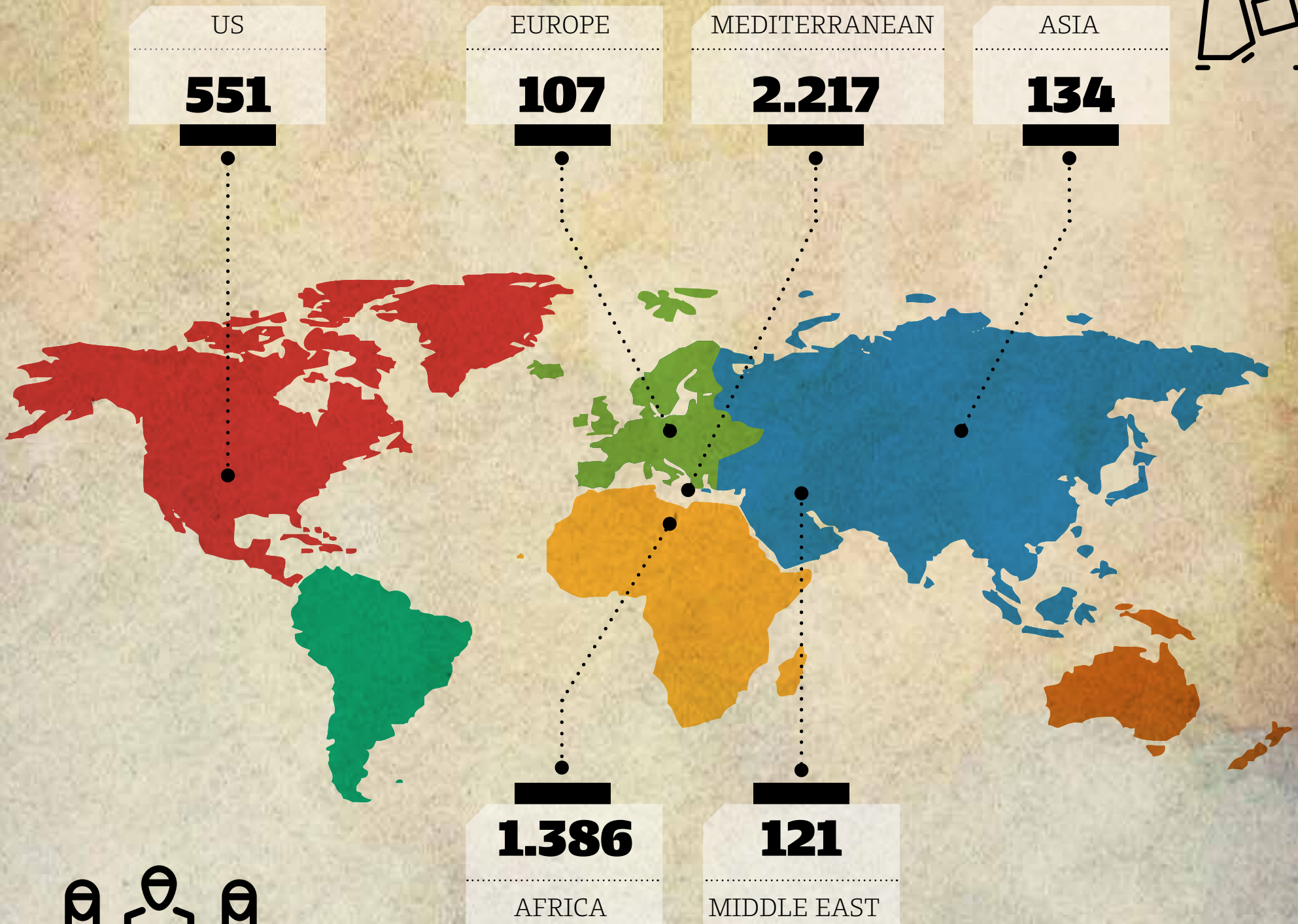
More than 4,000 people die on migratory routes in 2018

International Organization of Migration announced in a report that hundreds of thousands of people continue to migrate from their homelands to flee either conflicts, bad economic conditions or political pressure.

4,476 people

Lost their lives on migratory routes across the world in 2018

Number of people who died on migratory routes

Number of people migrated to Europe in 2018

In 2018

- **125.000** people tried to migrate to US and Canada from South and Central American countries.
- **396.000** people were prevented to enter US using illegal methods.
- **540.000** people were displaced during clashes in Yemen.

Trump kendini yalnızlaştırmaya devam ediyor

James Mattis

Nikki Haley

ABD Başkanı Donald Trump göreve geldiğinde gündün bugüne kadar kabinesinde ve yakın çevresinde yer alan 15 isimle ters düştü. Kimi isimler Trump ile yaşadığı fikir ayrılıkları nedeniyle istifa ederken, kimilerinin ise Trump tarafından görevine son verildi. Kabinede son istifa Savunma Bakanı James Mattis'ten geldi.

Mattis'in görevinden ayrılacağına ilişkin açıklama yine Başkan Trump'tan geldi. Trump Twitter hesabından yaptığı açıklamada Savunma Bakanı James Mattis'in Şubat ayı sonunda görevini bırakıp emekliye ayrılacağını duyurdu.

"Görevimden ayrılmam doğru olacak"

Bakan Mattis de görevinden ayrılmasına ilişkin bir mektup yayımladı. ABD'nin asıl gücünün müttefikleriyle olan ilişkisi ve ortaklıklara dayalı yapısından kaynaklandığını ifade eden Mattis, "ABD, müttefiklerine saygı göstermeden kendi çıkarlarını koruyamaz." dedi. ABD'nin uluslararası arenadaki pozisyonuna ilişkin görüşlerinin Trump'la farklılaştığını ima eden Mattis, "Sizin bu konularda kendi düşüncelerinize daha yakın bir savunma bakanı ile çalışma hakkınız olması dolayısıyla benim görevden ayrılmamın doğru olacağına inanıyorum." ifadelerini kullandı.

Trump'ın ABD güçlerinin Suriye'den çekilmesine yönelik kararının ardından Savunma Bakanı Mattis'in rahatsız olduğu hatta istifa etmeye hazırlandığı iddia ediliyordu.

Mattis, Trump'ın ekibinden ayrılan üst düzey isimlerden sonuncusu oldu. Dışişleri Bakanı Rex Tillerson, Trump tarafından görevinden alınmış,

Ryan Zinke ise İçişleri Bakanlığı görevinden ayrılacağını açıklamıştı. Trump'ın ekibindeki yaprak dökümünü şöyle özetlemek mümkün:

30 Ocak 2017 - Sally Yates, Adalet Bakan Vekili: Vize yasağına ilişkin davaları savunamayacağı açıklamasının ardından Trump tarafından görevden alınan ilk isim oldu.

13 Şubat 2017 - Michael Flynn, Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı: Rusya soruşturması sırasında yönetimden saklanan bilgilerin ortaya çıkması üzerine istifa etti.

9 Mayıs 2017 - James Comey, FBI Direktörü: Rusya'nın seçimlere müdahalesi ile ilgili soruşturmada, Flynn hakkındaki soruşturmanın düşürülmesi talebine karşılık vermediği iddiaları ile görevinden alındı.

21 Temmuz 2017 - Sean Spicer, Beyaz Saray Sözcüsü: Antonio Scaramucci'nin iletişim direktörlüğüne atanması üzerine istifa etti.

31 Temmuz 2017 - Anthony Scaramucci, Beyaz Saray Sözcüsü: Trump tarafından 20 günde görevine son verildi.

18 Ağustos 2017 - Steve Bannon, Trump'ın başstratejisti: Tartışmalara neden olan ırkçı söylemleri nedeniyle görevinden ayrıldı.

25 Ağustos 2017 - Sebastian Gorka, Trump'ın danışmanı: Bannon'a yakın isimlerden olan Gorka da ırkçı söylem tartışmaları sonrası görevinden ayrıldı.

29 Eylül 2017 - Tom Price, Sağlık Bakanı: Yüksek seyahat harcamalarının ortaya çıkması nedeniyle istifa etti.

13 Mart 2018 - Rex Tillerson, Dışişleri Bakanı: Yaşanan fikir ayrılıkları sonucu Trump tarafından görevine son verildi.

22 Mart 2018 - H. R. McMaster, Ulusal Güvenlik Danışmanı: Dış politikada yaşanan görüş ayrılıkları nedeniyle istifa etmek zorunda kaldı.

9 Ekim 2018 - Nikki Haley, BM Daimi Temsilcisi: Hiçbir gerekçe sunmadan istifa etti, bu durum Washington'da büyük tartışmalara neden oldu.

7 Kasım 2018 - Jeff Sessions, Adalet Bakanı: Trump tarafından görevden alındı. Basında, Sessions'un Rusya soruşturmasında yeterli mücadeleyi göstermemesi nedeniyle görevden alındığı yorumları yapıldı.

8 Aralık 2018 - John Kelly, Özel Kalem Müdürü: Trump, Kelly'nin yıl sonu itibarıyla görevinden ayrılacağını açıkladı.

15 Aralık 2018 - Ryan Zinke, İçişleri Bakanı: Zinke; iş bağlantıları, seyahatleri ve politik kararları nedeniyle göreve başladığından itibaren federal soruşturmalar ile karşı karşıya kaldığı için istifa etti.

21 Aralık 2018 - James Mattis, Savunma Bakanı: Trump, Mattis'in Şubat ayı sonu itibarıyla görevini bırakıp emekliye ayrılacağını açıkladı. Trump'ın Suriye'den çekilme kararı nedeniyle Mattis'in istifa edeceği konuşuluyordu.

Antony Scaramucci

H.R. McMaster

James Comey

Jeff Sessions

John Kelly

Michael Flynn

Rex Tillerson

Ryan Zinke

Sally Yates

Sean Spicer

Sebastian Gorka

Steve Bannon

Tom Price

US House declares “genocide” against Rohingya Muslims in Myanmar

The U.S. House of Representatives near unanimously adopted a resolution calling the Myanmar military campaign against the country's Rohingya Muslim minority a genocide. The 394-to-one vote by the lower chamber of the U.S. Congress adds to the pressure on the U.S. administration concerning Myanmar.

Members of Congress called on Secretary of State Mike Pompeo to “determine, based on available evidence, whether the actions by the (Myanmar) military in northern Rakhine State in 2017 constitute crimes against humanity, genocide, or other crimes under international law.” It added that “all those responsible for these crimes against humanity and genocide should be tracked, sanctioned, arrested,

prosecuted, and punished under applicable international criminal statutes and conventions.”

The measure is non-binding, but intended as a strong message to the government of Myanmar as well as to President Donald Trump's administration that members of the U.S. Congress want the humanitarian crisis in Myanmar to end.

In a report issued on Aug. 27, U.N. investigators said Myanmar's military carried out mass killings and gang rapes of Rohingya with “genocidal intent,” and for the first time explicitly called for Myanmar officials to face genocide charges over their campaign.

Lawmakers pointed to the displacement of more

than 700,000 Rohingya from their homes in Rakhine state following a military crackdown, and drew attention to the documentation of mass murder, rape, and destruction of villages.

In November 2017, Pompeo's predecessor, Rex Tillerson, called the military campaign against the Rohingya “ethnic cleansing” and issued sanctions against four commanders and two military units involved, in August.

The military in Myanmar, where Buddhism is the main religion, has denied past accusations that it had committed genocide against the Rohingya, and has claimed that its actions were part of a fight against terrorism.

الجزائر.. إقرار نتائج التجديد النصفى لـ "مجلس الأمة" وإلغاء اقتراع تلمسان

فيما يعين الرئيس الثالث الأخير (44).

و تجري كل ثلاث سنوات انتخابات لتجديد نصف أعضاء المجلس، وهم 72 عضواً (48 من المنتخبين و24 من كوتة رئيس الجمهورية) ويشترط في المترشح أن يكون منتخباً، سواء في مجلس بلدي أو مجلس ولائي.

وتم إنشاء "مجلس الأمة" بموجب تعديل دستوري عام 1996، وهو الغرفة الثانية للبرلمان وصلاحياته التشريعية محدودة، وتسيطر عليه الموالية منذ تأسيسه.

ووفقاً لخبراء فإن الهدف الرئيس لإنشاء هذا المجلس هو تعطيل أي قانون يرفضه النظام الحاكم تصدره الغرفة النيابية الأولى، في حال سيطرت عليها أحزاب معارضة.

مقاعد، وهي نتائج غير نهائية يمكن الطعن فيها خلال ثلاثة أيام.

وأعلن المجلس إلغاء نتائج الانتخابات في تلمسان، التي فاز فيها حزب "التجمع الوطني الديمقراطي"، بقيادة رئيس الوزراء أحمد أويحي، بسبب عدم حصول المجلس على محاضر نتائج الاقتراع بالولاية.

وبعد نهاية الاقتراع في تلمسان، أفادت وسائل إعلام جزائرية بحدوث مناوشات بين ممثلين عن حزبي "جبهة التحرير الوطني" و"التجمع الوطني الديمقراطي" بلغت حد وقف عملية فرز الأصوات.

ويضم "مجلس الأمة" 144 عضواً، ينتخب ثلثاً أعضائه (96) عن طريق الاقتراع غير المباشر والسري بمقعدين عن كل ولاية (48 ولاية) من بين أعضاء المجالس المحلية،

أقر المجلس الدستوري (المحكمة الدستورية) في الجزائر، الإثنين 31 ديسمبر/ كانون الأول، فوز حزب "جبهة التحرير الوطني" الحاكم بأغلبية المقاعد في انتخابات التجديد النصفى لـ "مجلس الأمة" (الغرفة الثانية للبرلمان)، التي جرت السبت، مع إلغاء نتائج الاقتراع في ولاية تلمسان (غرب).

وأكد المجلس، في بيان، صحة النتائج الأولية، التي أعلنتها الأحزاب، إذ حاز الحزب الحاكم 29 مقعداً من أصل 72، يليه حزب "التجمع الوطني الديمقراطي" 10 مقاعد.

وأفاد بتوزيع بقية المقاعد بين "جبهة القوى الاشتراكية" بمقعدين، و"جبهة المستقبل" (وسط) بمقعدين، و"تجمع أمل الجزائر" (موالية) بمقعد واحد، ومستقلين بثلاثة

Türkiye, Suriye'nin toprak bütünlüğü konusunda ne düşünüyor?

ABD Başkanı Donald Trump'ın 2018'in son günlerinde, Amerikan askerlerinin Suriye'den çekileceğini açıklamasının yansımaları devam ediyor. Trump'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile yaptığı son telefon görüşmesinin ardından böylesi bir karar aldığından hareketle, Amerikan müesses nizamı ve Batı'dan, Türkiye'nin Suriye'ye yönelik operasyonunun, Esed rejiminin toprak bütünlüğüne aykırı olacağı ve Rusya'nın da buna karşı çıkacağı "tezviratını" kullanmaya başladı.

Tabii bu "tezvirat" ile birlikte, Amerikan Başkanı Trump, kendi ifadesiyle "yalancı medya", "başsuz generaller" ve Obama döneminden bu yana ABD'nin DEAŞ ile Mücadele Özel Temsilciliği görevini yürüten Brett McGurk'ü kastederek kullandığı "medya şovmeni" ifadesine karşı bir direniş başladı. Hatta bu direnişe, birkaç yıl önce "YPG, PKK'nın türevidir!" ifadesini kullanan Cumhuriyetçilerin önde gelen isimlerinden senatör Lindsey Graham da son günlerde eklenmiş durumda. Trump'ın Suriye'den çekilme kararına karşı olan güvenlik bürokrasisine, "Ben Trump'ı ikna ederim" diyen Graham, bu ifadenin ardından, "Suriye'deki Kürtlerin korunması gerektiğini -tabii ki burada kullanılan Kürtler ifadesi, Suriye'deki tüm Kürtleri değil, terör örgütü YPG'yi kapsıyor - söyleyen bir isim. Graham ile uzun bir görüşme yapan Trump, görüşme sonrası Suriye'den çekilme konusunda "iş zamanla yayabileceği" anlamına gelebilecek ifadeler de kullandı.

"Türkiye karşıtı kara propaganda"

İşte böylesi bir ortamda Türkiye, Suriye konusunda hem askerî hazırlıklarını son aşamaya getirirken hem de Ankara-Moskova-Washington hattındaki diplomasi trafiğini yönetiyor. Ancak bu süreçte bazı kesimlerin Ankara'nın Suriye'nin toprak bütünlüğüne dair niyetleri konusunda kara propaganda yaptığı da görülüyor.

Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı SETA'nın Genel Koordinatör Yardımcısı Prof. Dr.

Kemal İnat, Türkiye'nin uzun zamandır iç savaş ve istikrarsızlık yaşayan Suriye'ye yönelik politikasının temelini "toprak bütünlüğünün korunması" amacının oluşturduğunu belirtiyor. Türkiye'nin Suriye politikasının birinci hedefini, "toprak bütünlüğünün korunmasının" oluşturduğunu belirten Prof. İnat, "Bu amaçla çok yakından bağlantılı bir başka hedef, bu ülkelerin topraklarının Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden terör örgütlerinin üslenecikleri ve örgütlenecekleri alanlar olmaktan çıkarılmasıdır. Ankara'nın yine bu hedeflerle örtüşen bir başka amacı ise, Türkiye'deki sayıları 3,5 milyonu geçen Suriyeli mültecinin ülkelere dönecek şartların bir an önce oluşturulmasıdır. Türkiye'nin Suriye politikasında göze çarpan dördüncü hedefi de, Ankara'nın Suriye topraklarındaki terörle mücadelesine destek veren ve Astana Sürecinin başından beri baş görüşmelerinin tarafı olan Özgür Suriye Ordusu çatısı altındaki muhaliflerin Esed rejiminin insafına terk edilmemesidir." ifadelerini kullanıyor.

Prof. Dr. Kemal İnat

"Ankara-Moskova-Washington"

hattında yoğun diplomasi"

Aslında Prof. İnat'ın da belirttiği bu hedeflerin hepsi birbiriyle çok yakından ilişkili. İşte bu nedenle, Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması, Türkiye'nin Suriye topraklarından çekilmesine değil, PKK/PYD'nin bu topraklardan temizlenene kadar orada kalmasına bağlı.

Bu aslında, ABD Başkanı Trump'ın, iki bin dolayındaki Amerikan askerinin Suriye'den çekileceğini açıklamasının ardından, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu başkanlığındaki üst düzey bir heyetin Moskova'da muhataplarıyla yaptığı toplantıda da gündeme geldi. Söz konusu toplantının içeriğine ilişkin "resmî" bir açıklama yapılsa da anlaşılan Türk ve Rus tarafların "birbirlerinin pozisyonunu anladığı" ve "Suriye'nin toprak bütünlüğü konusunda görüş birliğinde" oldukları... Çünkü Türkiye, başta PYD olmak üzere Suriye'nin kuzeyindeki terör örgütleri konusunda

Moskova'yı muhatap kabul ediyor ve iş birliğine hazır olduğunu gösteriyor.

Prof. İnat, Türkiye'nin Suriye'deki PKK/PYD konusunda Moskova'yı muhatap almasını ve iş birliğine hazır olduğunu göstermesini, "Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması ve mültecilerin ülkelere geri dönebilmesi için bu ülkenin terör örgütlerinden arındırılması anlamına geldiğini" söylüyor ve ekliyor;

"Türkiye, nasıl DEAŞ'a karşı Suriye topraklarında mücadele ettiyse ve İdlib Mutabakatı sırasında HTŞ ile mücadele konusunda Rusya'ya söz verdiyse, Rusya ve diğer ülkelerden de aynı şekilde bir başka terör örgütü olan PKK/PYD'ye karşı mücadelesine destek vermelerini bekliyor."

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu başkanlığındaki Türk heyetinin Moskova temaslarının ardından düzenlenen ortak basın toplantısında, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un, "Suriye'de terörist tehlikesini ortadan kaldırmak için birliklerimizin koordinasyonu konusunda mutabakata vardık. Mültecilerin ülkelere dönmeleri için gerekli koşulların sağlanmasıyla ilgili çalışmalarımızı yoğunlaştırma konusunda anlaştık." şeklindeki ifadeleri, Moskova'nın, Türkiye'nin Suriye konusunda beklediği iş birliğine olumlu yaklaşımının işareti olarak görülebilir.

Terör örgütü PKK/PYD'nin Suriye'nin kuzeyinde kendisine muhalif Kürtleri, Arapları ve Türkmenleri yerlerinden sürerek DEAŞ ile mücadele bahanesiyle işgal ettiği bölgelerden çekilmeden, Türkiye'ye sığınmış mültecilerin evlerine dönebilmesinin imkânı olmadığı düşünüldüğünde, Rus bakan Lavrov'un açıklaması biraz daha anlam kazanıyor.

Türkiye, beka sorunu olarak gördüğü Suriye'nin kuzeyinde bir terör koridoru/yapılanmasının bölgeden kaldırılması için askerî adımlar atacağını açıkça dile getirmiş ve hazırlıklarını son aşamaya getirmiş durumda. Sürecin ne zaman başlayacağı biraz da ABD'nin askerlerini Suriye'den ne zaman ve nasıl çekeceğiyle netleşecek.

“Our national security is non-negotiable”

Turkey's national security is not an issue up for discussion, said the head of Turkey's presidential communications, Fahrettin Altun, after a meeting between Turkish and U.S. security officials in the capital, Ankara. “Turkey's national security is non-negotiable. Our fight against terrorism isn't a question of ‘if’ but ‘when,’” he added.

“U.S. National Security Adviser John Bolton held talks with his Turkish counterpart Ibrahim Kalin at the Presidential Complex in Ankara today. I hope that he got a taste of world-famous Turkish hospitality during his visit,” Altun added in his message on Twitter. “Acting like Syrian Kurds and members of a U.S.-designated terrorist group are one and the same is an insult to the Kurdish people and to our

intelligence,” added Altun. The meeting came in the wake of Bolton's statement that U.S. withdrawal from Syria needed a guarantee that Turkey will not attack “Kurds” in Syria-- referring to the terrorist PKK/PYD. These remarks are firmly rejected by Ankara. Turkish officials reject any conflation of ethnic Kurds with PKK/PYD terrorists, saying the PKK/PYD terrorizes Syrian Kurds, Arabs, and Turkmen alike. Turkey announced that it is planning a counter-terrorist operation into Syria, targeting the PKK/PYD, following two successful operations since 2016. Turkey has criticized the U.S. for working with the terrorist PKK/PYD in the fight against Daesh, saying that using one terror group to fight another makes no sense.

Kosovo to establish national army

In answer to NATO and Serb opposition, Kosovo's parliament majority passed a law that will enable the realization of a 5,000-strong standing Kosovar army.

In the capital, Pristina, 107 of 120 lawmakers voted for three bills to officially transform the nation's current Kosovo Security Force (FSK) into an army.

The vote was attended by President Hashim Thaci, Prime Minister Ramush Haradinaj, and FSK Commander Lt. Gen. Rrahman Rama, but Serbian lawmakers boycotted the session. President Thaci signed the bill.

“Kosovo army is country's dignity”

In an announcement after the parliamentary session, President Thaci declared that the new Kosovo army exemplifies the country's dignity, security, and prosperity.

“The establishment of the Kosovo army and the Defense Ministry is the best gift for the year-end holidays,” he said.

In its statement, the U.S. Embassy in Pristina reiterated support for the FSK's “gradual transformation

to a force with a territorial defense mandate, as is Kosovo's sovereign right. The vote in the Assembly today is the first step in developing this capability.”

But NATO's leadership decried the move. “The transition of the Kosovo Security Force is in principle a matter for Kosovo to decide, [but] we have made clear that this move is ill-timed,” Jens Stoltenberg, NATO's secretary general, said in a statement.

Ana Brnabic, prime minister of neighboring Serbia, claimed the new army could destabilize the region.

Kosovo declared independence from Serbia in 2008, but Belgrade insists that the country remain part of Serbia. Since then, tensions have persisted between Kosovo's ethnic-Albanian majority and Serb minority in the north.

Kosovo's independence is recognized by over 100 countries, including the U.S., Britain, France, Germany, and Turkey.

Serbia, Russia, and China are among the countries that do not as yet recognize Kosovo's independence.

احتجاجات السودان.. "تسونامي" غضب يتجاوز الحكومة والمعارضة؟

احتجاجات غاضبة اندلعت الأربعاء 19 ديسمبر/ كانون الأول من عطبرة في ولاية نهر النيل، تنديدا بتدهور الأوضاع الاقتصادية، سرعان ما انتقلت إلى عدة مدن وولايات أخرى.

"تسونامي" من الاحتجاجات سرت عدواه من مدينة سودانية إلى أخرى، في مد غضب يقول مراقبون إنه تجاوز جميع الأطراف بالبلاد، بما فيها الحكومة والمعارضة.

17 مدينة في 13 ولاية من أصل 18، اهتزت على وقع احتجاجات اندلعت شرارتها الأولى في مدينة عطبرة بولاية نهر النيل شمالي البلاد.

ويبدو المحتجون بتدهور الأوضاع الاقتصادية، في ظل انعدام الخبز ووقود السيارات وندرة السيولة النقدية، على خلفية تراجع قيمة العملة المحلية (الجنيه) ليبلغ في السوق الموازية (غير الرسمية) 60 جنيها مقابل الدولار الواحد.

** من الخبز إلى "إسقاط النظام"

من "عطبرة"، المدينة العمالية، بدأت شرارة الاحتجاجات، حيث تظاهر الأربعاء 19 ديسمبر/ كانون الأول الآلاف من طلاب المدارس والجامعات والمواطنين، منددين بانعدام الخبز وارتفاع سعره، إن وجد، لنحو 3 جنيهات لقطعة الخبز الواحدة.

وسريعا، اكتسحت عدوى الغضب عدة مدن أخرى، في حراك اجتماعي يعتبر الأضخم في عهد الرئيس عمر البشير الذي يحكم البلاد منذ 30 عاما.

وفي غضون أيام قليلة، غرقت البلاد في موجات تظاهر عارمة، قابلتها القوات الأمنية بالقوة، وأعلنت الحكومة حالة الطوارئ في عدد من الولايات، وتعليق الدراسة في المدارس والجامعات.

والجمعة 21 ديسمبر/ كانون الأول، قال المتحدث الرسمي باسم الحكومة، ووزير الإعلام جمعة بشارة أرو، إن "الحكومة

السودانية لن تتهاون ولن تتسامح مع أي محاولة تخريب".

ورافق الاحتجاجات حرق مقرات إدارية حكومية ومقرات الحزب الحاكم (المؤتمر الوطني)، وفق إعلام محلي.

ومع اتساع رقعة الاحتجاجات، بات مطلب المحتجين هو "إسقاط النظام"، في تحوّل جذري لطابع حراك يقول خبراء إنه لا يعكس أزمة اقتصادية فحسب، وإنما يشكل تمظهرا لأزمة سياسية خانقة بالبلاد.

وحتى السبت 22 ديسمبر/ كانون الأول، أعلنت السلطات السودانية سقوط 8 قتلى في ولايتي القضارف (شرق)، ونهر النيل (شمال)، فيما أعلن نشطاء محليون سقوط قتيل في جزيرة أبا جنوبي العاصمة الخرطوم، وآخر في دنقلا و4 في عطبرة.

** إصرار حكومي

في تفاعلها مع الاحتجاجات، ردت الرئاسة السودانية والحزب الحاكم بأنهما لن يتهاونا مع التخريب، وسط وعود بحل الأزمة الاقتصادية قريبا، في رد اعتبره خبراء حشر القضية في جانبها الاقتصادي فقط.

** شكوك إزاء المعارضة

بعين الشك ينظر السودانيون إلى التحركات السياسية المعلنة من قبل القسم الأول من أحزاب المعارضة بالبلاد، كما هو الحال مع رئيس تحالف نداء السودان الصادق المهدي، والذي يواجه اتهامات بالسعي إلى "إبرام تسوية مع النظام".

ويرفض المهدي أي حديث عن صفقة سياسية يشارك فيها، وتكون طوق نجاة للنظام، معلنا قبل أيام أن حزبه يريد "نظاما جديدا".

وأعلن المهدي أن حزبه سيقدم مذكرة للرئاسة السودانية، "إما أن تحظى بالموافقة، أو يقود رفضها نحو السير في طريق الانتفاضة الشعبية".

ويدعو المهدي أحزاب المعارضة إلى الاتفاق حول مذكرة تقدم للرئاسة السودانية تتضمن خطوات الحل بإقامة حكومة انتقالية، "بما يجنب البلاد الوقوع في الشورور والتمزق".

كما يعتبر أن "التظاهرات العفوية تحتاج إلى تخطيط تقوده أحزاب المعارضة".

أما القسم الثاني من أحزاب المعارضة، وعلى رأسها حزبا الشيوعي والبعث، فأعلنت اصطفاها إلى جانب مطلب إسقاط النظام، وتدعم الحراك الشعبي، داعية إلى الإضراب العام والعصيان المدني الأربعاء 26 ديسمبر/ كانون الأول.

مطالب تضاف إلى أنباء تفيد بإبرام اتفاق سري بين تحالف الإجماع بقيادة الحزب الشيوعي، ونداء السودان الذي يتزعمه المهدي، على دعم التظاهرات".

وما بين شقي المعارضة، تتعالى أصوات متابعين مشككة في نوايا المواقف المعلنة في هذا الإطار، بين من يرى أن المعارضة تسعى لإبرام صفقات تحت الطاولة لإنقاذ النظام، وبين من ينتقد "ركوبها" لموجة الاحتجاجات الشعبية لتحقيق مآربها.

2018 Suriye'sinin katliam bilançosu

Suriye İnsan Hakları Ağı (SNHR), geçen yıl büyük kısmı Beşar Esed rejimi ve destekçilerince gerçekleştirilen 223 katliamda, yarısından fazlasını kadın ve çocukların oluşturduğu toplam 2 bin 741 sivilin öldüğünü açıkladı. SNHR, bir saldırıda en az 5 kişinin aynı anda hayatını kaybettiği ve "katliam" olarak nitelendirdiği olaylara ilişkin 2018 raporunu yayımladı. Ağın raporunda, 2018'de Esed rejimi, Rusya, terör örgütü YPG/PKK, DEAŞ, ABD öncülüğündeki uluslararası koalisyon güçleri ve diğer taraflarca işlenen 223 katliamda, 826'sı çocuk, 565'i kadın toplam 2 bin 741 sivilin yaşamını yitirdiği aktarıldı. Rejim güçlerinin 130, koalisyon güçlerinin 28, Rusya'nın 27, terör örgütü DEAŞ'ın 8, terör örgütü YPG/PKK'nın 4, diğer

tarafların ise 26 katliam gerçekleştirdiği belirtildi.

En çok rejim güçleri öldürdü

Rejim güçlerinin 2018'de işlediği katliamlarda 412'si çocuk, 311'i kadın, bin 564 kişi hayatını kaybederken, Rusların aynı dönemki katliamlarında ise 133'ü çocuk, 75'i kadın 338 sivil öldü. ABD öncülüğündeki koalisyonun söz konusu dönemdeki katliamlarında 165'i çocuk, 83'ü kadın 331 sivil can verirken, YPG/PKK'nın katliamlarında 2'si çocuk, 15'i kadın 39 sivil hayatını kaybetti. DEAŞ'ın varlık gösterdiği bölgelerdeki katliamlarda 18'i çocuk, 16'sı kadın 165 sivil yaşamını yitirdi. Kimliği belirsiz taraflarca işlenen katliamlarda ise 96'sı çocuk, 65'i kadın 304 sivil öldürüldü.

ABD'nin Suriye'den çekilme kararı ardından Suriye krizinin geleceği

TALHA KÖSE *

ABD Başkanı Donald Trump'ın, ABD askerî varlığını Suriye'den çekme kararı hem Suriye iç savaşının geleceği açısından hem de Türkiye-ABD ilişkilerinin yeniden şekillenmesi açısından son derece kritik bir adımdı. Karar, Washington'da özellikle askerî ve diplomatik çevrelerde şok etkisi yarattı. Bu etkinin nedeni sadece Suriye ile ilgili değildi elbette. Başkan Trump, daha önceki birçok kararına direnen askerî bürokrasi ve Pentagon'u ikinci plana iterek böylesi bir kararı hayata geçirdi. Karar, aynı zamanda Washington'da Türkiye karşıtlığı ile bilinen ve bu söylemler üzerinden çıkar elde eden çevrelerde de şok etkisi yaptı. Bu çevreler beklemedikleri bu kararı başlangıçta suskunlukla karşıladılar, daha sonra da ABD sistem içerisindeki vesayet odaklarıyla söylem birliği yapmaya başladılar. Sonuç itibarıyla ABD'nin Suriye'den çekilme kararı yavaş ve ihtiyatlı bir şekilde gerçekleşecek olsa da bir şekilde hayata geçecektir. Bu karar Türkiye açısından diplomatik bir zafer olarak algılanabilir.

ABD'nin Suriye kararı neticesinde Suriye'de devam etmekte olan iç savaşın başka bir evreye geçmesi beklenmekte. Türkiye-ABD ilişkilerindeki son beş yıllık gerilimin de kopma noktasından

dönerek kademeli olarak yatışması muhtemeldir. Ancak ilişkilerin tam manası ile normalleşmesi karşılıklı güven artırıcı adımların atılmasının ardından mümkün olabilir. Bu yönü ile çekilme kararı Türkiye ile ABD arasındaki büyük krizi önlemiştir ancak bu kararın akabinde atılacak adımlar ilişkilerin yeniden birbirine güven duyan iki müttefikin ilişkisine dönüşmesini sağlayacaktır. Belki de bu düzeyde bir ilişkiye dönüş hiçbir zaman mümkün olmayacaktır. Türkiye ile ABD arasında güvensizlik ilişkisi yaratan iki temel ve birçok da yan unsur bulunmakta. ABD'nin PYD/PKK'ya destek olma görüntüsü ve FETÖ liderinin ABD'deki korunaklı konumu ve devam etmekte olan faaliyetleri, Türkiye tarafından bekasına yönelik tehditler olarak algılanmaktadır. ABD'nin ilk aşamada PYD'ye olan desteğini kademeli olarak azaltması, Türkiye açısından çok olumlu algılanacaktır. Suriye'den çekilme kararı ABD'nin PYD/YPG'yi tamamen desteklemekten vazgeçeceği anlamına gelmez ancak bu örgüte moral açısından ciddi zarar verecektir. Bu karar aynı zamanda Türkiye'nin güney sınırı hattında PKK koridoru oluşturulması fikrini de büyük ölçüde devre dışı bırakacaktır.

ABD'nin Suriye'den çekilme kararı daha geniş bir çerçevede okunduğunda başta Suriye iç savaşının seyri olmak üzere birçok noktadan değişime neden olma potansiyeline sahiptir. Bu kararlar Suriye'de rejim değişikliği fikrinden tamamen vazgeçildiği çıkarımını yapmak mümkündür. Böylesi bir sonuç ise Rusya'nın Suriye'deki mevcut rejimin geleceğini güvence altında tutma talebinin karşılanmış olduğu anlamına gelecektir. Özetle ABD'nin Suriye konusundaki büyük hedeflerinden vazgeçmesinin ardından Suriye'nin geleceği bundan sonra Rusya'nın belirleyici olduğu bir çerçeve ve

yaklaşımla belirlenecektir. Bu kararın bir diğer neticesi ise PYD/PKK'nın yalnızca Suriye'de değil bütün bölgede eskiden olduğu gibi korunaklı olamayacağı gerçeğidir. Bu gelişme, örgütü ya başka bir hami bulmaya itecektir ya da bölgedeki faaliyetlerini seyreletmeye itecektir. Her hâlükârda örgütün bölgedeki etkinliğinde kayda değer bir azalma meydana gelmesi çok muhtemeldir.

ABD'nin Suriye ilgili kararı aynı zamanda Suriye'deki siyasî geçiş ve çözüm sürecine ivme kazandıracaktır. Bu ivme, rejim lehine gelişen bir seyirdir. Bu nedenle kalıcı ve istikrar getirici bir çözüm çerçevesinin oluşabilmesi için yeni aktörlerin devreye girmesi elzemdir. Aksi hâlde Suriye krizinin etkileri bölgede uzun vadeli bir istikrarsızlık havzası oluşabilir. Bu çerçevede Türkiye, Rusya ve İran'dan oluşan Astana üçlüsüne büyük sorumluluk düşmektedir. Rejimi dizginleme görevi büyük ölçüde Rusya'dadır. Ancak Rusya'yı dengeleyebilecek bir aktörün sahada kalmamış olması Rusya'nın rejim yanında daha talepkâr bir pozisyona evrilmesine neden olabilir. Türkiye ise muhalifleri siyasî süreçlere yapıcı olarak angaje etmekle yükümlüdür. Bu aktörler arasındaki koordinasyon ve eş güdüm doğru yönetilirse 2019 yılında Suriye krizinde siyasî bir çözüm çerçevesi oluşturulabilir. Ancak Suriye'de istikrarlı bir siyasî ortamın oluşması on yılları bulan bir süreçte sağlanabilir. Mevcut bütün risklere rağmen ABD'nin çekilme kararı Türkiye'nin Suriye ilgili güvenlik kaygılarını giderebilmek açısından daha olumlu bir çerçeve sunmaktadır.

* İbn Haldun Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı.

سابع أكبر بنك بالعالم ينسحب من شركة سلاح إسرائيلية

"HSBC" في المملكة المتحدة، فضلا عن حملة إعلامية واسعة عبر وسائل التواصل الاجتماعي.

دعم للقتل

وأوضحت حملة التضامن مع فلسطين في بريطانيا في بيان نشرته على موقعها أن قرار البنك البريطاني جاء عقب ضغوط من ناشطين بمجال حقوق الإنسان اتهموا المؤسسة المالية البريطانية بدعم شركة تبيع أسلحة للجيش الإسرائيلي يستخدمها في هجمات على الفلسطينيين.

وأضافت حملة التضامن مع فلسطين أن "HSBC" تلقى عريضة وقعها 24 ألف شخص يعبرون فيها عن قلقهم من استثمار البنك البريطاني في شركة إلبيت المشهور بتصنيع طائرات مسيرة هجومية تستخدم ضد المدنيين الفلسطينيين، كما أن الشركة تروج هذه الطائرات في العالم على أنها "مجربة في الميدان".

يذكر أن انسحاب البنك البريطاني يأتي بعد شهر من قرار شركة "Airbnb" الأميركية لخدمات تأجير السكن عبر الإنترنت الانسحاب من المستوطنات الإسرائيلية بالضفة الغربية، مرجعة الأمر إلى أن المستوطنات تقع في قلب نزاع بين الإسرائيليين والفلسطينيين.

أكبر بنك في العالم- بأنه نجاح للحملة الشعبية الواسعة التي طالبت البنك بإنهاء دعمه المالي للجيش الإسرائيلي.

حملة شعبية

وأضافت الحركة المعروفة اختصاراً بـ "BDS" أن بريطانيا شهدت حملة شعبية بقيادة مؤسسة "War on Want" وحملة التضامن مع فلسطين لحمل البنك على سحب استثماراته من "إلبيت" الإسرائيلية التي تصنع لفائدة جيش الاحتلال طائرات مسيرة متطورة.

وقد نظمت احتجاجات شهرية أمام أربعين فرعاً لبنك

سحب بنك "HSBC" البريطاني استثماراته من شركة "Elbit" للسلاح الإسرائيلية، وهي إحدى أكبر الشركات الإسرائيلية في مجال تصنيع الطائرات المسيرة، وبرر البنك هذه الخطوة باعتبارها تمس حقوق الإنسان.

وأوضحت "حملة التضامن مع فلسطين" في بريطانيا أن انسحاب "HSBC" جاء بعدما تلقى عريضة موقعة من 24 ألف شخص تطالبه بوقف استثماراته في شركة إسرائيلية تصنع طائرات مسيرة "بدون طيار" تستخدم لقتل الفلسطينيين.

ووصفت حركة مقاطعة إسرائيل انسحاب البنك -وهو سابع

2019'un gizli ajandası "Doğu Akdeniz"

GÖKHAN GÖKÇE *

2019, geçen yıldan kalan birçok uluslararası krizin uzantılarını ve büyük olasılıkla yenilerini yaşamayı sürdürecektir gibi görünüyor. Bundan neredeyse on yıl öncesine kadar liberal kurumlar ve değerler dünyayı kontrol ediyordu. Ancak uluslararası politikada bugün bu kavramlar neredeyse hiç konuşulmaz ya da etkilerini neredeyse tamamen yitirmiş durumda. İşte böylesi bir dünyada, özellikle ABD'nin çok kimsenin beklemediği şekilde Suriye'den çekilme kararı alması, yeni kriz alanları ve buna bağlı olarak yeni güç dengelerine gebe.

Doğu Akdeniz işte bu alanlardan biri olacağını işaretlerini geçtiğimiz yıl net bir şekilde verdi. Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin (GKRY) 2007 yılında tek taraflı olarak Kıbrıs çevresinde münhasır ekonomik alan ilan etmesi, Türkiye'nin 572 yıllık enerji ihtiyacını karşılayacak doğalgaz rezervleri üzerinde oynanan büyük bir oyunu başlattı. ABD'nin "sessizliğini", Avrupa Birliği'nin desteğini alan Rumlar; İsrail, Mısır ve Lübnan ile yaptığı anlaşmalar ile Türkiye'yi Doğu Akdeniz'de dar bir alana sıkıştırmanın peşinde. Son olarak

2018'in sonlarına doğru İsrail, GKRY, Yunanistan ve İtalya'nın, Doğu Akdeniz doğal gazını Avrupa'ya deniz altından yapılacak boru hattıyla gönderilmesi için iş birliği anlaşması imzalaması, her ne kadar maliyet ve güvenlik gerekçeleriyle kolay görünmese de, bölgenin büyük bir oyun sahnesine dönüşebileceğinin göstergesi. Çünkü Doğu Akdeniz'de, Amerikan Jeolojik Araştırmalar Enstitüsü'nün raporuna göre 3 trilyon 450 milyar metreküp doğal gaz rezervi ve 1,7 milyar varil petrol ve hidrokarbon bulunuyor.

Bölgede kimler mi var? Doğu Akdeniz'e kıyaslı bulunan tüm ülkeler -Türkiye, Suriye, Lübnan, İsrail, Mısır, Libya, GKRY, KKTC- ve tabii ABD, AB ve Suriye'deki kazanımlarının ardından Rusya...

Ankara, 2018 yılında GKRY ile Yunanistan'ın, Türkiye ve KKTC'nin uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını ihlal eden tüm provokatif girişimlerine sert tepki verdi. Ancak sürecin durmayacağı ve Rumların, Kıbrıs'ta Türklerin eşit egemenlik haklarını tanıyarak, yeni bir ortaklık devleti kurmaya niyetleri olmayacağına göre, çok daha somut ve uluslararası iş birliklerini artıracak şekilde politika belirlenmesi gerekli. Türkiye'nin Doğu Akdeniz politikası, birleşik Kıbrıs tasavvuruna göre değil, bağımsız KKTC'nin varlığını devam ettireceği gerçekliği üzerinden yürütülmeli. Net olan bir diğer husus da, Doğu Akdeniz'de daha önce görülmemiş aktörlerin giderek kalıcı hâle gelmeye başlaması.

"Gasp politikasının" tek çözümü: Münhasır ekonomik alan

Türkiye, Doğu Akdeniz'de 2019 içinde siyasi-ekonomik ve hukuki olarak iki grupta adımlar atabilir. Ancak bunları gerektiğinde destekleyecek "sert" güç de mutlaka dikkate alınmalı. Siyasi-ekonomik olarak atılabilecek adımların en etkili, Doğu Akdeniz'de hem tek başına hem de uluslararası ortaklarla konsorsiyum oluşturarak açık deniz sondajına geçmek olacaktır.

Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de, GKRY'nin Yunanistan ve İsrail ile çok taraflı olarak yürüttüğü "gasp politikasına" karşı hukuken atabileceği en önemli adım ise Akdeniz'de Münhasır Ekonomik Bölge ilan etmesi olacaktır. Böylece kıta sahanlığının sağladığına ilave olarak, ekonomik haklar güvence altına alınacak ve GKRY, Yunanistan, İsrail ve Mısır gibi yönetimlerin oldubittileri bozulacaktır.

Böylesi bir ortamda Türkiye, hem çok yönlü dış politikasını, diplomasiyi ve uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını kullanacağı zorlu bir dönemle karşı karşıya kalacak gibi... Ancak atılan tek taraflı provokatif adımlara karşılık vermenin en önemli adımı Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de, münhasır ekonomik bölge ilan etmesinden geçiyor. Tabii uluslararası aktörlerle iş birlikleri de unutulmamalı. Bunun için en yakın aday, Avrupa'daki enerji hegemonyasını yitirmek istemeyen ve Suriye'de ABD'nin çekilmesinden sonra daha etkin hâle gelecek olan Rusya gibi görünüyor.

* Gazeteci.

Motivasyon bir adım ileriye taşırlı...
A motivating step forward...

www.solenne.com.tr

Ofis tasarımlarınızı iç dünyanın aynası, düşüncelerinizin yansıması olarak da düşünebilirsiniz. Ofisiniz hakkınızda çok şey anlatır. Başarıya ulaşan hikayelerin yaşanacağı mekanları oluşturmak sizin elinizde.

Zamanınızın önemli bölümünü ofislerinizde geçiriyorsunuz ve ofisinizin karakteri iş yaşamınızın yönünü belirler. Kurumsal kimliğinizle ve duygularınızla uyumlu mekanlar MOTİVASYONUNUZU artırır. İş hayatında bir adım önde olmanın yolu, çalışma ortamınızı doğru bir fiziksel tasarımla bütünleştirmektir.

Solenne, tasarımlarıyla ofisinizdeki değişimin ve MOTİVASYONUN en değerli halkası olacak...

SOLENE

office furniture & project

Valuable textbook by Prof. Ringmar: “International Relations from a non-European perspective”

Professor Erik Ringmar, faculty member in the Department of Political Science and International Relations at Ibn Haldun University, has completed his long awaited project –a textbook on the history of international relations.

The textbook will be available in print from Openbook Publishers in Cambridge, UK, but Professor Ringmar has already uploaded the book to his personal web page. Evaluating his recent study, Professor Ringmar said, “There are other textbooks on this topic, but none seem to have the same focus. My book is about the history of international relations from an explicitly non-European point of view.”

Professor Ringmar argues that someone studying and teaching international politics needs to take a closer historical view of the field. He added, “I’ve taught international politics for over twenty years at different universities around the world, but I never heard of the Olmecs and I didn’t know that the Niger river had an inland delta. If you are as ignorant as I used to be, perhaps this book is for you.” According to Professor Ringmar, the material covered in the

Professor Erik Ringmar

book is very basic and contains information that everyone should know. He said “This is why I find it difficult to charge money for the book. This is not my research. I just summarized the work that others have done. Yet chances are that you don’t know

what was going on in other parts of the world before European colonialism.”

Readers can find answers to questions such as “How the city-states in the Yoruba state system were organized, or how Southeast Asia came to be ‘Indianized?’”, “The invasion of Europe by the African in the 12th century”, “Rulers of the Maya empire not only sacrificed enemies but also themselves”, “Aksumite Kingdom” and “Golden Horde from the Ilkhanate.” The textbook is very easy to read, and consists of chapters headed “China and East Asia”, “India and indianization”, “Muslim Caliphates”, “Mongol Khanets”, “Africa”, “The Americas” and “European Expansion.”

Professor Ringmar says he has already received a lot of positive feedback from students and teachers around the world. “What is particularly exciting is that students in Africa, Asia and the Americas seem to be reading the material” he said. “International Relations from a non-European Perspective” is already online at Professor Ringmar’s website. Those who are interested can read the textbook from www.ringmar.net.

Türkiye’nin İlk Resmi Altın Rafinerisi olan İstanbul Altın Rafinerisi (İAR), Türkiye’de ürettiği külçe altınları ile, İstanbul Altın Borsası, T.C. Darphanesi ve bankalar tarafından kabul gören ilk rafineridir.

Londra Külçe Piyasalar Birliği’nin (LBMA) “En İyi Rafineri Listesi”nde Yer Alan (İAR), Ürettiği Altın Külçeler İle, “Dünyanın En Büyük Vadeli Altın Borsası Olarak Bilinen Comex ve Dubai Altın ve Emtia Borsası Takas İşlemlerinde, Ürettiği Külçe Altınları İle Kabul Gören İlk ve Tek Türk Değerli Maden Rafinerisidir.

444 7 427

www.iar.com.tr
twitter.com/altinrafinerisi
facebook.com/AltinRafinerisi

BORSA
İSTANBUL

LBMA
GOOD DELIVERY
REFINER

DMCC
DUBAI METALS
COMMODITIES CENTRE

DGCX
Dubai Gold
& Commodities Exchange

CME GROUP
APPROVED

Bilimsel bilgiye erişimde kurumsal akademik arşivler

SÖNMEZ ÇELİK *

Günümüzde pek çok üniversite misyonunu ve vizyonunu; "Bilimsel bilgi üretiminde mükemmeye ulaşabilmek ve üretilen bu bilginin uluslararası düzeyde yeni ürünler ve hizmetler ortaya konulmasına öncülük etmesini sağlayabilmek." çerçevesinde oluşturmaktadır. Bu nedenle, akademisyenlerin ve araştırmacıların üretmiş oldukları bilimsel bilgi; diğer meslektaşları tarafından telif hakları, bilimsel etik kuralları ve ulusal güvenlik ilkleri dikkate alınarak özgürce erişilebilir olmalıdır. Ancak ülkemizde üretilen akademik çıktılarının çoğuna erişilebilmek mümkün olmadığı gibi bu çıktılarının tespitinde de güçlükler yaşanmaktadır. Bu engelleri ortadan kaldırmak amacı ile bilimsel yayınların tam bir sürümü "açık erişim" ve uzun süreli arşivlemeye imkân verecek şekilde "kurumsal akademik arşiv"lerde arşivlenmelidir. Hızla yükselen maliyetler, bilimsel iletişimin geniş platformlara taşınması, araştırma etkisinin artışına ve elektronik ortamdaki mirasın korunmasına duyulan ihtiyaç "açık erişim"e alt yapı sağlayan "kurumsal akademik arşiv"lerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bilimsel üretim ve görünürlük, üniversiteler arasındaki rekabetin temel unsurlarındandır. Bilimsel ve entelektüel çıktılarının yüksek bir katma değere dönüşebilmesi için paydaşlar ve toplum tarafından kolayca erişilebilir olması gerekir. Bir üniversitede üretilen tüm akademik çıktılarının derlenmesi, uluslararası standartlara uygun arşivlenerek bir akademik hafıza oluşturulması, bu hafızanın korunması ve içeriğinin telif haklarına uygun olarak erişime açılması gereklidir. Akademik arşiv sistemleri, bilimsel bilgiye erişimi sağlayan kontrollü alt yapı sistemleridir. Aralık 2018 itibarıyla "Açık Erişim Arşivleri Rehberi" (OpenDOAR) kayıtlarına göre dünyadaki sayısı 3.800'ün üzerindedir. Bu akademik

arşivlerin %14,1'i Amerika'da, %7,4'ü İngiltere'de, %5,9'u Almanya'da, %5,8'i Japonya'da, %3,7'si İspanya'da, %2'si Türkiye'de ve geri kalanı diğer ülkelerde yer almaktadır.

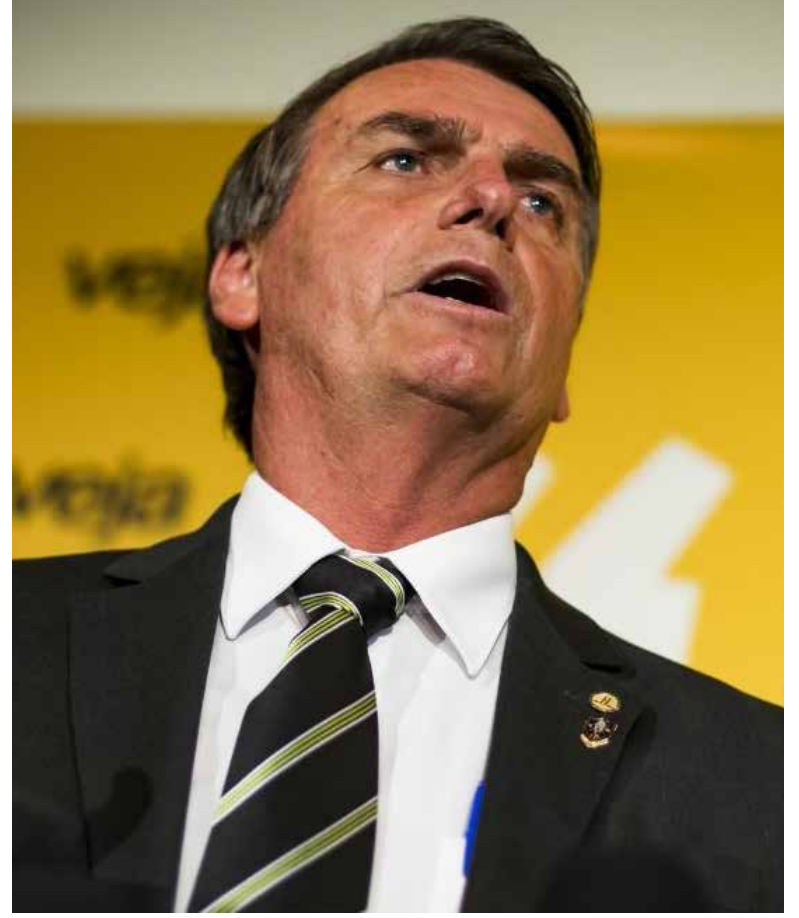
Türkiye'de açık erişim ve dolayısıyla kurumsal akademik arşiv girişimleri 2000'li yıllarda başlamıştır ve bu girişimlere "Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu" (ANKOS) öncülük etmektedir. Aralık 2018 itibarıyla Türkiye'deki 145 üniversitede kurumsal akademik arşiv girişi vardır. Ancak bunlardan 62'si harmanlanabilir nitelikte veri içermektedir. Bunun nedeni; tecrübe, bilgi birikimi ve çeşitli düzeylerde desteğin eksik olmasından kaynaklanmaktadır.

"İbn Haldun Üniversitesi Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi" (<http://openaccess.ihs.edu.tr>), Kütüphane ve Bilgi Merkezi tarafından İbn Haldun Üniversitesi bünyesinde üretilen kitap, makale, tez, bildiri, rapor gibi tüm akademik çıktıları arşivleyerek içerik oluşturmak ve bu içeriği telifine uygun olarak insanlığın hizmetine sunmak üzere Eylül 2017 tarihinde kurulmuştur. Ayrıca bu akademik arşiv ile Türkiye'deki kurumsal akademik arşiv girişimlerine rehberlik edilmesi amaçlanmaktadır. Google Akademik, OpenAIRE, BASE, Türkiye Akademik Arşivi, OpenDOAR gibi uluslararası harmanlama ve listeleme sistemleri tarafından onaylanan ve içeriği harmanlanmakta olan sistem, İbn Haldun Üniversitesi adresli yayınları bilim insanlarının hizmetine sunmak için önemli bir araçtır.

Akademik çıktıların uzun süreli saklandığı kurumsal akademik arşivler, bilginin hızlı bir şekilde daha çok kişiye engelsiz ulaşması, yayınlara kolay erişim ayrıcalığını sağlaması, daha önce aynı konuda yapılan çalışmaların belirlenmesi, yayınlara daha çok atıf yapılmasını sağlaması ile araştırmacıların, kurumların ve ülkelerin saygınlıklarının artması ve gelişmesini sağlar. Bu bakımdan akademisyen, araştırmacı ve her kademedeki yükseköğretim yetkililerinin konuya gereken önemi vermesi hatta akademik arşiv uygulamasının ulusal bir politika çerçevesinde yasal bir zeminin oluşturulması gerekir.

* İbn Haldun Üniversitesi Kütüphane ve Bilgi Merkezi Daire Başkanı.

Nقل سفارة البرازيل إلى القدس "مسألة وقت"

قال رئيس الوزراء الإسرائيلي بنيامين نتانياهو يوم الأحد 30 ديسمبر/ كانون الأول خلال زيارته للبرازيل إن الرئيس البرازيلي المنتخب جاير بولسونارو أخبره أن نقل سفارة بلاده من تل أبيب إلى القدس هي "مسألة وقت".

وأضاف نتانياهو خلال اجتماعه بقيادة الطائفة اليهودية في مدينة ريو دي جانيرو بالبرازيل، "نولي أهمية هائلة للبرازيل، والبرازيل في سياق أميركا اللاتينية. هذا يبشر بتغيير تاريخي".

وذكر رئيس الوزراء الإسرائيلي -الذي التقى بولسونارو يوم الجمعة 28 ديسمبر/ كانون الأول- أن الرئيس البرازيلي المنتخب قبل دعوته لزيارة إسرائيل، وهي زيارة ستحدث على الأرجح في مارس/ آذار المقبل. ونتانياهو أول رئيس وزراء إسرائيلي يزور البرازيل، ويحضر مراسم تنصيب بولسونارو.

من جانبه، قال بولسونارو بعد أن التقى نتانياهو "نحن بحاجة إلى حلفاء جيدين وأصدقاء جيدين وإخوة جيدين مثل بنيامين نتانياهو".

وكان بولسونارو الذي ينتمي لتيار أقصى اليمين، قد قال في وقت سابق إنه يريد أن يحذو حذو الرئيس الأميركي دونالد ترامب وينقل السفارة من تل أبيب إلى القدس.

وقد بعثت جامعة الدول العربية خطابا إلى بولسونارو قالت فيه إن نقل السفارة سيمثل انتكاسة لعلاقات البرازيل مع الدول العربية.

ويشار إلى أن بولسونارو يتعرض لضغوط من قطاع الزراعة القوي في البرازيل كي لا يتخذ تلك الخطوة لأنها قد تضر بصادرات البرازيل إلى الدول العربية.

وإذا أقدم الرئيس البرازيلي المنتخب على تلك الخطوة فإنها ستكون تحولا حادا في سياسة البرازيل الخارجية التي طالما دعمت حل الدولتين للصراع الإسرائيلي الفلسطيني.

ونقلت الولايات المتحدة سفارتها من تل أبيب إلى القدس في مايو/ أيار الماضي. وأعلنت أستراليا في منتصف ديسمبر/ كانون الأول الجاري اعتبار القدس الغربية عاصمة لإسرائيل، لكنها قالت إنها لن تنقل سفارتها من تل أبيب إلى القدس في الوقت الراهن.

İlklerin adamı: Mustafa el-Azamî

.....
SERDAR DEMİREL *

İlim semamızın yıldızları saçtıkları ışıklarla ilim taliplerine yol gösterirler. Bu yüzden ilim uğruna akıl ve yürek teri akıtmış öncülerin biyografilerini okumak, onları tanımak, rol model arayan taliplere her zaman cesaret vermiş, onlara ilim serüveninde bir izlek sunmuştur.

Malum, 19-20 Aralık 2018 tarihinde Uluslararası Muhammed Mustafa el-Azamî Sempozyumu düzenledik. El-Azamî, 20 Aralık 2017 yılında vefat etmişti. Vefatının seneyi devriyesinde onu anarak İbn Haldun Üniversitesi olarak merhuma karşı bir nebze de olsa vefa görevimizi yerine getirmiş olduk.

İlim ehline vefa göstermek ve onları zikretmek/anmak gerekir. Onları anmak, onların geride bıraktığı güür sedayı, izleri anmaktır. Vefa; sadece mezara kadar değildir, asıl vefa mezardan sonra başlar. Bu amaçla tertiplediğimiz sempozyum hakkında detaylı bilgileri aşağıdaki linkte bulabilirsiniz.

(<http://www.ihu.edu.tr/muhammed-mustafa-el-azaminin-hayati-eserleri-ve-mucadelesi-konusuldu/>)

Merhumun iki mahdumu Enes el-Azamî ve Dr. Âkil el-Azamî, babalarının bizim pek bilmediğimiz özel hayatına ışık tuttular. Fakr-u zaruret şartlarda adanmış bir ruhun tırnaklarıyla kazıyarak ilim camiasında nerelere varabileceğini ve neler yapabileceğini gördük.

Merhumu birçok yönüyle anabiliriz. Ancak bir köşe yazısının izin verdiği ölçüde onun nasıl ilklerin adamı olduğunu özetleyeceğim.

El-Azamî, oryantalistlerin Kur'an ve bahusus hadis alanındaki çalışmalarıyla yüzleşmesi ve bu çalışmaların ilmî değerlendirme ve tenkidini yapması sadedinde bir sıçrama yapmış çağdaş bir âlimdir.

İlk dönem eğitimini ülkesindeki klasik ilmî geleneğe göre tamamlamış bir hadisçidir. Önce Hint alt kıtasında Diyobend medreselerinde öğrenim hayatına başlamış,

daha sonra da Mısır'ın meşhur İslamî ilimler merkezi Ezher'de bu serüvenine devam etmiştir. Böylece medrese ve üniversite eğitim formatını zihin dünyasında mecz etmeyi başarmış ve bunu ilmî çalışmalarına da yansıtabilmiş bir kişiliktir.

Daha sonra Cambridge Üniversitesine giderek Robert Bertram Serjeant'ın (23 Mart 1915 - 29 Nisan 1993) danışmanlığında doktorasını yapmıştır.

Burada Batılı İslam uzmanlarını tanıma, onların ilmî çalışmalarında kullandıkları yöntemleri yerinde inceleme fırsatı yakalamıştır.

O güne kadar İslam dünyasında oryantalistlerle ilgili çalışmalar yerel ve bölgesel olarak çalışılırken, el-Azamî bunu küresel çapta yapmıştır. Bu yönüyle bir ilke imza atmıştır.

1970'lerin sonuna doğru ABD'de katılmış olduğu bir ilmî toplantıda Batılı ilim çevrelerinin hadisleri bilgisayar ortamına aktarma arzularına ve "Bunu başardığımızda Müslümanların hadis tasavvuru değişecektir!" iddialarına şahitlik etmiştir. Bunun vahim sonuçlar doğurabileceği endişesine kapılmış, bir şeyler yapma telaşına kapılmıştır.

İslamî ilmî çalışmalarda dijital geleceğin nereye evrileceğini hissederek bilgisayar almayı ve öğrenmeyi planlar. Dönemin şartlarında İslamî ilimler sahasında çalışanların hayal dahi edemeyecekleri bir durumdur bu.

Merhum, 1979 yılında Riyad'da bulunan arazisini satarak dönemin şartlarında 75 bin dolar ödeyerek bir bilgisayar satın alır. Bilgisayarı öğrenir. Büyük oğlu Dr. Âkil'in bilgisayar mühendisi olmasının da sebebi budur. Merhum, bugün elimizde olan hadis dijital kütüphanelerinin temeli olan hadis kütüphanesini yapar. Bu, bir ilktir.

Önemli hadis kaynağı olan Sahih İbn Huzeyme asırlar boyunca kayıptı. Bu önemli kaynağı bulup tahkik edip yayımlayarak ilim ehlinin istifadesine sunmuştur. Bu da bir ilktir.

İlme adanmış azimet örneği bir kişiliktir. Zamanını boşa harcamaktan nefret ederdi. Bize düşen ise onun bıraktığı ilmî mirasın salt tüketicileri olmak değil, o mirası daha üst seviyelere çıkarma mücadelesi vermektir.

* İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi.

Israel's nation-state law is racist, Portman claims

Israeli-American actress Natalie Portman said the legislation that defines Israel as the "nation-state of the Jewish people" is wrong and racist.

"This [law] is a mistake and I do not agree with it," Portman said in an interview with the London-based al-Quds al-Arabi newspaper. "It's hard to come from a place where your life lacks options," added the Jewish actress. "I only hope to be part of changing this and love our neighbors and work with our neighbors." she said. Citing that the election of U.S. President Donald Trump has upset and angered her, Portman, who was born in Jerusalem and grew up in the U.S., said: "But I'm working on using that energy to prepare to demonstrate when I see injustice and to make my community a better place in my own way."

Portman has previously expressed criticism of the Israeli State. In April, she announced that she would not attend the "Genesis Prize" ceremony, known as the Jewish Nobel Prize, held in Jerusalem due to events on the Israeli-Gaza border.

Israel adopted a "nation-state" law in July, declaring that only Jews have the right of self-determination in the country, stirring anger from the international community on the grounds that it was racist. Largely symbolic, the law was enacted just after the 70th anniversary of the birth of the state of Israel. Palestinian leaders condemned the move.

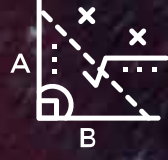
The bill also removes Arabic as an official language alongside Hebrew, downgrading it to a "special status" that enables its continued use in Israeli institutions. The law risks further alienating the Arab minority, who argue that they already face discrimination from Israeli Jews and the government, and already feel as though they are second-class citizens.

Natalie Portman

ALİ KUŞÇU

Ali Kuşçu'nun, İstanbul'un 60 derece olarak belirlenen boylam değerini düzelterip 59 derece, enlemini de 41 derece 14 dakika olarak tespit ettiği bilinmekle birlikte Fatih Camii'ndeki güneş saati de onun eseri...

Asıl adı "Alaeddin Ali" olan Kuşçu'nun, doğum yeri ve tarihi tam olarak bilinmemekle beraber, 15. yüzyıl başlarında Semerkand'da dünyaya geldiği tahmin ediliyor

Babası, Uluğ Beyin doğancıbaşısı olduğu için "kuşçu" lakabıyla anılan Ali Kuşçu, Timurlar devrinde Semerkand'da yetişti ve daha sonra Osmanlı Devletinde büyük bir şöhret kazandı

Kuşçu, Uluğ Bey ve Kadızade'den izin alamama endişesiyle ilim almak için gizlice Kirman'a gitti

Tekrar Uluğ Beyin yanına döndüğünde ona Kirman'da kaleme aldığı "Hâll-u eşkali'l-kamer" adlı risalesini sunarak takdirini kazandı

Semerkand Gözlemevinin müdürü olan Kadızade-i Rûmî'nin ölümü üzerine gözlemevinin başına geçti

Uluğ Beyin 1449'da öldürülmesinden sonra koruyucusuz kalan Ali Kuşçu, Timurların sarayından ayrılarak, hac maksadıyla Mekke'ye giderken uğradığı Tebriz'de Akkoyunlu Hükümdarı Uzan Hasan'dan büyük ilgi gördü ve elçilik göreviyle Fatih Sultan Mehmed Hana gönderildi

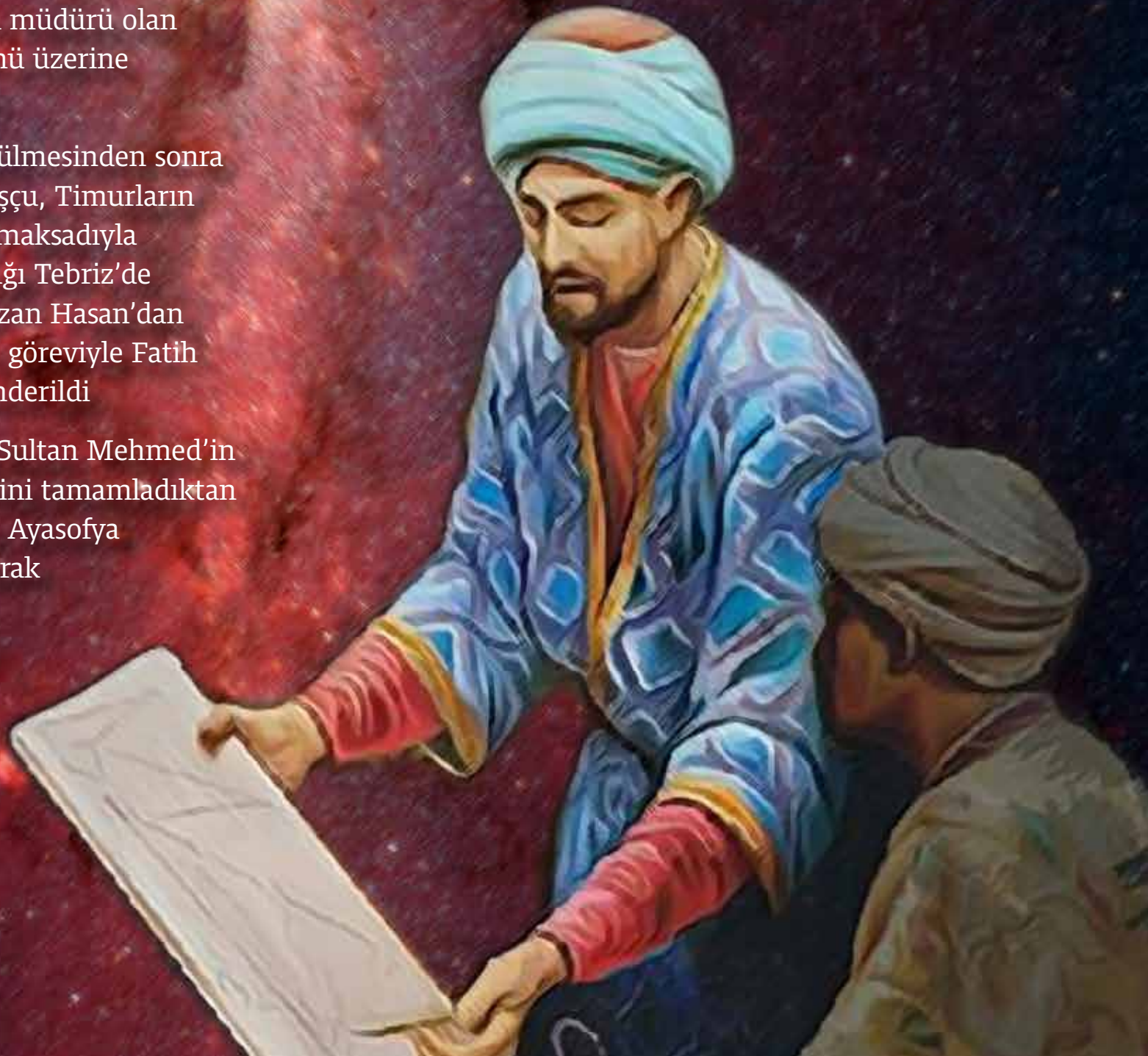

İlmine hayran olan Fatih Sultan Mehmed'in ısrarı üzerine elçilik görevini tamamladıktan sonra İstanbul'a döndü ve Ayasofya Medresesine müderris olarak tayin edildi

15 Aralık 1474 tarihinde İstanbul'da vefat eden Ali Kuşçu, Eyüp Sultan Türbesi civarına defnedildi

Türk astronom, matematikçi ve dil bilimci Ali Kuşçu, Osmanlı padişahlarından Fatih Sultan Mehmed Han tarafından Ayasofya Medresesine müderris olarak tayin edilmesinin ardından İstanbul'da astronomi ve matematik alanındaki çalışmalara canlılık getirdi.

İş dünyası bu zirvede buluştu

İbn Haldun Üniversitesinin ana sponsorları arasında yer aldığı, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ve Ticaret Bakanlığının desteğiyle düzenlenen BADEER 1. İş Dünyası ve Yatırım Fırsatları Zirvesi, 5-6 Aralık tarihlerinde büyük bir katılımı gerçeğe taşıdı.

Kırktan fazla ülkeden 300'e yakın uluslararası yatırımcının sanayi, enerji, turizm, inşaat, savunma, ileri teknoloji, tarım ve hayvancılık ile sağlık gibi alanlarda yüzde fazla yerli yatırımcıyla bir araya geldiği zirve, BADEER Yatırım Platformu Başkanı Bader Al-Saeed ve İbn Haldun Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Recep Şentürk'ün açılış konuşmasıyla başladı.

“Dünyanın dört bir yanından üniversitemize ilgi var”

Prof. Dr. Recep Şentürk, İbn Haldun Üniversitesinin sektörle iş birliğine önem veren bir kurum olduğunu altını çizerek, “Özellikle iktisat, işletme ve hukuk gibi fakülte ve bölümlerimizdeki hocalarımız sektörden gelen, iş deneyimine sahip hocalar. Eğitimlerimizde de teori ve pratik iç içe. O nedenle bu zirvenin düzenleyicileri arasında yer almak bizim için çok önemli.” değerlendirmesinde bulundu. Prof. Şentürk, İbn Haldun Üniversitesinde 53 farklı ülkeden öğrencinin öğrenim gördüğüne dikkat çekerek şöyle konuştu:

“Üniversitemize dünyanın dört bir yanından yoğun ilgi var. %37 ile ülkemizin en yüksek uluslararası öğrenci oranına sahip üniversitemizde, 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminin başlangıcında lisansüstü programlarımıza gelen 2 bin 200 başvurudan 150'sini, lisans programlarımıza gelen 3 bin başvurudan ise 53'ünü kabul ettik. Böylesine yoğun ilginin sebebi ise üniversitemizin temsil ettiği değerlerdir. Biz Batılı fikirlerin Türkiye'de acenteliğini yapan bir üniversite değiliz. Şiarımız fikri bağımsızlıktır.”

“Türkiye kazanacak”

İbn Haldun Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Kemal Yılmaz ise, dünyanın dört bir yanından gelen iş adamlarının, Türkiye'de çeşitli yatırım fırsatlarını değerlendirmek istediğine dikkat çekti.

“Türkiye iş adamlarına kucağını açmış durumda” diyen Prof. Yılmaz, dünyada yaklaşık 65 trilyon dolarlık yatırım ihtiyacı bulunduğunu belirtti. Prof. Yılmaz şöyle konuştu:

“Biz ülkemizi büyütme noktasında, bu yatırımın Türkiye'de yapılması ve buradan yurt dışına çeşitli olanaklarla sevk edilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Türkiye'yi bir Ar-Ge merkezi yapmak

istiyoruz. Girişimciliğin merkezi yapmak istiyoruz. Yabancı yatırımcıların Türkiye'nin genç nüfusunu da değerlendirerek, buradaki imkânlardan faydalanması, buradaki teşvik mekanizmalarını kullanması hem Türkiye'ye hem kendilerine kazandıracak. Burada çok büyük bir kitleyi görmek, onların Türkiye'ye ilgi gösterdiğini görmek bizi son derece memnun etti.” ifadelerini kullandı.

Zirve açılış konuşmalarının ardından moderatörlüğünü İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yusuf Çalışkan'ın yaptığı “Türkiye'de Yabancı Yatırımcıya Sağlanan Hukuki Haklar ve Devlet Teşvikleri” başlıklı panel ile devam etti.

Prof. Çalışkan, Türkiye'nin son yıllarda yabancı yatırımcılara yönelik önemli hukukî düzenlemeler gerçekleştirdiğine değinerek, özellikle belirli düzenlemeleri, belirli şartları ihtiva eden yabancı yatırımcıların çok rahat bir şekilde Türk vatandaşları olabildiklerine vurgu yaptı.

Panelde konuşan Ticaret Bakan Yardımcısı Fatih Metin de, Türkiye'nin son 17 yılda siyaset kurumu öncülüğünde istikrara kavuştuğunu hatırlatarak, gelinen noktada Türkiye'nin yaptığı reformlarla adından söz ettiren “öncü bir ülke” konumuna ulaştığını söyledi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdür Yardımcısı Murat Alıcı ise, Türkiye'de yabancı yatırımcılarla ilgili çok sayıda mevzuat iyileştirmesi yapıldığını belirtti.

Yaklaşık 3 milyar dolarlık yatırımın Türkiye'ye çekilmesinin hedeflendiği ve üç gün süren zirvede birçok iş görüşmesi gerçekleştirildi. Zirvenin ardından oluşan ticaret hacmi ve yatırımın hangi sektörlerde, hangi yatırımcılarla gerçekleştirileceğine ilişkin ayrıntılar hazırlanacak bir rapor ile duyurulacak.

Austrian ban on Muslim and Turkish symbols denounced

A move by Austria to ban Muslim and Turkish symbols as signs of extremism has drawn the ire of the communities subject to the ban. The move is denounced as politically-motivated, one that reflects the rise of the far-right in Europe.

The Austrian parliament passed the amendment approving the legal ban on what it calls extremist symbols. These include hand gestures, notably the one for the “grey wolf,” a symbol of the Turkish opposition Nationalist Movement Party (MHP), and also for the “rabaa” (or rabia, in Turkish), commonly used by the Turkish government and Muslims to symbolize unity.

The ban, which will come into effect in March 2019, charges fines up to 10,000 euros for the use and distribution of badges and other material containing the symbols.

Farid Hafez, an Austrian-born Georgetown University researcher and prominent political

scientist, said that the amendment did not openly mention symbols but openly mentioned the Muslim Brotherhood and the Austrian Turkish Federation.

“What is more dangerous for Muslims than the [Austrian] interior ministry can define any group as extremist and ban them. It openly targets Muslims and wants to disturb the Muslim community in the country,” Hafez said. He observed that the Austrian coalition government of far-right and center-right parties pushed for more bans recently, and pointed out that the new law did not ban symbols belonging to racist and far-right groups. “They don't

do anything against their own 'extremists,’” Hafez said. He says this “discrimination” indicated that the government was not actually fighting extremism as it claims.

Wilhelm Lagthaler, an activist and writer, described the ban as “anti-democratic,” and claimed that the far-right government sought to polarize people by targeting specific communities with such bans.

“Bans drive communities to marginalization and remove the chance of coexistence,” Lagthaler said.

The Turkish Foreign Ministry denounced the ban in a statement reading: “It is worrying and concerning that a legal action with an ambitious goal like cooperation in counterterrorism was deviated from its course by a political and populist move. It is clear that the law fails to comply with democratic values, and instead targets political establishment and democracy as a whole, affecting not only those who use the symbols,” the statement said.

Filozof Teoman Duralı'nın öz geçmişinde olmayan hayatı

İbn Haldun Üniversitesi Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. Teoman Duralı, üniversitenin Onur Programı tarafından düzenlenen "Onur Buluşmaları" kapsamında öğrencilerle buluştu.

Prof. Duralı, "CV'de Olmayan Hayatım" söyleşisinde doğumundan bugüne hayatından belli başlı kesitleri katılımcılarla paylaştı. Zonguldak Çatalağzı'nda okula başlamadan önceki günlerini "mutluluğun zirvesine vardığım günler" şeklinde tanımlayan Prof. Duralı, bunda coğrafyanın etkisi olduğunu belirtti.

Anadolu'da, özellikle Türkiye'nin doğusunda görev yaptığı üniversitelerde bilim metodolojisi dersleri veren Prof. Duralı, o dönemde öğretmenlerin adeta hayat hocalığı yaptığını dikkat çekti. Prof. Duralı, "O dönemde verdiğim derslerde bilim ve metodolojiden önce, 'deniz neye benzer?' konusunu işliyordum. Çünkü öğrencilerin büyük bölümü hayatında hiç deniz görmemişti." diye konuştu.

Prof. Duralı, "okul" fikriyle hayatının en başından beri sağlıklı bir ilişki kuramamasına rağmen, ünlü felsefeci Prof. Dr. Nermi Uygur'un İstanbul Üniversitesinde kendisine asistanlık teklif etmesinin ardından hiç sevemediği "okula" hayatını adadığını söyledi

"Felsefi mikrobonu kulağıma üfleyen Hatice Hocam oldu"

Prof. Uygur'un çok titiz, gururlu ve zor beğenen bir hoca olmasına rağmen kendisine bu teklifi yaptığını belirten Prof. Duralı, "Hayatımda çok hayırlı hocalarım oldu. Hayatımdaki en önemli kırılma noktalarında hep Nermi Hoca gibi hocalar yer aldı." ifadelerini kullandı ve şöyle devam etti:

"Ortaokul ve liseyi okuduğum Ankara TED Kolejindeki coğrafya öğretmenim Hatice Hanım

da hayatında böylesi bir misyon üstlenmiştir. Liseden mezun olduktan sonra babam Gazi Meslekî Eğitim Fakültesine gitmemi istedi. Ben durumdan memnun olmasam da babama itiraz edemiyordum. Mezuniyet evraklarını almak için liseye gittim. O gün de, kaderin cilvesi, Hatice Hocam nöbetçiydi. Gazi'ye gideceğimi duyunca, 'Hayır, olmaz!' dedi. Beni pencereye çekti, dışarıda karşı binanın çatısını aktaran ustayı gösterip, 'Öyle bir usta mı olmak istiyorsun?' diye sordu. Ben, 'Ne var bunda, herkes bir şekilde rızkını kazanıyor.' diye cevap verdim. Hatice Hanım, bunun üzerine, 'Ona şüphe yok. Kastettiğim her insan belli bir iş için yaratılır. Sen felsefeyle uğraşacaksın.' dedi. İlk defa felsefe mikrobonu kulağıma üfleyen Hatice Hanım oldu."

Eserleri arasında "Deniz ve Kâşiftik" isimli bir şiir-hatıra kitabı da olan Prof. Duralı, oldu olası denizci olmayı ve Norveç'e gidip kaptanlık yapmayı hayal etmiş. Ancak Hatice Hocasının kendisine söylediği sözler nedeniyle felsefe, denizcilığe rakip olarak hayatına girmiş.

Bitmeyen "Türkçe" ilgisi

Prof. Duralı, çocukluğundan itibaren Türkçe diline özel bir ilgisi olduğunu iftiharla anlatıyor. Prof. Duralı, "Uzunca bir süre eski Türkçe, Göktürkçe ve Uygurca çalıştım. Türkçe yüzyılların zevk ile letafet imbiğinden süzülerek günümüze erişmiş soylu söz varlığı ile anlatım gücünün alabildiğine ortaya koyulmasıyla, ifade güzelliğine erişilebilir." diye konuştu.

"CV'de Olmayan Hayatım" söyleşisinde Prof. Duralı, 1940-50 Türkiye'si, 27 Mayıs 1960 darbesinin kültürel etkileri, Afrika'ya olan ilgisi, Svahili dilini öğrenme macerası, Ankara'ya ilişkin hisleri ve akademik ilgi alanlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler de verdi.

Türkiye'de felsefe denince akla gelen ilk isimlerden olan Prof. Duralı, 16 üniversitede ders vererek Türk düşünce hayatında etkili olan pek çok ismi yetiştirdi. Prof. Duralı, en son 38. sayısı yayımlanan Kutadgu Bilig Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisi ile kitapları ve makaleleriyle Türkiye'de felsefenin merkezî bir yer edinmesinde önemli bir role sahip. Günümüz küresel medeniyetini sistematik ve felsefi açıdan çözümleyip yorumlayarak Türk entelektüel kamuoyunun konuyla ilgili perspektifini zenginleştiren Prof. Duralı, uluslararası felsefe camiasında Türkiye'yi başarılı şekilde temsil ediyor.

1977 yılında doktorasını tamamlayan, 1978 yılında NATO bursu ile Paris'te biyoteknoloji seminerlerine katılan, Mayıs 1982'de yardımcı doçent, Ekim 1982'de biyoloji felsefesi üzerine yazdığı tez ile doçent olan Prof. Dr. Teoman Duralı, 1985'te ABD Penn State Üniversitesinde tamamladığı "Kant'ın Apriori Bilgi İstidadı" adlı çalışmasının ardından 1988'de profesör unvanı kazandı.

Prof. Berktaş'dan her yönüyle 1. Dünya Savaşı paneli

Birinci Dünya Savaşı, 100. yılında tüm yönleriyle İbn Haldun Üniversitesinde ele alındı.

Birinci Dünya Savaşı, 4 yıl gibi uzun bir sürece yayılmasıyla, Avrupa merkezli küresel bir savaş olmasıyla, Avustralya halklarından Hintlilere, Japonlardan Kanada ve ABD yerlilerine birçok milletten milyonlarca insanın savaş sonucu yaşamını yitirmesiyle, sosyal, askerî, siyasî ve iktisadî etkilerinin yıllarca silinmemesiyle dünya tarihinin dönüm noktalarından birini teşkil ediyor.

İşte bu çerçevede İbn Haldun Üniversitesi Tarih Bölümü, Bölüm Başkanı Prof. Dr. Halil Berktaş'ın nezaretinde Başakşehir yerleşkesinde gerçekleştirilen konferans dizisinde, Birinci Dünya Savaşını ilmi yönden ele alan 3 programa imza attı.

"Birinci Dünya Savaşı Konferans ve Panel Dizisi" kapsamında gerçekleştirilen ilk seminerde, siyasî ve askerî açıdan ana hatlarıyla ittifakları, açılan cepheleri ve verilen kayıpları anlatan Prof. Berktaş, Birinci Dünya Savaşının

genel bir panoramasını, savaşı doğuran sebepler ve savaşın seyri itibarıyla ele aldı.

Aynı dizi çerçevesinde "Siper Savaşlarında Yaşam ve Ölüm" konulu bir sunum yapan Prof. Berktaş, çeşitli cephelerde savaşan Alman, Rus, İngiliz, Fransız, Anzak ve Osmanlı askerlerinin siperlerinden fotoğraflar ve savaş ressamlarının çizdiği tablolar üzerinden siper savaşlarında yaşananlar ve askerlerin gündelik hayatından detayları paylaştı.

Birinci Dünya Savaşı Konferans ve Panel Dizisinin son programı ise, "Acılar, Kayıplar, Hatıralar" başlığıyla düzenlendi. Panelde; savaşın sonuçları, toplumsal ve insanî boyutuyla ele alındı. Prof. Berktaş'ın söz konusu sunumunun ardından Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Öncel'in "Harb-ı Umumi'den Kalan İsimsiz Sadalar" konulu müzik dinletisiyle de savaştan geri kalan hatıraların, özellikle türkülerdeki izleri sürüldü.

Kendi dilinden 10 başlıkta Dr. Vehbi Baysan

1 Mukaddime

İstanbul'un merkezinde ve en tarihî semtlerinden birinde müstakil, bahçeli bir evde doğup büyüdüm. Dedem, subaylıktan emekli olduktan sonra yıllarca imamlık yapmış; evimiz Arapça ve Osmanlıca yazma ve eski kitaplarla doluydu. Dedem, ardında iyi bir kütüphane bırakmıştı. Küçükken o kitapları elime alır, okuyamadığım için hayıflanırdım. Kariyer seçimimde bu durumun büyük etkisi olmuştur.

2 Neş'et

Ortaokuldayken spora meraklıydım, semt takımında futbol oynadım, sol bek oyuncusuydum. Bir de sokak aralarında voleybol oynardık akşam geç vakte kadar. Ama lisede basketbola yöneldim ve gayet iyi bir oyuncuydum, okulumuzun İstanbul liseler arası basketbol şampiyonasında attığım son basketle şampiyon olmasını sağlamıştım. Lisede okurken İngilizcemi ilerletmek için boş vakitlerimde Sultanahmet'te uzun süre turistlere rehberlik yaptım. Bu sayede pek çok yabancı arkadaş edindim, yeni kültürleri tanıma olanağı buldum.

3 Çorlulu Ali Paşa

Yine lise yıllarında, entelektüel birikimimi oluşturacak olan Çorlulu Ali Paşa Medresesinin (diğer adıyla tekke) müdavimi oldum. Burası aslında bir kahvehane olarak işletiliyordu. Ancak, geleneksel sohbet kültürünü devam ettiren bir mekândı; edebiyat, tarih, felsefe, din, siyaset ve benzer konularda müthiş sohbetlerin gerçekleştiği, güzel dostlukların idame ettirildiği bir öğrenme yuvasıydı. Gururla söyleyebilirim: "Ben İstanbul Üniversitesi ve bir de bu kahvehanenin mezunuyum!" diye.

4 İstanbul Üniversitesi

Evdeki kitaplık ve yazma eserlerin, eski baskı kitapların bende yarattığı merak nedeniyle İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalına neredeyse tek tercihle ve gayet yüksek bir puanla girmiştım. İlk iki yıl Arapça ve Farsçayı bölüm olarak birlikte okuduk, sonrasında ana bilim dalına göre ayrıldık. O yıllarda üniversitenin çok sesli korosuna seçildim ve aksatmadan mezun olana değin devam ettirdim. İstanbul Film Festivali ve Cuma akşamları AKM'deki klasik müzik konserlerini hiç kaçırmazdım. Tek lüksümüz kitap almaktı, sahaflara mutlaka yolumuzu düşürür, her biri kendi şahsına münhasır kitapçıları ziyaret eder, bol bol kitap alırdık. Çoğu zaman eve gelene değin bekleyemez, Çınaraltı'nda bir masaya çöker okumaya başlardık.

5 Ürdün süreci

Mezuniyetten bir yıl sonra burs alarak Ürdün'ün "Arusu-Şimal - Kuzeyin Gelini" olarak bilinen İrbid'deki Yarmouk Üniversitesi Arap Dili Edebiyatı Bölümüne gittim. Kaygılarım vardı, ne ile karşılaşacağımı bilmiyordum, gitmeden önce bölümden hocam Prof. Dr. Nihat Çetin'e danıştım, o da bana, "Git oğlum, Allah ilim yolunda gidenlerle beraberdir!" demişti. Gerçekten de öyle oldu. Aylarca bursumu alamadım ama vazgeçmeyi hiç düşünmedim. Aynı üniversitede seçmeli ders olarak Türkçe vermem teklif edildiğinde hayatımı belirleyecek olan uzun kariyerin ilk adımını atacağımı bilemezdim. Türkçe öğretirken Arapça gramer kurallarından yola çıkmam hem öğrenmeyi kolaylaştırdı hem de dersi son derece popüler kıldı. Bildiğim kadarıyla Ürdün'de (ve belki de Orta Doğu genelinde) o yıllarda ilk kez üniversite seviyesinde Türkçe dersini ben veriyordum.

6 İngiltere süreci

1995 yılında İngiltere'ye gittim. Manchester Üniversitesi Middle Eastern Studies bölümünde doktora başladım. Tez konumu uzun süre araştırdım ve sonunda belirledim: Ottoman State Education Policy During the Tanzimat (1839-1876). Benim için zevkli bir çalışma oldu, birincil kaynakları Osmanlı arşivinden temin ettim. Osmanlıca belgelerin çoğu ilk kez İngilizce bir metinde kullanıldı. Ürdün'de edindiğim deneyim sayesinde aynı bölümde "lecturer" statüsüyle dersler verdim. Birkaç yıl sonra Londra'ya taşındık. Londra Üniversitesine bağlı SOAS (School of Oriental and African Studies) Tarih bölümünde dersler vermeye başladım. Ardından LSE (London School of Economics) Dil Merkezinde Arapça Kurs Koordinatörü olarak çalışmaya başladım. Bu üniversitede Arapça derslerinin yanı sıra Türkçe derslerini ilk kez yine ben başlattım.

7 Türkiye'ye dönüş

Doktora tamamlandıktan ve başarıyla savunması yapıldıktan sonra artık nihai bir karar vermek gerekiyordu: Ya her şeyi unutup hayatımın sonuna değin neredeyse on yıl kadar İngiltere'de veya başka bir ülkede yaşayacak, yaşlanacaktım ya da doğduğum, büyüdüğüm yerlere dönecektim. Ben geri dönmeyi tercih ettim. Bunun birkaç nedeni var; en önemlisi, bu ülkenin insanlarına olan borcumu ödemek ve çorbada tuzumun olmasını istememdi.

8 Türkiye'de yeniden yerleşim

Türkiye'de ilk olarak Koç Üniversitesinde ders vermeye başladım. Yabancılara Türkçe dersleri konusunda gayet tecrübeliydim ve yine aynı alanda devam etme imkânı doğmuştu. Sonrasında aynı programda Osmanlıca dersleri de verdim. Ayrıca bu süreçte Boğaziçi Üniversitesinde Arapça dersleri de verdim. Yeditepe Üniversitesinden gelen teklif benim tam zamanlı olmamı, eşimin de ders vermesini içerince orada işe başladım. Bu görevimin yanı sıra ABD'nin prestijli kurumlarından IES Abroad'ın Türkiye merkezini kurdum ve Merkez Direktörü sıfatıyla Amerika'nın iyi üniversitelerinden gelen öğrenciler ile ilgilendim. Bu süreç içinde Amerika'da pek çok üniversitede Türkiye ve Orta Doğu üzerine konferanslar verdim.

9 Akademik çalışmalar

Yukarıda anlattığım süreç içinde, Osmanlı sefirlerinin sefaretnamelerinin yazma nüshaları üzerinden başlayan araştırma ilgi alanım Arap dili çalışmaları ve ayrıca klasik ve modern Arap Edebiyatı üzerinden devam ederek Osmanlı tarihi kaynaklarına kadar uzandı. Son zamanlarda eğitim tarihi üzerine yoğunlaşan çalışmalarım Orta Doğu tarihini de kapsamaktadır.

10 Güncel

Güncel olayları anlamaya, değerlendirmeye yönelik Orta Doğu siyasî tarihi ve Osmanlı'da modernleşme, reform alanlarında dersler vermeye devam ediyorum. Aynı zamanda, ulusal ve uluslararası yayın kuruluşlarında, özellikle Arapça ve İngilizce olarak Türkiye ve Orta Doğu'yu ilgilendiren alanlarda katkılarda bulunuyorum.

KISA KISA

Dr.
Burcu Uysal

Çocukluk kahramanınız?

Babam

En sevdiğiniz kelime?

Huzur

Ne sizi heyecanlandırır?

Yeni fikirler geliştirmek

Hangi şehir?

Medine, Viyana

Heyecanınızı ne öldürür?

Gereksiz sınırlamalar

Bir müzik enstrümanı?

Klasik kemençe

Başarı nedir?

Kişiyi geliştiren severek yaptığı bir iş bulması

Bize bir şarkı önerin?

Gülpembe (*Barış Manço*)

Sizce üniversite?

Yeni ufuklar keşfetmek

En sevdiğiniz atasözü?

Demir tavında dövülür

Talebe deyince...

Gözleri merakla parlayan, öğrenmek için bedel ödemeye hazır kişiler

Hangi renk?

Turkuaz

Akademisyen olmasaydınız ne olurdu?

İç mimar

Neye rağmen ne?

Bütün zorluklarına rağmen akademisyenlik

Sizi sarsan kitap?

Dokuz Yüz Katlı İnsan (*Mustafa Merter*)

En önemli kusurunuz?

Kendine gerçek anlamda dinlenme alanı açmamak

Hangi romanda olmak isterdiniz?

Aynalar Koridorunda Aşk (*Mustafa Uluşoy*)

Nasıl ölmek isterdiniz?

Arkamdan hayırla anılma vesilesi eserler, evlatlar ve talebeler bırakarak

Hangi şiirin şairi olmak isterdiniz?

Sakarya (*Necip Fazıl Kısakürek*)

Mutlaka görmemiz gereken film?

Bab'Aziz (*Yönetmen: Nacer Khemir*)

2. Avrasya Hukuk Kurultayı Bakü'de gerçekleşti

İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesinin düzenleyicileri arasında yer aldığı ve Türkiye Hukuk Platformu, Uluslararası Hukukçular Birliği ve Azerbaycan Hukukçuların Konfederasyonunun organize ettiği 2. Avrasya Hukuk Kurultayı, "Uluslararası Adalet İçin Uluslararası Hukuk" teması ile Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirildi.

26 ülkeden yaklaşık 360 hukukçunun katılımı ile gerçekleşen kurultayda, İbn Haldun Üniversitesini, Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yusuf Çalışkan temsil etti. Kurultayda ortak kültürel köklere sahip çok sayıda akademisyen ve hukukçu, bilgi ve deneyimlerini paylaştı. Avrasya bölgesinde bulunan ülkeler arasında hukukî dayanışmayı ve iş birliğini artırmayı amaçlayan Kurultayın ilk gününde, "Uluslararası Hukuk ve Uluslararası Kurumlar", "Göç-Sığınma

ve İnsanlığa Karşı Suçlar", "Uluslararası Terörizm" ve "Uluslararası Hukuk ve Silahsızlanma" başlıklı oturumlar düzenlendi. Kurultayın ikinci gününde gerçekleştirilen hukuk fakülteleri, yargı ve yüksek yargı organları ve barolar ve avukatlar çalıştaylarında ise, Avrasya ülkeleri arasındaki iş birliklerinin geliştirilmesini sağlayacak çözüm yolları görüşüldü.

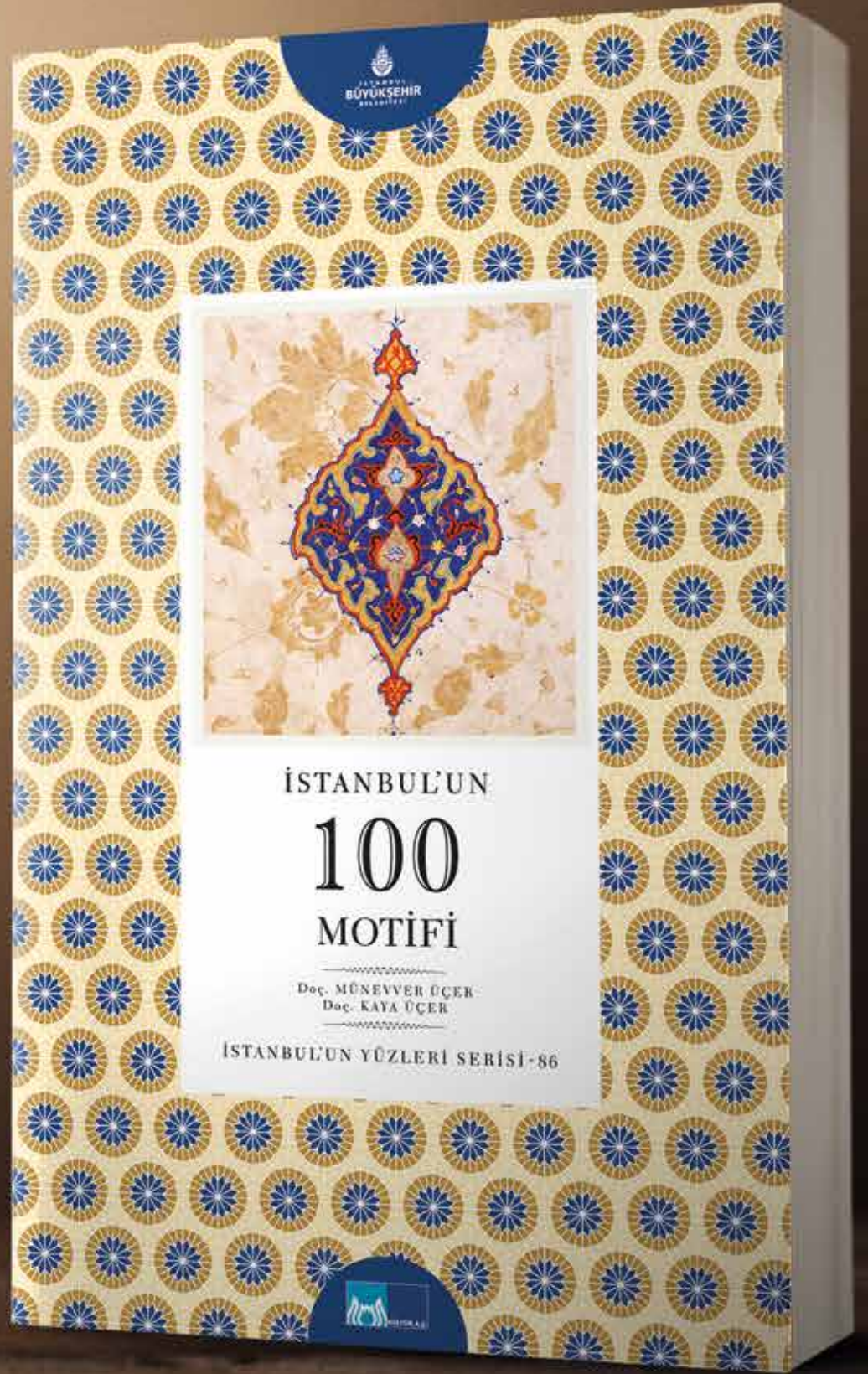
Kurultay'ın ardından kabul edilen sonuç bildirgesinde, uluslararası hukukun, tüm devletlerin eşit, adil, etkin biçimde katılabildiği, yükümlülüklerin ve sorumlulukların aynı ilkeler çerçevesinde paylaşıldığı, insan haklarını ve insan onurunu korumayı kendisine temel gaye edinen bir yapıya kavuşturulması ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) yeniden yapılandırılması gerektiği belirtildi.

İSTANBUL'UN 100 MOTİFİ

Bir sanat eserinin genel hatlarının haricinde ilk bakışta görünmeyen inceliklere nüfuz etmek zor ve bir o kadar da zevkli bir uğraştır. "İstanbul'un 100 Motifi" isimli eserde, doğadaki bitki desenlerinden ve hayvan figürlerinden ilham alınarak yapılan ve Türk sanatında kullanılan motiflerin İstanbul'daki örnekleri incelenmiştir. Kitap, mimari ve edebî birçok eserde göze çarpan motifleri görsel zenginlikle sunmakta ve sanatımızın harikulade kesitlerinden bir çeşni yaparak motiflerin diliyle rengârenk ve göz alıcı bir medeniyetin kapısını aralamaktadır.

www.istanbulkitapcisi.com